

กลวิธีการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละครในละครโทรทัศน์ไทย

อุษา แซ่จิว

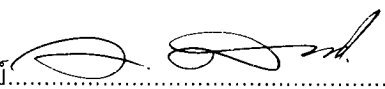
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (นิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการ
คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

2560

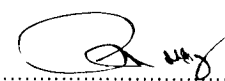
กลวิธีการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละครในละครโทรทัศน์ไทย
อุษา แซ่จิว
คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ

รองศาสตราจารย์.....อุษา แซ่จิว.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาแล้วเห็นสมควรอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (นิเทศศาสตร์และนวัตกรรม)

อาจารย์..........ประธานกรรมการ
(ดร.วีเชียร ลัทธิพงษ์พันธ์)

รองศาสตราจารย์.....อุษา แซ่จิว.....กรรมการ
(อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์)

รองศาสตราจารย์..........กรรมการ
(อวยพร พานิช)

ศาสตราจารย์..........คณบดี
(ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

กันยายน 2560

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์	กลวิธีการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละครในละครโทรทัศน์ไทย
ชื่อผู้เขียน	นางสาวอุษา แซ่จิว
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (นิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการสื่อสาร)
ปีการศึกษา	2560

งานวิจัยชิ้นนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาถึงกลวิธีการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละคร รวมถึงบทบาทและหน้าที่จากกลวิธีการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละครที่ถูกนำไปใช้ในละครโทรทัศน์ไทยปัจจุบัน โดยพิจารณาเฉพาะละครยอดเยี่ยมที่ได้รับรางวัลนาฏราช ตั้งแต่ ปี 2557-2558 ได้แก่ ละครสามมิติตรา และละครสุดแค้นแสนรัก ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 6 เพลง ได้แก่ ฉันก็รักของฉัน ไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ เกิดมาเพื่อรักเธอ จากละครสามมิติตรา และเจ็บนี้จำจนตาย แพ้รัก ให้ตายก็ไม่รักกัน จากละครสุดแค้นแสนรัก งานวิจัยชิ้นนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาจากการวิเคราะห์ด้วยบท ประกอบกับการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญทั้งสาขาวิชาชีพ และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาข้อที่หนึ่ง พบว่าการเล่าเรื่องของเพลงละครส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารทางเดียว ที่มุ่งบอกความต้องการส่วนบุคคล แต่เพลงฉันก็รักของฉัน นำเสนอผ่านตัวละครหลักสองคนที่ตอบโต้กัน จึงทำให้อารมณ์เพลงมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น เป็นเหตุให้ชั้นวิกฤตของเพลงนี้ครอบคลุมตั้งแต่ท่อนฮุคข้ามไปยังท่อนเชื่อม ซึ่งโดยปกติแล้วเพลงอื่นจะหยุดชั้นภาวะวิกฤตไว้ที่ท่อนฮุค และละครชีวิตทั้งสองเรื่องพบว่าทุกเพลงนำเสนอแก่นความรักที่เป็นข้อขัดแย้งสอดคล้องกับอารมณ์เพลงที่มาจากพื้นฐานของละคร การใช้สัญลักษณ์มีหน้าที่เล่าข้อมูลที่ลึกลงไปในจิตใจของตัวละครอันสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติ ค่านิยม รวมถึงภูมิหลังตัวละคร

ข้อค้นพบข้อที่สอง พบว่าบทบาทและหน้าที่ของเพลงประกอบละครในปัจจุบัน นอกจากเพลงประกอบละครที่ดีต้องส่งเสริมอารมณ์ตัวละครแล้ว ยังต้องเป็นเพลงที่ดี กล่าวคือ เป็นเพลงที่ให้ผู้ฟังมีอารมณ์ร่วมไปกับเพลงนั้น ๆ ได้ด้วย โดยละครสองเรื่องนี้มีการนำเสนออารมณ์ของเพลงเหมือนกัน ประกอบไปด้วยหนึ่งเพลงประกอบละครหลักที่นำเสนอแก่นสำคัญ และต้องเป็นมุมมองของตัวละครหลักที่เป็นต้นเหตุสำคัญของเรื่องทั้งหมด ตามด้วยเพลงประกอบละครอีกสองเพลงที่สะท้อนมุมมองตัวละครหลักฝ่ายชาย และฝ่ายหญิง โดยหยิบเฉพาะฉากเวลาที่เกิดข้อขัดแย้งมาแล้วเรื่องในเพลง โดยสัญลักษณ์ที่พบคือการเลือกเสียงประสานที่มีทั้งความหมายทางตรงที่เห็นได้จากภายนอก เพศสภาพ ช่วงอายุ และความหมายโดยนัยจากการสื่ออารมณ์ การตีความผู้ถ่ายทอดทั้งสองต้องมีความเชื่อในระดับเดียวกันเพื่อสื่อสารออกมาในทิศทางเดียว แต่ต่างกันแค่บริบทในการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละครและละครโทรทัศน์

ABSTRACT

Title of Thesis	The Storytelling of Original Soundtrack in Thai Television Series
Author	Miss Usa Sae-Jiw
Degree	Master of Arts (Communication Arts and Innovation)
Year	2017

The objective of this research is to study the storytelling of original soundtrack and the current role of chosen storytelling of original soundtrack in Thai Television series context. The songs from this study were chosen from Nataraja Awards which rewarded as Best Television Series since 2014-2015. There were two stories and six songs were studied in Qualitative research method by contextual analyzing and in-depth interviewing from producer's point of view.

The findings of first objective was found that the majority of songs storytelling presented in one-way communication to express the individual purpose, however, there was different presentation in "Chan Koh Rak Khong Chan" song from Samee Tree Tra which communicated by two singers. The result revealed that being representative of main characters who were having an argument could push the level of aggression since hook part until bridge part progressively. Meanwhile, other songs stopped the climax point at the hook and then falling action. Regarding to theme, it turned out that these two series were both based on love conflict topic. Using symbolic was applied to imply the character's insight especially attitude, social value and upbringing background.

(6)

Currently, the role of chosen storytelling of original soundtrack in Thai Television series was created to drive the actor's feeling rather than telling the whole story. Thus, the ideal original soundtrack should not only consist of building the emotion but also being a song for everyone. The emotional presentation of two series was shown similarly, which consisted of three songs; 1) the main song that communicated to the whole story with the main character's point of view 2) Actor's Point of view that represented to Man's thought. 3) Actress's Point of view that interpreted Woman's requirement. Additionally, the criteria of choosing a singer was considered to be relevant in terms of physical (gender and age) and mental (emotion and tone of voice). Both of singer and character need to find-tune for the optimal performance in their own role.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยครั้งนี้ ถือเป็นอีกหนึ่งบททดสอบสำคัญของชีวิต ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักที่คอยให้คำแนะนำอย่างใจเย็น ขอขอบคุณทุกคำแนะนำของ อาจารย์ ดร.วิเชียร ลัทธพิวงค์พันธ์ ประธานกรรมการ และรองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช กรรมการสอบ ที่ช่วยผลักดันให้งานวิจัยชิ้นนี้มีความถูกต้อง และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และขอบคุณทุกความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่คณะนิเทศศาสตร์ที่มีให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา

อีกทั้งผู้วิจัยยังได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้มีประสบการณ์ความรู้ ตรงกับวิชาชีพที่ผู้วิจัยเลือกศึกษา อันได้แก่ พี่หนึ่ง ณรงค์วิทย์ เตชะธนะวัฒน์ พี่ฟองเปียร์ ปฎิเวศ อูทัยเฉลิม พี่ฟิล์ม บงกช เจริญธรรม พี่ปิง เกரியงไกร วชิรธรรมพร พี่โต นราธิป ปานแร่ และผู้ช่วย ศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ เวศร์ภาดา รวมถึงขอขอบคุณทุกท่านที่เกี่ยวข้องในการประสานงานนัดเข้า สัมภาษณ์ ได้แก่ พี่ตึก พี่เงาะ พี่หญิง พี่ตุ๊กตา พี่แท็ด และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรพรรณ ประจักษ์เนตร

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังเบื้องหลังความสำเร็จครั้งนี้ ผู้วิจัยขอขอบความสำเร็จทางการศึกษานี้ ให้แก่พ่อแม่ผู้ไม่เคยเหน็ดเหนื่อยกับลูกคนนี้ ขอขอบคุณพลังกำลังใจจากเจ้เบล เจ้โบว์ ญาติ พี่น้อง ดา มุก และพี่ ๆ ที่ออฟฟิศ MEC Thailand ทุกท่าน

สุดท้ายขอขอบคุณพี่อิง เพื่อนร่วมคณะนิเทศศาสตร์ GSCM รุ่นที่ 4 ภาคพิเศษ ที่ช่วยกัน ผลักดันให้มีวันนี้ตามสัญญา

อุษา แซ่จิ๋ว

กันยายน 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
สารบัญภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
1.3 ปัญหำนำวิจัย	6
1.4 ขอบเขตการวิจัย	6
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์การเล่าเรื่อง	8
2.2 แนวคิดเรื่องการสื่อสารของเพลง และองค์ประกอบของดนตรีในละครโทรทัศน์	12
2.3 แนวคิดสัญญวิทยาผ่านเพลงประกอบละคร	18
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	25
3.1 วิธีดำเนินการวิจัย	25
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล	28
3.3 การนำเสนอข้อมูล	28
3.4 ตัวอย่างคำถามสัมภาษณ์	28

บทที่ 4 ผลการศึกษา	30
4.1 การวิเคราะห์วิธีการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละคร ในละครโทรทัศน์ไทยรายเพลง	30
4.2 การวิเคราะห์ที่ต่อไปถึงบทบาทและหน้าที่ของเพลงประกอบละคร จากกลวิธีการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละครที่ถูกนำไปใช้ ในละครโทรทัศน์ไทยปัจจุบันรายเพลง	99
บทที่ 5 บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	116
5.1 บทสรุปผลการวิจัย	116
5.2 อภิปรายผล	121
5.3 ข้อเสนอแนะ	127
บรรณานุกรม	128
ภาคผนวก	133
ภาคผนวก ก เนื้อเพลงประกอบละคร 6 เพลง	134
ภาคผนวก ข เรื่องย่อบทละคร 2 เรื่อง	146
ประวัติผู้เขียน	156

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงการวิเคราะห์สัจญวิทยา ในโครงเรื่องของเพลงฉันก็รักของฉัน	36
4.2 แสดงการวิเคราะห์สัจญวิทยา ในแก่นเรื่องของเพลงฉันก็รักของฉัน	37
4.3 แสดงการวิเคราะห์สัจญวิทยา ในตัวละครของเพลงฉันก็รักของฉัน	38
4.4 แสดงการวิเคราะห์สัจญวิทยา ในฉากของเพลงฉันก็รักของฉัน	39
4.5 แสดงการวิเคราะห์สัจญวิทยา ในข้อขัดแย้งของเพลงฉันก็รักของฉัน	41
4.6 แสดงการวิเคราะห์สัจญวิทยา ในมุมมองการเล่าเรื่องของ เพลงฉันก็รักของฉัน	42
4.7 แสดงการวิเคราะห์สัจญวิทยา ในโครงเรื่องของ เพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ	48
4.8 แสดงการวิเคราะห์สัจญวิทยา ในแก่นเรื่องของ เพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ	50
4.9 แสดงการวิเคราะห์สัจญวิทยา ในตัวละครของ เพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ	51
4.10 แสดงการวิเคราะห์สัจญวิทยา ในฉากของเพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ	52
4.11 แสดงการวิเคราะห์สัจญวิทยา ในข้อขัดแย้ง ของเพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ	53
4.12 แสดงการวิเคราะห์สัจญวิทยา ในมุมมองการเล่าเรื่อง ของเพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ	54
4.13 แสดงการวิเคราะห์สัจญวิทยา ในโครงเรื่องของเพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ	59
4.14 แสดงการวิเคราะห์สัจญวิทยา ในแก่นเรื่องของเพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ	60
4.15 แสดงการวิเคราะห์สัจญวิทยา ในตัวละครของเพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ	61
4.16 แสดงการวิเคราะห์สัจญวิทยา ในฉากของเพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ	62

4.17	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในข้อขัดแย้งของเพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ	63
4.18	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในมุมมองการเล่าเรื่องของเพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ	64
4.19	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในโครงเรื่องของเพลงเจ็บนี้จำจนตาย	69
4.20	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในแก่นเรื่องของเพลงเจ็บนี้จำจนตาย	70
4.21	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในตัวละครของเพลงเจ็บนี้จำจนตาย	71
4.22	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในฉากของเพลงเจ็บนี้จำจนตาย	72
4.23	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในข้อขัดแย้งของเพลงเจ็บนี้จำจนตาย	74
4.24	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในมุมมองการเล่าเรื่องของเพลงเจ็บนี้จำจนตาย	75
4.25	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในโครงเรื่องของเพลงแพ้รัก	81
4.26	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในแก่นเรื่องของเพลงแพ้รัก	82
4.27	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในตัวละครของเพลงแพ้รัก	83
4.28	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในฉากของเพลงแพ้รัก	85
4.29	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในข้อขัดแย้งของเพลงแพ้รัก	86
4.30	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในมุมมองการเล่าเรื่องของเพลงแพ้รัก	87
4.31	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในโครงเรื่องของเพลงให้ตายก็ไม่รักกัน	92
4.32	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในแก่นเรื่องของเพลงให้ตายก็ไม่รักกัน	93
4.33	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในตัวละครของเพลงให้ตายก็ไม่รักกัน	94
4.34	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในฉากของเพลงให้ตายก็ไม่รักกัน	96
4.35	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในข้อขัดแย้งของเพลงให้ตายก็ไม่รักกัน	97
4.36	แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในมุมมองการเล่าเรื่องของเพลงให้ตายก็ไม่รักกัน	98

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แผนภาพแสดงองค์ประกอบของสัญญะและกระบวนการสร้างความหมาย ตามทัศนะของ Saussure	20
2.2 สายโซ่แห่งความหมาย (Chain of Meaning) ตามแนวคิดของ Roland Barthes	21
4.1 ฉากเหตุการณ์เพลงฉันก็รักของฉัน	34
4.2 ภาพตัวละครหลัก และผู้ขับร้องจากเพลงฉันก็รักของฉัน	35
4.3 ฉากเหตุการณ์เพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ	47
4.4 ภาพตัวละครหลัก และผู้ขับร้องจากเพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ	48
4.5 ฉากเหตุการณ์เพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ	57
4.6 ภาพตัวละครหลัก และผู้ขับร้องจากเพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ	58
4.7 ฉากเหตุการณ์เพลงเจ็บนี้จำจนตาย	67
4.8 ภาพตัวละครหลัก และผู้ขับร้องจากเพลงเจ็บนี้จำจนตาย	68
4.9 ฉากเหตุการณ์เพลงแพ้รัก	79
4.10 ภาพตัวละครหลัก และผู้ขับร้องจากเพลงแพ้รัก	80
4.11 ฉากเหตุการณ์เพลงให้ตายก็ไม่รักกัน	90
4.12 ภาพตัวละครหลัก และผู้ขับร้องจากเพลงให้ตายก็ไม่รักกัน	91

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสื่อสารที่มุ่งเน้นประโยชน์อย่างถ่องแท้ คือการสื่อสารที่ให้ความเพลิดเพลิน บันเทิง อารมณ์ในระดับสูงขึ้นไป ก่อให้เกิดจินตนาการร่วมกัน เช่น การสื่อสารผ่านดนตรี นิทาน กวีนิพนธ์ หรือนิยาย เป็นต้น เรียกได้ว่าเป็น รูปแบบหนึ่งของการสื่อสารเชิงจินตคติ (Imaginative Communication) คุณลักษณะเด่น คือ การเล่าเรื่องให้น่าจดจำ และการสื่ออารมณ์ของผู้เล่า (อิรณันท์ อรรถศิริวงศ์, 2546) ดังนั้นหากพิจารณาจากสภาพแวดล้อมรอบตัวจะพบว่าการสื่อสารเชิงจินตคตินี้เกิดขึ้นบ่อยครั้งจากการสื่อสารผ่านดนตรี หรือบทเพลงที่มีมาอย่างยาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นอกจากการให้ความเพลิดเพลินแล้ว ดนตรียังทำหน้าที่เป็นตัวชี้วัดสังคม และวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของมนุษย์ในช่วงเวลานั้น ๆ และเป็นศาสตร์ที่คนทุกชาติสามารถเข้าใจร่วมกันได้ จนกล่าวได้ว่า เพลงเป็นภาษาสากล (Universal Language) (Savan, 1993)

ในอดีต มนุษย์จะคุ้นเคยกับเพลงในรูปแบบเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมลูก เพลงหมอลำ ต่อมาได้รับการพัฒนาในเชิงพาณิชย์กลายเป็นเพลงลูกทุ่ง ลูกกรุงสมัยใหม่ และเพลงไทยสากล ในปัจจุบัน (ศมกมล ลิ้มพิชัย, 2532) โดยเพลงไทยสากลในยุคแรก ๆ เริ่มในสมัยปลายรัชกาลที่ 5 ที่โรงละครหลวงนฤมิตร นำเสนอเรื่องราวผ่านบทร้องที่ขับร้องโดยตัวละครและแทรกบทพูดเป็นระยะ แต่ไม่มีการรำรำ หลังจากนั้นไม่นานโรงละครถูกวางเพลิง พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ทรงมีรับสั่งให้สร้างโรงละครปรีดาลัยแห่งใหม่ ในช่วงนั้นเพลงประกอบละครได้รับการพัฒนาให้มีความสากลมากขึ้นกว่าเดิม คือมีลูกเขื่อนน้อยลง และมีเนื้อร้องเพิ่มขึ้น และเรื่องที่ได้รับนิยมน้อยมาก คือเรื่อง “สาวเครือฟ้า” ซึ่งถือเป็นจุดกำเนิดของละครร้องที่มีคำร้องเป็นไทย และทำนองเป็นไทยสากลนั่นเอง (กาญจนาศพนันท์, 2520)

ต่อมาการประพันธ์เพลงในลักษณะดังกล่าวเริ่มแผ่ขยายไปยังวงการภาพยนตร์ในช่วงปี พ.ศ. 2474 เพลง “พัดชา” “บัวบังใบ” “ลาวเดินดง” ใช้ประกอบภาพยนตร์ “หลงทาง” และเพลงที่เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางคือเพลง “กล้วยไม้” เพลงประกอบภาพยนตร์เรื่อง “ปู่โสมเฝ้าทรัพย์”

(ศมกมล ลิมปิชัย, 2532) สำหรับเพลงประกอบละครโทรทัศน์เรื่องแรก คือละครเรื่อง “ขุนช้างขุนแผน” เข้าฉายทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม ในปี พ.ศ. 2498 จนต่อมา รูปแบบการเล่นละครได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง นักแสดงไม่จำเป็นต้องร้องเพลงสดอีกต่อไป เพราะบทเพลงได้ถูกบันทึกลงในแผ่นเสียงเพื่อเปิดควบคู่ไปกับการแสดงละคร และวิธีการดังกล่าวนี้ยังช่วยเพิ่มอรรถรสในการชม พร้อมถ่ายทอดจินตนาการของผู้เขียนได้ชัดเจนขึ้นอีกด้วย (จิตติฉวี ธรรมพัคตรกุล, 2540)

นอกจากความบันเทิงผ่านการสื่อสารของบทเพลงแล้ว ละครโทรทัศน์ยังถือเป็นอีกศาสตร์ที่ให้ความบันเทิงได้อย่างครบถ้วน ผ่านทางภาพ ฉาก แสง สี รวมถึงการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทางของนักแสดง อีกทั้งละครยังมีหน้าที่คล้ายกับบทเพลงในการสะท้อนความเป็นอยู่ของสังคม ขณะเดียวกันละครก็สามารถสร้างภาพแห่งความจริงในสังคมขึ้นใหม่ได้เช่นกัน (วราภรณ์ ศรีกาญจนเพริศ, 2544) ดังนั้น หากพิจารณาองค์ประกอบหลักของละคร จากหนังสือเรื่อง โปเอติกส์ (Poetics) ของนักปราชญ์ผู้ยิ่งใหญ่ชาวกรีก อย่างอริสโตเติล (Aristotle) จะพบว่า ส่วนสำคัญของการละครแบ่งออกเป็น 6 ส่วน (6 Elements of a Play) (อริสโตเติล อ้างถึงใน วรทัพร ศรีจันทร์, 2551) ได้แก่

- 1) โครงเรื่อง (Plot)
- 2) ตัวละคร และการวางลักษณะนิสัยตัวละคร (Character and Characterization)
- 3) ความคิด หรือแก่นเรื่อง (Thought)
- 4) การใช้ภาษา (Diction)
- 5) เพลง (Song)
- 6) ภาพ (Spectacle)

โครงเรื่อง (Plot) หมายถึง การลำดับเหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้นจากจุดเริ่มต้นไป มีการพัฒนาเรื่องราว และดำเนินไปยังจุดจบของเรื่องอย่างสมเหตุสมผล การวางโครงเรื่องที่ดี คือจะต้องมีความสมบูรณ์ในตัวเอง มีการวางแผนการกระทำ และกำหนดทิศทางของตัวละครอย่างชัดเจนและรัดกุม ทั้งนี้เพื่อให้เข้าใจถึงที่มาที่ไปของตัวละคร กล่าวได้ว่าแต่ละฉากมีความสัมพันธ์กัน ไม่สามารถตัดฉากใดฉากหนึ่งออกไปได้ เพราะจะทำให้กระทบกับบทละครทั้งเรื่อง หากเป็นโครงเรื่องที่น่าเหตุการณ์ต่างๆ มาประติดประต่อกันอย่างไม่สอดคล้อง ตามทฤษฎีของอริสโตเติล นับว่าเป็นโครงเรื่องที่ยังบกพร่อง

ตัวละคร และการวางลักษณะนิสัยตัวละคร (Character and Characterization) ตัวละคร คือ ผู้กระทำ รวมถึงลักษณะนิสัยในเรื่อง ส่วนการวางลักษณะนิสัยตัวละคร คือ การกำหนด

บทบาทให้ตัวละครเหล่านั้นมีลักษณะนิสัยอย่างไร จากประสบการณ์ที่เข้ามากระทบในชีวิต และมีการพัฒนาการของนิสัยใจคอเป็นเช่นไร ซึ่งตัวละครหลักถือเป็นผู้ดำเนินเรื่องที่เรียกว่า Protagonist และตัวละครฝ่ายตรงข้ามที่คอยขัดขวาง เรียกว่า Antagonist การกระทำในละครเกิดขึ้นจากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายของตัวละคร (Objective)

ลักษณะตัวละคร โดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) ตัวละครที่มีลักษณะเป็นแบบตายตัว (Typed Character) เป็นตัวละครที่ไม่มีเปลี่ยนแปลง หรือพัฒนาเลย จะมีลักษณะนิสัยชัดเจนไปด้านใดด้านหนึ่ง เช่น พระเอก ตัวโกง นางอิจฉา เป็นตัวละครที่ผู้ชมสามารถติดตาม และเข้าใจได้ง่าย อีกทั้งเป็นตัวละครที่คาดเดาการกระทำได้ง่าย เหมาะกับละครเด็ก หรือละครที่ไม่ต้องการการนำเสนอที่ซับซ้อนจนเกินไป

2) ตัวละครที่มีทั้งส่วนดี และข้อบกพร่องในตัว (Well – Rounded Character) จัดเป็นตัวละครที่สะท้อนลักษณะของคนจริง ๆ ในสังคม มีการพัฒนานิสัย อารมณ์ และความรู้สึกอยู่เสมอ หากมีเหตุการณ์มากระทบ ต้องอาศัยการตีความเพื่อเข้าใจในตัวละครอย่างแท้จริง ลักษณะตัวละครประเภทนี้ จะพบอยู่ในบทละครสมัยใหม่ หรือพลิกผันไปสู่โคกนาฏกรรมก็เป็นได้

3) ความคิด หรือแก่นเรื่อง (Thought) คือ ข้อสรุปของเรื่องและผู้เขียนต้องการจะนำเสนอภายใต้ความคิดที่แฝงอยู่ในบทละครตลอดทั้งเรื่อง ปัจจุบันมักใช้คำว่า “แก่นของเรื่อง” (Theme)

4) การใช้ภาษา (Diction) คือ สสารที่ใช้ในการถ่ายทอดเรื่องราวของตัวละคร และความคิด ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญของการเขียนบทที่ดีในการหาจุดเชื่อมโยงระหว่างผู้เขียน และผู้ชม การศึกษาและวิเคราะห์ตัวละคร เหตุการณ์ ความสัมพันธ์ทางเวลา ล้วนแต่มีผลต่อการเลือกใช้คำ ทั้งนี้เพื่อแสดงถึงความคิดหรือลักษณะนิสัยของตัวละครให้ออกมาตรงกับบทที่วางไว้

5) เพลง (Song) คือ อีกสสารที่ใช้ในการถ่ายทอด อาจหมายรวมไปถึงการขับกล่อมเรื่องราวให้ผู้ชมมีอารมณ์คล้อยตามมากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นบทเพลง สำเนียงภาษา การใช้เสียงสูงต่ำของนักแสดง หรือแม้แต่ความเจียบก็สามารถสร้างอารมณ์ร่วมให้ได้เช่นกัน ดังนั้นการใช้เพลงจึงต้องคำนึงถึงองค์ประกอบอื่น ๆ ที่สัมพันธ์กันเพื่อให้ความรู้สึกของเหตุการณ์นั้น ๆ ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน

6) ภาพ (Spectacle) คือ สิ่งผู้ชมเห็น ผ่านการตีความและถ่ายทอดด้วยสีหน้า ท่าทางของตัวละคร รวมไปถึงองค์ประกอบฉาก แสง สี เครื่องแต่งกาย ที่แสดงออกเพื่อเพิ่มรสชาติในการรับชมให้สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

หากจะกล่าวหาว่าโครงเรื่อง ตัวละคร และความคิดเปรียบเสมือนวิญญูณที่อยู่ในจิตใจ ภาษา เพลง และภาพก็เปรียบเสมือนร่างกายภายนอก ที่มีหน้าที่สื่อสาร และถ่ายทอดเนื้อหาสาระ จากภายในไปยังผู้ชมภายนอกเช่นกัน

จากองค์ประกอบหลายอย่างดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าถ้าจะมีผลงานละครสักเรื่องหนึ่ง ต้องประกอบไปด้วยบุคลากรหลากหลาย ฝ่ายเพื่อสร้างความกลมกลืน และส่งเสริมเติมแต่งให้การสื่อสาร และการแสดงนั้นออกมาอย่างสมบูรณ์แบบที่สุด แต่การที่ละครจะประสบความสำเร็จหรือไม่ นั้น สิ่งที่สำคัญคือต้องคำนึงว่าละครสามารถดึงดูดอารมณ์ของผู้ชมได้มากน้อยแค่ไหน เพราะจำนวนผู้ชมคือเกณฑ์การวัดผลที่รวดเร็วที่สุด และเชื่อถือได้มากที่สุด เพราะฉะนั้น ผู้ทำวิจัยจึงมองว่าการผลิตเพลงประกอบละคร ถือเป็นเครื่องมือในการดึงดูดอารมณ์ผู้ชมอีกหนึ่งวิธีที่สำคัญ และต้องผ่านกระบวนการคิดอย่างละเอียดอ่อน ทั้งนี้เพราะเพลงถือเป็นการสื่อสารเชิงจินตคติ และเป็นบทประพันธ์ที่ต่างขึ้นจากความคิด เหตุการณ์ ค่านิยม ทศนคติ และอารมณ์ความรู้สึกของคนในช่วงเวลานั้น ๆ รวมไปถึงการเป็นสัญลักษณ์ของความหลังที่รวบรวมไว้เพื่อประมวลภาพความประทับใจในความทรงจำของผู้ฟังอย่างไร้ข้อจำกัดทางกาลเวลา นอกจากนี้บทเพลงยังทำหน้าที่ในการกล่อมเกลาจิตใจและวิญญูณของผู้ฟังได้ ไม่ว่าจะในยามทุกข์ เศร้า เหนงา รัก ตลอดจนปลุกใจให้ฮึกเหิม เพราะเพลง ถือเป็นสารที่สามารถเข้าถึงผู้ฟังได้ทุกที่ อาจเปิดจากการรับชมผ่านโทรทัศน์ ฟังผ่านวิทยุ หรือหากผู้ฟังมีอารมณ์ร่วมก็สามารถฮัมเพลงได้เอง โดยไม่ต้องอาศัยสื่อใด ๆ มากกระตุ้นเลย

เพราะฉะนั้น การสร้างเพลงประกอบละคร จึงถือเป็นการสร้างมิติทางเสียง ที่กระตุ้นให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการไปกับฉากอารมณ์นั้น ละครโทรทัศน์เรื่องหนึ่งๆ มักจะมีเพลงประกอบละคร 2 เพลงขึ้นไป ได้แก่ เพลงประกอบละครหลัก (Theme Song) ที่สะท้อนเรื่องราวที่เกิดขึ้นทั้งหมดของเรื่องนั้น ๆ และอีกเพลงที่สะท้อนความรู้สึกของตัวละครเอก ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งมุมมองของพระเอกหรือนางเอก หรืออาจจะเป็นเพลงที่สะท้อนความสัมพันธ์โดยรวมของพระนางก็เป็นได้ โดยกระบวนการผลิตนั้น ต้องผ่านการพิจารณาอย่างถี่พิถีพิถันว่าจะเลือกหยิบแกนไหนมานำเสนอ ซึ่งเพลงประกอบละครนี้มักจะถูกนำมาใช้ตอนเปิดเรื่อง และปิดเรื่อง หรือหากเป็นเพลงที่สะท้อนอารมณ์ของตัวละครนั้นๆ ผู้ชมก็จะมีโอกาสได้ฟังมากขึ้น เนื่องจากเพลงเหล่านี้สามารถดำเนินเรื่องล่อไปกับความรู้สึกของฉากในตอนนั้นได้เป็นอย่างดี เพื่อให้ผู้ชมจะสามารถเข้าถึงตัวละครได้อย่างลึกซึ้ง และกินใจมากขึ้น และการเปิดเพลงซ้ำๆ ยังนำไปสู่การจดจำ และทำให้เพลงเหล่านั้นเป็นที่นิยมในที่สุด ดังตัวอย่างการจัดอันดับ "10 อันดับเพลงประกอบละครสุดฮิต" (Sanook Music, 2558) เช่น "ใจสั่งให้รัก" (ประกอบละครเรื่องเลือดมังกร ตอน สิงห์) ขับร้องโดย บี พีระพัฒน์

เถรวาท, “คนที่ยืนตรงนี้” (ประกอบละครเรื่องแอบรักออนไลน์) ขับร้องโดย ปีเตอร์ คอร์ป ไดเรนดัล หรือ “ที่จริงฉันก็เจ็บ” (ประกอบละครเรื่องลมซ่อนรัก) ขับร้องโดย ณเดชน์ คูกิมิยะ เป็นต้น

เวทีประกวดรางวัลนาฏราช (นาฏราช, 2558) ถือเป็นอีกหนึ่งรางวัลทรงคุณค่า เพราะเกิดจากการรวมตัวของผู้ประกอบการอาชีพและวิชาชีพด้านกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่เปรียบเสมือนครูบาอาจารย์ในศาสตร์แห่งการละคร ได้มองเห็นพร้อมกันว่างานประกาศผลรางวัลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันในประเทศไทย ยังไม่มีรางวัลที่ผู้ตัดสินเป็นผู้มีประสบการณ์จากศาสตร์และศิลป์ที่มาจากการประกอบวิชาชีพอย่างแท้จริง รางวัลดังกล่าวนี้จึงได้ถือกำเนิดขึ้นเพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ให้คนในสังคมได้รับทราบ ซึ่งถือเป็นการแสดงศักยภาพ และส่งเสริมกิจการของผู้ประกอบวิชาชีพวิทยุและโทรทัศน์อย่างแท้จริง อีกทั้งยังเป็นการสร้างมาตรฐานใหม่ให้แก่เกณฑ์การตัดสินรางวัลที่ได้รับการยอมรับในวงกว้าง และจัดมาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

โดยผลงานเข้าประกวดแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ๆ ได้แก่ ละครโทรทัศน์ รายการโทรทัศน์ และรายการวิทยุ รวมทั้งสิ้น 31 รางวัล และรางวัลที่เป็นจับตามองที่สุด คือ รางวัลละครยอดเยี่ยมแห่งปี ที่ตัดสินโดยผู้ที่ประกอบอาชีพด้านกิจการวิทยุโทรทัศน์ไม่ว่าจะเป็นผู้ผลิตรายการ ผู้กำกับ หรือนักแสดงที่เคยได้รับรางวัลในปีที่ผ่านมา รวมถึงผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเข้ารอบชิงชนะเลิศรางวัลนาฏราชในปีก่อน ๆ ด้วย โดยผู้มีสิทธิ์ลงคะแนน จะพิจารณาผลงานทั้งหมด เพื่อลงคะแนนในเอกสารให้คะแนนปิด ตามเกณฑ์การตัดสินดังนี้

- 1) องค์ประกอบของละครสอดคล้องกัน เช่น ด้านการแสดง ด้านศิลป์ด้านการผลิต
- 2) แนวคิดของละครแปลกใหม่สร้างสรรค์ให้สารประโยชน์และความบันเทิง
- 3) การดำเนินเรื่องน่าติดตาม

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเชื่อมั่นว่ารางวัลนาฏราชเป็นรางวัลอันทรงเกียรติที่น่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับในวงการบันเทิงไทย และสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยตั้งใจที่จะนำเสนอกลวิธีการเล่าเรื่อง เพลงประกอบละครในละครโทรทัศน์ไทย เพื่อมุ่งหวังที่จะเห็นถึงกลไกการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดผ่านบทเพลงเพียงไม่กี่นาที แต่สามารถรวบรวมเรื่องราวที่แฝงไปด้วยอารมณ์ได้อย่างไพเราะน่าฟัง และน่าติดตามเสมือนอ่านเรื่องย่อของบทละครน้ำดีเล่มหนึ่ง อีกทั้งนำเสนอบทบาทหน้าที่ของเพลงประกอบละครไทยในปัจจุบันโดยศึกษาจากละครที่ประสบความสำเร็จเป็นที่ตั้ง และศึกษาลึกลงไปถึงชุดของเพลงประกอบละครที่ใช้ต่อละครเรื่องหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยอื่น ๆ ที่เริ่มศึกษาจากเพลงประกอบละครที่ประสบความสำเร็จ

หากเราดูละคร แล้วลองลดเสียงเพลงลง ผู้วิจัยเชื่อว่าการดูละครจะขาดอรรถรสไปอย่างคาดไม่ถึง เพราะเสียงเพลงประกอบละครในปัจจุบันไม่ได้เป็นเพียงแค่ส่วนขยายที่เติมเต็มช่องว่างให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น แต่เป็นส่วนขยายที่ถ้าขาดไปแล้วละครโทรทัศน์จะไม่มี ความสมบูรณ์ได้เลย

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษากลวิธีการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละครในละครโทรทัศน์ไทย
- 2) เพื่อวิเคราะห์ถึงบทบาทและหน้าที่ของเพลงประกอบละคร จากกลวิธีการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละครที่ถูกนำไปใช้ในละครโทรทัศน์ไทยปัจจุบัน

1.3 ปัญหาคำวิจัย

- 1) กลวิธีการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละครในละครโทรทัศน์ไทยเป็นอย่างไร
- 2) บทบาทและหน้าที่ของเพลงประกอบละคร จากกลวิธีการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละครที่ถูกนำไปใช้ในละครโทรทัศน์ไทยปัจจุบันเป็นอย่างไร

1.4 ขอบเขตการวิจัย

- 1) ศึกษาเฉพาะเพลงประกอบละคร ของละครที่ได้รับรางวัลนาฏราช สาขาละครยอดเยี่ยม ตั้งแต่ปี 2557-2558 ได้แก่ ละครสามมิติตรา และละครสุดแค้นแสนรัก
- 2) ศึกษาระหว่าง 2 แนวคิดประกอบกัน ได้แก่ แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์การเล่าเรื่อง ประกอบกับแนวคิดสัญวิทยาที่ปรากฏในการเล่าเรื่อง และแนวคิดเรื่องการสื่อสารของเพลง และองค์ประกอบของดนตรีในละครโทรทัศน์ ประกอบกับแนวคิดสัญวิทยาที่พบในการสื่อสารของเพลง ด้วยวิธีการเก็บข้อมูลจากสื่อต่างๆ รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ผลิตละครโทรทัศน์ และเพลงประกอบละครที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบทเพลงที่ผู้วิจัยเลือกศึกษา และผู้ที่มีความรู้ความสามารถในวงการละครโทรทัศน์ และเพลง ทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ
- 3) งานวิจัยชิ้นนี้ มุ่งศึกษาในมุมมองของผู้ส่งสาร (Sender) ที่เป็นเสมือนต้นทางการผลิตผลงานเพลงประกอบละคร รวมถึงเนื้อร้องที่เป็นสาร (Message) แต่จะไม่วิเคราะห์ในมุมมองของผู้รับสาร หรือผู้ฟัง (Receiver)

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะส่งผลให้ผู้ประกอบอาชีพและวิชาชีพด้านกิจการวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ได้รับองค์ความรู้เกี่ยวกับการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละคร อีกทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาโครงสร้างการสื่อสารในศิลปะแขนงอื่น ๆ ได้ เช่น ละครโทรทัศน์ ละครเพลง เพลงประกอบละคร หรือเพลงสากลทั่วไป

2) เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการสร้างสรรค์เพลงที่แฝงแนวคิดเชิงสัญลักษณ์ จนก่อให้เกิดอารมณ์ และความรู้สึกร่วมกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร อีกทั้งยังก่อให้เกิดผลสำเร็จแก่เพลงประกอบละคร และละครโทรทัศน์ด้วย

บทที่ 2

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง “กลวิธีการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละครในละครโทรทัศน์ไทย” ได้นำแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ ดังนี้

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์การเล่าเรื่อง

2.2 แนวคิดเรื่องการสื่อสารของเพลง และองค์ประกอบของดนตรีในละครโทรทัศน์

2.3 แนวคิดสัญวิทยาผ่านเพลงประกอบละคร

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์การเล่าเรื่อง (Narrative Analysis)

การเล่าเรื่อง หรือบันทึคดี คือ วิธีการสื่อสารที่มุ่งเน้นให้ส่งผลต่อความรู้สึก และอารมณ์เป็นหลัก ในขั้นพื้นฐาน คือ เน้นให้ความเพลิดเพลิน ในขั้นที่สูงขึ้นไป คือ ยกย่องคุณค่าทางจิตใจของคนในสังคม เพิ่มความเจริญในการดำรงชีวิต โดยการเล่าเรื่องประเภทนี้จะโยงการเล่าเรื่อง (Narrative) ผ่านการถ่ายทอดทางอารมณ์ (Emotional) และสร้างภาพให้ดูน่าสนใจ ตื่นตาตื่นใจในที่สุด (Spectacle) เพื่อกระตุ้นให้เกิดความคิดบางอย่าง (Intellectual) ที่มีองค์ประกอบพื้นฐานของการเล่าเรื่องอย่างสมบูรณ์ (กรีนันท์ อนุวัชศิริวงศ์ และคณะ, 2543)

Fisher (อ้างถึงในกาญจนา แก้วเทพ, 2553) กล่าวว่า การเล่าเรื่อง คือการกระทำที่แฝงไปด้วยสัญลักษณ์ทางการพูด และการกระทำอย่างมีลำดับเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งจะมีความหมายต่อผู้อาศัยไม่ว่าจะเป็นผู้เล่าเรื่อง ผู้ฟัง หรือผู้ตีความ โดย ตัดกำหนดวิธีการเล่าเรื่องนั้นจะขึ้นอยู่กับหน้าที่ของสารเหล่านั้นด้วย

2.1.1 องค์ประกอบของการเล่าเรื่อง (Component of Narrative)

นอกจากการวิเคราะห์การเล่าเรื่องแล้ว ปัจจัยสำคัญที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาเพิ่มเติม คือ องค์ประกอบของการเล่าเรื่อง ซึ่งมีหนังสือหลายเล่มได้นำเสนอไว้ตรงกัน (มานิช ดินลานสกุล, 2548; อีราวดี ไตลังคะ, 2543) ว่ามีองค์ประกอบ ดังนี้

1) โครงเรื่อง (Plot) หมายถึง การเรียงลำดับเหตุการณ์อย่างมีเหตุมีผลและมีจุดหมายปลายทาง ดังนั้นการวางโครงเรื่องก็คือ การวางแผน และการกำหนดทิศทางของตัวละคร เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น ใครทำอะไร เพื่อจุดประสงค์อะไร และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรตามมา โดยโครงเรื่องมักมีองค์ประกอบ 2 ส่วนหลัก ๆ คือ ความต้องการของตัวละครอย่างหนึ่ง กับอุปสรรคที่เป็นปัญหาให้ตัวละครไม่บรรลุจุดหมายอีกอย่างหนึ่ง และมีขั้นตอนการลำดับเหตุการณ์ ดัง 5 ขั้นตอนต่อไปนี้ (กาญจนา แก้วเทพ, 2541; ถิรพันธ์ อนุวัชศิริวงศ์, 2551)

(1) การเริ่มเรื่อง (Exposition) เป็นจุดเริ่มต้นเพื่อชักจูงความสนใจของผู้ชมให้ติดตามต่อไป ซึ่งอาจจะใช้กลยุทธ์การเริ่มเรื่องได้หลาย ๆ แบบ เช่น แนะนำตัวละคร แนะนำฉาก เปิดประเด็นขัดแย้ง ฯลฯ โดยไม่จำเป็นต้องเรียงลำดับตามเหตุการณ์จริง อาจนำตอนท้าย หรือตอนกลางมาเป็นจุดเริ่มต้นได้

(2) การพัฒนาเหตุการณ์ (Raising Action) เป็นขั้นตอนที่เรื่องราวเริ่มดำเนินไป พร้อมๆ กับความขัดแย้งที่ทวีความรุนแรงหรือความเข้มข้นขึ้น แล้วเกิดจุดหักเหของเรื่อง (Turning Point) ทำให้เรื่องราวเปลี่ยนแปลง และมีข้อขัดแย้ง (Conflict) เกิดขึ้น ตัวละครเริ่มยุ่งยากลำบากใจมากขึ้น (Complication) จนต้องพยายามหาวิธีแก้ปมปัญหา

(3) ขั้นภาวะวิกฤต (Climax) เป็นขั้นตอนที่มีความขัดแย้งพุ่งขึ้นสูงสุดและถึงจุดแตกหัก ตัวละครอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจอย่างเด็ดขาด เพื่อเผชิญหน้ากับปัญหานั้น ๆ ด้วยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่ง

(4) ขั้นภาวะคลี่คลาย (Falling Action) เป็นขั้นตอนหลังจากที่จุดวิกฤตได้ผ่านพ้นไป อันเนื่องมาจากปัญหาความยุ่งยากหรือเงื่อนไขต่าง ๆ ได้เปิดเผยหรือแก้ไขแล้ว

(5) ขั้นยุติเรื่องราว (Ending) เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่เรื่องราวได้จบสิ้นลง โดยอาจจะมีจุดจบหลาย ๆ แบบ เช่น อาจจบอย่างมีความสุข (Happy Ending) อย่างสูญเสีย (Tragic Ending) หรือจบแบบหักมุม (Twist Ending) เป็นต้น

2) แก่นเรื่อง (Theme) คือ เส้นแกนของเรื่อง หรือแนวคิด ที่เป็นความคิดรวบยอดของเรื่องราวที่ผู้เขียนตั้งใจเขียนขึ้น เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการเล่าเรื่อง แก่นเรื่องถือเป็น

วิถีทางในการสื่อสารของผู้ประพันธ์ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดในการเล่าเรื่อง เพราะบรรจุความหมายสำคัญที่ผู้เขียนต้องการให้ผู้รับสารเข้าใจ รับรู้และมีความรู้สึกร่วมกัน

3) ตัวละคร (Character) คือ การแสดงออกของผู้ที่มีคุณลักษณะ และบุคลิกตามที่เราเลือกไว้เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการแสดง (Blacker, 1986 อ้างถึงใน อัสวิน ชาบารา, 2551) ความสัมพันธ์ระหว่างโครงเรื่องและตัวละครจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะผู้ชมส่วนใหญ่มักจะให้ความสนใจกับตัวละครเป็นหลัก ผ่านการเข้าถึงจากคุณลักษณะภายนอกที่มีต่อภาพแวดล้อม และเหตุการณ์ต่างๆ เช่น กิริยาท่าทาง คำพูดหรือการกระทำภายในจิตใจของตัวละครที่เริ่มเผยออกมาให้เห็น ขณะเดียวกันการเล่าเรื่องที่ดียังต้องทำให้ผู้ชมสามารถเข้าถึงทัศนคติ อารมณ์เบื้องต้นในจิตใจที่ซ่อนอยู่ภายในได้อย่างรวดเร็ว ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยเลือกเกณฑ์การแบ่งตัวละครออกเป็น 2 เกณฑ์ คือ

(1) การแบ่งตัวละครโดยใช้บทบาทเป็นเกณฑ์

ก) ตัวละครหลัก (Main Character) คือ ตัวเดินเรื่องราวในภาพยนตร์ อาจเป็นได้ทั้งตัวเอก (Hero/Heroine) และตัวร้าย (Villain)

ข) ตัวละครรอง (Subordinate Character) คือ ตัวละครที่ช่วยส่งเสริมตัวละครหลัก เช่น ผู้ช่วยพระเอก (Helper/Assistant)

(2) การแบ่งตัวละครโดยใช้คุณลักษณะเป็นเกณฑ์

ก) ตัวละครมิติเดียว (Flat Character) หมายถึง ตัวละครที่มีลักษณะนิสัยอย่างใดอย่างหนึ่งตลอดทั้งเรื่องผู้ชมสามารถคาดเดาได้ว่าตัวละครจะกระทำการอย่างไรต่อไป ข้อดีของตัวละครนี้ คือ เข้าใจง่าย และผู้ชมจดจำลักษณะของตัวละครแบบนี้ได้

ข) ตัวละครหลายมิติ (Round Character) หมายถึง ตัวละครที่มีลักษณะนิสัย และพฤติกรรมที่หลากหลาย อาจมีความขัดแย้งกันและคาดเดาได้ยาก ทำให้การพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงเหตุการณ์นั้น สร้างความประหลาดใจให้แก่ผู้ชมได้แบบไม่คาดคิดมาก่อน

4) ฉาก (Setting) หมายถึง จุดของเวลาและจุดของสถานที่เกิดเหตุการณ์ของโครงเรื่องนั้น ทำหน้าที่ถ่ายทอดเหตุการณ์ในการเล่าเรื่อง เช่น ฉากเปิดตัวละคร การเผยความสัมพันธ์ของตัวละคร เป็นต้น ฉากที่ดี ต้องมีความเกี่ยวเนื่องกับโครงเรื่องและตัวละคร เพื่อความสมจริงในการแสดง ธีัญญา สังขพันธ์านนท์ (2539) ได้แบ่งประเภทการเล่าเรื่องของฉากไว้ 5 ข้อ ดังนี้

- (1) ฉากธรรมชาติ เช่น ป่าไม้ ลำธาร หรือบรรยากาศพระอาทิตย์ขึ้น และตก
- (2) ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ เช่น อาคาร บ้านเรือน ห้องครัว
- (3) ฉากยุคสมัย หรือช่วงเวลา เช่น ภาพในอดีตที่เกิดเหตุการณ์ตามท้องเรื่อง
- (4) ฉากดำเนินชีวิตของตัวละคร เช่น กิจวัตรประจำวัน ท้องถิ่นที่ตัวละครอาศัยอยู่

(5) ฉากสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม เช่น ความเชื่อ ค่านิยม ธรรมเนียมปฏิบัติ

5) ขั้วขัดแย้ง (Conflict) หมายถึง จุดที่ไม่ลงรอยของเรื่อง นับว่าเป็นจุดที่สำคัญมากของโครงเรื่อง เพราะเปรียบเสมือนจุดเริ่มต้นของการผูกปมปัญหาที่นำไปสู่จุดสูงสุดหรือจุดจบของเรื่อง โดยความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนี้ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

(1) ความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละคร ทำให้เกิดความสับสน และความลำบากใจในการตัดสินใจทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

(2) ความขัดแย้งระหว่างคนกับคน หรืออาจจะเป็นกลุ่มคนก็ได้ อาจจะมาจกหลากหลายสาเหตุ เช่น ผลประโยชน์ ความคิดเห็น หรืออุดมการณ์ที่ขัดกัน

(3) ความขัดแย้งระหว่างคนกับสังคม หรือโครงสร้างทางสังคมที่ถูกกำหนดไว้ เช่น การปฏิบัติขัดต่อธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนความเชื่อหลักของคนในสังคม เป็นต้น

(4) ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับพลังภายนอก หรือพลังที่เหนือธรรมชาติ

6) มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) หมายถึง วิธีการเล่าเรื่องของผู้แต่งใช้ โดยกำหนดว่าใครจะเป็นผู้เล่า หรือจะเล่าผ่านสายตาหรือมุมมองตัวละครใด โดยการเล่าเรื่องในมุมมองที่แตกต่างกัน ก็จะทำให้อารมณ์ และความเข้าใจที่แตกต่างกัน โดยจำแนกมุมมองการเล่าเรื่องออกเป็น 4 มุมมองด้วยกัน (Giannetti, 2008 อ้างถึงใน วรุฒิ เครือแก้ว, 2555)

(1) มุมมองจากบุคคลที่หนึ่ง (The First-Person Narrator) เล่าเรื่องโดยตัวละครเอกของเรื่อง ผู้ชมมีโอกาสเข้าถึงตัวละครได้ลึกซึ้งมากขึ้น แต่จะเป็นการนำเสนอผ่านมิติของตัวละครตัวเดียว ผู้ชมจึงต้องใช้วิจารณญาณในการชม และเชื่อในเหตุและผลที่ควร

(2) มุมมองจากบุคคลที่สาม (The Third-Person Narrator) เล่าเรื่องจากตัวละครที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวเอก หรือเป็นผู้พบเห็นเหตุการณ์นั้น ๆ จะคาดเดาความรู้สึกของตัวเอกได้ แต่จะไม่เข้าใจความรู้สึกของตัวละครอื่น ๆ

(3) มุมมองที่เป็นกลาง (The Objective) เป็นการถ่ายทอดเรื่องราวจากการสังเกตการณ์ของบุคคลที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับเรื่องราว เล่าโดยปราศจากอคติ แต่อาจจะเข้าไม่ถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละครได้อย่างลึกซึ้งมากนัก เปิดโอกาสให้ผู้ชมตีความเรื่องราวเอง

(4) มุมมองผู้รู้รอบด้าน (The Omniscient) ผู้เล่าสามารถหยั่งจิตใจตัวละครได้ทุกตัว โดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านเวลา สถานที่ สามารถล่วงรู้เหตุการณ์ในอนาคต และสามารถอธิบายทุกอย่างให้ผู้ชมรู้และคิดตามได้

2.2 แนวคิดเรื่องการสื่อสารของเพลง และองค์ประกอบของดนตรีในละครโทรทัศน์

ดนตรีนับได้ว่าเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือการสื่อสารที่ร่วมกับซบเคล็อน และส่งเสริมให้ละครโทรทัศน์เป็นที่จดจำมากขึ้น นับได้ว่าเป็นสิ่งที่ขาดกันไม่ได้ เพราะถูกนำมาใช้ในวงกว้าง ทั้งจอเงินและจอแก้ว ด้วยเทคนิคการถ่ายทอดอารมณ์ลงบนเสียงดนตรี ที่มีคำร้อง และท่วงทำนองซบกล่อม มีคุณประโยชน์หลากหลายประการ ดังนี้

1) เพื่อส่งเสริมบรรยากาศ การใช้เสียงดนตรีในการประกอบฉากช่วยให้บรรยากาศ และทิศทางของอารมณ์เป็นไปตามที่ต้องการ ขณะเดียวกันก็ยังช่วยแต่งเติมสีสันให้ภาพมีความน่าสนใจมากขึ้น

2) เพื่อสร้างมิติใหม่ สร้างความรู้สึกใหม่ให้เหนือความเป็นจริง เพราะเสียงของดนตรีจะช่วยเล่าภาพให้เหมาะกับอารมณ์นั้น เช่น ฉากในเทพนิยาย การผจญภัยต่าง ๆ เป็นต้น

3) เพื่อเชื่อมระหว่างฉากในเรื่อง ร้อยเรียงเรื่องราวของเหตุการณ์ให้ไม่สะดุด หรือขาดตอน เสียงดนตรีจะช่วยเชื่อมต่อความสัมพันธ์ของภาพให้กลมกลืนขึ้นได้

4) เพื่อแทนเสียงประกอบ ในบางฉากอาจไม่มีเสียงประกอบ เนื่องจากเวลาถ่ายทำไม่ได้บันทึกเสียงไว้ จึงต้องนำเสียงดนตรีมาใส่แทน แต่ในบางครั้งเสียงประกอบ หรือเสียงดนตรีก็ให้ผลทางภาพและอารมณ์ที่แตกต่างกันได้ เช่น การเลือกใช้เสียงประกอบเหตุการณ์ ทำให้ภาพมีความรู้สึกเหมือนจริง ส่วนการใช้เสียงดนตรีจะทำให้ภาพคล้ายกับความรู้สึกที่ผิดแปลกไปจากธรรมชาติ

5) เพื่อใช้ประกอบหัวเรื่อง โดยส่วนมากเสียงดนตรีมักถูกนำมาใช้เพื่อเปิดหัวเรื่องของละครโทรทัศน์ ใช้เล่าแก่นเรื่องประกอบตัวอย่างละคร และใช้เป็นเพลงนำเรื่องให้กับละครโทรทัศน์ จนอาจกลายเป็นสัญลักษณ์ของละครเรื่องนั้น ๆ ไป

จุดประสงค์ของการแต่งเพลงประกอบละครนั้นมีหลากหลาย อาจได้มาจากการแต่งขึ้นเพื่อใช้กับละครโทรทัศน์เป็นครั้งแรก หรือแต่งขึ้นเพื่อใช้ในธุรกิจอื่นก่อน แล้วถูกนำมาดัดแปลงเพื่อใช้ร่วมกับละครโทรทัศน์ภายหลังในรูปแบบซีดี ดาวน์โหลดจากแอปพลิเคชัน หรือฟังออนไลน์จากเว็บไซต์ต่าง ๆ ฉะนั้นหากไม่นับเรื่องการติดปัญหาลิขสิทธิ์แล้ว เสียงดนตรีก็น่าจะมีให้เลือกใช้งานอย่างมากมาย สุดท้ายแล้วหน้าที่ของเสียงดนตรีก็คือการลำเลียงความรู้สึกให้มีความสัมพันธ์กันระหว่างภาพและเสียง เพราะสิ่งเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมให้ภาพมีความน่าสนใจมากขึ้น (เอกอมร เอี่ยมศิริรักษ์, 2550)

ณรงวิทย์ เตชะธนะวัฒน์ นับได้ว่าเป็นอีกหนึ่งบุคคลสำคัญที่คร่ำหวอดวงการแต่งเพลงมานานกว่า 17 ปี ทั้งบทบาทนักแต่งเพลง นักร้อง โปรดิวเซอร์ และเจ้าของอัลบั้ม Sleepless Society by Narongvit 1-3 อัลบั้ม DiY by Narongvit อัลบั้ม 4 หัวใจแห่งขุนเขา by Narongvit ที่ได้เป็นผลงานสร้างชื่อกับการแต่งเพลงประกอบละครซีรีส์เป็นครั้งแรก นอกจากนี้ยังมีรางวัลการ์ตูนตีความสามารถมากมาย อาทิเช่น รางวัลเพลงประกอบละครยอดเยี่ยม ปี 2557 จากเวทีนาฏราช เพลงฉันก็รักของฉัน ที่ประกอบละครเรื่องสามมิติตรา ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง Executive Producer Music บริหารดูแลแผนกมิวสิกของละครโทรทัศน์ สถานีไทยทีวีสีช่อง 3 ภายใต้ชื่อว่า Chandelier Music โดยณรงวิทย์ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับสูตรสำเร็จในการผลิตเพลงละครไว้ว่า

จริง ๆ ผมคิดว่ามันเป็นสูตรในการทำงานของเรามากกว่า เวลาเราจะแต่งเพลงละคร เราศึกษามันเยอะ ๆ เราไม่ได้อ่านเรื่อง อ่านบทแล้วคิดขึ้นเดี๋ยวนั้น เราคิดเยอะมาก เราคิดแทนตัวเองเป็นตัวแสดงตัวนั้นว่าจริง ๆ แล้วเขารู้สึกอย่างไรมากกว่าที่จะมาแต่งเพลงละครแบบเล่าเรื่อง คนอื่นทำงานยังไงเราไม่รู้แต่ถ้าวิถีของเราคือเราไม่เล่าเรื่องละคร เราเอาความรู้สึกเขามาเป็นเมนมากกว่าครับ ซึ่งละครสมัยก่อนจะเล่าเรื่อง บางครั้งมีชื่อละครในเนื้อเพลง ซึ่งก็เป็นวิธีการทำงานอีกแบบหนึ่ง แต่สูตรของเราในการทำงานเราคิดของเราแบบนี้ครับ (ณรงวิทย์ เตชะธนะวัฒน์, สัมภาษณ์, 10 เมษายน 2558)

John Williams นักประพันธ์เพลงที่มีชื่อเสียงมากในอุตสาหกรรมเพลงประกอบภาพยนตร์ Hollywood ด้วยความที่เป็นนักดนตรี ทำให้เขาเข้าใจความรู้สึกของฉากแต่ละฉากได้เป็นอย่างดี และมองภาพชัดว่าอารมณ์ฉากประมาณนี้ ควรจะใช้ท่วงทำนองเพลงประมาณไหน ลักษณะนิสัยของตัวละครควรถ่ายทอดอารมณ์เพลงแบบใดคนฟังถึงจะเชื่อ การใช้เพลงประกอบภาพยนตร์มีส่วนช่วยในการส่งพลังให้เรื่องดำเนินไปอย่างสมบูรณ์มากขึ้น เพราะเสียงดนตรีสามารถกำหนด

บทบาทของลักษณะตัวละครนั้น ๆ ได้ ดังนั้นผู้ชมจะเข้าใจได้ทันทีเมื่อได้ยินเสียงทำนองอย่างนี้ จะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นในฉากต่อไป เพราะเสียงดนตรีเหมือนเป็นสัญญาณ (Sign) ที่สามารถบ่งชี้ (Index) ได้ว่าจะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้น (เอกอมร เอี่ยมศิริรักษ์, 2550)

Sonny Kompanek นักประพันธ์และผู้เรียบเรียงดนตรีที่ใช้ในหนัง อาทิเรื่อง De-lovely, The Alamo, Sex and the City, South Pacific ฯลฯ ได้รวบรวมเรื่องราวทางดนตรีในภาพยนตร์ไว้ว่า เมื่อนักแต่งเพลง (The composer) ได้เริ่มแต่งโน้ตเพลงสำหรับใช้เล่นในหนังแล้ว สาระสำคัญในหนังจะกลายมาเป็นแก่นสำคัญและท่วงทำนองของบทเพลง ในที่สุดบทเพลงประกอบภาพยนตร์ก็กลายเป็นส่วนสำคัญของบทละครที่เชื่อมโยงให้ผู้ชมสามารถสัมผัสได้มากยิ่งขึ้น โดยองค์ประกอบของเพลงจะช่วยส่งเสริมในสิ่งที่ผู้ชมเห็นจากภาพ หรืออาจจะก่อให้เกิดความขัดแย้งก็เป็นได้ และการสร้างเพลงประจำเรื่อง (Musical Themes) จะต้องตั้งอยู่บนแนวความคิดหลักของละครเรื่องนั้น ๆ โดยที่ผู้แต่งเองมีหน้าที่ในการแต่งเสริมเติมแต่ง หรือเปลี่ยนแปลงการตีความให้ได้ตามอารมณ์ของเรื่อง โครงสร้างของรูปแบบเพลงที่ติดนั้น จะสามารถฝากอารมณ์ ความรู้สึกของเพลงทิ้งไว้กับคนดูได้ (Kompanek, 2004)

หากพิจารณาถึงส่วนประกอบสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตเพลงประกอบละคร ไปยังถึงขั้นตอนการถ่ายทอดอารมณ์บทเพลง สามารถลำดับเหตุการณ์ได้ ดังนี้

1) ผู้แต่งเพลง (Composer) ผู้คิดริเริ่มในการสื่อสารความหมาย และความรู้สึกนึกคิดอารมณ์ต่าง ๆ ออกมาในรูปแบบคำร้อง และท่วงทำนองเพลง ถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญอย่างยิ่งในการส่งความหมายของบทเพลงที่จะสื่อไปยังกลุ่มผู้ฟัง

2) ผู้เผยแพร่ (Publisher) ผู้รับช่วงต่อในการโปรโมทบทเพลงดังกล่าวไปยังกลุ่มเป้าหมายให้เป็นที่รู้จัก อาจเป็นค่ายเพลงที่เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์บทเพลง หรือค่ายละครที่จ้างให้ค่ายเพลงแต่งเพลงใหม่ขึ้นมาเพื่อเป็นเพลงละครโดยเฉพาะ

3) ผู้แสดง (Performer) นักดนตรีหรือนักร้องที่มีหน้าที่ในการถ่ายทอดอารมณ์เพลงให้ เป็นไปตามเจตนาของผู้แต่ง ผ่านสื่อกลางที่อาจเป็นได้ทั้งเสียงดนตรี หรือเสียงขับร้อง

4) บทเพลง (Song) ประกอบไปด้วยเนื้อร้อง ทำนอง รวมไปถึงจังหวะของเพลงที่ผู้แต่งเขียนขึ้น โดยเนื้อร้องนี้มีหน้าที่สำคัญในการกำหนดทิศทางการถ่ายทอดอารมณ์ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่สื่อสารเข้าใจได้ง่ายที่สุด

5) สื่อ (Medium) คือ ตัวเชื่อมระหว่างผู้แสดงกับผู้ฟัง เช่น เสียงดนตรี เสียงขับร้อง นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงสื่อสารมวลชนที่ช่วยลำเลียงสารหรือบทเพลงไปยังกลุ่มผู้ฟังได้กว้างขวางมากขึ้น เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หรือสื่อออนไลน์ เป็นต้น

6) ผู้ฟัง (Listener) คือ ผู้ที่อยู่ปลายทางคอยรับสารจากกลุ่มศิลปิน และนักดนตรี

2.2.1 การสื่อสารของเพลง

เพื่อวิเคราะห์การเลือกมุมมองทางอารมณ์ในการนำเสนอผ่านบทเพลงประกอบละครโทรทัศน์ไทย ผู้วิจัยเลือกศึกษาถึงการสื่อสารของเพลง ดังหัวข้อต่อไปนี้

1) เนื้อเพลง (Lyrics) คือ เนื้อหาที่ใช้สื่อสารในการเล่าเรื่องขนาดสั้นผ่านบทเพลง นำเสนอมุมมองทางความคิด และอารมณ์ของตัวละครหลักในละคร ถือเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการสื่อสารของเพลง เพราะเป็นวัจนภาษาที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อแสดงออกในรูปแบบของคำพูด ตัวอักษรไม่ว่าจะเป็นภาษาเขียน หรือภาษาพูด ซึ่งนักแต่งเพลงจะเป็นผู้คัดเลือกคำร้องให้เหมาะกับวัตถุประสงค์ และแก่นความคิดของเพลงนั้นๆ เป็นเกณฑ์ บางครั้งอาจจะกลั่นกรองมาจากจินตนาการ หรือประสบการณ์จากนักแต่งเพลง (อวยพร พานิช, 2530 อ้างถึงใน มณฑกานติ ธีรนนท์วัฒน์, 2544) โดยระดับภาษาที่ใช้ในการประพันธ์ สามารถแบ่งย่อยได้ 3 ระดับดังนี้

(1) ภาษาปาก คือ ภาษาที่มักใช้พูดคุยในชีวิตประจำวัน อาจรวมถึงภาษาถิ่น ภาษาแสลง คำหยาบ หรือภาษาเขียนที่ไม่เป็นทางการมาก โดยคำพูดระดับนี้จะสามารถแสดงถึงอารมณ์และความรู้สึกให้เข้าใจได้เป็นอย่างดี

(2) ภาษากึ่งแบบแผน คือ ภาษาที่ผสมระหว่างภาษาปากและภาษาแบบแผน มีความสวยงามและละเอียดอ่อนของภาษามากกว่าภาษาปาก แต่ยังไม่ถึงขั้นภาษาแบบแผน

(3) ภาษาแบบแผน คือ ภาษาทางการ ที่เลือกใช้ได้อย่างถูกต้องตามระเบียบแบบแผน ทั้งในด้านการใช้คำ สำนวน ประโยค นับได้ว่าเป็นภาษามาตรฐานของสังคม เช่น ภาษาวิชาการ ภาษาทีวี ร้อยกรอง เป็นต้น

2) ภาพพจน์ (Figure of Speech) คือ สำนวนโวหารที่ช่วยอธิบายความหมายให้เห็นภาพมากกว่าการบอกเล่าอย่างตรงไปตรงมา มีผลต่อความความคิด ความเข้าใจ รวมไปถึงจินตนาการที่ส่งผลไปยังการถ่ายทอดอารมณ์ให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น โดยภาพพจน์ที่ใช้ในการประพันธ์แบ่งออกเป็น 8 ลักษณะดังนี้

(1) อุปมา (Simile) การอธิบายด้วยการเปรียบเทียบในสิ่งที่เหมือน หรือสิ่งที่ต่างกัน ช่วยยกตัวอย่างการอธิบายในสิ่งที่ไม่คุ้นเคยด้วยการเปรียบเทียบจากสิ่งที่คุ้นเคย เพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้น มักใช้คำเชื่อม เช่น เหมือนกับ ราว ประดุจ ตัวอย่างเช่น หวานปานน้ำผึ้งเดือนห้า ชนเหมือนลิง

(2) อุปลักษณ์ (Metaphor) การเปรียบเทียบอีกวิธีหนึ่งแต่กล่าวเป็นนัยให้เข้าใจเองโดยไม่มีคำเชื่อมให้เห็นชัด ถ้ามีต้องใช้คำว่า “เป็น” หรือ “คือ” ตัวอย่างเช่น ปาคอนกรีตครูคือแม่พิมพ์ของชาติ

(3) บุคลาธิษฐาน (Personification) การกล่าวถึงสิ่งที่ไม่มีชีวิตให้มีความรู้สึกเหมือนสิ่งมีชีวิต ซึ่งภาพพจน์นี้ทำให้ผู้ฟังจินตนาการภาพตามไปได้ ตัวอย่างเช่น ฟ้าร้องให้ ตักแตนโยงโย่ ผูกโบว์ที่ตัดดอกจำปา

(4) อนุนามนัย (Synecdoche) การนำส่วนย่อยที่มีลักษณะเด่นมากกล่าวถึงส่วนทั้งหมด เช่น มือที่เปื้อนชอล์คยังมุ้งมันที่จะสานฝันให้เป็นจริง (มือที่เปื้อนชอล์ค หมายถึงครู)

(5) นามนัย (Metonymy) การเปรียบเทียบโดยใช้คำวิแทนความหมายสิ่งหนึ่ง โดยไม่เรียกตรง ๆ แต่ต้องเป็นคำที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง ตัวอย่างเช่น เลือดของวีรชน (เลือด หมายถึง การต่อสู้)

(6) อธิพจน์ (Hyperbole) การกล่าวเกินจริง อาจเป็นได้ทั้งมากเกินไปหรือน้อยเกินจริงก็ได้ ทำให้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น ร้อนตับจะแตก คิดถึงใจจะขาด

(7) ปฏิพจน์ (Paradox) การใช้คำที่มีความหมายขัดแย้งหรือตรงข้ามกัน มารวมกันได้อย่างกลมกลืนมักจะใช้กล่าวในเชิงปรัชญาและต้องใช้การวิเคราะห์ความหมายถึงจะเข้าใจ เช่น ชัยชนะของผู้แพ้ หัวเราะร่าน้ำตาริน

(8) สัทพจน์ (Onomatopoeia) การเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น เสียงดนตรี เสียงสัตว์ จะช่วยให้ ผู้รับสารรู้สึกเหมือนได้ยินเสียงธรรมชาตินั้น ๆ จริง ๆ ตัวอย่างเช่น เสียงปึงดัง บัง บัง ผนตกแปะ ๆ

2.2.2 องค์ประกอบทางดนตรี

ดนตรีที่สมบูรณ์แบบเกิดจากการจัดวางด้วยองค์ประกอบหลาย ๆ ส่วน เพื่อมุ่งสื่อสารไปในทิศทางเดียวกัน โดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 ส่วนหลัก ๆ ได้ดังนี้

1) จังหวะ (Rhythm) คือ การจัดระเบียบของเส้นเสียงที่แสดงถึงความหนักเบา ความช้าเร็วของเพลง วิธีสังเกตง่าย ๆ คือ ถ้ามีตัวโน้ตเข้บ้จติดต่อกันหลายตัวจะแสดงถึงเสียงที่จะสับเปลี่ยนกันอย่างรวดเร็ว หรือถ้าหากมีช่องว่างในห้องหนึ่งมาก ๆ ก็แปลว่าดนตรีในช่วงนั้นจะดำเนินไปอย่างช้า ๆ (โกวิทย์ ชันธิศิริ, 2528) ทั้งนี้ การกำหนดจังหวะความเร็วหรือช้าของเพลงมักจะขึ้นอยู่กับอารมณ์ของเพลงนั้น ๆ ด้วย นอกจากนี้จังหวะเพลงยังช่วยกระตุ้นการแสดงออกทางร่างกายได้ ยกตัวอย่างเช่นการเคาะนิ้วตามจังหวะ หรือการเต้นรำประกอบเพลง เป็นต้น หาก

พิจารณาตามแนวคิดของ ลำเนา เขียมสอาด (2539) จะใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้ในการแบ่งจังหวะเพลงไทย ในสมัยนิยมแนววิโรค โดยที่เกณฑ์นี้สามารถนำไปปรับใช้กับเพลงประกอบโทรทัศน์ได้เช่นกัน

(1) จังหวะช้า ได้แก่ เพลงที่มีความเร็วประมาณ 60.95 บีตต่อนาทีขึ้นไป
 (2) จังหวะปานกลาง ได้แก่ เพลงที่มีความเร็วประมาณ 95.115 บีตต่อนาทีขึ้นไป

(3) จังหวะเร็ว ได้แก่ เพลงที่มีความเร็วประมาณ 115.150 บีตต่อนาทีขึ้นไป
 (4) จังหวะเร็วมาก ได้แก่ เพลงที่มีความเร็วประมาณ 150 บีตต่อนาทีขึ้นไป
 (5) จังหวะผสม ได้แก่ เพลงที่มีหลายๆ จังหวะรวมอยู่ในเพลงเดียว

2) ทำนอง (Melody) คือ ระดับเสียงสูงสุดต่ำสุดจากเครื่องดนตรีที่ประสานไปกับจังหวะ ถือเป็นสิ่งที่สร้างความประทับใจให้ผู้ฟังได้ดีมากกว่าจังหวะเพลง ทำนองเพลงที่ดี มักลื่นไหลกลมกลืนไปกับประสาทหูตั้งแต่ต้นจนจบ โดยทั่วไปแล้วการแต่งเพลง มักจะมีทำนองดังนี้

(1) การแต่งเพลงลักษณะแม่แบบ คือ การเริ่มท่อนแรกด้วยท่อนเกริ่นนำ (Introduction) ก่อนที่ทำนองหลักจะขึ้น จะมีจำนวนห้องแล้วแต่ผู้แต่งเป็นผู้กำหนด จากนั้นค่อยตามด้วยท่อน A1 A2 ท่อนสร้อย (Hook) และ A3 ปกติแล้วท่อน A1 และ A2 จะเป็นทำนองเดียวกัน ต่างกันเพียงทำนองที่จะส่งต่อไปยังท่อนสร้อย ในช่วงประมาณห้องที่ 7 และ 8 เมื่อ จากท่อนสร้อย ก็จะตามด้วยด้วยท่อน A3 ซึ่งมีทำนองเดียวกับ A1 การแต่งเพลงทำนองนี้มักนิยมใช้กับบทเพลงในอดีต

(2) การแต่งเพลงลักษณะปัจจุบัน คือ การเริ่มด้วยท่อนเกริ่นนำ แล้วตามด้วยท่อน A1 และมีท่อน Chime ที่แยกออกมาจากท่อน A1 และ A2 ท่อน Chime ของ A2 ตามด้วยท่อนสร้อย และบางเพลงมีท่อนทำนองพิเศษที่ใช้เชื่อมต่อไปยังท่อนสร้อย (Bridge) และปิดจบด้วยท่อนสร้อย

(3) การแต่งเพลงที่ดัดแปลงจากเพลงในลักษณะปัจจุบัน คือ มีการเริ่มต้นด้วย ท่อนเกริ่นนำที่สั้นเพียง 2-3 ห้อง แล้วต่อดูด้วยท่อนสร้อยในท่อนแรก ตามด้วยท่อน A1 โดยการแต่งเพลงในรูปแบบนี้สามารถจัดเรียงได้ตามความต้องการของผู้แต่ง (กิริติกานต์ วันถนอม, 2539)

3) เสียงประสาน (Harmony) การจัดระบบของเสียงสูง และต่ำที่เกิดขึ้นพร้อม ๆ กันให้มีความผสมผสานไปกับท่วงทำนองหลักได้อย่างลงตัว เพื่อให้เกิดความไพเราะ คล้องจองของเสียง ทำให้บทเพลงสื่อถึงพลังทางอารมณ์ได้ดีขึ้นอีกด้วย

4) อารมณ์เพลง เพลงเป็นตัวแทนในการสื่อสารทางอารมณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพลงประกอบละครมีหน้าที่หลักในการถ่ายทอดความรู้สึกของตัวละครนั้น ๆ โดยทั่วไปอารมณ์เพลงสามารถแยกออกเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้ (ลำเนา เอี่ยมสะอาด, 2539)

(1) เพลงสะท้อนอารมณ์ คือ เพลงที่สื่อถึงการแสดงออกทางอารมณ์ขั้นรุนแรง เป็นการระบายออกถึงความกดดันภายในจิตใจ

(2) เพลงสนุกสนาน คือ เพลงที่มีจังหวะขึ้นมา เพื่อแสดงถึงความสดใสร่าเริงชวนให้มีความสุขคล้อยตามไปได้ง่าย

(3) เพลงไซเคเดลิก คือ เพลงที่แสดงภาวะทางอารมณ์ที่กำลังขุ่นมัว สับสน และเพ้อฝัน

(4) เพลงอ่อนหวาน คือ เพลงที่สื่อถึงความรู้สึกด้วยท่วงทำนองที่มีความอ่อนโยน อ่อนหวาน หรือปนเศร้าได้ เพลงนี้ให้อารมณ์ที่ไม่รุนแรงเท่าเพลงสะท้อนอารมณ์

(5) เพลงง่าย ๆ ธรรมดา คือ เพลงที่ฟังได้เรื่อย ๆ ไม่มีจุดเด่นให้จดจำเป็นพิเศษ

(6) เพลงที่ผสมผสานหลายอารมณ์ คือ เพลงที่เล่าถึงอารมณ์ที่แตกต่างกัน เช่น เล่าที่มาก่อนเคยรักกันแสนหวาน แต่ปัจจุบันขมกลืนกลายเป็นความรู้สึกเกลียดชัง เป็นต้น

2.3 แนวคิดสัญญาวิทยาผ่านเพลงประกอบละคร

การวิเคราะห์การตีความหมายของเพลงประกอบละครโทรทัศน์ ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดสัญญาวิทยาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ สัญญา (Sign) หมายถึง สิ่งๆ หนึ่งที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อให้มีความหมาย (Meaning) แทนของจริง (Object) ในบริบทหนึ่ง ดังนั้นสัญญาวิทยาจึงหมายถึงศาสตร์ที่ว่าด้วยการศึกษาระบบสัญญา และมีคุณสมบัติที่สำคัญ (กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551) ดังต่อไปนี้

1) สัญญาที่มีลักษณะทางกายภาพ คือ สิ่งที่ต้องและรับรู้ได้ด้วยอวัยวะสัมผัส เช่น ตัวอักษร คำพูด อากัปกริยา ภาพ เสียง วัตถุหรืออื่น ๆ เป็นต้น

2) สัญญาที่เกิดจากความตั้งใจของผู้สื่อสารที่จะสื่อสารบางอย่าง ด้วยการสร้างความหมาย ด้วยเหตุนี้เอง ทำให้วัตถุ หรือสิ่งใด ๆ ก็ตาม จะเป็นสัญญาหรือไม่ขึ้นอยู่กับปฏิบัติการ (Practice) บางอย่างในการสื่อความหมาย (assign หรือ 'make it as a sign') หรือที่เรียกอีกอย่างว่า การประกอบสร้างความหมาย (Construction of Meaning) ยกตัวอย่างเช่น เมฆไม่มีสถานะ

เป็นสัญญาณใด ๆ แต่หากผู้กำกับจงใจใส่เมฆเข้ามาในฉากใดฉากหนึ่ง เมฆก็จะกลายเป็นสัญญาณทันที

3) สัญญาณที่มีความหมายมากกว่าตัวของมันเอง เช่น ท่อนเพลงจาก “ก้อนหินก้อนนั้น” ที่ขับร้องโดย โรส ศิรินทิพย์ ว่า

เคยมีใครสักคนได้บอกฉันมา
ว่าเวลาใครมาทำกับเราให้เจ็บซ้ำใจ
ลองไปเก็บก้อนหินขึ้นมาสักอัน
ถือมันอยู่อย่างนั้นและบีบมันไว้
บีบให้แรงจนสุดแรง
ให้มือทั้งมือมันเริ่มสั่น
ใครคนนั้นยิ้มให้ฉันถามว่าเจ็บมือใช่ไหม

ในเพลงนี้ “ก้อนหิน” มีสถานะเป็นสัญญาณ เพราะมีความหมายที่มากกว่าลักษณะทางกายภาพ แต่หมายรวมไปถึง ความทุกข์ใจที่เราแบกรับเอาไว้ ไม่มีใครสามารถช่วยปลดปล่อยได้ ถ้าเราไม่ปล่อยก้อนหินนั้นออกจากมือเราด้วยตัวเราเอง

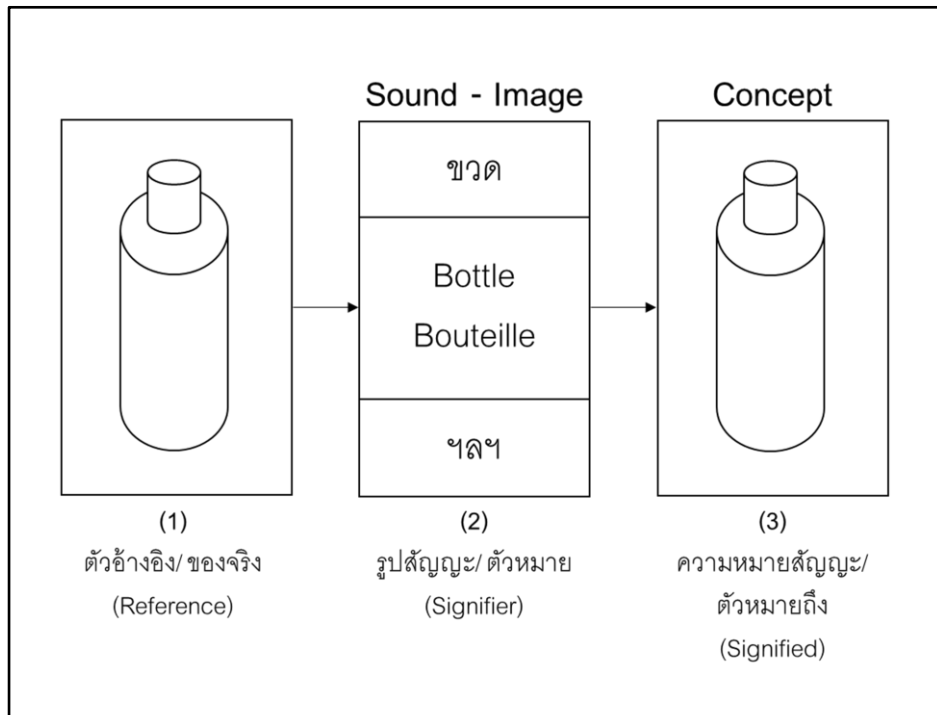
2.3.1 การศึกษาสัญญาณตามทัศนะของ Ferdinand de Saussure

กระบวนการสร้างความหมาย (Signification) จะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อมีตัวอ้างอิง/ของจริง (Reference) กับตัวสัญญาณ (Sign) ที่ประกอบไปด้วยองค์ประกอบของสัญญาณ (Composition of Sign) ทั้งสองส่วน คือ

1) รูปสัญญาณ/ตัวหมาย (Signifier) ที่อาจจะเป็นภาพ (Image) หรือเสียง (Sound) เช่น ตัวอักษร รูปวาด เป็นต้น

2) ความหมายสัญญาณ/ตัวหมายถึง (Signified) ที่มีความสัมพันธ์แบบพลวัตต่อกัน หรือเป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในใจ (Mental Concept) แล้วมีความหมายเชื่อมโยงไปถึงตัวอ้างอิงของจริง นอกจากนั้น Saussure ยังได้อธิบายเพิ่มเติมถึงความสัมพันธ์ระหว่าง Signifier กับ Signified ว่ามีลักษณะสำคัญ 3 ประการ ได้แก่

- (1) เกิดขึ้นได้โดยไม่มีหลักเกณฑ์ใด ๆ (Arbitrary)
- (2) เกิดขึ้นโดยมิได้ตั้งใจ (Unmotivated)
- (3) ไม่ได้เกิดขึ้นตามธรรมชาติ (Unnatural)

ภาพที่ 2.1 แผนภาพแสดงองค์ประกอบของสัญลักษณ์และกระบวนการสร้างความหมายตามทัศนะของ Saussure

แหล่งที่มา: กาญจนา แก้วเทพ, 2552.

2.3.2 การศึกษาสัญลักษณ์ตามทัศนะของ Roland Barthes

นักคิดแนวโครงสร้างนิยม ที่เป็นลูกศิษย์ของ de Saussure ได้เสนอว่ากระบวนการสร้างความหมายจะมี 2 ชั้น (Two Orders of Signification) โดยแบ่งประเภทของความหมายออกเป็น 2 ประเภท คือ

1) Denotative Meaning (ความหมายโดยอรรถ/ความหมายตรง) คือกระบวนการสร้างความหมายในขั้นแรก (Primary Signification) ความหมายนั้นจะถูกประกอบสร้างอย่างภววิสัย (Objective) เข้าใจได้ตามตัวอักษร เป็นที่ยอมรับกันโดยสามัญและเห็นได้อย่างชัดเจน

2) Connotative Meaning (ความหมายโดยนัย/ความหมายแฝง) คือกระบวนการสร้างความหมายในขั้นที่สอง (Secondary Signification) ความหมายที่ถูกประกอบสร้างอย่างอัตวิสัย (Subjective) ความหมายนี้จะแปรเปลี่ยนได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ส่วนบุคคลหรือค่านิยมของแต่ละวัฒนธรรม

ต่อมา Barthes ได้พัฒนาแนวคิดเรื่องความหมายโดยนัยอีกว่า หลังจากความหมายโดยนัยตัวแรกถูกสร้างขึ้นมาแล้ว ความหมายจะแปรสภาพเป็นรูปของสัญลักษณ์ (Signifier) แล้วจึงสร้างความหมายโดยนัยตัวที่สองไปเรื่อย ๆ กลายเป็นสายโซ่แห่งความหมาย (Chain of Meaning) ดังนี้

ภาพที่ 2.2 สายโซ่แห่งความหมาย (Chain of Meaning) ตามแนวคิดของ Roland Barthes
แหล่งที่มา: กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน, 2551.

ยกตัวอย่างเช่น คำว่า “แอปเปิ้ล” ถือเป็น สัญลักษณ์ (3) ที่ประกอบขึ้นจากรูปสัญลักษณ์ (1) มีความหมายตรงตัวอักษรว่า แ-อ-ป-เปิ้ล และความหมายสัญลักษณ์ (2) คือ ผลไม้ชนิดหนึ่งมีผลสีแดง และเขียวที่คนเข้าใจได้ทั่วไป อันเป็นการสร้างความหมายขั้นแรก (Denotation) แต่สังคมแต่ละสังคมย่อมไม่หยุดการให้ความหมายเพียงเพื่อการสื่อสารในลำดับขั้นแรกเท่านั้น ส่วนใหญ่แล้วสังคมมักจะสร้างความหมายในขั้นที่สอง โดยการแปลง สัญลักษณ์ (3) ให้กลายเป็น รูปสัญลักษณ์ (I) ในอีกลำดับหนึ่งที่มี ความหมายสัญลักษณ์ (II) ที่เป็นความหมายทางสังคมกำหนดเพิ่มเติมเข้าไป ทำให้กลายเป็น สัญลักษณ์ (III) ในระดับความหมายโดยนัย / มายาคติ (Connotation / Myth) อีกทอดหนึ่งในที่สุด ความหมายในขั้นที่สองนี้ แอปเปิ้ลจึงไม่ได้เป็นเพียงแค่ผลไม้เท่านั้น แต่มีความหมายแฝงอีกชั้น คือ ภาพลักษณ์ของแบรนด์ไอที่ชั้นสูง ที่ผู้ใช้ส่วนมากเป็นคนทันสมัย ทันกระแสอยู่ตลอดเวลา โดยคุณลักษณะเหล่านี้คือสัญลักษณ์ที่คนในสังคมนั้นๆ กำหนดขึ้นมา เป็นต้น Barthes จึงได้ให้คำนิยามแก่มายาคติ (Myth) ว่าเป็นวิถีคิดของแต่ละสังคม และวัฒนธรรมที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ถือเป็นวิธีการสรุปแนวคิด (Conceptualization) ที่มีคุณสมบัติ 2 ประการ คือ

- 1) Myth ที่มีลักษณะเป็นพลวัต (Dynamism) คือ ความหมายขั้นที่สองที่เป็น Myth สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องต่อความต้องการของกลุ่มคนบางกลุ่ม
- 2) Myth ที่มีมายาคติต่อต้าน (Counter-Myth) ในวัฒนธรรมย่อยของการวิเคราะห์ที่ดับทั้น เมื่อเข้าใจสัญลักษณ์และกระบวนการสร้างความหมายของสัญลักษณ์ เราก็จะพบ

“รหัส (Code)” ที่เป็นเสมือนตัวเชื่อมทุกอย่างเข้าไว้ด้วยกัน อาจสรุปได้ว่า รหัสนี้ถือเป็นแบบแผนขั้นสูงที่ซับซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่างสัญญาณต่าง ๆ (Highly Complex Pattern of Association of Signs) หรือวิธีการนำเอาสัญญาณย่อยต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันอย่างไร ซึ่งหากเราทำความเข้าใจในประเด็นนี้ได้แล้ว เราก็จะเข้าใจความหมายของตัวบทได้ไม่ยาก

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พิงพิศ เทพปฏิมา (2546) ได้ศึกษาเรื่อง “การถ่ายทอดความคิดเรื่องจิตวิญญาณในภาพยนตร์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ และพรรณนาความคิดในด้านจิตวิญญาณ กระบวนการสื่อความหมายทางความคิดในภาพยนตร์ และการนำเสนอสถานการณ์เรื่องจิตวิญญาณในสังคมผ่านทางความคิดในด้านจิตวิญญาณที่แสดงออกมาในภาพยนตร์ โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผ่านการวิเคราะห์เนื้อหาของภาพยนตร์มีแก่นความคิด และเนื้อหาเกี่ยวกับความคิดในด้านจิตวิญญาณที่เข้าฉายในประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2544 ถึงเดือนมิถุนายน 2546 จำนวน 11 เรื่อง แบ่งออกเป็นภาพยนตร์ฮอลลีวูดจำนวน 7 เรื่อง และภาพยนตร์ไทยและเอเชียจำนวน 4 เรื่อง ผ่านการวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ 7 ประการ ได้แก่ โครงเรื่อง แก่นความคิด ความขัดแย้ง ตัวละคร ฉาก สัญลักษณ์พิเศษ และจุดยืนในการเล่าเรื่อง ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลจากเนื้อเรื่องย่อ และบทความต่าง ๆ เกี่ยวกับภาพยนตร์ จากการศึกษาพบว่า ภาพยนตร์ฮอลลีวูด ไทยและเอเชียนั้นการสื่อสารทางความคิดในด้านจิตวิญญาณที่สอดคล้องกัน คือ ความเชื่อ ความศรัทธาต่อพระเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เรื่องการแสวงหาความเป็นจริง การยึดมั่นในคุณธรรม ตลอดจนการมีจิตสำนึกต่อความดีและความชั่วของมนุษย์ โดยโครงสร้างการเล่าเรื่องที่นำมาใช้ในการสื่อสารมากที่สุด คือ ความขัดแย้ง และตัวละคร จากการศึกษาพบว่า ภาพยนตร์ฮอลลีวูดนั้น มีการนำเสนอที่สะท้อนบริบททางสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี และเศรษฐกิจเป็นหลัก ขณะที่ภาพยนตร์ไทย และเอเชียนั้นการนำเสนอที่สะท้อนบริบททางสังคม วัฒนธรรมเป็นหลัก

องค์กช วรรณภักตร์ (2552) ได้ศึกษาเรื่อง “การใช้ดนตรีคลาสสิกเพื่อการสื่อสารในละครโทรทัศน์เรื่อง โนดาเมะ คันทาบิเล่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่ของดนตรีคลาสสิกและวิธีการเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับดนตรีคลาสสิก รวมถึงศึกษาสุนทรียรสและทัศนคติของกลุ่มคนที่มีความรู้ทางด้านดนตรีคลาสสิก กับกลุ่มคนทั่วไป ในการรับชมละครโทรทัศน์ เรื่องโนดาเมะ คันทาบิเล่ จากการวิเคราะห์ตัวบท การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสำรวจด้วยแบบสอบถามพบว่า ดนตรีคลาสสิกในละครเปรียบเสมือนแก่นของเรื่องที่สื่อสารบุคลิกตัวละครออกมาได้เป็นอย่างดี ทำ

หน้าที่เพื่อประกอบการกระทำของตัวละคร เล่าสถานการณ์ในเรื่อง สร้างโลกแห่งจินตนาการให้ตัวละครนั้น ๆ และสร้างบรรยากาศในเรื่องดำเนินไปตามท้องเรื่องทีวางไว้ นอกจากนี้ยังพบว่าการที่ละครเรื่องนี้ได้รับกระแสตอบรับอย่างดีมาจากวิธีการเล่าเรื่องที่เรียบเรียงดนตรีคลาสสิกให้เข้ากับการดำเนินเรื่อง และการเลือกวิธีการนำเสนอของละครตลอดจนการแสดงที่มีชีวิตชีวาของนักแสดงที่คล้ายการ์ตูน ช่วยให้การชมเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งซึ่งระหว่างศิลปะทั้งสองศาสตร์อย่างดนตรีคลาสสิกและละครโทรทัศน์

มนทกานติ ธีรนนท์วัฒน์ (2544) ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับ “หน้าที่และอัตลักษณ์ของเพลงละครโทรทัศน์” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหน้าที่และอัตลักษณ์ของเพลงละคร ความสัมพันธ์ระหว่างเพลงละครและละครโทรทัศน์ ภายใต้แนวคิดกระบวนการ Hermeneutics และทฤษฎีสัญญาวิทยาประกอบกัน จากการวิเคราะห์ตัวบทของละครหลังข่าวภาคค่ำ ในช่วงปี 2542 และการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการวิจัยพบว่าหน้าที่ของเพลงละครโทรทัศน์คือเพื่อเล่าโครงเรื่องของละครโทรทัศน์ และช่วยส่งเสริมด้านอารมณ์ของตัวละครให้ชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ การนำไปใช้ประกอบเพลงเปิดละครและเพลงท้ายละคร ยังถือเป็นการช่วยให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราวของละคร และเป็นการส่งเสริมด้านประชาสัมพันธ์เพลงละครให้รู้จักในวงกว้างมากขึ้นด้วย ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพลงละครกับละครโทรทัศน์ ทิศทางของเพลงละครจะถูกกำหนดมาจากเนื้อหาของละครเรื่องนั้นเป็นหลัก ผ่านการคัดเลือกเนื้อหาบางส่วนจากทั้งหมดมาแล้ว เพราะมีข้อจำกัดทางเวลาที่ต้องนำเสนอเพียงประเด็นเดียว และมีการใช้นามนัย คำหรือวลีเข้ามาเชื่อมโยงระหว่างความหมายส่วนย่อยในเพลงกับความหมายส่วนรวมของละคร บางครั้งมีการใช้สัญลักษณ์ที่ระบุชื่อเรื่องเข้าไปในเนื้อเพลงละครหรือเป็นชื่อเพลงละครนั้น ๆ ได้เลย ข้อค้นพบสุดท้ายพบว่าอัตลักษณ์ของเพลงละครมีความแตกต่างกับเพลงไทยสากลในแง่ของการเล่าเรื่องละครตั้งแต่ต้นจนจบ และอารมณ์ภาพรวมของเพลงจะมีความสัมพันธ์กับแนวละครที่ผู้จัดละครต้องการนำเสนอด้วย

ชโลธร จันทะวงศ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง “การสร้างสรรค์ละครเพลงของ บริษัท ดรีมบ็อกซ์ เอนเตอร์เทนเมนท์ จำกัด และบริษัท ซีเนริโอ จำกัด พ.ศ. 2533-2553” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยในกระบวนการสร้างสรรค์ละครเพลง และศึกษารวมไปถึงทัศนคติของผู้เชี่ยวชาญ นักการละคร นักวิชาการ และกลุ่มผู้ชมละคร โดยงานวิจัยชิ้นนี้ใช้สหวิธีการ ตั้งแต่การวิเคราะห์ตัวบทสัมภาษณ์เชิงลึก และสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มผู้ชม ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สามารถดึงดูดให้เข้ามาชมละครเพลงของทั้งสองบริษัทที่มีความแตกต่างกัน โดยบริษัท ดรีมบ็อกซ์ ผู้ชมจะพิจารณาจากบทละครเป็นอันดับแรก ขณะที่บริษัท ซีเนริโอฯ ผู้ชมเลือกที่จะดูที่ตัวนักแสดงเป็นอันดับแรก และทั้งสองบริษัทมีกระบวนการคิดในการผลิตละครเพลง และเป้าหมายทางธุรกิจที่

แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง บริษัท ดรีมบ็อกซ์ มุ่งเน้นแนวเพลงที่นำเสนออารมณ์ตัวละครหรือเล่าเรื่องจากฉากในบริบทที่เกี่ยวข้องกับบทละครเท่านั้น และวางแผนเชิงธุรกิจในการทำซีดีละครเพลงเพื่อให้ผู้ชมได้เก็บเป็นที่ระลึก ส่งผลต่อละครเพลงแนวนี้ มีความซับซ้อนทางดนตรี คนฟังอาจจะจดจำได้ยาก ขณะที่ฝั่งบริษัท ซีเนริโอฯ นำเสนอแนวดนตรีป๊อปหรือบัลลาด เนื้อหาและทำนองฟังติดหูได้ง่าย ทำให้เกิดการจดจำ อีกทั้งยังมีแผนโปรโมทเพลงละครผ่านมิวสิกวิดีโอ มีการจัดจำหน่ายซีดีเพลง ของที่ระลึก และสินค้าอื่น ๆ ในเชิงพาณิชย์อย่างจริงจัง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “กลวิธีการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละครในละครโทรทัศน์ไทย” ศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่วิเคราะห์จากตัวบท (Textual Analysis) กล่าวคือ การวิเคราะห์วิธีการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละคร ที่ส่งผลให้ละครโทรทัศน์นั้น ๆ ได้รับรางวัลนาฏราช สาขาละครยอดเยี่ยมแห่งปี ด้วยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร สื่อ รวมถึงบุคคลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) แล้วนำมาวิเคราะห์ในขอบเขตการศึกษาจากละครที่ได้รับรางวัลละครยอดเยี่ยมจากเวทีนาฏราช ตั้งแต่ปี 2557-2558 รวมเพลงประกอบละครทั้งสิ้น 6 เพลง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ละคร สามีตีตรา ช่อง 3 (2557)

(1) ฉันก็รักของฉัน

ศิลปิน	นิว&จิว
คำร้อง	ณรงวิทย์ เตชะธนะวัฒน์
ทำนอง	จักรกฤษณ์ มัชฌนาไส
เรียบเรียง	จักรกฤษณ์ มัชฌนาไส

(2) ไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ

ศิลปิน	ฟิล์ม บงกช
คำร้อง	ฟองเบียร์
ทำนอง	ปฏิวรธ อุตัยเฉลิม
เรียบเรียง	ธีระปริญญ์ รัตนบุตร

(3) เกิดมาเพื่อรักเธอ

ศิลปิน	S.D.F
คำร้อง	ฟองเบียร์
ทำนอง	ปฏิวรธ อุตัยเฉลิม
เรียบเรียง	S.D.F

2) ละคร สุดแค้นแสนรัก ช่อง 3 (2558)

(1) เจ็บนี้จำจนตาย

ศิลปิน	นัสดา วิยะกาญจน์
คำร้อง	ณรงวิทย์ เตชะธนะวัฒน์
ทำนอง	จักรกฤษณ์ มัชฌนาไส
เรียบเรียง	จักรกฤษณ์ มัชฌนาไส

(2) แพ้รัก

ศิลปิน	แนน วาทียา รวยนิรัตน์
คำร้อง	วัลยา พระคุ้มครอง
ทำนอง	เรื่องกิจ ยงปิยะกุล
เรียบเรียง	เรื่องกิจ ยงปิยะกุล

(3) ให้ตายก็ไม่รักกัน

ศิลปิน	ชาติ สุชาติ แซ่เห้ง
คำร้อง	ณรงวิทย์ เตชะธนะวัฒน์
ทำนอง	ภาสสุภากร
เรียบเรียง	จักรกฤษณ์ มัชฌนาไส

3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบระหว่างแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์การเล่าเรื่องกับแนวคิดสัญญาวิทยา และแนวคิดเรื่องการสื่อสารของเพลงกับองค์ประกอบของดนตรีในละครโทรทัศน์กับแนวคิดสัญญาวิทยา ด้วยวิธีการดังนี้

3.1.1 การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis)

วิเคราะห์ไปยังโครงเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละคร ฉาก ขั้วขัดแย้ง มุมมองการเล่าเรื่อง และสัญลักษณ์ที่พบในการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละคร และวิเคราะห์ต่อไปยังเนื้อเพลงภาพพจน์ องค์ประกอบทางดนตรี และสัญลักษณ์ที่พบในการสื่อสารของดนตรี โดยศึกษาจากการเก็บข้อมูลจากสื่อประเภทต่าง ๆ

- 1) สื่อละครโทรทัศน์ ละครเรื่องสามมีตีตรา จำนวน 20 ตอน และละครเรื่องสุดแค้นแสนรัก จำนวน 18 ตอน ไม่รวมสื่อมิวสิกวิดีโอ
- 2) สื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ ทั้งเอกสาร บทสัมภาษณ์ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อ Social Media ต่าง ๆ

3.1.2 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการอาชีพ และวิชาชีพด้านกิจการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ตั้งแต่กระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ ต่อกันจนถึงผลิตเพลงประกอบละคร และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงวิธีคิดของทั้งผู้ผลิตในมุมมองบุคคลภายใน และบุคคลภายนอกที่อยู่ในวงการผลิตละครโทรทัศน์อื่น ๆ รวมถึงในวงการเชิงวิชาการด้วย ได้แก่

- 1) ฝ่ายผลิตละครโทรทัศน์ และเพลงจากมุมมองบุคคลภายในขอบเขตการศึกษา
 - (1) ณรงวิทย์ เตชะธนะวัฒน์ นักแต่งเพลงและผู้บริหารค่ายเพลง Chandelier Music ผู้แต่งเพลงประกอบละคร “ฉันก็รักของฉัน” จากละครสามมีตีตรา “เจ็บนี้จำจนตาย” และ “ให้ตายก็ไม่รักกัน” จากละครสุดแค้นแสนรัก
 - (2) ปฏิเวธ อุทัยเฉลิม นักแต่งเพลงและผู้บริหารค่ายเพลง มีเรคคอร์ดส ผู้แต่งเพลง “ไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ” และ “เกิดมาเพื่อรักเธอ” จากละครสามมีตีตรา
 - (3) บงกช เจริญธรรม ผู้ขับร้องเพลงประกอบละคร “ไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ” จากละครสามมีตีตรา
- 2) ฝ่ายผลิตละครโทรทัศน์ และเพลงจากมุมมองบุคคลภายนอกขอบเขตการศึกษา
 - (1) เกรียงไกร วชิรธรรมพร นักแต่งเพลง ผู้เขียนบท และผู้กำกับละคร Hormones The Series Season 3
 - (2) นราธิป ปานแร่ นักแต่งเพลงและผู้บริหารค่ายเพลง Core Music
- 3) นักวิชาการสาขาที่เกี่ยวข้อง
 - (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ เวศร์ภาดา นักวิจารณ์รางวัล ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ อดีตนายกศมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทยฯ

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) การจดบันทึกข้อมูลที่จะศึกษา แล้วนำมาวิเคราะห์ตามแนวคิดที่เกี่ยวข้อง จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบปัญหานำการวิจัยทั้ง 2 ข้อ ดังนี้

(1) กลวิธีการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละครในละครโทรทัศน์ไทยเป็นอย่างไร โดยใช้แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์การเล่าเรื่อง และแนวคิดสัญญาวิทยาการศึกษา

(2) บทบาทและหน้าที่ของเพลงประกอบละคร จากกลวิธีการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละครที่ถูกนำไปใช้ในละครโทรทัศน์ไทยปัจจุบันเป็นอย่างไร โดยใช้แนวคิดเรื่องการสื่อสารของเพลง และองค์ประกอบของดนตรีในละครโทรทัศน์ ประกอบกับแนวคิดสัญญาวิทยาการศึกษาเช่นกัน

2) คำถามในการสัมภาษณ์ ของกลุ่มคนที่ทำงานวิชาชีพวิทยุโทรทัศน์ ตั้งแต่ผู้ผลิตละครไปจนถึงผู้ประพันธ์เพลง ผู้ขับร้อง รวมถึงนักวิชาการในสายนิเทศศาสตร์

3.3 การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกนำเสนอข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1) การวิเคราะห์การเล่าเรื่อง จากบทสรุปการเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์การเล่าเรื่อง และแนวคิดสัญญาวิทยา

2) การวิเคราะห์ถึงบทบาทและหน้าที่ของเพลงประกอบละคร จากกลวิธีการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละครที่ถูกนำไปใช้ในละครโทรทัศน์ไทยปัจจุบัน จากบทสรุปของแนวคิดเรื่องการสื่อสารของเพลง และองค์ประกอบของดนตรีในละครโทรทัศน์ และแนวคิดสัญญาวิทยา

3.4 ตัวอย่างคำถามสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้แบ่งคำถามออกเป็น 2 ชุด เพื่อสอบถามข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในด้านปฏิบัติ ได้แก่ ผู้ผลิตละคร เพลงประกอบละคร และผู้เชี่ยวชาญในด้านทฤษฎี ได้แก่ นักวิชาการสาขาที่เกี่ยวข้อง

1) ฝ่ายผลิตละครโทรทัศน์ และเพลงจากมุมมองบุคคลภายใน และภายนอกขอบเขตการศึกษา

- (1) กระบวนการผลิตเพลงประกอบละคร เริ่มต้นจากจุดใด
 - (2) เกณฑ์การคัดเลือกเส้นเรื่อง หรือเหตุการณ์ในการสื่อสารผ่านเพลงประกอบละครคืออะไร
 - (3) ความสัมพันธ์ของการเล่าเรื่องในเพลงประกอบละครมีความจำเป็นต้องสอดคล้องกับการเดินเรื่องของละครโทรทัศน์หรือไม่
 - (4) การเล่าเรื่องผ่านเพลงประกอบละคร และเพลงสากลทั่วไปมีความแตกต่างกันอย่างไร
 - (5) รูปแบบการนำเสนอทางดนตรี จังหวะ รวมทั้งนักร้องผู้ถ่ายทอดอารมณ์พิจารณาจากอะไร
 - (6) ระหว่างการนำบทเพลงเดิมที่มีอยู่มาร้องใหม่ และการแต่งเพลงใหม่ขึ้นมาให้อารมณ์และความรู้สึกแตกต่างกันอย่างไร
 - (7) การเพิ่มสัญลักษณ์หรือความหมายแฝงลงในบทเพลง ส่งผลให้เพลงมีความน่าสนใจมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร และปัจจัยในการเลือกใส่สัญลักษณ์ในบทเพลง มีข้อควรคำนึงอย่างไรบ้าง
 - (8) รูปแบบการนำเสนอเพลงประกอบละครในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
 - (9) องค์ประกอบการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละครที่ดีประกอบไปด้วยอะไร
- 2) นักวิชาการสาขาที่เกี่ยวข้อง
- (1) การเล่าเรื่องผ่านเพลงประกอบละคร และเพลงสากลทั่วไปมีความแตกต่างกันอย่างไร
 - (2) การตีความเชิงสัญลักษณ์ในบทเพลง มีความสำคัญในการสื่อความหมายอย่างไร
 - (3) รูปแบบการนำเสนอเพลงประกอบละครในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต มีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
 - (4) คุณคิดว่าเพลงประกอบละคร ช่วยส่งเสริมให้ละครเป็นที่รู้จักมากขึ้นจริงหรือไม่ ในทิศทางใดบ้าง
 - (5) ในฐานะผู้ฟัง คุณคิดว่าองค์ประกอบการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละครที่ดีประกอบไปด้วยอะไร

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากคำถามนำวิจัยเกี่ยวกับกลวิธีการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละครในละครโทรทัศน์ไทย รวมถึงบทบาทและหน้าที่ของเพลงประกอบละคร จากกลวิธีการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละครที่ถูกนำไปใช้ในละครโทรทัศน์ไทยปัจจุบัน ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 แนวคิดประกอบกัน เพื่อตอบคำถามนำการวิจัยทั้ง 2 ข้อ ได้แก่ แนวคิดเรื่องการวิเคราะห์การเล่าเรื่องราวเพลง และแนวคิดสัญวิทยาที่ปรากฏอยู่ในการเล่าเรื่องของบทเพลงนั้น ๆ เพื่อตอบคำถามนำการวิจัยข้อที่หนึ่ง และใช้แนวคิดเรื่องการสื่อสารของเพลง และองค์ประกอบของดนตรีในละครโทรทัศน์ และแนวคิดสัญวิทยาในเพลง เพื่อตอบคำถามข้อที่สอง โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์ตามรายเพลง ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์วิธีการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละครในละครโทรทัศน์ไทยรายเพลง

4.1.1 ฉันทิกรักของฉัน

ฉันทิกรักของฉัน คือ เพลงประกอบละครหลักของละครเรื่องสามมีตีตรา ขับร้องโดยนักร้องหญิงคุณภาพอย่างนิวจิว และเพลงนี้ยังได้รับรางวัลเพลงละครยอดเยี่ยม จากเวทีนาฏราช ครั้งที่ 6 ปี 2557 อีกด้วย ในละครบทเพลงนี้ถูกใช้ประกอบไตเติ้ลแนะนำละคร และประกอบระหว่างดำเนินเรื่อง เมื่อพิจารณาผ่านแนวคิดการวิเคราะห์การเล่าเรื่องแล้ว มีองค์ประกอบการเล่าเรื่อง ดังนี้

4.1.1.1 วิเคราะห์การเล่าเรื่อง

1) โครงเรื่อง (Plot) จุดประสงค์ของเพลงนี้ คือการแสดงจุดยืนของแต่ละฝ่ายผ่านถ้อยคำที่กระแทกกระทั้น เพื่อให้อีกฝ่ายทำใจยอมรับในความไม่ถูกต้องที่ต่างโยนความผิดให้กัน แต่อุปสรรคของบทเพลงนี้คือ ตัวละครทั้งสองมีความเชื่อมั่นว่าตนเองไม่ผิด ทำให้

บทสนทนามีการโต้ตอบที่รุนแรงมากขึ้น โดยบทเพลงนี้ถ่ายทอดอารมณ์ด้วยน้ำเสียงผู้หญิงสองคนที่เป็นเสมือนตัวแทนของนักแสดงนำในเรื่อง ได้แก่ นิว นภัสสร ภูธรใจ ชัยบร็องและถ่ายทอดในมุมมองของกะรัต และจิ๋ว ปิยนุช เสือจงพรู ชัยบร็องและถ่ายทอดในมุมมองของสายน้ำผึ้ง หากพิจารณาตามลำดับขั้นของเหตุการณ์ สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

(1) การเริ่มเรื่อง (Exposition) คือการกล่าวถึงจุดเริ่มต้นเพื่อชักจูงความสนใจของผู้ชมให้ติดตามต่อไป

(นิว) “เสียใจคน ๆ นี้ไม่ใช่ของเธอ
ได้โปรดอย่ามาข้องแวะกันอีก ฉันหวังว่าคุณเข้าใจ
เพราะมันเป็นสิทธิ์ของฉันที่จะเรียกบร็อง
ขอให้เธอจงไปไกล ๆ ไม่ต้องมาเจอ
อย่ามาใกล้เขา..ได้ไหม”

เริ่มเรื่องด้วยความคิดเห็นของกะรัต ชัยบร็องโดยนิว ผู้หญิงที่เป็นเจ้าของหัวใจของชายที่รัก ต้องการจะบอกอีกฝ่ายว่าให้หยุดการกระทำใด ๆ ที่จะมายุ่งกับผู้ชายของตน ด้วยท่าทีเย่อหยิ่งยะโสและเชื่อมั่นว่าตนต้องชนะในความรักครั้งนี้ เพราะตนมาก่อน

(2) การพัฒนาเหตุการณ์ (Raising Action) เมื่อเรื่องราวเริ่มดำเนินไป ความขัดแย้งยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น

(นิว) “ฉันก็รักของฉัน เข้าใจบ้างไหม
(จิ๋ว) ฉันมีสิทธิ์จะรักไม่ผิดใช่ไหม
(นิว) เธอก็น่าจะรู้มันเจ็บเพียงใด
เหมือนโดนกรีดหัวใจ ถ้าเธอแย่งไปครอง
(จิ๋ว) ฉันก็รักของฉัน เข้าใจบ้างไหม
(นิว) เธอมีสิทธิ์อะไรมาบอกให้ทำใจ
(จิ๋ว) ฉันก็รัก จนจะเป็นจนจะตาย
(นิว) เธอไม่ต้อง
(จิ๋ว) เธอไม่ต้อง
(นิว/จิ๋ว) มาทำลายความรักเรา”

(จิว) “เสียใจคนอย่างฉันก็มีหัวใจ
ก็เจ็บก็ทนได้เหมือนกับเธอ
ฉันหวังว่าคงเข้าใจ ถ้าเธอจะมาเรียกร้อง
ให้เข้าใจเธอ แล้วฉันล่ะ จะเป็นยังไง
เมื่อไม่มีใคร เธอจะเจ็บแทนฉันไหม”

ในท่อนฮุค (Hook) มีการขับร้องโต้กันทีละประโยคอย่างไม่มีใครยอมใคร ด้วยเหตุผลของแต่ละคน หากเปรียบเทียบบทเพลงดังกล่าวเป็นบทสนทนา นับว่าเป็นบทสนทนาที่มีการโต้เถียงกันอย่างเข้มข้น จากนั้นมาถึงท่อนความคิดเห็นของสายน้ำผึ้ง ขับร้องโดยจิว ผู้หญิงที่มาทีหลังแต่กลับเรียกร้องขอความเป็นธรรม เพราะรู้สึกว่าคุณเรามีสิทธิ์ที่จะรักใคร่ก็ได้ อย่างเท่าเทียมกัน แสดงให้เห็นถึงอำนาจของความรักที่ค้ำจุนแต่ความรู้สึกของตัวเอง ขาดความยำคิดถึงความถูกต้อง และขัดแย้ง (Conflict) ระหว่างสองคนนี้ยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ

(3) ภาวะวิกฤต (Climax) ชั้นที่ความขัดแย้งพุ่งขึ้นสูงสุดและเมื่อถึงจุดแตกหักจะเกิดการตัดสินใจเพื่อหาข้อสรุปของความขัดแย้งนี้

(นิว) ไม่เธอกับฉันต้องมีสักคนเป็นคนไป

(จิว) อยู่ที่ว่าใครจะทนไม่ไหว ทนไม่ไหว...

ในท่อนนี้ทั้งคู่ได้เลือกการตัดสินใจในแบบเดียวกัน คือ การเผชิญหน้ากัน หากใครทนไม่ไหวก็ต้องยอมแพ้ไปนที่สุด สอดคล้องกับคาแรคเตอร์ของตัวเองแสดงที่เล่ามา ตั้งแต่เริ่มเรื่องว่า แต่ละคนจะมองในจุดที่ตนเองยืนอยู่เท่านั้น โดยไม่ได้คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น ขาดความพิจารณาถึงเหตุและผลอย่างรอบคอบ แม้เรื่องราวของกะรัตที่ดูเหมือนความรักของเธอ จะถูกต้อง เพราะกะรัตและพิศุทธิ์รักกัน แต่ตัวละครนี้กลับมีอุปสรรคสำคัญที่ใครก็ไม่สามารแก้ไขได้ นั่นคือตัวเอง กะรัตขาดความเชื่อใจในสามีของตน และแสดงให้เห็นถึงการใช้อารมณ์ตัดสินใจ ปัญหา แม้จะอยู่ในสถานะที่ถูกต้อง แต่เรื่องราวกลับพลิกผันเป็นผิดจากการกระทำของตัวเองได้เช่นกัน ในทางกลับกันสายน้ำผึ้ง เลือกที่จะแสดงออกตามแผนที่ตนวางไว้อย่างค่อยเป็นค่อยไป เพราะรู้จุดอ่อนของคู่ต่อสู้ว่าเป็นคนอารมณ์ร้าย จึงพยายามทุกวิถีทางที่จะช่วย สร้างสถานการณ์ให้เกิดความเข้าใจผิด และมองว่าความรักเป็นสิทธิ์ส่วนบุคคล จะรักใคร่ก็ได้ไม่ผิด และเลือกที่จะ

นำเสนอตัวเองออกมาให้ดูน่าสงสารและขอความเห็นใจ จากสถานะเดิมที่ผิดตั้งแต่ต้น กลับดูเป็นคนที่น่าสงสาร เพราะศรัทธาต่อความรัก ทำทุกอย่างได้เพราะความรัก

(4) **ชั้นภาวะคลี่คลาย (Falling Action)** เป็นขั้นตอนหลังจากที่จุดวิกฤตได้ผ่านพ้นไป เมื่อปัญหาได้ผ่านการแก้ไขแล้ว จากการวิเคราะห์การเล่าเรื่องของเนื้อเพลงนี้ได้นำเสนอไว้ถึงชั้นภาวะวิกฤตที่ทั้งคู่ไม่ยอมกัน และตั้งต้นจะสู้กันถึงที่สุด โดยที่ไม่ได้เล่าถึงภาวะคลี่คลายเหมือนเรื่องราวในบทละคร

(5) **ชั้นยุติเรื่องราว (Ending)** แม้จะไม่มีภาวะคลี่คลายปมปัญหา แต่จุดจบของเรื่องนี้คือการยืนยันความที่ต่อสู้อันถึงที่สุด คนที่ชนะคือคนที่ทนอยู่ได้นานกว่า แม้ในเพลงนี้ไม่ระบุว่าใครคือผู้แพ้ชนะ แต่เป็นบทสรุปของความไม่ลงรอยกันอย่างไม่มีการมีความสุขได้

2) **แก่นเรื่อง (Theme)** คือ บทเพลงนี้มุ่งให้เห็นถึงการแก่งแย่งชิงดีเพื่อพยายามเอาชนะความรักระหว่างคนสองคนที่ยกเหตุผลต่าง ๆ นานามาเพื่อให้ตัวเองดูเป็นที่ยอมรับและเข้าใจได้จากอีกฝ่าย โดยปราศจากกระบวนการคิดเชิงเหตุและผล คนหนึ่งขาดสติในการระงับอารมณ์ คนหนึ่งขาดสติในการทะเยอทะยานใฝ่สูง ทำให้เรื่องราวเกิดปัญหาบานปลายตามมา

3) **ตัวละคร (Character)**

(1) การแบ่งตัวละครโดยใช้บทบาทเป็นเกณฑ์ ในบทเพลงนำเสนอเรื่องราวของสองตัวละครหลักคือกะรัต และสายน้ำผึ้งที่เป็นปมปัญหาสำคัญของการเกิดเรื่อง โดยไม่ได้กล่าวถึงตัวละครอื่นเลย

(2) การแบ่งตัวละครโดยใช้คุณลักษณะเป็นเกณฑ์ หากพิจารณาถึงเจตนาของเนื้อเพลง จะเห็นได้ว่าตัวละครหลักทั้งสองตัว ถูกนำเสนอออกมาในหลากหลายมิติ เริ่มต้นจากบทสนทนาของแต่ละฝ่ายด้วยถ้อยคำหว่านล้อมให้อีกฝ่ายเข้าใจในมุมมองของตน แต่ด้วยความเห็นที่ไม่ตรงกันทำให้เกิดข้อขัดแย้ง เริ่มมีการพูดจาด้วยถ้อยคำและอารมณ์ที่รุนแรงมากขึ้น และหากพิจารณาประกอบกับบทละครจะพบว่าเส้นเรื่องของละครก็เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เริ่มตั้งแต่เป็นเพื่อนรักที่ดีต่อกัน จนถึงแตกหักความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีการยอมใคร แต่ในละครจะลงรายละเอียดที่ลึกกว่า

4) ฉาก (Setting) หมายถึง ในบทละครเล่าเรื่องการพัฒนาความสัมพันธ์ของกะรัตและสายน้ำผึ้งตั้งแต่สมัยเรียนมหาวิทยาลัย ทำงาน จนกระทั่งการแต่งงานมีครอบครัว ตัวละครทุกตัวพัฒนาต่อกันมาเรื่อย ๆ อย่างมีที่มาที่ไป อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาแค่ในบทเพลงประกอบละครนั้น จะพบว่าวิธีการนำเสนอฉากนั้นหยิบเรื่องราวหลังจากที่ความจริงถูกเปิดเผยกันมาระยะหนึ่งแล้วนับตั้งแต่สามีคนแรกของกะรัตเสียชีวิตลง กะรัตเริ่มมีความสงสัยในพฤติกรรม การแสดงความเป็นเจ้าของของสายน้ำผึ้งที่แสดงออกมากกว่าตนเอง อีกทั้งพยายามบำรุงครรภ์ในกระเปาะของสายน้ำผึ้งที่ล้มไว้ จึงไปสอบถามความจริงที่บ้านสายน้ำผึ้งทำให้ได้รู้ว่าสายน้ำผึ้งได้คบหากับสามีของตนอยู่ก่อนจนตั้งครรภ์ ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของข้อขัดแย้งแรกที่เกิดขึ้น และต่างทวีความเกลียดชังกันมากขึ้นเรื่อย ๆ จากสาเหตุการหลงรักผู้ชายคนเดียวกันอีกครั้งอย่างคุณพิศุทธิชายในอุดมคติ ผู้เปรียบพร้อมทั้งคุณลักษณะนิสัย สุภาพ หน้าตา และหน้าที่การทำงาน และนี่ถือเป็นข้อขัดแย้งสูงสุดของเรื่องที่ทำให้ทั้งคู่ทะเลาะ และต้องการจะเอาชนะกันและกัน

ภาพที่ 4.1 ฉากสถานที่ บ้านสายน้ำผึ้ง

แหล่งที่มา: ยูทูบ, 2558.

5) ขั้วขัดแย้ง (Conflict) ทั้งในละครและบทเพลงมีขั้วความขัดแย้งที่ตรงกัน เพราะได้หยิบนำความขัดแย้งระหว่างบุคคลสองคนมาร้อยเรียงเป็นบทเพลง อีกทั้งความขัดแย้งครั้งนี้เปรียบเสมือนจุดเริ่มต้น ที่นำพาไปยังบทสรุปของความเศร้า เสียใจของเรื่อง จนอาจกล่าวได้ว่าละครเรื่องนี้เดินเรื่องอยู่บนความขัดแย้งตั้งแต่ต้น และทวีความรุนแรงมากขึ้นไปเรื่อย ๆ จนจบ

6) มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) คือ หากพิจารณาการเล่าเรื่องในบทละคร และบทเพลง จะเห็นได้ว่าตัวละครแต่ละตัวเล่ามุมมองจากบุคคลที่หนึ่งอย่างกระตือรือร้นและสายน้ำผึ้ง มีบทบาทหน้าที่ในการนำเสนอแง่มุมทางความคิด และความรู้สึกของตัวเองออกมาได้อย่างชัดเจน โดยไม่ใส่ใจความรู้สึกของผู้อื่น

ภาพที่ 4.2 ภาพตัวละครหลัก สายน้ำผึ้ง (ซ้ายสุด) และกระวีต (ขวา)

ผู้ขับร้อง จิว (ซ้าย) และ นิว (ขวาสุด) จากเพลงฉันก็รักของฉัน

แหล่งที่มา: จีเมมเบอร์, 2558; ทูไอดี, 2559.

4.1.1.2 วิเคราะห์สัญญาวิทยาในการเล่าเรื่องผ่านเพลงประกอบละคร

ผู้วิจัยเลือกศึกษาและวิเคราะห์สัญญาวิทยาที่แทรกอยู่ในการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละคร เพื่อให้เข้าใจถึงกลวิธีการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละครตามจุดประสงค์ข้อที่หนึ่ง โดยตีความตามกระบวนการสร้างความหมายตามทัศนะของ Saussure อันประกอบไปด้วยตัวสัญญา (Sign) รูปสัญญา (Signifier) และความหมายของสัญญา (Signified) โดยจะแบ่งการตีความหมายออกเป็น 2 ชั้น ตามทัศนะของ Roland Barthes ได้แก่ Denotative Meaning (ความหมายตรง) ที่เข้าใจได้ และเป็นที่ยอมรับกันโดยสามัญ และ Connotative Meaning

(ความหมายแฝง) การให้ความหมายจะแปรเปลี่ยนได้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ส่วนบุคคลของคนนั้น ๆ โดยจะพิจารณาจากองค์ประกอบการเล่าเรื่อง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงการวิเคราะห์สัญญาวิทยา ในโครงเรื่องของเพลงฉันทกวีรักของฉันท

การเล่าเรื่อง สัญญาวิทยา	1. โครงเรื่อง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญญา (Sign)	ในชั้นการเริ่มเรื่อง จนถึงชั้นพัฒนาเหตุการณ์ คำว่า “เสียใจ” เป็นคำแรกที่ใช้ร้องเริ่มต้นท่อนเพลงทั้งสอง (A1) เสียใจคน ๆ นี้ไม่ใช่ของเธอ... (A2) เสียใจคนอย่างฉันก็มีหัวใจ...
รูปสัญญา (Signifier)	ถ้อยคำที่เปล่งออกมาผ่านคำว่า “เสียใจ”
ความหมายของสัญญา (Signified)	เมื่อบุคคลที่หนึ่งมีความรู้สึกเศร้า เสียใจ แสดงความเห็นอกเห็นใจต่อบุคคลที่สองอย่างจริงใจต่อเหตุการณ์ใด ๆ ที่ทำให้อีกฝ่ายรู้สึกไม่มีความสุข
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญญา (Sign)	“เสียใจ”
รูปสัญญา (Signifier)	ถ้อยคำที่เปล่งออกมาผ่านคำว่า “เสียใจ”
ความหมายของสัญญา (Signified)	หากพิจารณาจากบริบทของประโยคโดยรวม รวมกับน้ำเสียงที่เปล่งออกมา คำว่า “เสียใจ” ไม่ได้แสดงอารมณ์ถึงความรู้สึกเศร้า หรือเสียใจ หากแต่เป็นความรู้สึกยับยั้ง ประชดประชัน และเป็นการแสดงความเสียใจในความพ่ายแพ้ของอีกฝ่ายล่วงหน้า

ตารางที่ 4.2 แสดงการวิเคราะห์สัญวิทยา ในแก่นเรื่องของเพลงฉันก็รักของฉัน

การเล่าเรื่อง สัญวิทยา	2. แก่นเรื่อง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	การแก่งแย่งชิงดี
รูปสัญณะ (Signifier)	การกระทำใด ๆ เพื่อจะได้ของที่ตนปรารถนา
ความหมายของสัญณะ (Signified)	เพื่อได้ครอบครองชายที่ตนรัก สามารถยอมทำได้ทุกอย่างไม่ว่าจะถูกหรือผิด หรือแม้แต่การต้องสิ้นสุด ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อนก็ตาม
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	การแก่งแย่งชิงดี
รูปสัญณะ (Signifier)	ความปรารถนาสิ่งเดียวกันในสังคมส่วนใหญ่
ความหมายของสัญณะ (Signified)	การกระทำโดยขาดการไตร่ตรองถึงความถูกต้อง มุ่งหวังเพียงเพื่อให้ได้ชายที่ตนรักเปรียบเสมือนเป็น เป้าหมายสูงสุดในชีวิตโดยไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์ ของคนรอบข้าง ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน พ่อแม่ หรือญาติ พี่น้องที่หวังดี สะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของการ วางเป้าหมายในชีวิตของผู้หญิงในเรื่องนี้ได้เป็น อย่างดีว่าชายยังเป็นใหญ่ในสังคม เพราะผู้หญิง กระหายการมีชีวิตคู่และคู่ชีวิตที่ดี อาจหมายรวมไป ถึงความเป็นอยู่ ที่สบายขึ้นทั้งทางกายและทางจิตใจ

ตารางที่ 4.3 แสดงการวิเคราะห์สัญญาวิทยา ในตัวละครของเพลงฉันก็รักของฉัน

การเล่าเรื่อง สัญญาวิทยา	3. ตัวละคร
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญญา (Sign)	1) กระวัด 2) สายน้ำผึ้ง
รูปสัญญา (Signifier) ความหมายของสัญญา (Signified)	ความหมายของชื่อตัวละครหลัก ของละครสามีตีตรา 1) หน่วยมาตราซังเพชร หรือพลอย (เปลื้อง ณ นคร, 2555) 2) พันธุ์ไม้เลื้อยชอบเกาะแย่งไปตามผนังต่าง ๆ ดอกมีกลิ่นหอมระรวย ตั้งแต่เวลาเย็น ๆ ไปจนวันรุ่งขึ้น (เปลื้อง ณ นคร, 2555)
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญญา (Sign)	1) กระวัด 2) สายน้ำผึ้ง
รูปสัญญา (Signifier) ความหมายของสัญญา (Signified)	ความหมายของชื่อที่สื่อถึงลักษณะนิสัยของตัวละคร 1) กระวัด หญิงสูงส่ง มีชาติตระกูล มีความมั่นใจสูง ทะนงในความเป็นตัวของตัวเอง 2) สายน้ำผึ้ง หญิงที่มีรูปร่างหน้าตางดงาม เกิดในฐานะต่ำต้อย จึงมีความทะเยอทะยานใฝ่สูง และต้องการหาผู้ชายเป็นที่พึ่ง เพื่อยกระดับชีวิตตัวเองให้สูงขึ้น

ตารางที่ 4.4 แสดงการวิเคราะห์สัญวิทยา ในฉากของเพลงฉันก็รักของฉัน

การเล่าเรื่อง สัญวิทยา	4. ฉาก
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	1) ฉากเวลาความจริงถูกเปิดเผย 2) ฉากสถานที่บ้านสายน้ำผึ้ง
รูปสัญณะ (Signifier)	กะรัตตามไปถามความจริงสายน้ำผึ้งที่บ้าน
ความหมายของสัญณะ (Signified)	กะรัตคาดคั้นความจริงจากสายน้ำผึ้งด้วยความเกรี้ยวกราด เพราะมีความสงสัยอยู่ลึก ๆ ถึงความสัมพันธ์ของสายน้ำผึ้งกับสามีของตน จนสายน้ำผึ้งทนไม่ไหว ยอมเปิดเผยเรื่องราวทั้งหมดว่าตนเองรักกับฝ่ายชายมาก่อนแล้ว แต่ต้องปิดไว้เพราะฝ่ายชายขอ อีกทั้งยังสารภาพว่าไม่เคยรู้สึกซาบซึ้งในน้ำใจของกะรัตที่เคยมีให้ เพราะเชื่อว่ากะรัตไม่ได้หวังดีกับตน
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	1) ฉากเวลาความจริงถูกเปิดเผย 2) ฉากสถานที่บ้านสายน้ำผึ้ง
รูปสัญณะ (Signifier)	สายน้ำผึ้งยอมเปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงทั้งเรื่องความรัก และความสัมพันธ์ของเพื่อน

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

การเล่าเรื่อง	4. ฉาก
สัญวิทยา 2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning) ความหมายของสัญณะ (Signified)	ฉากบ้านไม้หลังเก่าของสายน้ำผึ้ง สะท้อนให้เห็นถึงฐานะความเป็นอยู่ และตัวตนที่แท้จริงของสายน้ำผึ้ง ซึ่งเป็นเหตุผลเบื้องหลังที่ทำให้สายน้ำผึ้งมีความใฝ่สูง รู้สึกอิจฉาความมั่งคั่งของกะรัตตลอดเวลา จนยอมมีความสัมพันธ์ลับ ๆ กับภูเบศร์ สามีของกะรัตเพื่อต้องการให้ภูเบศร์หลอกนำเงินของกะรัตมาสร้างครอบครัวใหม่กับตน นอกจากนี้ภายในห้องนอนของสายน้ำผึ้งยังมีภาพปะติดที่สายน้ำผึ้งสร้างไว้เพื่อประกอบการจินตนาการ เฝ้ารอวันที่ภูเบศร์จะเลิกกับกะรัตเพื่อมาแต่งงานกับตน สะท้อนให้เห็นถึงภาพความฝันที่สายน้ำผึ้งตั้งความหวังไว้

ตารางที่ 4.5 แสดงการวิเคราะห์สัญวิทยา ในข้อขัดแย้งของเพลงฉันก็รักของฉัน

การเล่าเรื่อง สัญวิทยา	5. ข้อขัดแย้ง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	ผู้หญิงสองคนรักผู้ชายคนเดียวกัน
รูปสัญณะ (Signifier)	ความรู้สึกรักของผู้หญิงสองคนที่มีต่อผู้ชายคนเดียวกันโดยไม่ได้ตั้งใจ
ความหมายของสัญณะ (Signified)	กะรัต และสายน้ำผึ้ง อดีตเพื่อนรักที่ต้องมาถึงจุดแตกหักในความสัมพันธ์ เมื่อรู้ว่าต่างฝ่ายต่างมีความรักให้กับผู้ชายคนเดียวกันถึงสองครั้ง
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	ความขัดแย้งระหว่างคนกับคน
รูปสัญณะ (Signifier)	กะรัตและสายน้ำผึ้งต้องการครอบครองคุณพิศุทธิ์
ความหมายของสัญณะ (Signified)	สะท้อนให้เห็นการประเมินค่าผู้ชายในอุดมคติของผู้หญิงยุคนี้ ที่มีคุณลักษณะเพียบพร้อม ทั้งรูปร่างหน้าตา หน้าที่การงานที่ดี ซึ่งหาได้ยากในสังคมปัจจุบัน ทำให้ใครต่อใครพร้อมที่จะช่วงชิง แม้ว่าจะต้องแลกมาด้วยการยุติความสัมพันธ์กับคนสำคัญในชีวิตก็ตาม

ตารางที่ 4.6 แสดงการวิเคราะห์สัญวิทยา ในมุมมองการเล่าเรื่องของเพลงฉันก็รักของฉัน

การเล่าเรื่อง สัญวิทยา	6. มุมมองการเล่าเรื่อง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	นิว และจิว เป็นผู้ขับร้อง
รูปสัญณะ (Signifier)	นิว และจิว นำเสนอมุมมองบุคคลที่หนึ่ง คือกะรัต และสายน้ำผึ้ง
ความหมายของสัญณะ (Signified)	นิว นำเสนอมุมมองการเล่าเรื่องของตัวละครกะรัต ผู้หญิงอารมณ์ร้อน และพยายามแสดงความเป็นเจ้าของฝ่ายชายเพราะตนเองนั้นมาก่อน เพื่อหวังให้อีกฝ่ายเลิกยุ่งกับชายของตน ในขณะที่จิว นำเสนอมุมมองการเล่าเรื่องของตัวละครสายน้ำผึ้ง แม้จะมาทีหลัง แต่เชื่อมั่นว่าคนเรามีสิทธิ์จะรักใครก็ได้ และมุ่งหวังที่ครอบครองชายคนเดียว
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	นิว และจิว เป็นผู้ขับร้อง
รูปสัญณะ (Signifier)	นิวจิว ตัวแทนถ่ายทอดอารมณ์แทนตัวละครหลักทั้งสอง นิว ถ่ายทอดอารมณ์เป็นกะรัต จิว ถ่ายทอดอารมณ์เป็นสายน้ำผึ้ง

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

การเล่าเรื่อง สัญวิทยา	6. มุมมองการเล่าเรื่อง
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	เนื้อเพลงที่ถูกแต่งขึ้นมานั้นสะท้อนให้เห็นถึงแก่นความคิดของตัวละครแต่ละตัวได้อย่างชัดเจน ยกตัวอย่างเช่น (นิว) เพราะมันเป็นสิทธิ์ของฉันที่จะเรียกร้อง ขอให้เธอจงไปไกล ๆ ไม่ต้องมาเจอ อย่ามาใกล้เขา..ได้ไหม ก่อนของนิวเริ่มก่อน แสดงให้เห็นลำดับเหตุการณ์ของเรื่องที่เกิดขึ้น และชี้ให้เห็นถึงความมั่นใจของกะรัตที่เชื่อมั่นว่าตนมีสิทธิ์ในการครอบครองผู้ชายโดยชอบธรรม สะท้อนกับลักษณะนิสัยของผู้หญิงสมัยใหม่ที่กล้าได้กล้าเสีย และมีความมั่นใจสูง กล้าที่จะแสดงออกถึงความเป็นเจ้าของฝ่ายชายโดยไม่สนใจคำครหาจากสังคม (จิว) ถ้าเธอจะมาเรียกร้อง ให้เข้าใจเธอ แล้วฉันล่ะจะเป็นยังไง เมื่อไม่มีใคร เธอจะเจ็บแทนฉันไหม ในตอนที่ต่อมา เป็นการตอบกลับของสายน้ำผึ้งที่แสดงให้เห็นถึงนิสัย และความคิดที่เห็นแก่ตัว โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องในสังคมแม้จะทราบดีว่าตนมาทีหลัง เป็นกระบวนการคิดที่ไร้เหตุผลที่ถูกที่ควร

4.1.2 ไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ

ไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ คืออีกหนึ่งเพลงประกอบละครเรื่องสามมีดีตรา ขับร้องโดย บงกช เจริญธรรม หรือฟิล์ม เดอะวอยซ์ เพลงนี้มักถูกใช้ประกอบระหว่างดำเนินเรื่องเมื่อตัวละครหญิง ทั้งกะรัต และสายน้ำผึ้งต้องเจอกับความผิดหวัง สูญเสียคนรักไปซ้ำแล้วซ้ำเล่า

4.1.2.1 วิเคราะห์การเล่าเรื่อง

1) โครงเรื่อง (Plot) เพลงนี้พูดถึงเรื่องความไฝ่ฝันในการมีชีวิตคู่ที่สมบูรณ์แบบของผู้หญิง แม้ว่าอดีตจะพบเจอแต่ความผิดหวังจากคนหลอกหลวง แต่ก็ยังมีความหวังลึก ๆ ว่าสักวันจะได้เจอกับผู้ชายสักคนที่พร้อมจะมอบรักแท้ให้ด้วยความจริงใจ ซึ่งสามารถวิเคราะห์ตามลำดับชั้นของเหตุการณ์ได้ดังนี้

(1) การเริ่มเรื่อง (Exposition)

“ยังมีอยู่จริงใช่ไหม คนรักที่ไม่หลอกกัน
ยังมีอยู่จริงใช่ไหม ความรักที่เป็นดังฝัน
ฉันแค่กลัวว่าเธอนั้น จะมองฉันเป็นทางผ่าน
อย่างไร ใครที่เค้ายกเข้ามา”

ในตอนแรก เปิดเรื่องด้วยการตั้งคำถามเพื่อต้องการให้ได้คำตอบตามที่ใจตนต้องการ การตั้งคำถามว่า “ยังมี” ให้ความรู้สึกถึงความเชื่อส่วนตัวที่มีต่อสิ่ง ๆ หนึ่ง แต่ยังมี ความไม่แน่ใจในสิ่ง ๆ นั้นอยู่ สิ่งที่ผู้สื่อสารต้องการคือหาคนที่เชื่อในสิ่ง ๆ เดียว เพื่อเพิ่มความ มั่นใจให้คำตอบของเขาหนักแน่นขึ้น และทำความเชื่อให้เป็นจริงให้ได้

(2) การพัฒนาเหตุการณ์ (Raising Action)

“โหยหาจนมันไม่คิดว่ารักแท้มีอยู่จริง
โหยหาจนมันไม่หวังจะพบใครดีสักคน
ถ้าเป็นเธอในวันนี้ ช่วยทำให้ฉันรู้ที”

ตอนนี้เริ่มกล่าวถึงที่มาของความเชื่อในปัจจุบัน ด้วยความเจ็บปวดในอดีตนับครั้งไม่ถ้วน จนทำให้ความศรัทธาที่มีต่อความรักสิ้นคลอนจนเกือบจะหมดหวัง แต่ผู้ชายที่เข้ามาคนนั้นก็กลับทำให้ชีวิตดูมีความหวังได้อีกครั้งหนึ่ง และหวังว่าเขาคือคำตอบของคำถามที่ตั้งไว้ในชีวิต

(3) ขั้นภาวะวิกฤต (Climax)

“ไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ ว่ารักนากลัวเท่าไร
 ก็คนที่เขามาดีมากมาย แต่สุดท้ายหลอกกันทุกที
 มันหมดไปแล้วทุกความรู้สึก ไม่อยากรักใคร่อีกวันนี่
 เธอช่วยบอกกับฉันที่ว่ารักแท้มีอยู่จริง”

ในขั้นภาวะวิกฤต ผู้แต่งเลือกใช้อารมณ์การตัดพ้อ น้อยใจ ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยของผู้หญิงโดยทั่วไป รวมถึงการกระทำที่ตัดสินใจด้วยอารมณ์ที่ตรงกันข้ามกับความรู้สึก แม้จะพูดย้ำออกมาว่าไม่อยากรักใคร่อีกแล้ว แต่ความรู้สึกจริง ๆ ช่างในกลับเต็มไปด้วยความรักใคร่ที่พร้อมจะเสี่ยงทุกเมื่อ หากฝ่ายชายยืนยันว่าความรักครั้งนี้คือรักแท้ที่จริงใจ ในท่อนนี้ สะท้อนแง่มุมการเชิดชูความรักของผู้หญิงได้เป็นอย่างดี

(4) ขั้นภาวะคลี่คลาย (Falling Action)

“ฝันร้ายอย่างเดิมซ้ำ ๆ กับทุกคนที่ผ่านมา
 ฝันร้ายอย่างเดิมซ้ำ ๆ สุดท้ายก็จมน้ำตา
 ถ้าเวลาจากวันนี่ เธอทำให้ฉันหายดี
 ก็คงตื่นจากฝันที่มันร้าย”

ในภาวะคลี่คลายนี้ กล่าวถึงอดีตที่ผิดหวังอีกครั้ง เพื่อเน้นย้ำให้เห็นว่าบาดแผลที่ยิ่งใหญ่ในปัจจุบันเกิดจากการถูกทำร้ายอย่างสาหัสจากสมัยก่อน การกล่าวถึงอดีตซ้ำแล้วซ้ำเล่า แสดงให้เห็นถึงความคิดที่ยึดติด ไม่ปล่อยวางของผู้สื่อสารแม้เวลาจะผ่านก็ไม่ได้ทำให้ความรู้สึกเศร้า ผิดหวังนั้นผ่านไป ด้วยชีวิตยังดำเนินไปด้วยหวังแห่งความเศร้าหมอง เหมือนฝันร้ายที่คอยหลอกหลอนย้ำเตือนในทุกคืน แต่ปัญหาเหล่านี้จะคลี่คลายลงได้หากได้รับการช่วยเหลือจากคนที่พร้อมจะมาปลุกให้ตื่นจากฝันร้าย

(5) ขั้นยุติเรื่องราว (Ending) ในบทเพลงนี้เปิดเรื่องด้วยคำถาม “ยังมี

อยู่จริงใช่ไหม คนรักที่ไม่หลอกกัน” และจบด้วยคำถามเช่นกันว่า “เธอช่วยบอกให้ฉันที่ว่ารักแท้มีอยู่จริง” ซึ่งไม่ได้กล่าวถึงจุดจบของความสัมพันธ์ เป็นสื่อสารด้านเดียวของฝ่ายหญิงที่เฝ้ารอคำตอบจากฝ่ายชาย

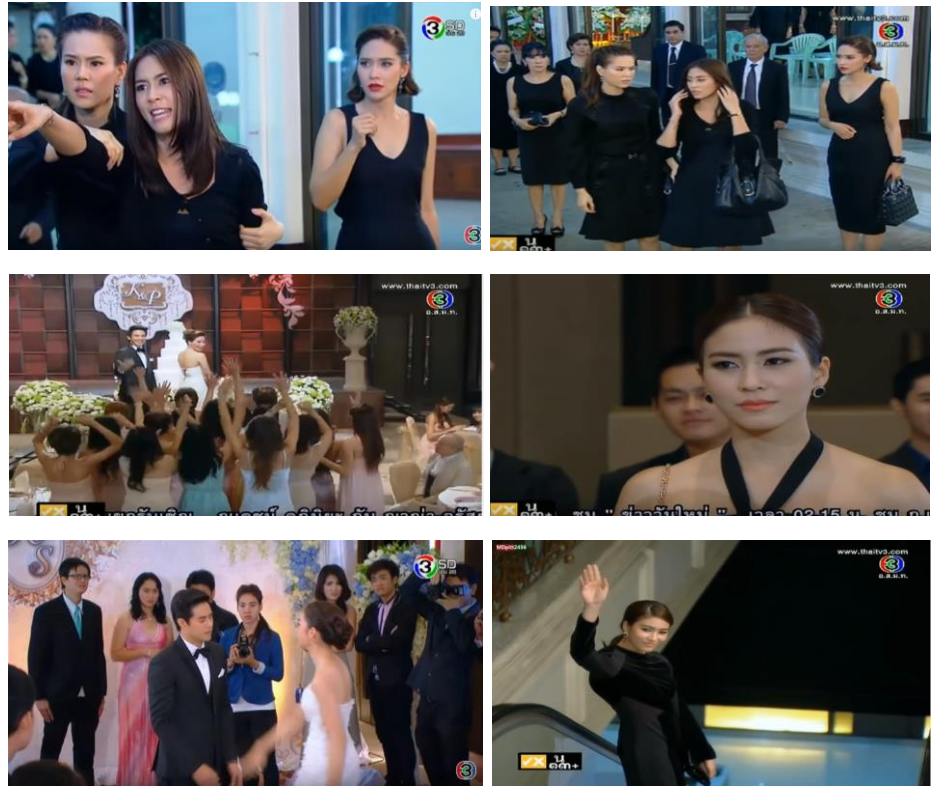
2) แก่นเรื่อง (Theme) คือ ในบทเพลงนี้แสดงให้เห็นถึงความเชื่อ และศรัทธาในรักแท้ของผู้หญิง ต่อให้ผิดหวัง ซ้ำรักซ้ำก็ครั้งก็พร้อมที่จะเสี่ยงให้กับความรักครั้งใหม่อยู่เสมอ ด้วยความเชื่อว่าจะต้องเจอรักแท้จริงในสักวันหนึ่ง

3) ตัวละคร (Character)

(1) การแบ่งตัวละครโดยใช้บทบาทเป็นเกณฑ์ เพลงนี้ใช้ประกอบระหว่างการดำเนินเรื่อง เมื่อมีฉากที่สะท้อนอารมณ์ เศร้า ผิดหวังจากคนรัก นำเสนอเฉพาะมุมมองทางอารมณ์ของนักแสดงหญิงทั้งตัวละครหลัก อย่างกะรัต และสายน้ำผึ้ง และตัวละครรองอย่างกุนตี น้องสาวของกะรัตที่ผิดหวังในความรักจากคู่หมั้นอย่างศิวา

(2) การแบ่งตัวละครโดยใช้คุณลักษณะเป็นเกณฑ์ หากพิจารณาจากเนื้อเพลงจะพบว่าเส้นการเล่าเรื่องของเพลงนั้น ตัวละครมีลักษณะนิสัยที่มีความขัดแย้งกัน หรือตัวละครหลายมิติ ตอนต้นสับสนกับความรู้สึก และความเชื่อมั่นในความรัก ไม่แน่ใจว่าจะเริ่มต้นความรักครั้งใหม่ได้หรือไม่ เพราะอดีตที่เข้ามาทำลายความเชื่อมั่นที่เคยมี แต่ทิ้งท้ายในตอนสุดท้ายไว้ว่าหากมีใครที่จะเข้ามาช่วยเติมเต็มความรักให้อีกครั้ง ก็พร้อมที่จะเริ่มต้นได้เช่นกัน

4) ฉาก (Setting) จุดที่ถูกนำมาเล่าเรื่องในเพลงคือจุดเวลาที่เกิดขึ้นหลังจากความผิดหวังในชายคนรัก และหลายครั้งที่ความผิดหวังมักเกิดขึ้นในวันสำคัญต่าง ๆ ของชีวิต เช่น งานศพของสามีคนแรกของกะรัต คือวันที่กะรัตได้รู้ความจริงว่ากำลังโดนสามีและสายน้ำผึ้งหักหลัง งานแต่งงานของกะรัตกับคุณพิศุทธิ คือวันที่กะรัตรู้ความจริงว่าสายน้ำผึ้งได้กลับเข้ามาวนเวียนในชีวิตรักของตนเองอีกครั้งจากการเป็นเพื่อนร่วมงานของสามีตนเอง อีกทั้งยังผิดหวังจากการที่คุณพิศุทธิที่ปิดบังความจริงว่าสายน้ำผึ้งได้ทำงานอยู่บริษัทเดียวกัน และงานแต่งงานของกันตากับศิวา ที่กันตาคงใจได้ยืนยันความจริงระหว่างที่กะรัตกำลังคุยกับศิวาเรื่องพ่อในท้องของสายน้ำผึ้ง ทำให้กันตาคงใจและหนีออกจากงานแต่งงานไป จะเห็นได้ว่าฉากของความผิดหวังของตัวละครหญิงในเรื่องต้องพบเจอกับความรักที่ไม่สมหวังอยู่หลายครั้งหลายหน และไม่ว่าจะผิดหวังในรูปแบบใด เพลงนี้ก็สามารถถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครหญิงออกมาได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 4.3 ฉากเหตุการณ์เรียงจากบนลงล่าง งานศพภูเบศร์ และงานแต่งงานระหว่างกะรัต และพิศุทธิ และงานแต่งงานระหว่างกันตาและศิวา

แหล่งที่มา: ยูทูบ, 2558.

5) ขั้วขัดแย้ง (Conflict) บทเพลงนี้เกิดจากความขัดแย้ง และความสับสนภายในจิตใจของตัวละครอย่างกะรัตและสายน้ำผึ้ง ที่เริ่มไม่แน่ใจกับชีวิตรักว่าจะผิดหวัง หรือสมหวังกับความรักครั้งใหม่ที่จะเกิดขึ้น ทำให้เกิดคำถามในหัวตลอดเวลาว่าความรักแท้นั้นมีอยู่จริงหรือไม่ หรือแม้แต่กันตา น้องสาวของกะรัตที่ในเรื่องกล่าวถึงความผิดหวังครั้งแรกกับศิวา แต่นับเป็นความผิดหวังครั้งใหญ่ เพราะชายที่ตนกำลังจะแต่งงานด้วยนั้น ไปมีสัมพันธ์ลึกซึ้งกับสาวอีกคน และผู้หญิงคนนั้นคือสายน้ำผึ้ง ศัตรูคนสำคัญของพี่สาวตัวเอง นอกจากนี้ ยังมีประเด็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างคนกับสังคมในตัวละครกะรัต เนื่องจากเป็นคนมีหน้าตาทางสังคม จึงทำให้เสียงของสังคมส่งผลต่อความรู้สึกของกะรัต อย่างกรณีการปฏิเสธการขอแต่งงานจากคุณพิศุทธิกลางงานแพชั่น เพราะคิดว่าตนเองแต่งงานมาหลายครั้งไม่คู่ควรกับฝ่ายชาย

ภาพที่ 4.4 ภาพตัวละครหลักเรียงจากซ้ายไปขวา กระรัต สายน้ำผึ้ง กันตา และผู้ขับร้อง พิล์ม บงกช จากเพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ
แหล่งที่มา: จีเมมเบอร์, 2557; ยูทูบ, 2558.

4.1.2.2 วิเคราะห์สัญวิทยาในการเล่าเรื่องผ่านเพลงประกอบละคร

ตารางที่ 4.7 แสดงการวิเคราะห์สัญวิทยา ในโครงเรื่องของเพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ

การเล่าเรื่อง	1. โครงเรื่อง
สัญวิทยา	
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	“ความรักที่เป็นดั่งฝัน”
รูปสัญณะ (Signifier)	ความรักคือความปรารถนาและความใฝ่ฝันของผู้หญิง
ความหมายของสัญณะ (Signified)	จากโครงเรื่องโดยรวมผู้หญิงเปรียบประสบการณ์ความรักเป็นความฝัน หากมีความรักที่ดี ก็เหมือนกับความฝันสูงสุดนั้นประสบความสำเร็จ แต่หากมีความรักที่ผิดหวังนั้น ความรักกลายเป็นฝันร้ายที่ตามมาหลอกหลอนแม้ในยามหลับ หรือยามตื่น

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

การเล่าเรื่อง	2. โครงเรื่อง
สัญญาณวิทยา	
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญญาณ (Sign)	“ความรักที่เป็นดั่งฝัน”
รูปสัญญาณ (Signifier)	ความรัก และความฝันเกิดจากจิตใต้สำนึกเหมือนกัน
ความหมายของสัญญาณ (Signified)	ความฝันอาจเกิดได้ทั้งจากสิ่งที่เคยพบเจอมาในอดีต แต่ยังมีห้วงแห่งความรู้สึกกับสิ่งนั้น ๆ อยู่ หรืออาจเกิดขึ้นจากจินตนาการที่เราอยากให้เป็นจริง ๆ ในอนาคตจนกลายเป็นความฝันในปัจจุบัน ในที่นี้หากพิจารณาว่าความรักและความฝันมีลักษณะที่คล้ายกัน อาจกล่าวได้ว่าเกิดจากจิตใต้สำนึกที่ไม่สามารถควบคุมได้เหมือนกัน ทั้งประสบการณ์ในอดีตและความคาดหวังในอนาคตย่อมส่งผลถึงเหตุการณ์ และความรู้สึกในปัจจุบันได้เช่นกัน

ตารางที่ 4.8 แสดงการวิเคราะห์สัญญาวิทยา ในแก่นเรื่องของเพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ

การเล่าเรื่อง สัญญาวิทยา	3. แก่นเรื่อง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญญา (Sign)	ความศรัทธาในรักแท้
รูปสัญญา (Signifier)	ความรู้สึกเชื่อมั่นว่าต้องมีรักแท้ในสักวัน
ความหมายของสัญญา (Signified)	แม้จะผิดหวังอยู่หลายครั้ง แต่ก็ยังมีทัศนคติที่ดีต่อความรัก และพร้อมที่จะใช้ชีวิตด้วยการเฝ้าอรักแท้ ด้วยเชื่อว่ารักแท้มีอยู่จริง
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญญา (Sign)	ความศรัทธาในรักแท้
รูปสัญญา (Signifier)	ความศรัทธา ที่มาพร้อมกับความคาดหวัง
ความหมายของสัญญา (Signified)	ความเชื่อในความรักแท้ที่ยังไม่เกิดขึ้นมากจนเกินไป อาจมาพร้อมกับความคาดหวังที่ไม่มีทางเป็นจริง ดังตัวละครหลักอย่างกะรัต ที่พบแต่ความผิดหวังในความรักหลายครั้ง ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่ นั้นมาจากความไม่เข้าใจของคนสองคน ทำให้มีอันต้องเลิกรากันไป ความเชื่อในรักแท้ อาจเป็นกุศโลบายในการปลอบใจตัวเองว่ารักครั้งนี้ อาจจะยังไม่ใช่รักที่แท้จริง ต้องเฝ้าอรักแท้ครั้งต่อไป ทั้งที่ความจริงแล้วสามารถประคองรักปัจจุบันให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้ด้วยการปรับตัวของคนทั้งคู่

ตารางที่ 4.9 แสดงการวิเคราะห์สัญวิทยา ในตัวละครของเพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ

การเล่าเรื่อง สัญวิทยา	4. ตัวละคร
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	ตัวละครหญิง
รูปสัญณะ (Signifier)	ตัวละครหญิงในเรื่องที่ผิดหวังในความรัก
ความหมายของสัญณะ (Signified)	ในชีวิตหนึ่งของลูกผู้หญิง การไม่สมหวังในความรักเกิดขึ้นได้กับผู้หญิงหลายต่อหลายครั้ง
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	ตัวละครหญิง
รูปสัญณะ (Signifier)	ตัวละครหญิงที่มีทัศนคติเชิงบวกในความรักอยู่เสมอ
ความหมายของสัญณะ (Signified)	การรู้จักปรับปรุงความผิดพลาดในอดีต แล้วปรับตัวปรับทัศนคติในเชิงบวกต่อสิ่ง ๆ นั้น ทำให้เกิดการเปิดใจที่พยายามทำความเข้าใจต่อสิ่งนั้นมากขึ้น เมื่อมีความเข้าใจ ก็ยอมทำให้ความรักหนักแน่นขึ้น อย่างตัวละครกะรัต ที่ก่อนหน้านี้เต็มไปด้วยทัศนคติเชิงลบต่อคนรัก ทำให้รักเต็มไปด้วยความไม่เชื่อใจ หวาดระแวง แต่เมื่อลองฟังให้มากขึ้นถึงข้อผิดพลาดของตน ถ้าไม่เปิดโอกาสให้ศัตรูอย่างสายน้ำผึ้งมาทำลายความรักได้ ความรักก็ไม่มีทางสมบูรณ์แบบได้

ตารางที่ 4.10 แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในฉากของเพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ

การเล่าเรื่อง	4. ฉาก
สัญลักษณ์วิทยา	
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	1) ฉากเวลาผิดหวังจากความรัก 2) ฉากสถานที่สำคัญ
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	ความรู้สึกผิดหวังต่อชายที่รัก
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	ฉากอารมณ์ผิดหวังที่เกิดขึ้นในเรื่องหลายครั้ง เกิดจากการปิดบังความจริงกับคนที่รักด้วยสาเหตุแตกต่างกัน และมักเกิดจากความตั้งใจให้เกิดขึ้นในช่วงเวลาสำคัญของชีวิต เพื่อสร้างความจำให้ฝังใจมากขึ้นอีกระดับ เช่น งานศพ งานแต่งงาน เป็นต้น
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	1) ฉากเวลาผิดหวังจากความรัก 2) ฉากสถานที่สำคัญ
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	การเปิดโปงความจริงให้อีกฝ่ายอับอายต่อสังคม
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	จากฉากสำคัญต่าง ๆ ในละครจะเห็นได้ว่ากระแสทางสังคมมีผลอย่างยิ่งต่อการกระทำของตัวละครนั้น ๆ เช่น ฉากแต่งงานของคุณพิศุทธิ์และกะรัต ที่มีแขกผู้ร่วมงานและเพื่อนบ้ร่อย การปรากฏตัวของสายน้ำผึ้ง ผู้หญิงท้องในชุดสีดำ แสดงให้เห็นถึงการประสงค์ร้ายที่ตั้งใจจะมาร่วมงาน เพื่อบั่นความคิดของกะรัตให้ระแคะระคายเรื่องที่สามีของเธอได้ปิดบังความจริงบางอย่างไว้ ทำให้กะรัตโกรธมากจนบังเอิญผลักสายน้ำผึ้งที่กำลังตั้งครรรภ์อยู่ล้มลงไป ภาพของสังคมและคุณพิศุทธิ์ที่มองสายน้ำผึ้งกลับกลายเป็นความสงสาร ซึ่งเป็นไปตามเกมของสายน้ำผึ้งที่ต้องการเรียกกร้องความสนใจจากคุณพิศุทธิ์

ตารางที่ 4.11 แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในข้อขัดแย้งของเพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ

การเล่าเรื่อง สัญลักษณ์วิทยา	5. ข้อขัดแย้ง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	ความกลัวในจิตใจตัวเอง
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	ความรู้สึกหวั่นกลัวที่จะเริ่มต้นใหม่
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	จากความผิดหวังในอดีตที่ผ่านมา สัมผัสเป็นความรู้สึกกลัวที่จะผิดหวัง และเจ็บปวดอีกครั้งกับความรักครั้งใหม่ที่กำลังจะเกิดขึ้น
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	คำครหาจากสังคม
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	ความกดดันในหน้าตาทางสังคม ส่งผลต่อความกังวลในใจของกะรัต
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	กระแสสังคมเปรียบเสมือนกรอบความคิดของคนส่วนใหญ่ที่สะท้อนให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรมของเพศหญิง หลายครั้งที่การกระทำเช่นเดียวกัน แต่ต่างกันที่เพศสภาพ เพศหญิงมักถูกตำหนิมากกว่าเพศชาย เช่น การที่ผู้ชายเจ้าชู้กลับถูกมองว่าเป็นเรื่องธรรมดา แต่การที่ผู้หญิงเจ้าชู้ แต่งงานหลายครั้งอย่างกะรัต กลับถูกสังคมตราหน้าว่าเป็นผู้หญิงมีตำหนิ โดยไม่แม้แต่จะสนใจว่าความผิดพลาดในอดีตนั้นเกิดจากใคร

ตารางที่ 4.12 แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในมุมมองการเล่าเรื่องของเพลงไม่เจ็บอย่างฉันใคร จะเข้าใจ

การเล่าเรื่อง สัญลักษณ์วิทยา	6. มุมมองการเล่าเรื่อง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	ฟิล์ม บงกช เจริญธรรม เป็นผู้ขับร้อง
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	บงกช เจริญธรรม นำเสนอมุมมองบุรุษที่หนึ่ง
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	ตัวแทนผู้หญิงในเรื่องที่ไม่สมหวังในความรัก นำเสนอมุมมองที่สะท้อนอารมณ์เศร้า รวมถึงทัศนคติว่ายังเชื่อมั่นในความรักแต่อยู่
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	ฟิล์ม บงกช เจริญธรรม เป็นผู้ขับร้อง
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	บงกช เจริญธรรม ถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกของตัวละครหญิงในเรื่องที่ไม่สมหวังในความรัก
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	เนื้อหาโดยรวมของเรื่องนี้ เน้นหนักไปที่ความผิดหวังของผู้หญิงเป็นหลัก ทำให้เพลงนี้สามารถเล่าถึงทุกตัวละครหญิงที่ผิดหวังในเรื่องได้อย่างครอบคลุม ไม่ว่าจะเป็นกะรัต สายน้ำผึ้ง กันตภาพวงหยก หรือเนื้อแพรว สะท้อนให้เห็นค่านิยมว่า ไม่ว่าผู้หญิงยุคสมัยไหน ฐานะทางสังคมสูงต่ำเพียงใด ย่อมมีอุปสรรคในความรักไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง แต่หากมีความเข้าใจให้กัน ในบางอุปสรรคอาจลดทอนลงได้บ้าง ขึ้นอยู่กับใครจะใช้วิธีใดจัดการปัญหา ตัวอย่างเช่นเมื่อสุดท้ายกะรัต รู้ความจริงว่าคุณพิศุทธิไม่ได้เป็นอย่างที่ตนเองคิด และมีความรักให้กับเธออย่างจริงจัง เพียงแต่ที่ผ่านมามีทั้งสองไม่ยอมพูดเพื่อทำความเข้าใจกันและกัน จนทำให้เรื่องบานปลาย ดังนั้นเมื่อคนสองคนเข้าใจกันและมีความรักให้แกกันมากพอ ใครก็ไม่สามารถมาทำลายความรักของเขาทั้งสองได้

4.1.3 เกิดมาเพื่อรักเธอ

เพลงประกอบละครเพลงนี้ เป็นเพลงเดี่ยวในเรื่องที่ขับร้องโดยผู้ชาย และถ่ายทอดอารมณ์ของตัวละครชาย ขับร้องโดยวงดนตรีชายล้วนอย่าง S.D.F. เพลงนี้มักถูกเปิดท้ายละคร และถูกแทรกในเนื้อละครระหว่างการดำเนินเรื่องเมื่อคุณพิศุทธิ พระเอกมีปัญหากับกะรัต นางเอกของเรื่อง บทเพลงดังกล่าวแสดงออกความรู้สึกนึกคิดของพระเอกออกมาได้เป็นอย่างดี แม้ว่าลักษณะและบุคลิกของตัวละครจะเน้นแสดงออกทางการกระทำที่มีต่อคนรักมากกว่าคำพูด แต่การใช้เพลงประกอบละครที่มีอารมณ์เดียวกันกับความรู้สึกย่อมส่งเสริมซึ่งกันและกัน ทำให้การแสดงออกของตัวละครมีมิติที่ชัดเจนมากขึ้น หากพิจารณาด้วยแนวคิดการเล่าเรื่อง สามารถแจกแจงองค์ประกอบได้ดังนี้

4.1.3.1 วิเคราะห์การเล่าเรื่อง

1) โครงเรื่อง (Plot) เพลงนี้นำเสนอมุมมองความรักที่มั่นคงของฝ่ายพระเอกที่มีต่อนางเอก พร้อมคำมั่นสัญญาว่าจะมีความรัก และความซื่อสัตย์ที่จะมอบให้เช่นนี้ตลอดไป หากพิจารณาตามลำดับขั้นของเหตุการณ์ในบทเพลง สามารถแบ่งได้ดังนี้

(1) การเริ่มเรื่อง (Exposition)

“ความรักที่ฉันให้เธอ จะวันไหนก็มีแค่เธอ
และเป็นรักจากใจเสมอ ไม่ว่าคนไหนจะพูดยังไง
แต่ฉันก็จะมั่นคง และซื่อตรงกับเธอเรื่อยไป
ไม่ว่าพรุ่งนี้หรือว่าเมื่อไหร่ ก็จะมีแต่เธอเท่านั้น”

เปิดเรื่องด้วยทัศนคติทางความรักของฝ่ายชาย ที่แสดงถึงความเชื่อมั่นในความรักที่มีความซื่อสัตย์ และความจริงใจ แม้ว่าใคร หรืออุปสรรคใดมาขวางกั้นก็ไม่สนใจ เพราะเชื่อว่าความรักที่มั่นคงจะสามารถฝ่าฟันทุกอย่างไปด้วยกันได้

(2) การพัฒนาเหตุการณ์ (Raising Action)

“สิ่งใดผันและหมุนวนเปลี่ยนไป แต่ขอให้เธอได้เข้าใจ
จิตใจฉันไม่คิดจะเปลี่ยนไป ขอให้มั่นคง”

ท่อนก่อนหน้านี้อ้างถึงอุปสรรคระหว่างบุคคล ในท่อนนี้กล่าวถึงอุปสรรคเชิงเวลาที่ดำเนินเรื่องมาเรื่อยๆ จากอดีตถึงปัจจุบัน และอนาคตที่กำลังจะเกิดขึ้น แต่ไม่ว่าเวลาจะผ่านไปนานแค่ไหนก็จะไม่ขอเปลี่ยนใจจากหญิงอันเป็นที่รัก

(3) ขั้นภาวะวิกฤต (Climax)

“ คนคนนั้นเกิดมาเพื่อจะรักเธอ เกิดมาเพื่อเป็นของเธอ
 นั่นคือสิ่งที่ฟ้านั้นตั้งใจ
 คนคนนั้นไม่ว่าอีกนานเท่าไร จะมีแต่เธอเรื่อยไป
 ตราบวันนี้จนถึงวันสุดท้าย ฉันสัญญา ”

ในขั้นภาวะวิกฤต ท่อนนี้ยังยืนยันในความรัก แต่หนักแน่นมากขึ้น โดยอ้างเหตุผลมารองรับว่าความรักของฉันนั้นเกิดมาเพื่อเป็นของเธอ เป็นสิ่งที่เบื้องบนกำหนดไว้แล้ว พร้อมให้สัญญาว่าจะรักจนวันสุดท้ายของชีวิต เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ฝ่ายหญิงในอีกขั้น

(4) ขั้นภาวะคลี่คลาย (Falling Action)

“ ความรักของเราสองคน ก็เป็นเรื่องของเราสองคน
 อย่าไปสนใจไปฟังเหตุผล ไม่ว่าคนไหนจะพูดอย่างไร
 แค่ขอให้เรารักกัน เธอมีฉันอยู่กันเรื่อยไป
 ไม่ว่าพรุ่งนี้จะเป็นอย่างไร ก็จงรักแต่เธอเท่านั้น ”

ในภาวะคลี่คลายนี้ ฝ่ายชายพยายามให้ฝ่ายหญิงคำนึงถึงความรักของเขาทั้งสองเป็นที่ตั้ง ด้วยความเชื่อว่าการรักนี้เกิดจากคนสองคน หากคิดจะรักกันต้องไม่สนใจปัจจัยภายนอกที่จะมาบั่นทอนความรู้สึกของเขาทั้งสอง

(5) ขั้นยุติเรื่องราว (Ending) บทเพลงนี้แสดงจุดยืนของฝ่ายชายที่มั่นคงในรักแท้ตั้งแต่เปิดเรื่อง จนจบ ไม่ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น เวลาจะผ่านไปนานแค่ไหน ก็จะขอยึดมั่นในรักครั้งนี้ตลอดไป แต่ไม่ได้มีการระบุจุดจบของเรื่องไว้ชัดเจน

2) แก่นเรื่อง (Theme) คือ บทเพลงนี้กล่าวถึงแก่นความมั่นคงในรักแท้ของฝ่ายชาย ที่ต้องการสื่อสารให้ฝ่ายหญิงรับรู้และเชื่อมั่นในรักแท้ไปด้วยกัน

3) ตัวละคร (Character)

(1) การแบ่งตัวละครโดยใช้บทบาทเป็นเกณฑ์ เพลงนี้ถูกนำไปใช้เล่าเรื่องราวระหว่างการดำเนินเรื่องของตัวละครหลักอย่างพิศุทธิ์ และบางฉากถูกใช้กับตัวละครรองอย่างศิวา ความเหมือนของตัวละครชายทั้งสองนี้ คือ ความรักที่มั่นคงของฝ่ายชายที่มีให้แก่หญิงที่ตนรัก อย่างคู่ตัวละครหลักพิศุทธิ์และกะรัต และตัวอย่างละครรองอย่างศิวาและกันตา แม้ว่าความรักนั้นจะมีอุปสรรคใด ๆ มีก็คิดขวาง ก็ไม่ทำให้ความรักที่มีให้แก่ฝ่ายหญิงนั้นลดน้อยลงแต่อย่างใด

(2) การแบ่งตัวละครโดยใช้คุณลักษณะเป็นเกณฑ์ ในเพลงนี้นำเสนอตัวละครมิติเดียวตั้งแต่ต้นเรื่องไปจนจบเรื่อง แม้ว่าจะมีปัญหาเข้ามาทำลายจิตใจของเขาทั้งคู่จนความสัมพันธ์เกือบสิ้นสุดลง แต่ฝ่ายชายก็ยังเลือกที่จะให้อภัยในสิ่งที่เกิดขึ้นและรักฝ่ายหญิงไม่เสื่อมคลาย

4) ฉาก (Setting) เล่าประกอบฉากแสดงอารมณ์ของพระเอก ไม่ว่าจะ เป็นอารมณ์สมหวัง ในฉากที่ชอกะรัตแต่งงาน พร้อมให้คำมั่นสัญญาว่าจะรักและจะดูแลกะรัต ตลอดไป หรือตอนเสียใจ ที่เห็นกะรัตต้องมาทะเลาะกับสายน้ำผึ้งเพราะตนเองจนเป็นเหตุให้กะรัต ต้องเข้าโรงพยาบาล แม้จะมีอารมณ์ที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง บทเพลงนี้ก็ยังสามารถประกอบเรื่องเล่าของฉากทั้งสองอารมณ์ได้เป็นอย่างดี

ภาพที่ 4.5 ฉากเหตุการณ์เรียงจากซ้ายไปขวา พิศุทธิชอกะรัตแต่งงาน และพิศุทธิเยี่ยมกะรัตที่โรงพยาบาล

แหล่งที่มา: ยูทูบ, 2558.

5) ขั้วขัดแย้ง (Conflict) บทเพลงนี้เกิดจากความขัดแย้งระหว่างคนกับคน ในที่นี้หมายถึงความขัดแย้งต่อความเชื่อมั่นในความรัก ที่ฝ่ายชายมีให้ต่อฝ่ายหญิงอย่างเต็มเปี่ยม ขณะที่ฝ่ายหญิงกลับไม่มั่นใจในคำสัญญา เพราะจิตใจไม่เข้มแข็งต่อความรักมากพอหลงเชื่อในปัจจัยภายนอกต่าง ๆ ที่เข้ามาแทรกซึม ทำให้เกิดความหวาดระแวงในรัก และเป็นปัญหาในเวลาต่อมา

6) มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) เพลงนี้เลือกนำเสนอมุมมองทางความรักของตัวละครชายในเรื่องที่มีความมั่นคงในความรักอย่างคุณพิศุทธิ์ และศิวา ที่ถึงแม้จะเจ้าชู้แต่ก็มีความรักที่จริงใจให้แก่กันตา เป็นการเล่าเรื่องผ่านมุมมองจากบุคคลที่หนึ่ง ที่เล่าจากความรู้สึกของแต่ละตัวละครเป็นที่ตั้ง

ภาพที่ 4.6 ภาพตัวละครหลักเรียงจากซ้ายไปขวาพิศุทธิ์ ศิวา และผู้ขับร้อง วง S.D.F. จากเพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ
แหล่งที่มา: ยูทูบ, 2558; ยูทูเพลย์, 2557.

4.1.2.3 วิเคราะห์สัญญวิทยาในการเล่าเรื่องผ่านเพลงประกอบละคร

ตารางที่ 4.13 แสดงการวิเคราะห์สัญญวิทยา ในโครงเรื่องของเพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ

การเล่าเรื่อง	1. โครงเรื่อง
สัญญวิทยา	
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญญะ (Sign)	“คนคนนี่เกิดมาเพื่อจะรักเธอ”
รูปสัญญะ (Signifier)	ความรักของชายที่มอบให้แก่หญิงอันเป็นที่รัก
ความหมายของสัญญะ (Signified)	คำพูดที่ฝ่ายชายมอบให้แก่หญิงที่รักว่าจะยึดมั่นในรักอย่างไม่เปลี่ยนแปลง
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญญะ (Sign)	“คนคนนี่เกิดมาเพื่อจะรักเธอ”
รูปสัญญะ (Signifier)	ความรักแท้ที่ถูกลบไปแล้วว่าต้องเกิดมาเป็นคู่กัน
ความหมายของสัญญะ (Signified)	การอ้างถึงความรักที่เบื่อบนกำหนดไว้แล้วว่าความรักของเรานั้นต้องได้อยู่คู่กัน ไม่ว่าจะอะไรจะเกิดขึ้น มีปัญหาสักเพียงใด ก็ไม่มีอะไรมาขัดขวางความรักของเราได้ ทำให้การให้คำมั่นสัญญานี้ดูมีน้ำหนักน่าเชื่อถือมากขึ้น

ตารางที่ 4.14 แสดงการวิเคราะห์สัญญาวิทยา ในแก่นเรื่องของเพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ

การเล่าเรื่อง	2. แก่นเรื่อง
สัญญาวิทยา	
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญญา (Sign)	ความมั่นคงในรักแท้
รูปสัญญา (Signifier)	ความซื่อสัตย์และจริงใจต่อหญิงที่รักเพียงคนเดียว
ความหมายของสัญญา (Signified)	ผู้ชายเมื่อรักใคร่จริงสักคน จะซื่อสัตย์และมั่นคงต่อทั้งความรู้สึกของตนเอง และคนที่รัก
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญญา (Sign)	ความมั่นคงในรักแท้
รูปสัญญา (Signifier)	ความรู้สึกเด็ดเดี่ยว มุ่งมั่นที่จะรักอย่างสุดหัวใจ
ความหมายของสัญญา (Signified)	สะท้อนถึงกระบวนการคิด และการตัดสินใจของผู้ชายที่มุ่งมั่น ซื่อสัตย์กับความรู้สึกของตนเอง ไม่สนใจปัจจัยภายนอกที่จะเข้ามาบั่นทอนความสัมพันธ์ ด้วยเชื่อว่าความรักเป็นเรื่องของคนสองคน หากคนสองตกลงปลงใจกันแล้ว ต่อให้มีคนหรืออุปสรรคใดมากี่ดวง ก็ไม่ได้ทำให้ความรักของทั้งคู่ลดน้อยลง ซึ่งกระบวนการคิดนี้จะซับซ้อนน้อยกว่าฝ่ายหญิง

ตารางที่ 4.15 แสดงการวิเคราะห์สัญวิทยา ในตัวละครของเพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ

การเล่าเรื่อง สัญวิทยา	3. ตัวละคร
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	ตัวละครชาย
รูปสัญณะ (Signifier)	ตัวละครชายในเรื่อง ที่ซื่อสัตย์ต่อคนรัก
ความหมายของสัญณะ (Signified)	แม้ว่าจะมีอุปสรรคมากมายเข้ามาทดสอบความรักของคนทั้งสองคน อาจทำให้เกิดปัญหากระทบกระทั่งกันบ้าง แต่ตัวละครชายในเรื่องก็ยังเลือกที่จะรักตัวละครหญิงคนเดียวไม่เปลี่ยนแปลง
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	ตัวละครชาย
รูปสัญณะ (Signifier)	ตัวละครชายที่ถูกเลือกนำเสนอมิติเดียว
ความหมายของสัญณะ (Signified)	ด้วยเส้นเรื่องของบทละครสามีตีดราม่านี้ เกิดจากปมความขัดแย้งของฝ่ายหญิงเป็นหลักและได้มีการนำเสนอมุมมองทางอารมณ์ทั้งแง่บวกและลบของตัวละครในบทเพลงที่ผ่านมาอย่างชัดเจน ขณะที่เพลงประกอบละครเพลงนี้ กล่าวถึงแต่มุมมองด้านบวกของฝ่ายชายเพียงด้านเดียว ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดทิศทางของตัวละครในเรื่องให้น่าหนักตัวละครหญิงมีมิติหลายด้านมากกว่าตัวละครชายที่มีมิติเพียงด้านเดียว อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงชายในอุดมคติของผู้หญิง ที่มีคุณสมบัติตรงกับคุณพิศุทธิ์

ตารางที่ 4.16 แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในฉากของเพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ

การเล่าเรื่อง	4. ฉาก
สัญลักษณ์วิทยา	
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	1) ฉากคุณพิศุทธิชอกะรัตแต่งงาน 2) ฉากคุณพิศุทธิเยี่ยมกะรัตที่โรงพยาบาล
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	ฉากอารมณ์สมหวัง โรแมนติก และฉากเศร้าเพื่อมาบอกลา
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	ฉากอารมณ์ทั้งสองนำเสนอต่างมุมกันอย่างสิ้นเชิง แต่ความรู้สึกทั้งก่อนและหลังของคุณพิศุทธิที่มีต่อกะรัตยังเป็นรักมั่นคงไม่มีวันเปลี่ยนแปลง
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	1) ฉากคุณพิศุทธิชอกะรัตแต่งงาน 2) ฉากคุณพิศุทธิเยี่ยมกะรัตที่โรงพยาบาล
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	ฉากอารมณ์ที่ต่างกัน แต่ใช้เพลงประกอบละครตอนเดียวกัน
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	จากความแตกต่างของทั้งสองฉาก ยิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความมั่นคงในความรัก และความจริงใจของคุณพิศุทธิที่ไม่มีวันเปลี่ยนแปลงสืบเนื่องจากฉากแต่งงานที่คุณพิศุทธิกล้าเปิดเผยความสัมพันธ์ของตนต่อหน้าสื่อมวลชน เพื่อบอกให้กะรัตเชื่อใจ และเชื่อมั่นในตัวเขา และขอให้วางอดีต และเดินไปพร้อมกับปัจจุบันและอนาคตกับเขา นี่เป็นสิ่งเดียวที่คุณพิศุทธิขอจากกะรัตมาตลอด ขณะที่ภาพที่โรงพยาบาลเหตุการณ์ต่าง ๆ บานปลายจนกะรัตเกือบเอาชีวิตไม่รอด สาเหตุทั้งหมดของเรื่องนี้คือกะรัตไม่มีความเชื่อใจในตัวของคุณพิศุทธิจึงทำให้เขาผิดหวังอย่างมาก เพราะเป็นสิ่งที่เขาขอ และกะรัตไม่เคยทำให้เขาได้เลย และเขาพบว่าหากมีแต่ความรักที่มั่นคงแต่ไร้ซึ่งความเชื่อใจกัน คู่รักก็ไม่สามารถอยู่ด้วยกันได้ จึงตัดสินใจพักความสัมพันธ์นี้และหนีไปเมืองนอก

ตารางที่ 4.17 แสดงการวิเคราะห์สัญวิทยา ในข้อขัดแย้งของเพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ

การเล่าเรื่อง สัญวิทยา	5. ข้อขัดแย้ง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	ความไม่เชื่อใจในคู่รัก
รูปสัญณะ (Signifier)	กะรัตไม่เชื่อใจในความรักที่คุณพิศุทธิมอบให้
ความหมายของสัญณะ (Signified)	แม้คุณพิศุทธิจะพยายามพร่ำบอกกะรัตอยู่เสมอว่าให้เชื่อมั่นในรักที่มีให้กันมากกว่าฟังคำพูดของคนอื่น แต่กะรัตก็ไม่สามารถวางใจให้เชื่ออย่างนั้นได้ เนื่องจากความผิดหวังครั้งแล้วครั้งเล่าทำให้เกิดความหวาดระแวง อีกทั้งยังมีบาดแผลที่เพื่อนรักอย่างสายน้ำผึ้งตั้งใจแฉงผู้ชายคนเดียวกันในอดีต
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	ความขัดแย้งระหว่างคนกับคน
รูปสัญณะ (Signifier)	ความไม่เชื่อใจคือจุดเริ่มต้นของความสั่นคลอน และอาจเป็นจุดจบของความรัก
ความหมายของสัญณะ (Signified)	แม้อดีตที่เจ็บซ้ำของกะรัตอาจทำให้ไม่สามารถเปิดใจให้กับชายผู้ใดได้อย่างเต็มที่ แต่การใช้ชีวิตอย่างให้อดีตมีผลต่อคนปัจจุบันก็ย่อมไม่ใช่ทางออกที่ยุติธรรมกับความรู้สึกของคนปัจจุบันเช่นกัน จากปัญหาเดิยวนี้ถือเป็นเรื่องที่สร้าง ความเสียหายต่อความสัมพันธ์ได้รุนแรงที่สุด เพราะหากกะรัตไม่เชื่อในสิ่งที่สายน้ำผึ้งถูเรื่องขึ้นมาเองทั้งหมด และเชื่อใจในสิ่งที่คุณพิศุทธิบอก ปัญหาเหล่านี้ก็จะไม่มีวันเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน

ตารางที่ 4.18 แสดงการวิเคราะห์สัญวิทยา ในมุมมองการเล่าเรื่องของเพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ

การเล่าเรื่อง สัญวิทยา	6. มุมมองการเล่าเรื่อง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	วงดนตรีชาย S.D.F. เป็นผู้ขับร้อง
รูปสัญณะ (Signifier)	นำเสนอและเล่าความรู้สึกของตัวละครชายในมุมมองบุรุษที่หนึ่ง
ความหมายของสัญณะ (Signified)	เพลงนี้สื่อให้เห็นถึงความคิด และทัศนคติต่อความรักของฝ่ายชายที่มีให้ต่อหญิงที่ตนรักอย่างมั่นคง
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	วงดนตรีชาย S.D.F. เป็นผู้ขับร้อง
รูปสัญณะ (Signifier)	ถ่ายทอดอารมณ์ฝ่ายชายที่แน่วแน่ในความรักอย่างคุณพิศุทธิ์
ความหมายของสัญณะ (Signified)	จากการเล่าเรื่องผ่านมุมมองของคุณพิศุทธิ์ยิ่งสะท้อนให้เห็นถึงการอบรมสั่งสอนที่ดีของเนื้อแพรว แม่ของคุณพิศุทธิ์ เนื่องจากอาชีพนักแสดงทำให้เนื้อแพรวโดนดูถูกต่าง ๆ นานาจากแม่สามี อีกทั้งยังโดนพวงหยก แม่ของกะรัต ปรักปรำว่าเป็นภรรยาไม่ยอมของสามีเธอ แต่ด้วยจิตใจที่แข็งแกร่งและเด็ดเดี่ยวของเนื้อแพรว กลับไม่สะทกสะท้านกับคำกล่าวหาที่ไม่เป็นจริงดังกล่าว ส่งผลให้ลักษณะนิสัยของตัวละครพิศุทธิ์มีความแข็งแกร่ง เช่นเดียวกับแม่ของเขา ขณะเดียวกันพฤติกรรมของพวงหยกที่คอยแต่จะจับผิดสามีตัวเองก็ส่งผลต่อทัศนคติแง่ลบของกะรัตได้เช่นกัน

4.1.4 เจ็บนี้จำจนตาย

เพลงประกอบละครเพลงนี้ ขับร้องโดยนักร้อง วิภาภรณ์ นักร้องหญิงเสียงทรงพลังที่มีประสบการณ์ในแวดวงดนตรีมากกว่า 30 ปี อีกทั้งบทเพลงนี้ยังได้รับรางวัลเพลงละครยอดเยี่ยมจากเวทีนาฏราช ครั้งที่ 7 ปี 2558 ด้วย เพลงประกอบละครนี้เป็นเพลงหลักที่ถูกนำไปใช้ประกอบไตเติ้ลเข้าละคร และระหว่างการเดินทางเรื่อง โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์องค์ประกอบของแนวคิดการเล่าเรื่องดังนี้

4.1.4.1 วิเคราะห์การเล่าเรื่อง

1) โครงเรื่อง (Plot) เพลงนี้เล่าถึงความแค้นในอดีตที่สั่งสมมาเรื่อยจนถึงปัจจุบันก็ยังไม่สามารถลบล้างความอาฆาตแค้นนี้ได้ออกไปจากใจได้ และเฝ้ารอวันที่จะได้ชำระความแค้นนี้อยู่ทุกนาทีที่มีโอกาส หากพิจารณาตามลำดับเหตุการณ์ สามารถแบ่งได้ดังนี้

(1) การเริ่มเรื่อง (Exposition)

“เราเคยดีต่อกันมาก่อน ไม่คิดเลยเธอจะทำ
ใจของเธอทำไมมันต่ำ เธอทำกันลงได้ไง
เธอเป็นคนเริ่มก่อน ให้ฉันต้องร้อนต้องแรงกลับไป
ไม่มีทางอภัย ฉันกับเธอขาดกัน”

เปิดด้วยเรื่องราวบาดหมางในอดีตที่ผู้เล่าประกาศก้าวร้าวว่าความขัดแย้งในครั้งนี้นั้นนำไปสู่จุดจบในความสัมพันธ์ที่มีต่อกันอย่างให้อภัยไม่ได้

(2) การพัฒนาเหตุการณ์ (Raising Action)

“เธอไม่ต้องมาให้เห็น เธอไม่ต้องมาให้เจอกันอีก
บอกกันดีดี จะหาว่าฉันไม่เตือน”

เมื่อความสัมพันธ์จบลง เรื่องราวก็พัฒนาไปในทางใครทางมัน การไม่พบเจอหรือติดต่อกันอีกน่าจะเป็นทางออกที่ดีที่สุดสำหรับความบาดหมางในครั้งนี้

(3) ชันภาวะวิกฤต (Climax)

“เจ็บนี้จำไปจนตาย เจ็บนี้ไม่มีวันลืม
เพราะเธอคนเดียว ที่ทำให้ใจแหลกลาญไม่มีชิ้นดี
เจ็บนี้ รอวันเอาคืน เจ็บนี้ แค้นทุกนาที
ให้ฉันตายก็ไม่คืนดี ไม่ต้องมี

เรื่องที่ดีหลงเหลือในใจ”

แม้ว่าจะใช้ชีวิตอย่างต่างคนต่างอยู่ แต่ไม่ได้หมายความว่าความคับแค้นใจที่สั่งสมมาจะจางหายไปด้วย หากแต่เป็นความเครียดแค้นที่มีพลังมากยิ่งขึ้นเพราะแรงอาฆาตที่ไม่ยอมมอดละ และรอวันเอาคืนให้สาสมแก่ใจ แม้จนวันตายความแค้นนี้ก็ไม่ได้รับการให้อภัย เพราะความทุกข์ตรมในอดีตนั้นมันยากที่จะลบเลือนได้

(4) ชั้นภาวะคลี่คลาย (Falling Action)

เพลงนี้ ไตรระดับอารมณ์ของความอาฆาตแค้นตั้งแต่เปิดเรื่องด้วยการท้าวความที่มาปัญหาจนถึงภาวะวิกฤตที่จะขอล้างแค้น และไม่ให้อภัยในสิ่งที่เกิดขึ้น โดยไม่ได้ระบุจุดคลี่คลายที่ทำให้ความขัดแย้งนี้ดูเบาลง

(5) ชั้นยุติเรื่องราว (Ending)

“เคยทำดีกับเธอเท่าไร จะขอร้ายคืนไปเท่านั้น

ขอให้ทุกข์แบบฉันเหมือนกัน จะเอาคืนให้สาใจ

เธอเป็นคนเริ่มก่อน ให้ฉันต้องร้อนต้องแรงกลับไป

ไม่มีทางอภัย นับจากนี้ขาดกัน”

แม้จะไม่ได้มีจุดคลี่คลายของอารมณ์ในเพลงนี้ แต่จุดจบของเรื่องได้ระบุไว้ตามประสงค์ของผู้เล่าตั้งแต่แรกแล้วว่าจะไม่ขอคืนดีในความสัมพันธ์ครั้งนี้ และขออาฆาตแค้นต่อไปในทุก ๆ กรณีอย่างไม่มีวันให้อภัย แม้แต่วาระสุดท้ายของชีวิต

2) แก่นเรื่อง (Theme) คือ ความคิดรวบยอดของบทเพลงนี้กล่าวถึงความอาฆาตแค้นที่ไม่มีวันลืม เสมือนไฟที่สุ่มอยู่ในอกรอวันประทุ ชี้ให้เห็นถึงจิตใจคนเมื่อมีความพยายามต่อกัน ย่อมทำให้จิตใจไม่สงบ ไม่ปล่อยวาง และสุดท้ายความคิดเหล่านี้จะย้อนกลับมาทำลายตัวเราเองในที่สุด

3) ตัวละคร (Character)

(1) การแบ่งตัวละครโดยใช้บทบาทเป็นเกณฑ์ เพลงนี้เล่าถึงที่มาปัญหาของตัวละครหลักทั้งสองครอบครัวที่ไม่ลงรอยกัน คือครอบครัวของนางแย้มที่เกลียดชังครอบครัวของนางอ๋า อันเนื่องมาจากสามีของทั้งสองทะเลาะกันเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย อีกทั้งลูกชายของนางแย้มอย่างประยงค์แอบรักอัมพรลูกสาวของนางอ๋าจนถึงขั้นมีลูกด้วยกัน ท่ามกลางการแต่งงานที่ไม่เต็มใจนัก ทำให้ทั้งสองครอบครัวมีเรื่องบาดหมางกันมากขึ้นเรื่อย ๆ เมื่ออัมพร

คลออดยงยุทธออกมา นางแยมจึงหาทางกำจัดให้อัมพรออกไปจากชีวิตของลูกชายตน เป็นเหตุให้แม่ลูกคู่นี้ต้องพรากจากกันเพียงเพราะความอหามาศของนางแยมตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

(2) การแบ่งตัวละครโดยใช้คุณลักษณะเป็นเกณฑ์ บทเพลงนี้ นำเสนอตัวละครเพียงมิติเดียว คือมิติของอารมณ์โกรธที่ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ยิ่งคิดก็ยิ่งแค้น แค้นจนกลายเป็นลักษณะนิสัยที่ทำให้บุคคลภายนอกมองเห็นเพียงด้านเดียว คืออารมณ์เกรี้ยวกราด ไม่น่าคบหาซึ่งเป็นแก่นเรื่องของทั้งบทละคร และเพลงละครเพลงนี้

4) ฉาก (Setting) เพลงละครนี้ เป็นเพลงประกอบหลักของเรื่อง ที่แบ่งเส้นเวลาไว้อย่างชัดเจน ตั้งแต่ตอนสุดแค้น ที่เกิดขึ้นช่วง พ.ศ. 2515 ปู่เรื่องจากความแค้นของรุ่นปู่ย่า ต่อด้วยตอนแสนรัก ที่เกิดขึ้นช่วง พ.ศ. 2534 รุ่นพ่อแม่ที่มีความรักต่อกัน แต่กลับเจออุปสรรคที่เป็นผลมาจากความเกลียดชังของรุ่นปู่ย่า และบทสรุปตอนสุดแค้นแสนรักในปี พ.ศ. 2544 ตัวละครหลักในการดำเนินเรื่องเข้าสู่ช่วงต่อของรุ่นลูกที่มีเส้นเรื่องของความรักข้ามตระกูล และมีความแค้นในอดีตเข้ามาเป็นอุปสรรคใหญ่ที่มีผลกระทบต่อชีวิตของตัวละครในปัจจุบัน

ภาพที่ 4.7 ฉากเหตุการณ์เรียงจากบนลงล่าง บ้านนางแยม จ.นครสวรรค์ ช่วงปี พ.ศ. 2515

โรงพยาบาล จ.กรุงเทพฯ ช่วงปี พ.ศ.2534 และบ้านนางแยม จ.กรุงเทพฯ

ช่วงปี พ.ศ. 2544

แหล่งที่มา: ยูทูบ, 2558.

5) **ข้อขัดแย้ง (Conflict)** บทเพลงนี้พูดถึงความขัดแย้งระหว่างคนกับคน อย่างเห็นได้ชัด เพราะเกิดจากการทะเลาะวิวาทของสองครอบครัวในอดีตที่ส่งผลกระทบต่อเนือง มาถึงปัจจุบัน เพราะความขัดแย้งนี้กลายเป็นความอาฆาตจองเวรไม่จบไม่สิ้น ส่งผลกระทบต่อทั้ง คนรอบข้างและตัวเองในที่สุด จะเห็นได้ชัดเจนจากผลการกระทำของตัวละครหลักอย่างย่าแยม ที่ ชีวิตคิดแต่เรื่องอาฆาตแค้นจนบั้นปลายชีวิตไม่เหลือใคร เป็นความขัดแย้งที่พัฒนาจากเหตุการณ์ เดียวในอดีตที่ไม่เพียงส่งผลในรุ่นลูก แต่ยังลามมาถึงรุ่นหลานอย่างยงยุทธ และถึงแม้ว่านางแยม จะรักยงยุทธอย่างสุดหัวใจ แต่ความรักนี้ก็กลับเป็นความรักในทางที่ผิด เพราะเป็นความรักที่เสียม สอนให้ยงยุทธเกลียดแม่แท้ ๆ ของตัวเองจนในที่สุดยงยุทธรู้ความจริงก็เกลียดย่าที่หลอกตนมา ตลอด จะเห็นได้ว่าต่อให้มีความรักมากเพียงใด แต่หากใจยังไม่ละความแค้นนั้นทิ้ง จิตใจก็ย่อมไม่ พบความสุข

6) **มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View)** บทเพลงนี้นำเสนอมุมมองจาก บุคคลที่หนึ่ง (The First-Person Narrator) หรือมุมมองจากย่าแยมแยม ที่เป็นตัวละครหลักเพียง ตัวเดียวที่มีความแค้นเป็นที่ตั้ง แล้วให้ความแค้นนี้เป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องราวทั้งหมด อารมณ์เพลง นี้เล่าถึงความรู้สึกของนางแยมตั้งแต่ก่อนเกิดปัญหาที่เคยญาติดีต่อกัน แต่เมื่อสามีของตนต้อง ตายเพราะสามีของนางอ้า จึงประกาศตัวว่าจะไม่มีวันให้อภัยไม่ว่าจะเกิดอะไรขึ้นก็ตาม

ภาพที่ 4.8 ภาพตัวละครหลัก ย่าแยม (ซ้าย) และผู้ขับร้อง นั้ดดา วิทยาบุญ (ขวา)
จากเพลงเจ็บ นี้จำจนตาย

แหล่งที่มา: บีบีซี-เทโร เรดิโอ, 2558; สนุกดอทคอม, 2558.

4.1.4.2 วิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยาในการเล่าเรื่องผ่านเพลงประกอบละคร

ตารางที่ 4.19 แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในโครงเรื่องของเพลงเจ็บนี้จำจนตาย

สัญลักษณ์วิทยา	การเล่าเรื่อง	1. โครงเรื่อง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)		
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)		ความสัมพันธ์เชิงเวลาที่ปรากฏในเพลง ดังประโยคต่อไปนี้ “เราเคยดีต่อกันมาก่อน” “เธอเป็นคนเริ่มก่อน” “เจ็บนี้จำไปจนตาย เจ็บนี้ไม่มีวันลืม” “เจ็บนี้ รอวันเอาคืน เจ็บนี้ แค้นทุกนาที”
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)		บทเพลงนี้ มีเส้นเวลาเป็นตัวขับเคลื่อนเรื่องราวของเพลง
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)		ผู้เล่าสะท้อนให้เห็นถึงความทรงจำฝังใจในอดีต ที่ส่งผลต่อการกระทำในปัจจุบัน และแสดงเจตนาในอนาคตออกมาอย่างชัดเจนว่าไม่มีวันให้อภัยเรื่องราวก่ที่เกิดขึ้นได้
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)		
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)		ความสัมพันธ์เชิงเวลาที่ปรากฏอยู่ในประโยคต่าง ๆ ข้างต้น
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)		ตัวละครมีความเครียดแค้นอยู่ในใจตลอดเวลา
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)		สืบเนื่องจากเรื่องราวก่ที่เกิดขึ้นมานานเป็นสิบปี แต่ความอาฆาตแค้นนี้ไม่มีทีท่าว่าจะลดละ มีแต่จะเพิ่มขึ้นทุกครั้งที่กล่าวถึงความสัมพันธ์นี้ อีกทั้งการยึดติดแต่กับอดีตอันเลวร้ายที่ไม่มีวันกลับไปแก้ไขได้จะทำให้จิตใจของมีแต่ความร้อนรุ่มสร้างความทุกข์ใจให้แก่ตัวเอง

ตารางที่ 4.20 แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในแก่นเรื่องของเพลงเจ็บนี้จำจนตาย

การเล่าเรื่อง สัญลักษณ์วิทยา	2. แก่นเรื่อง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	ความอาฆาตแค้น
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	ความรู้สึกโกรธขั้นรุนแรง ที่กลายเป็นความพยายาม
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถูกกระทำ จนเกิดเป็นความโกรธแค้น อีกฝ่ายหนึ่ง ปัญหาที่เกิดไม่ได้ถูกแก้ไขหรืออธิบายเหตุผล ให้เข้าใจได้ทั้งสองฝ่าย จึงสะสมเป็นความเครียดแค้น พยายาม ที่จ้องจะหาเวลาเอาคืนให้คนที่เคยกระทำได้รับ และเข้าใจความเจ็บปวดนั้นบ้าง
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	ความอาฆาตแค้น
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	การไม่ปล่อยวางความโกรธ
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	การทำลายความสงบในจิตใจของตัวเองเช่นกัน เมื่อมีความโกรธแต่ไม่รู้จักยับยั้งหรือจัดการ ความโกรธนั้นจะ ย้อนมาทำร้ายตัวเราเองได้เช่นกัน

ตารางที่ 4.21 แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในตัวละครของเพลงเจ็บนี้จำจนตาย

การเล่าเรื่อง สัญลักษณ์วิทยา	3. ตัวละคร
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	ตัวละครหลัก อย่างยาแยม
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	ผู้หญิงสูงวัย อารมณ์ร้อน ปากร้าย
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	ตลอดทั้งเพลง ผู้เล่าหรือยาแยมแสดงออกถึงความโกรธตั้งแต่ต้น ย่นจบเพลง ถือเป็นการแสดงออกทางอารมณ์ก้าวร้าวของยาแยมที่ทำให้เนื้อเรื่องมีความขัดแย้งที่เข้มข้นขึ้น
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	ตัวละครหลัก อย่างยาแยม
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	ตัวละครหลักหญิงที่มีลักษณะนิสัยยมิติเดียว
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	ด้วยฐานะทางการเงินที่ค่อนข้างดี และลักษณะนิสัยที่ไม่เคยยอมก้มหัวให้ใคร จึงทำให้ยาแยมมักมองคนที่ฐานะ และมองคนที่มาขอความช่วยเหลือด้วยความเหยียดหยาม การอยู่ในโลกของคนที่ไม่เคยต้องร้องขอความช่วยเหลือจากใครทำให้เกิดความทะนงตน สุดท้ายแล้วเมื่ออำนาจเงินก็ซื้อความเห็นอกเห็นใจจากลูกหลานตัวเองหรือแม้แต่ชีวิตของตัวเองไม่ได้ เพราะต้องตายด้วยน้ำมือของลูกสะใภ้ที่ตนเองเลือกมานั่นคือสุดา เหมือนเป็นกรรมที่ตนเองควรได้รับจากการกระทำของตัวเอง

ตารางที่ 4.22 แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในฉากของเพลงเจ็บนี้จำจนตาย

การเล่าเรื่อง สัญลักษณ์วิทยา	4. ฉาก
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	1) ฉากบ้านนางแยม จ.นครสวรรค์ ช่วงปี พ.ศ. 2515 2) ฉากโรงพยาบาล จ.กรุงเทพฯ ช่วงปี พ.ศ.2534 3) ฉากบ้านนางแยม จ.กรุงเทพฯ ช่วงปี พ.ศ. 2544
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	เรื่องราวสำคัญของแต่ละช่วงเวลาเกิดขึ้นอย่างที่มาที่ไป ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	เหตุการณ์ต่าง ๆ ดำเนินเรื่องอย่างมีการพัฒนาตลอด ตั้งแต่ปี 2515 ที่จ.นครสวรรค์ ถือเป็นชนวนความแค้นที่ทำให้นางแยมโกรธครอบครัวนางอำเภออย่างไม่มีทางให้อภัย จนคิดหาทางล้างแค้นด้วยการพรากลูกชายคนแรกของอัมพรอย่างยงยุทธ อีกทั้งยังปิดบังความจริงเรื่องแม่บังเกิดเกล้า แม้การกลับมาเจอกันอีกครั้งของนางแยมกับนางอำเภอที่โรงพยาบาล นางแยมก็ยืนยันที่จะไม่ให้อัมพรยุ่งเกี่ยวกับลูกของเธอ จนในช่วง ปี 2544 ยงยุทธได้รู้ความจริงเรื่องแม่พร้อมกับข่าวร้ายว่าแม่อัมพรกำลังจะจากโลกนี้ไป ทำให้ยงยุทธโกรธแยมมากที่ปิดบังเรื่องนี้มาโดยตลอดจึงตัดสินใจออกจากบ้านนางแยม ถือเป็น การสูญเสียอีกครั้งที่ยิ่งใหญ่ของนางแยม

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

การเล่าเรื่อง สัญวิทยา	4. ฉาก
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	1) ฉากบ้านนางแย้ม จ.นครสวรรค์ ช่วงปี พ.ศ. 2515 2) ฉากโรงพยาบาล จ.กรุงเทพฯ ช่วงปี พ.ศ.2534 3) ฉากบ้านนางแย้ม จ.กรุงเทพฯ ช่วงปี พ.ศ. 2544
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	ความอาฆาตแค้นที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	ความเข้มข้นของเรื่องนี้เกิดจากความแค้นที่เพิ่มพูน ความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ แม้เรื่องราวจะผ่านเป็นสิบปี แล้ว แต่ความอคติของคนเรากลับแข็งแรงแรงขึ้นเรื่อย ๆ เสมือนเป็นกรรมที่สั่งสมมาตลอด และผลของกระทำ ครั้งนี้คือการที่ยกยุดเลือกที่จะไปมีชีวิตรของตนเอง อย่างไม่มีนางแย้ม คอยบงการชีวิตเขาในที่สุด สร้างความผิดหวังครั้งใหญ่ให้แก่นางแย้มจนตรอมใจ

ตารางที่ 4.23 แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในข้อขัดแย้งของเพลงเจ็บนี้จำจนตาย

การเล่าเรื่อง	5. ข้อขัดแย้ง
สัญลักษณ์วิทยา	
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	การทะเลาะเบาะแว้งของสองต้นตระกูล
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	ครอบครัวนางอ่ำ กับนางแย้มทะเลาะกันเนื่องจาก การปล่อยน้ำเข้านาจนเป็นเหตุให้สามีหิ้งคูมีอันเป็นไป
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	ความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดการตายครั้งนี้ เป็นชนวนสำคัญ ที่ก่อให้เกิดการจองเวร และบาดหมางจากอดีตจนถึง ปัจจุบัน
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	ความขัดแย้งระหว่างคนกับคน
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	แม้จะเกิดการสูญเสียชีวิตทั้งสองฝ่าย แต่วิถีจัดการ ทั้งสองฝ่ายแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	ความขัดแย้งระหว่างคนนั้นเกิดขึ้นได้ แต่ก็สามารถ คลี่คลายลงได้เช่นกันหากทั้งสองฝ่ายยอมรับและ ให้อภัยกัน จากเรื่องราวที่เกิดขึ้นทั้งสองครอบครัว สะท้อนให้เห็นถึงต้นเหตุเดียวกันคือการสูญเสีย หัวหน้าครอบครัวไป แต่ผลที่แตกต่างกัน เนื่องมา จากการกระทำที่แตกต่างกัน ครอบครัวนางแย้ม เลือกว่าจะจองเวรอีกฝ่ายด้วยการสาปแช่ง ขณะที่ อีกฝ่ายเลือกที่จะยอมรับความจริง และให้อภัยกัน

ตารางที่ 4.24 แสดงการวิเคราะห์สัญวิทยา ในมุมมองการเล่าเรื่องของเพลงเจ็บนี้จำจนตาย

การเล่าเรื่อง สัญวิทยา	6. มุมมองการเล่าเรื่อง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	นัดดา เป็นผู้ขับร้อง
รูปสัญณะ (Signifier)	นัดดา เล่าจากมุมมองบุคคลที่หนึ่ง คือ นางแยม
ความหมายของสัญณะ (Signified)	เพลงนี้เล่าถึงความคับแค้นใจในอดีตที่ยากจะลบล้างของนางแยม และไม่คิดญาติกับศัตรูไม่ว่าจะด้วยกรณีใด ๆ
	ตัวเพลงสามารถสื่อถึงอารมณ์ความโกรธและความรู้สึกคับแค้นใจของนางแยมได้เป็นอย่างดี
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	นัดดา เป็นผู้ขับร้อง
รูปสัญณะ (Signifier)	เล่าถึงมุมมองและทัศนคติของตัวละครหลักของเรื่อง
ความหมายของสัญณะ (Signified)	บทเพลงนี้เป็นเพลงหลักของละครเรื่องสุดแค้นแสนรัก
	ที่ใช้ประกอบละครตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นถึงทิวทัศน์ในใจของมนุษย์ที่ยากต่อการลบล้าง เวลาไม่ได้ช่วยบรรเทาความโกรธนี้ลงได้ ถ้าจิตใจยังคิดพยาบาทจองเวร
	ชี้ให้เห็นว่าสุดท้ายแล้ววิถีแห่งการใช้ชีวิตที่สงบสุข คือการปล่อยวาง ไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น เช่น นางอ๋า คู่กรณีที่พยายาม
	สอนลูกสอนหลานให้เลิกคิดจองเวรต่อผู้อื่น เพราะสุดท้ายแล้ว การคิดดี ทำดี ก็ส่งผลให้ชีวิตของคนเรามีแต่สิ่งดี ๆ
	เข้ามาในชีวิต หรือหากมีอุปสรรคเราก็จะมีคนรอบข้างดี ๆ คอยช่วยเหลือคำจูนอยู่เสมอ ซึ่งเหมือนกับครอบครัวนาง
	อ๋าที่ถูกหลานอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข เข้าใจกัน ตรงกัน
	ข้ามกับครอบครัวนางแยมที่ลูกหลานมีปัญหา

4.1.5 แพ้รัก

เพลงประกอบละครเพลงนี้ ขับร้องโดยแนน วาทียา รวยนิรัตน์ เพลงประกอบละครนี้ถูกนำมาเปิดใช้ระหว่างการเดินทางเรื่อง ซึ่งสามารถวิเคราะห์ตามองค์ประกอบของแนวคิดการเล่าเรื่องได้ดังนี้

4.1.5.1 วิเคราะห์การเล่าเรื่อง

1) โครงเรื่อง (Plot) เพลงแพ้รักนี้พูดถึงอำนาจของความรัก และหากพิจารณาลำดับเหตุการณ์ตั้งแต่ต้นเพลงจนจบ สามารถแบ่งได้ดังนี้

(1) การเริ่มเรื่อง (Exposition)

“ เปลี่ยนสิ่งที่เหมือนเหมือน ความสุข ให้เป็นทุกข์ทน

สวยงามกลับกลายเป็นหมองหม่น ชาวกลายเป็นดำไป”

เปิดเรื่องด้วยการเปรียบเทียบสิ่งของสองสิ่งที่แตกต่างกันอย่างสุดโต่งชี้ให้เห็นว่าไม่มีอะไรแน่นอนเมื่อมีความรักเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะความรักมักมีอิทธิพลต่อจิตใจของมนุษย์ ทั้งในแง่ของความรู้สึก หรือการรับรู้

(2) การพัฒนาเหตุการณ์ (Raising Action)

“ เปลี่ยนจากคนที่เคยรัก ที่สุด เกือบสุดหัวใจ

น้ำผึ้ง กลับเป็นยาพิษไป หวานกลายเป็นขมได้ เพราะว่ารัก”

ไม่เพียงแต่ความรู้สึกต่อสิ่งของที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

ความรู้สึกต่อคนด้วยกันย่อมสามารถผันแปรได้เมื่อมีปัจจัยอื่น ๆ มากระทบต่อความรัก

(3) ชั้่นภาวะวิกฤต (Climax)

“ ที่ต้องเสียน้ำตา ก็เพราะว่าคำว่ารัก คำเดียว

หากว่าไม่รักใคร ไม่ขอข้องเกี่ยว ก็ไม่ เสียใจ

แต่ไม่มีทางใดไม่มีสักคน หนีพ้นความรักได้

ไม่ว่าเก่งแค่ไหน แพ้รักได้ทุกคน”

ในท่อนนี้ได้กล่าวถึงสัจธรรมของความรักที่ทุกคนต้องพบเจออย่างไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ไม่ว่าจะเชื่อชาติ เพศ ฐานะใด ก็เสียใจได้เหมือนกัน เพราะความรักมักประกอบด้วยความสุขและความทุกข์คู่กันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

(4) ขั้นภาวะคลี่คลาย (Falling Action)

“เปลี่ยนคนที่ทุกครั้งฉลาด ใจในพิริบตา

สูงส่งกลับกลายเป็นไร้ค่า น้ำเย็นกลายเป็นไฟ

เปลี่ยนสิ่งใด ๆ ทุก ๆ อย่าง ให้แปรผันไป

สรรสร้างอะไรตั้งมากมาย และพร้อมทำลายมันได้ เพราะว่ารัก”

ในขั้นนี้ เริ่มเข้าใจความจริงมากขึ้นว่าทุกอย่างในโลกล้วนเปลี่ยนแปลงได้ทั้งนั้น อารมณ์ของความรักมีพลังมหาศาลในการสร้างหรือทำลายได้ ขึ้นอยู่กับว่าเราให้ค่าความรักในรูปแบบใด หากเรามองว่าความรักเป็นสิ่งจรรโลงใจ ขับเคลื่อนความสุขในการใช้ชีวิต ความรักนี้จะกลายเป็นพลังทำให้เรามีแรงทำในสิ่งดี ๆ ได้ แต่หากเรามองว่าความรักเป็นสิ่งที่บั่นทอนกำลังใจ มองแต่ด้านลบ ขาดศรัทธาในความรัก ก็อาจจะทำให้เราดำเนินชีวิตโดยมองตัวเองเป็นที่ตั้ง และไม่ใส่ใจความรู้สึกของคนรอบข้างก็เป็นได้

(5) ขั้นยุติเรื่องราว (Ending)

ผู้วิจัยพบว่า ขั้นคลี่คลายและขั้นยุติเรื่องราวของเพลงนี้อยู่ในขั้นเดียวกัน เป็นขั้นที่ทำให้ยอมรับได้ว่าความรักมีสองด้านมีสุขและมีทุกข์ สิ่งที่ต้องพึงระวังคือมีสติอยู่กับมัน รับรู้และตัดดวงช่วงเวลาแห่งความสุข และเตรียมพร้อมรับมืออยู่เสมอกับความทุกข์ที่กำลังจะเกิดขึ้น เรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ให้เป็นกับทุกความรู้สึก และทุกการเปลี่ยนแปลงที่ไม่มีแน่นอน

2) แก่นเรื่อง (Theme) คือ ความไม่แน่นอนของความรัก ที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดโดยไม่ได้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของเหตุและผล มีอิทธิพลต่อความรู้สึก และทัศนคติที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของคนๆ หนึ่ง ข้อดีของความรักคือ มีอำนาจในการจูงใจให้คนปฏิบัติต่อ ๆ สิ่งหนึ่งด้วยความเต็มใจ และเต็มที ขณะเดียวกันก็มีข้อเสียหากความรักนั้นไม่สมหวังก็อาจจะทำให้ชีวิตของคน ๆ หนึ่งด้อยค่าได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทัศนคติ และการให้คุณค่าต่อความรักของแต่ละคน

3) ตัวละคร (Character)

(1) การแบ่งตัวละครโดยใช้บทบาทเป็นเกณฑ์เพลงแพ้รักเล่าถึงความรู้สึกของตัวละครหลักอย่างหมอรัตน์ นางเอกในรุ่นบทสรุปของชุดแค้น แสนรัก ที่มีความมั่นคงในรักแต่ต้องยกราชมาตลอดตั้งแต่เด็กจนโต และคาดหวังความรักครั้งนี้ถึงขั้นแต่งงาน แม้ว่าหมอรัตน์จะรู้ว่าธนา มีใจให้ตน และคอยใส่ใจในความรู้สึกของตนตลอดก็ไม่เคยหวั่นไหวหรือคิดป็น

ใจให้ จนกระทั่งวันหนึ่งที่หมอรัตน์เริ่มรู้สึกว่ายุ่งยากไม่ได้ใส่ใจ หรือเป็นห่วงจิตใจของเธอเลยแม้แต่น้อย ขณะที่ยุ่งยากมีปัญหาเกี่ยวกับย่าแย้ม ยุ่งยากเลือกที่จะแก้ปัญหาด้วยตัวคนเดียว โดยไม่คิดว่าหญิงที่ตนรักนั้นพร้อมที่จะอยู่ข้าง ๆ ช่วยเหลือ ในขณะที่นั้นเองทำให้ความรู้สึกของหมอรัตน์ที่มีให้กับยุ่งยากอย่างสุดหัวใจเปลี่ยนไป ระหว่างที่ยุ่งยากขาดการติดต่อ หมอรัตน์ได้แต่เฝ้ารอการติดต่อกลับด้วยความเป็นห่วง และได้กำลังใจดีจากธนา ซึ่งจุดนี้เองถือเป็นจุดเปลี่ยนในความรู้สึกของหมอรัตน์ที่สุดท้ายแล้วเลือกคนที่พร้อมจะอยู่เคียงข้าง และใส่ใจความรู้สึกของเธอในวันที่ทั้งคู่สุขและทุกข์

(2) การแบ่งตัวละครโดยใช้คุณลักษณะเป็นเกณฑ์ เพลงนี้นำเสนอตัวละครหลายมิติ เพราะตัวละครนี้เต็มไปด้วยความสับสนทางอารมณ์ ที่ขึ้นอยู่กับทำให้คุณค่าความรักนั้น ๆ ว่าจะมองเป็นสีขาว หรือสีดำ น้ำผึ้งหรือยาพิษ ตลอดทั้งเพลงจะพูดถึงความสุดโต่งของสองสิ่งที่แตกต่างกันเปรียบเสมือนสองสิ่งที่จะมาคู่กันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อมีความรักย่อมมีสุขและทุกข์ปนกันไป

4) ฉาก (Setting) เพลงนี้ใช้ประกอบฉากตั้งแต่ช่วงแผนรัก พ.ศ. 2534 ไปจนถึงบทช่วงบทสรุปตอนสุดแค้น แผนรักในปี พ.ศ. 2544 ถือเป็นอีกจุดที่พลิกอารมณ์ของเรื่องเมื่อหมอรัตน์ตัดสินใจที่จะบอกความรู้สึกที่แท้จริงของตัวเอง ว่าความรักที่มีให้ต่อยุ่งยากนั้นได้เปลี่ยนไปแล้ว อีกทั้งการตัดสินใจครั้งนี้ยากขึ้นไปอีกเมื่อความจริงคนที่รักคือธนา น้องชายแม่เดียวกันกับยุ่งยาก ความผิดหวังครั้งนี้สร้างความเสียใจให้แก่ยุ่งยากเป็นอย่างมาก จากเดิมที่เชื่อว่าหมอรัตน์เป็นผู้หญิงคนเดียวที่ตนอยากแต่งงานด้วยเพราะเข้าใจตนมาตลอด แต่อีกมุมหนึ่งหมอรัตน์เองกลับรู้สึกว่าภาระทำของยุ่งยากบางอย่างแสดงถึงการไม่เห็นคุณค่า และไม่ใส่ใจในความรู้สึกของหมอรัตน์ จนทำให้ความรักครั้งนี้มีอันต้องสิ้นสุดลง

ภาพที่4.9 ฉากสวนสาธารณะ ช่วงปี พ.ศ. 2544

แหล่งที่มา: ยูทูบ, 2558.

5) ขั้วขัดแย้ง (Conflict) เพลงนี้แสดงถึงความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละครได้อย่างชัดเจนผ่านตัวละครของหมอรัตน์ที่มีความสับสนในความรู้สึกที่ต้องเลือกระหว่างความผูกพันที่มีต่อยงยุทธ หรือความรักที่มีต่อธนา ทำให้ยากต่อการตัดสินใจว่าจะเลือกรับรักใคร่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนที่ยงยุทธตัดสินใจฆ่าตัวตายเมื่อถูกหมอรัตน์บอกละเลิก ทำให้หมอรัตน์รู้สึกผิดเป็นอย่างมากที่เป็นสาเหตุสำคัญในการทำร้ายจิตใจยงยุทธ ในขณะที่ตัวธนาเองก็รู้สึกผิด เพราะรู้ตัวดีว่าถ้าไม่เข้ามายุ่งเกี่ยวกับความสัมพันธ์นี้ หมอรัตน์และยงยุทธก็คงได้ลงเอยกันด้วยดี ด้วยเหตุนี้ธนาจึงได้ตัดสินใจเสียสละความรักนี้ให้แก่พี่ชายของเขา ยิ่งทำให้หมอรัตน์ลำบากใจเป็นอย่างยิ่ง

6) มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) บทเพลงนี้เล่าอย่างมุมมองบุคคลที่หนึ่งอย่างหมอรัตน์ ที่เลือกจะเคารพในความรู้สึกของหัวใจตัวเอง แม้หมอรัตน์จะมีความรู้สูง และรู้ดีว่าการเปลี่ยนใจไปรักกับน้องชายของอดีตคนรักของตนเป็นสิ่งที่ไม่สมควรนัก เพราะจะทำให้ยงยุทธเจ็บช้ำมากขึ้นไปอีก แต่ก็ไม่สามารถต้านทานต่อรักที่มีในใจได้ ขณะเดียวกันเพลงนี้ยังเสนอมุมมองผู้รู้รอบด้านอีกด้วย (The Omniscient) เพราะเนื้อร้องแสดงออกถึงความเข้าใจในมุมมองทางความรักในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านทุกข์ ด้านสุข ล้วนแล้วแต่เป็นเงื่อนงำของความรักที่ไม่มีใครสามารถหลีกเลี่ยงได้

ภาพที่ 4.10 ภาพตัวละครหลักเรียงจากซ้ายไปขวานล่าง ทวี-อัมพร ลือพงษ์-อุไร
 หทัยรัตน์-ยงยุทธ ธนา และผู้ขับร้อง แนน วาติยา จากเพลงแพ้รัก
 แหล่งที่มา: กระปุกดอทคอม, 2555; ยูทูบ, 2558.

4.1.5.2 วิเคราะห์สัญญาวิทยาในการเล่าเรื่องผ่านเพลงประกอบละคร

ตารางที่ 4.25 แสดงการวิเคราะห์สัญญาวิทยา ในโครงเรื่องของเพลงแพ้งรัก

การเล่าเรื่อง สัญญาวิทยา	1. โครงเรื่อง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning) ตัวสัญญา (Sign) รูปสัญญา (Signifier) ความหมายของสัญญา (Signified)	“เปลี่ยนสิ่งที่เป็นเหมือน ความสุข ให้เป็นทุกข์ทน เปลี่ยนจากคนที่เคยรัก ที่สุด เกลียดสุดหัวใจ เปลี่ยนคนที่ทุกครั้งฉลาด ใจในพริบตา เปลี่ยนสิ่งใด ๆ ทุก ๆ อย่าง ให้แปรผันไป” การเปรียบเทียบความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จากสิ่งหนึ่งไปยังอีกสิ่งหนึ่งที่เป็นคู่ตรงข้าม ความรักมีอิทธิพลกับความรู้สึกที่ส่งผลไปยังจิตใจ จนถึงการกระทำ สามารถสร้างให้เกิดพลังด้านบวก เช่น ความขยัน ความตั้งใจ ขณะเดียวกันก็พร้อม ทำลายพลังนั้นได้เช่นกัน
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning) ตัวสัญญา (Sign) รูปสัญญา (Signifier) ความหมายของสัญญา (Signified)	“เปลี่ยนสิ่งที่เป็นเหมือน ความสุข ให้เป็นทุกข์ทน เปลี่ยนจากคนที่เคยรัก ที่สุด เกลียดสุดหัวใจ เปลี่ยนคนที่ทุกครั้งฉลาด ใจในพริบตา เปลี่ยนสิ่งใด ๆ ทุก ๆ อย่าง ให้แปรผันไป” ใด ๆ ในโลกนี้เปลี่ยนแปลงได้เสมอ การยึดติดเชื่อว่าสิ่ง ๆ นั้นเป็นของเรา หรือ การปรารถนาให้สิ่ง ๆ หนึ่งเหมือนเดิม เป็นสิ่งที่ไม่ สามารถเกิดขึ้นได้จริง เป็นเงื่อนไขสากลที่เกิดขึ้นกับ ทุกสิ่งบนโลกใบนี้ ทั้งสิ่งมีชีวิต ไม่มีชีวิต วัตถุสิ่งของ สิ่งที่มีมนุษย์พึงกระทำคือการเผชิญหน้าอย่างมีสติ

ตารางที่ 4.26 แสดงการวิเคราะห์สัญญาวิทยา ในแก่นเรื่องของเพลงแพ้ง

การเล่าเรื่อง	2. แก่นเรื่อง
สัญญาวิทยา	
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญญา (Sign)	ความไม่แน่นอนของความรัก
รูปสัญญา (Signifier)	ความรักเป็นสิ่งไม่มั่นคง
ความหมายของสัญญา (Signified)	ความรักเกิดขึ้นจากความรู้สึก เมื่อมีความรู้สึกรักปรารถนาดีต่อคน ๆ หนึ่ง ความรักนี้จะก่อให้เกิดแต่สิ่งดี ๆ ร่วมกัน แต่เมื่อวันใดก็ตามที่หมดรัก ความรู้สึกย่อมเปลี่ยนไป จากหวังดี อาจจะกลายเป็นการผิดหวังหรือหวังร้ายต่อกันก็เป็นได้ ซึ่งล้วนแต่เป็นสิ่งที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้เลย
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญญา (Sign)	ความไม่แน่นอนของความรัก
รูปสัญญา (Signifier)	ทุกสิ่งล้วนไม่แน่นอน
ความหมายของสัญญา (Signified)	ความรัก ความคิด ความรู้สึก หรือสิ่งใด ๆ ในโลกล้วนไม่มีอะไรมั่นคงหรือแน่นอน ไม่มีใครที่สามารถควบคุมหรือคาดเดาสถานการณ์ได้ ไม่มีสูตรสำเร็จว่าคนที่ฉลาดจะถูกหลอกไม่ได้ หรือคนที่ไม่ฉลาด จะไม่มีโอกาสที่จะมีความรักที่สมบูรณ์แบบได้ หรือแม้กระทั่งความรู้สึกที่เปลี่ยนแปลงได้อยู่ตลอดเวลา วันนี้อาจจะยังเป็นความรัก แต่พรุ่งนี้อาจจะเป็นความเกลียดชังที่เกิดขึ้นอย่างไม่มีเหตุผลก็เป็นได้

ตารางที่ 4.27 แสดงการวิเคราะห์สัญญาวิทยา ในตัวละครของเพลงแพร์รัก

การเล่าเรื่อง	3. ตัวละคร
สัญญาวิทยา	
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญญา (Sign)	ตัวละครหญิง (หมอรัตน์)
รูปสัญญา (Signifier)	ตัวละครหญิงที่มีลักษณะนิสัยหลายมิติ
ความหมายของสัญญา (Signified)	ความรู้สึกรักของฝ่ายหญิงที่มีหลากหลายอารมณ์ จากรักเป็นโกรธ จากโกรธเป็นเกลียด หรือจากรักเป็นเคยรัก แท้จริงแล้วสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกตัวละคร แต่ในบทเพลงนี้เน้นเล่าผ่านมุมมองของตัวละครหญิง ยกตัวอย่างเช่น หมอรัตน์จะเป็นหมอมที่มีจริยธรรม อุบนิสัยดี และมีการศึกษาสูง แต่ก็ไม่อาจรอดพ้นห้วงความรู้สึกรักของความรักที่ทำให้ทุกข์ใจได้ เมื่อสุดท้ายต้องปฏิเสธความรักของยงยุทธ เพราะความรู้สึกรักที่มีให้แก่ยงยุทธได้เปลี่ยนสถานะจากคนรักเป็นเพียงเพื่อนเท่านั้น กรณีนี้ หมอรัตน์เลือกที่จะปฏิบัติตามที่ใจต้องการ แม้รู้ว่าอดีตคนที่เคยรักต้องใจสลายกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

การเล่าเรื่อง	3. ตัวละคร
สัญวิทยา	
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	ตัวละครหญิง (หมอรัตน์)
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	ตัวละครหญิงที่พ่ายแพ้ต่อความรัก
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	การพ่ายแพ้ต่อความรัก คือ การยกตัวอย่างที่ชี้ให้เห็นว่า ความรักมีอาณาพิงใหญ่จนใครก็ไม่สามารถต้านทานได้ แต่ไม่ได้หมายถึงผลแพ้หรือชนะคู่ต่อสู้ ที่ผู้แพ้ต้องเป็นฝ่ายเสียใจ หรือผู้ชนะต้องเป็นฝ่ายดีใจเพียงฝ่ายเดียว การแพ้ต่อความรักนี้ คู่ต่อสู้ที่สำคัญคือจิตใจของตัวเอง เพราะการแสดงออกภายนอกของเรานั้น คัดกรองมาจากจิตสำนึกภายใน หรือทัศนคติที่เราเลือกจะให้คุณค่าสิ่งนั้น ๆ เช่น อាកาศเศร้า เกิดมาจากความรู้สึกที่เราให้ค่าว่าเป็นสิ่งน่าเศร้า เนื่องจากไม่เป็นไปตามที่หวังไว้ คิดว่าแต่จะทำไม่ต้องเป็นแบบนี้ ทำไมสิ่งนี้ต้องเกิดขึ้นกับเรา หากเรารับมือมองว่าเรื่องเศร้านี้เกิดขึ้นได้กับทุกคน เพียงแต่วันนี้ถึงกำหนดของเรา แล้วเราเลือกที่จะเศร้าต่อไปหรือทิ้งความเศร้าไว้เป็นอดีตที่ไม่สามารถแก้ไขได้ มีชีวิตอยู่เพื่อปัจจุบัน และทำให้ดีขึ้นในอนาคต ทุกสิ่งอยู่ที่เราเลือกให้มองมุมไหน

ตารางที่ 4.28 แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในฉากของเพลงแพร์รัก

การเล่าเรื่อง สัญลักษณ์วิทยา	4. ฉาก
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	ฉากสวนสาธารณะ ช่วงปี พ.ศ. 2544
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	พื้นที่เปิด ตั้งอยู่ริมคลอง มีต้นไม้สูง มีเสาไฟ
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	สถานที่แห่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงช่วงเวลาที่ยาวนานกำลังเดิน อยู่ มีตัวอาคารที่ก่อสร้างขึ้น มีสายไฟโยงรยางค์ เห็นถึง ความเจริญมากขึ้นในยุคนี้
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	ฉากสวนสาธารณะ ช่วงปี พ.ศ. 2544
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	พื้นที่เปิดโล่ง กว้าง สงบ
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	ฉากนี้เป็นฉากที่หมอรัตน์เลือกที่จะมาปลดปล่อย ความรู้สึกผิดที่ตนรู้สึกต่อຍุທຸ ພື້ນທີ່โล่งโปร่ง เต็มไปด้วยความสงบแห่งนี้ทำให้หมอรัตน์ได้ทบทวน ความรู้สึกกับตัวเอง และสิ่งที่กระทำไปอย่างมีสติ ครบถ้วนดีแล้วว่าตนได้ทำตามความรู้สึกของตนเอง จริง ๆ แม้จะไม่ใช่สิ่งที่อยากทำ แต่การกระทำเช่นนี้ จะมีผลดีกับทุกฝ่ายในระยะยาว

ตารางที่ 4.29 แสดงการวิเคราะห์สัญลักษณ์วิทยา ในข้อขัดแย้งของเพลงแพร์รัก

การเล่าเรื่อง สัญลักษณ์วิทยา	5. ข้อขัดแย้ง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	ความขัดแย้งภายในจิตใจ
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	ความรู้สึกสับสนในความรัก
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	อาการลงเลกับความรู้สึกของตนเองที่มีต่อความรัก ไม่แน่ใจในสิ่งที่เกิดขึ้นว่ายังเรียกว่าความรักอยู่หรือไม่ เพราะความรู้สึกบางอย่างเปลี่ยนไป
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	ความขัดแย้งภายในจิตใจ
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	การหวนไหวในความรักเกิดขึ้นได้เสมอ
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	ความรู้สึกคนเราเปลี่ยนแปลงได้เสมอ เช่นเดียวกับ ความหวนไหวที่อาจเกิดขึ้นได้กับอีกคน หากคน ๆ นั้น ดูแลเอาใจใส่เราเป็นอย่างดี ในขณะที่คนรักปัจจุบัน กลับเมินเฉย ไม่ใส่ใจเราเหมือนแต่ก่อน ความรักก็อาจ เปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา จากที่เคยว่าหวานกลับ เป็นขมได้เพียงชั่วข้ามคืน

ตารางที่ 4.30 แสดงการวิเคราะห์สัญวิทยา ในมุมมองการเล่าเรื่องของเพลงแพร์ก

การเล่าเรื่อง สัญวิทยา	6. มุมมองการเล่าเรื่อง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญญาะ (Sign)	เล่าอย่างมุมมองผสมผสาน ระหว่างบุรุษที่หนึ่งและผู้รู้รอบด้าน
รูปสัญญาะ (Signifier)	นำเสนอเพลงที่เล่าสถานการณ์สอดคล้องกับตัวละครหญิง ในบทละครอย่างหมอรัตน์ และเป็นมุมมองของผู้ที่รู้ผิดชอบ
ความหมายของสัญญาะ (Signified)	เพลงประกอบละครเรื่องนี้ถูกเปิดใช้บรรยายความรู้สึกของตัวละครหลักฝ่ายหญิง อย่างหมอรัตน์ผ่านมุมมองที่มีความรู้สึกถูกและผิดในคราวเดียวกัน กล่าวคือ รู้ว่าการมีรักทำให้เศร้า และเสียน้ำตา ขณะที่อีกมุมหนึ่งก็รู้แก่ใจว่าหากไม่รักทุกซั ก็ไม่ควรไปยุ่งเกี่ยวกับเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ แต่สุดท้ายก็ยังจะเลือกที่จะเดินไปห้วงของความรักที่แม้จะต้องมีคนเจ็บ ก็ยืนหยัดที่จะทำเพื่อความรักของตน
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญญาะ (Sign)	เล่าอย่างมุมมองผสมผสาน ระหว่างบุรุษที่หนึ่งและผู้รู้รอบด้าน
รูปสัญญาะ (Signifier)	ย้ำให้เห็นถึงคุณลักษณะนิสัยรอบด้านของตัวละครหญิงอย่างหมอรัตน์
ความหมายของสัญญาะ (Signified)	ความจริงที่เกิดขึ้นกับหมอรัตน์และละครเรื่องนี้ คือ ในการกระทำของคนหนึ่งๆ ไม่สามารถทำให้ทุกคนพึงพอใจได้ สุดท้ายคนเรามักเลือกสิ่งที่ดีที่สุดในให้กับตัวเองทั้งนั้น ไม่ว่าจะเหตุการณ์ใด ย่อมมีคนได้เปรียบหรือเสียเปรียบอยู่เสมอในสังคม

4.1.6 ให้ตายก็ไม่รักกัน

ให้ตายก็ไม่รักกัน เป็นเพลงประกอบละครเพลงสุดท้ายของละครเรื่องสุดแค้นแสนรัก ขับร้องโดยชาติ สุชาติ แซ่เห้ง เพลงนี้มักนำมาประกอบฉากในช่วงยุคหลัง ๆ ของละคร นำเสนอมุมมองของยุยงยุทธ พระเอกของเรื่องที่ถูกยุติความสัมพันธ์ลงจากหมอนพรัตน์ โดยสามารถวิเคราะห์แต่ละองค์ประกอบของแนวคิดการเล่าเรื่องได้ ดังต่อไปนี้

4.1.6.1 วิเคราะห์การเล่าเรื่อง

1) โครงเรื่อง (Plot) กล่าวถึงความรักเพียงด้านเดียวของชายคนหนึ่ง โดยไล่ลำดับเหตุการณ์ของเพลง ดังนี้

(1) การเริ่มเรื่อง (Exposition)

“มันทรมาณ ที่ต้องเห็นเธอไปกับเขา ไม่อยากเห็น

ทำใจไม่เป็น ก็มันรักเธอ เกินกว่าให้ตัดใจ ไปจากเธอ”

เริ่มต้นด้วยการตัดพ้อถึงความรู้สึกของผู้เล่าที่ต้องทนดูคนที่ตนรักกำลังจากไปกับอีกคน แม้จะรู้สถานะของตนเองดี แต่ก็ไม่สามารถทำใจหรือตัดใจจากความรักที่เคยมีได้

(2) การพัฒนาเหตุการณ์ (Raising Action)

“บอกตัวเอง ว่าเธอไม่รัก จะรอทำไม

ตัดใจไป คนเขาไม่รักยังไงเขาก็ไม่เปลี่ยนใจ”

ในท่อนการพัฒนาเหตุการณ์ ผู้เล่าพยายามเตือนสติตัวเอง ให้รู้ตัวว่าผลที่ตามคืออะไร การรักคน ๆ หนึ่งข้างเดียว เหมือนกับการปรบมือข้างเดียวที่ไม่มีทางดัง เป็นความรักที่ไม่มีทางเป็นไปได้อีกแล้ว

(3) ชั้่นภาวะวิกฤต (Climax)

“ให้ตายก็ไม่รักกัน เป็นคำที่ฉันควรจำให้ขึ้นใจ แต่ทำไมไม่เคยจำ

มันจำได้เพียงแค่สามคำ คือคำ ๆ นี้ว่าฉันรักเธอ

เธอจะรักหรือเปล่า ใจฉันไม่เคยเปลี่ยน รักเธอทุกลมหายใจ”

ในชั้นวิกฤตนี้ พุดถึงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในจิตใจภายในของผู้เล่า เป็นความจริงที่รู้ตัวดีว่าทำอย่างไรความรักนี้ก็ไม่มีความเป็นไปได้ แต่จิตใจเลือกที่จะกำหนดให้จำในสิ่งที่อยากจำเท่านั้น กล่าวคือเป็นการแสดงจุดยืนของความรักของตน ที่จะขอรักคนที่ตนรักต่อไปทุกลมหายใจ

(4) ชั้นภาวะคลี่คลาย (Falling Action)

“ไม่มีค่าพอ ให้เธอรักกันฉันก็รู้ อยู่เต็มใจ

จะทำเช่นไร ภายในหัวใจมีแต่เธอผู้เดียว อยู่ในนั้น”

ในชั้นนี้ เป็นภาวะคลี่คลายที่ต้องจ่ายอมต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เพราะรู้ว่าตัวเองไม่มีค่าพอให้ใครรัก แต่ก็ยังไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไรให้ดีขึ้นได้

(5) ชั้นยุติเรื่องราว (Ending)

ในชั้นยุติเรื่องราวนี้ ไม่ได้ถูกกล่าวถึงอย่างชัดเจนว่าผู้เล่าเรื่องจัดการกับสถานการณ์นี้อย่างไร เพราะเนื้อเรื่องได้พูดถึงแค่เรื่องราวที่เกิดขึ้นเนื่องจากตนเองไม่ได้ถูกรักอย่างเช่นเคย แต่ยังยืนยันในความรักที่มีว่าจะเหมือนเดิมตลอดไป

2) แก่นเรื่อง (Theme) คือ ความรักข้างเดียว เนื่องจากถูกปฏิเสธจากอดีตคนที่เคยรัก จนไม่รู้ว่าจะเดินต่อไปยังไร แต่ขอเลือกที่จะรอและยึดมั่นในความรักต่อไป แม้รู้ว่าความรักครั้งนี้ไม่มีทางเป็นไปได้ก็ตาม

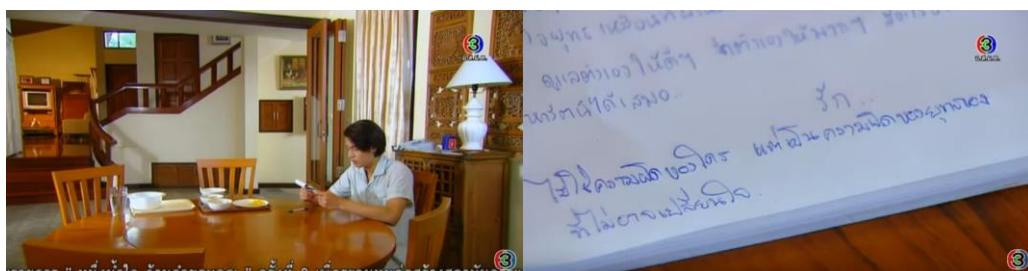
3) ตัวละคร (Character)

(1) การแบ่งตัวละครโดยใช้บทบาทเป็นเกณฑ์ เพลงนี้แทนความรู้สึกของตัวละครหลักอย่างขงยุทธ กับความรักแท้ที่มอบให้หมอรัตน์แต่เพียงผู้เดียวมาโดยตลอด แม้วันที่ความรักครั้งนี้ไม่เหมือนเดิม ก็ยังยึดมั่นในรักแท้ที่มีให้แก่มอรรัตน์ ด้วยความรักครั้งนี้นั้น มีความสำคัญกับขงยุทธมาก เพราะถือเป็นความรักครั้งแรกและครั้งเดียวที่ขงยุทธมีและมอบให้อย่างบริสุทธิ์ใจ ทำให้ขงยุทธหวังขงยุทธจึงเสียใจมากถึงขั้นเกือบฆ่าตัวตาย เพราะคิดว่าโลกนี้ไม่มีใครอยู่เคียงข้างอีกแล้ว ขงยุทธเองเติบโตมากับการเลี้ยงดูของย่าแยมแต่เพียงผู้เดียว ในขณะที่ชีวิตวัยเด็กก็มีแค่หมอรัตน์เป็นเพื่อนคู่คิดตั้งแต่เด็กจนโต ทำให้เมื่อขาดผู้หญิงสองคนที่สำคัญที่สุดในชีวิตไปในเวลาไล่เลี่ยกัน จึงนับว่าเป็นความทุกข์ใจอย่างมาก

(2) การแบ่งตัวละครโดยใช้คุณลักษณะเป็นเกณฑ์ เพลงนี้นำเสนอตัวละครมิติเดียว คือไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น แม้จะถูกปฏิเสธความสัมพันธ์ก็ไม่เปลี่ยนใจไปจากรักครั้งนี้ ลักษณะบุคลิกของขงยุทธเอง ตั้งแต่เด็กเป็นคนไม่ค่อยพูด และไว้ใจคนได้ยาก เพราะมีปมในใจจากการเลี้ยงดูของย่าแยมทำให้เข้าสังคมไม่เก่ง ดังนั้นคนที่เข้าถึงขงยุทธได้ในชีวิต จึงมีเพียงไม่กี่คน ขงยุทธจึงทุ่มเทความรู้สึกทุกอย่างให้ไปที่คนเหล่านั้นทั้งหมดอย่างไม่เผื่อใจ ย่าแยมเองเปรียบเสมือนแม่ที่เลี้ยงดูขงยุทธมาตั้งแต่เด็ก แม้ย่าแยมจะเลี้ยงด้วยวิธีที่ผิด แต่ขงยุทธก็ยังรักและ

เคารพด้วยความกตัญญูรู้คุณแก่บุญคุณของย่าแยม หมอรัตน์เองก็เป็นทั้งเพื่อนและแฟนที่ดีของยงยุทธคอยช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่ยงยุทธด้วยดีมาโดยตลอด แต่การมีความรักที่สมบูรณในวัยที่โตขึ้น ก็ย่อมมีความซับซ้อนมากขึ้น ความรักอย่างเดี่ยวที่ยงยุทธมอบให้หมอรัตน์อาจไม่เพียงพอ ยงยุทธเติบโตมาด้วยการเป็นผู้รับมาตลอด จนไม่รู้ว่าความรักที่แท้จริงต้องเป็นได้ทั้งผู้รับและผู้ให้ที่ดี นี่จึงเป็นอีกหนึ่งชนวนสำคัญจากลักษณะนิสัยของยงยุทธที่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของเขา

4) ฉาก (Setting) บทเพลงนี้ถูกถ่ายทอดในช่วงบทสรุป ตอน สุดแค้น แสนรัก เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นปี พ.ศ. 2544 เป็นผลต่อเนื่องจากเพลงแพ้งรัก เมื่อความรักของหมอรัตน์ที่มีให้แก่อยุทธเปลี่ยนสถานะจากคนรักเป็นเพียงเพื่อน บทเพลงนี้จึงถูกเล่าออกมาผ่านความรู้สึกผิดหวังในคราวผู้แพ้งของยงยุทธ ชายหนุ่มที่มีแต่รักมันคงมอบให้ แต่ขาดความเป็นผู้นำหรือการเอาใจใส่คนรอบข้าง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ยงยุทธแสดงความอ่อนแอออกมาด้วยการพยายามฆ่าตัวตาย เพราะรู้ตัวดีว่าไม่มีอะไรจะสู้กับธนา น้องชายต่างบิดาที่มาหลงรัก หมอรัตน์ได้เลย

ภาพที่ 4.11 ภาพบ้านยงยุทธ และจดหมาย ช่วงปี 2544

แหล่งที่มา: ยูทูบ, 2558.

5) ขั้วขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งในเพลงนี้เกิดจากความขัดแย้งระหว่างคนกับคน คือ ยงยุทธและหมอรัตน์ เมื่อทั้งสองมีมุมมองการใช้ชีวิต และการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน ความขัดแย้งนี้จึงเกิดขึ้น ในช่วงที่ยงยุทธรู้ความจริงว่าถูกย่าแยมปิดบังความจริงตลอดชีวิตว่าแม่ของเขาไม่เคยไม่รักเขาเลย ทำให้ยงยุทธเสียใจและผิดหวังเป็นอย่างมาก ยงยุทธโกรธย่าแยมจึงตัดสินใจหนีออกจากบ้านไปและขาดการติดต่อกลับ ด้านหมอรัตน์เองก็เป็นห่วงอย่างยิ่งแต่ยงยุทธก็เลือกที่จะไม่ติดต่อกลับแม้กระทั่งคนรักของเขาเช่นกัน ทั้งที่ในใจก็รู้ว่าทุกคน

เป็นห่วงเพียงแต่ยงยุทธเลือกใช้ชีวิตหนีปัญหาไม่ยอมพบเจอใครในช่วงเวลาที่เจ็บปวดนี้ หาวิธีในการเยียวยาความรู้สึกของตนเองด้วยการอยู่กับตัวเอง ในทางกลับกันความกังวลของหมอรัตน์ยิ่งมีมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากจากรู้จักตัวตนยงยุทธดีว่าเป็นคนไม่มีเพื่อน และไม่เคยใช้ชีวิตลำพังมาก่อน จึงยังเป็นห่วงว่าจะเป็นตายร้ายดีอย่างไรบ้าง นอกจากความเป็นห่วงก็มีความน้อยใจว่าถ้ายงยุทธเห็นความสำคัญและไว้ใจตน ก็คงส่งข่าวมาบอกให้คลายความกังวลบ้าง ไม่ใช่การเงียบหายไปเฉย ๆ โดยละเลยความรู้สึกของคนอื่น

6) มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) บทเพลงนี้เล่าผ่านมุมมองจากบุคคลที่หนึ่งอย่างยงยุทธ (The First-person Narrator) ซึ่งเนื้อร้องถูกนำเสนอและถ่ายทอดออกมาได้อย่างดีในเชิงอารมณ์ ความรู้สึกของตัวละคร รวมถึงคุณลักษณะและทัศนคติในการเลือกแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การหนีปัญหาของยงยุทธ เมื่อความรักไม่สมหวัง วิธีการรับมือคือการเลือกที่จะจำในสิ่งที่ตนเองอยากจำ โดยไม่คำนึงถึงโลกแห่งความเป็นจริง ตัดมันว่าจะรักต่อไปอย่างไรไม่มีวันเปลี่ยนแปลง สะท้อนให้เห็นเหตุและผลที่เกิดขึ้นต่อการไม่ประสบความสำเร็จในความรัก เพราะยงยุทธเลือกที่จะมองแต่ด้านของตนเองเท่านั้น

ภาพที่ 4.12 ภาพตัวละครหลักยงยุทธ และผู้ขับร้อง ชาติ สุชาติ จากเพลงให้ตายก็ไม่รักกัน
แหล่งที่มา: มิวสิคไทยซ่า, 2558; ยูทูบ, 2558.

4.1.2.2 วิเคราะห์สัญญาวิทยาในการเล่าเรื่องผ่านเพลงประกอบละคร

ตารางที่ 4.31 แสดงการวิเคราะห์สัญญาวิทยา ในโครงเรื่องของเพลงให้ตายก็ไม่รักกัน

การเล่าเรื่อง สัญญาวิทยา	1. โครงเรื่อง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญญา (Sign)	“ให้ตายก็ไม่รักกัน”
รูปสัญญา (Signifier)	ความพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้คนรักกลับมา แต่ไม่เป็นผล
ความหมายของสัญญา (Signified)	ในเรื่องขงยุทธพยายามจะฆ่าตัวตาย เพราะคิดว่าไม่เหลือใครเคียงข้างแล้วทั้งคนรักและยาแยม แต่ต่อให้การตัดสินใจครั้งนี้ของยุทธนำเวทนาเพียงใด ก็ไม่อาจเปลี่ยนใจให้คนรักกลับมาได้
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญญา (Sign)	“ให้ตายก็ไม่รักกัน”
รูปสัญญา (Signifier)	ความรักที่ไม่มีวันเป็นไปได้
ความหมายของสัญญา (Signified)	ความรักเกิดจากความรู้สึกตรงกันอย่างเป็นธรรมชาติของคนสองคนที่เลือกจะเดินเคียงข้างกันไปไม่ว่าจะทุกข์หรือสุข ไม่ได้เกิดจากความสงสารหรือความพยายามมากจนเกินความจำเป็น เพราะแม้กระทั่งการยอมตายต่อหน้า คือการให้ที่ยิ่งใหญ่อย่างการให้ชีวิต ก็ไม่อาจจูงใจอีกคนให้กลับมารักกันได้ อยู่ดี

ตารางที่ 4.32 แสดงการวิเคราะห์สัญวิทยา ในแก่นเรื่องของเพลงให้ตายก็ไม่รักกัน

การเล่าเรื่อง	2. แก่นเรื่อง
สัญวิทยา	
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	ความรักข้างเดียว
รูปสัญณะ (Signifier)	ความรักที่มอบให้แก่คนที่ไม่ได้รัก
ความหมายของสัญณะ (Signified)	คำสารภาพจากชายที่ถูกปฏิเสธจากคนรัก โดยรู้ตัวดีว่าตนเองไม่คู่ควรกับความรักที่ฝ่ายหญิงมอบให้ เพราะเคยละเลยความหวังดีของฝ่ายหญิงไปจนทำให้ฝ่ายหญิงบั่นใจไปให้กับชายอีกคนที่เห็นคุณค่าในความรักของเธอมากกว่า แต่ก็ยังเลือกที่จะรักฝ่ายหญิงต่อไป
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	ความรักข้างเดียว
รูปสัญณะ (Signifier)	ทางเลือกทางเดียวที่มีอยู่ เพื่อคนที่เรารักที่สุด
ความหมายของสัญณะ (Signified)	อารมณ์ตัดพ้อที่เกิดขึ้นนี้ เกิดจากความหวังเดียวของตัวละครได้พังทลายลง และยังอยู่ในช่วงเวลาของความสับสน ซ้ำให้เห็นถึงตัวละครที่มองไม่เห็นทางออก สิ่งเดียวที่รู้ว่าตนทำได้ และอยากพยายามทำให้ดีขึ้นคือความรักที่มีให้แก่อดีตคนรัก เพราะรู้ดีว่าการสูญเสียมันเจ็บปวดเพียงใด จึงพยายามทำสิ่งที่อยู่ตรงหน้าให้ดีขึ้น โดยไม่ได้หวังผลตอบแทนว่าอีกฝ่ายจะหันกลับมามองหรือไม่

ตารางที่ 4.33 แสดงการวิเคราะห์สัญวิทยา ในตัวละครของเพลงให้ตายก็ไม่รักกัน

การเล่าเรื่อง	3. ตัวละคร
สัญวิทยา	
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	ตัวละครชาย (ยงยุทธ)
รูปสัญณะ (Signifier)	ตัวละครชายที่มีลักษณะนิสัยยัมิติเดียว
ความหมายของสัญณะ (Signified)	ยงยุทธเป็นถูกเลี้ยงดูมาด้วยความรักของย่าแยม จึงรักและเชื่อฟังย่าแยมมาโดยตลอด ขณะเดียวกันย่าแยมก็ไม่ได้เปิดโอกาสให้ยงยุทธได้สนิทกับใครอื่น โดยที่ตนเองไม่อนุญาต เพราะกลัวจะเล่าเรื่องที่ปิดบังไว้ให้แก่ยงยุทธ ทำให้ยงยุทธมีโลกแคบ และมีคนที่ไว้ใจคนเดียวด้วยน้อย หมอรัตน์เองจึงเป็นอีกหนึ่งคนที่ยงยุทธทั้งรักและไว้ใจ วิธีการแสดงออกต่อคนรักของยงยุทธจึงชัดเจนตรงไปตรงมา รักคือรักมากเกลียดคือเกลียดมาก ไม่สนใจคือไม่สนใจมาก เป็นตัวละครที่ไม่ซับซ้อนในความรู้สึก
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	ตัวละครชาย (ยงยุทธ)
รูปสัญณะ (Signifier)	ตัวละครชายที่ไม่เปิดใจ

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

การเล่าเรื่อง	3. ตัวละคร
สัญญาวิทยา ความหมายของสัญญา (Signified)	ยงยุทธเลี้ยงดูมาอย่างไขว่ในหิน ย่าแยมขี่ครอบ เส้นทางการใช้ชีวิตให้ว่าต้องเรียนหมอ ยงยุทธจึงตั้งใจ เรียนและปฏิบัติตามแต่โดยดี แม้ตัวเองจะกลัวเลือดแค่ ไหน ก็ไม่กล้าปฏิเสธ เพราะเกรงว่าย่าแยมจะเสียใจ การเติบโตมากับสภาพแวดล้อมที่ถูกกำหนดไว้แล้วนี้ เอง ทำให้ยงยุทธขาดกระบวนการคิดอย่างเป็นเหตุเป็น ผลด้วยตัวเอง จนบางครั้งขาดสติในการแก้ปัญหา จึง เลือกที่จะหนีปัญหา ตัดขาดจากคนภายนอก และไม่ พร้อมเปิดใจฟังผู้อื่น เพราะมีความเชื่อเดิมที่หนักแน่น ไม่มีใครสามารถเข้ามาแทรกแซงได้ เช่น เชื่อว่าแม่ทิ้ง ไปตั้งแต่เด็ก ในใจก็คิดแต่ความโกรธน้อยเนื้อต่ำใจ ไม่ เชื่อในสิ่งที่ผู้อื่นพูด เชื่อแต่คำพูดของย่าแยมที่เต็มไป ด้วยความใส่ร้ายป้ายสี ยงยุทธกลับเลือกที่จะเชื่ออย่าง สุดหัวใจจนกระทั่งวันหนึ่งพบว่าสิ่งที่เข้าใจนั้นตรงกัน ข้ามกับความเป็นจริง อีกทั้งยังเป็นเหตุให้แม่ของตน ต้องตรอมใจตาย นับว่าเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ สำหรับยงยุทธที่ถูกผู้มีพระคุณสูงสุดหลอกหลวง และ แม่บังเกิดเกล้าตายเพราะตนเป็นต้นเหตุ หากเพียงแต่ ยงยุทธรับฟังคำเตือนของคนอื่นบ้าง ค้นหาความจริงที่ เกิดขึ้นด้วยตัวเอง และใช้สติไตร่ตรองกับเรื่องที่เกิดขึ้น เรื่องราวอาจไม่ได้ลงเอยด้วยความผิดหวังร้ายแรงเช่นนี้

ตารางที่ 4.34 แสดงการวิเคราะห์สัญวิทยา ในฉากของเพลงให้ตายก็ไม่รักกัน

การเล่าเรื่อง สัญวิทยา	4. ฉาก
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	ภาพบ้านยงยุทธ และจดหมาย ช่วงปี 2544
รูปสัญณะ (Signifier)	ยงยุทธกำลังเขียนจดหมายอยู่ในบ้านเพียงลำพัง
ความหมายของสัญณะ (Signified)	หมอรัดน์ไม่กล้าบอกความรู้สึกที่แท้จริงต่อหน้ายงยุทธ จึงเลือกที่จะอธิบายความในใจลงไปจดหมาย ทำให้ยงยุทธเสียใจเป็นอย่างมาก และเลือกที่จะตอบกลับความรู้สึกของตนเองลงไปในกระดาษแผ่นเดิม ก่อนจะตัดสินใจฆ่าตัวตาย
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญณะ (Sign)	ภาพบ้านยงยุทธ และจดหมาย ช่วงปี 2544
รูปสัญณะ (Signifier)	ยงยุทธสวมชุดนอน อยู่ในบ้านเพียงลำพัง
ความหมายของสัญณะ (Signified)	สืบเนื่องจากการจากไปของย่าแยมก่อนหน้านี้ ทำให้ยงยุทธเสียใจเป็นอย่างมากเพราะคิดว่าตนเองมีส่วนให้ย่าแยมต้องตายจนตรอมใจ 'ไม่ไปทำงาน ไม่ทานข้าว การใส่ชุดนอนชี้ให้เห็นถึงสภาพของคนที่เศร้าเสียใจจนไม่เป็นอันทำอะไร อีกทั้งการสูญเสียคนที่รักไปที่ละคน ยิ่งทำให้โลกของยงยุทธไม่เหลือใคร จนเป็นเหตุให้ยงยุทธตัดสินใจฆ่าตัวตายในที่สุด

ตารางที่ 4.35 แสดงการวิเคราะห์สัญญาวิทยา ในข้อขัดแย้งของเพลงให้ตายก็ไม่รักกัน

การเล่าเรื่อง สัญญาวิทยา	5. ข้อขัดแย้ง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญญา (Sign)	ความขัดแย้งระหว่างคนกับคน
รูปสัญญา (Signifier)	ความคิดเห็นไม่ตรงกันระหว่างยงยุทธ และหมอรัตน์
ความหมายของสัญญา (Signified)	นอกเหนือจากความรักความผูกพันที่ทั้งคู่เคยมีตรงกันแล้ว ความคิดเห็นอื่นๆ ในการดำรงชีวิตบางครั้งก็ไม่ตรงกัน ชี้ให้เห็นว่าความรักอย่างเดียวไม่ได้เป็นตัวบ่งชี้ว่าความรักนั้น จะราบรื่นเสมอไป เช่น ทศนคติในการให้อภัยที่ยงยุทธมีต่อแม่ บังเกิดเกล้า ด้วยความเชื่อมั่นของตนที่ถูกปลุกฝังว่าแม่ไม่รัก ทำให้งยุทธปักใจเชื่ออย่างไม่คิดให้อภัยแม่ของเขาจนวาระ สุดท้ายของชีวิต ในขณะที่หมอรัตน์พรั้มเตือนสติให้งยุทธให้ อภัย เพื่อทดแทนบุญคุณในช่วงเวลาที่เหลืออยู่ เป็นต้น
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญญา (Sign)	ความขัดแย้งระหว่างคนกับคน
รูปสัญญา (Signifier)	ทศนคติที่แตกต่างกัน เกิดจากการบ่มเพาะที่ถูกปลุกฝังมา
ความหมายของสัญญา (Signified)	ยงยุทธ เลือกลงใจดีที่กำหนดแนวทางปฏิบัติในปัจจุบัน เหมือนกับยาแยมที่มีแค้นฝงปมในอดีตส่งผลถึงความเครียด แค้นในปัจจุบัน ทำให้มีกำแพงในกระบวนการคิดเวลารับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่น เพราะเชื่อมั่นว่าความคิดตัวเองนั้น ถูกต้องแล้ว ในขณะที่หมอรัตน์เลือกที่จะมองสิ่งที่อยากให้ เกิดขึ้นจริงในอนาคต พิจารณาอย่างเป็นเหตุเป็นผลว่าสิ่งที่ตน ทำจะเกิดผลกระทบกับใครบ้าง มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มา จากพื้นที่ครอบครัวที่ปลุกฝังให้ทำอะไรเพื่อส่วนรวม เป็น สาเหตุสำคัญให้หมอรัตน์เลือกสายอาชีพทางการแพทย์

ตารางที่ 4.36 แสดงการวิเคราะห์สัญวิทยา ในมุมมองการเล่าเรื่องของเพลงให้ตายก็ไม่รักกัน

การเล่าเรื่อง สัญวิทยา	6. มุมมองการเล่าเรื่อง
1) ความหมายตรง (Denotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	เล่าผ่านมุมมองจากบุคคลที่หนึ่งอย่างยงยุทธ
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	สะท้อนมุมมองทางความคิดของตัวละครชายที่ผิดหวังจากความรัก
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	จากที่วิเคราะห์คุณลักษณะของยงยุทธที่มีมิติเดียนั้นชี้ให้เห็นว่ายงยุทธเป็นคนจริงจังและจริงจังในความรู้สึก รักมาก เกลียดมาก บทเพลงนี้เล่าถึงอารมณ์ผิดหวังปนความรู้สึกตัดพ้อของยงยุทธว่าทรมานใจกับสิ่งที่เกิดขึ้น แต่ก็รู้ตัวดีไม่ได้มีคุณค่าพอจะเปลี่ยนใจหญิงที่รักได้ สิ่งที่ทำได้ดีที่สุดตอนนี้คือการยื่นหยัดที่จะรักต่อไป
2) ความหมายแฝง (Connotative Meaning)	
ตัวสัญลักษณ์ (Sign)	เล่าผ่านมุมมองจากบุคคลที่หนึ่งอย่างยงยุทธ
รูปสัญลักษณ์ (Signifier)	บุคคลผู้ไม่มีทางเลือก
ความหมายของสัญลักษณ์ (Signified)	หากพิจารณาความหมายตรง จะเห็นว่าความเสียใจอย่างหนักหน่วงที่เกิดขึ้นของยงยุทธเกิดจากความคาดหวังสูง แต่หากพิจารณารวมไปถึงบุคคลรอบข้างที่ยงยุทธรักและไว้ใจก็ จะเห็นว่ามีแค่ว่าแย้ม และหมอรัตน์ การสูญเสียทั้งสองคนไปในเวลาใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นถึงความเปราะบางของยงยุทธ และการเลือกที่จะรัก จะรอมอรัตน์ต่อไปนั้น อาจไม่ได้เป็นทางที่ยงยุทธอยากจะทำเลือก แต่เพราะไม่มีทางเลือกอื่นเลยที่ทำให้ยงยุทธรู้สึกไว้วางใจได้ การที่ได้เห็นคนอดีตคนรักยังอยู่ในสายตา จึงอาจเป็นอีกทางที่ทำให้ยงยุทธไม่รู้สึกโดดเดี่ยว

4.2 การวิเคราะห์ถึงบทบาทและหน้าที่ของเพลงประกอบละคร จากกลวิธีการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละครที่ถูกนำไปใช้ ในละครโทรทัศน์ไทย ปัจจุบันรายเพลง

4.2.1 ฉันทกวีรักของฉัน

เพลงฉันทกวีรักของฉันถูกใช้เป็นเพลงเปิดเรื่องของละครเรื่องสามมิติตรา เพื่อช่วยส่งเสริมบรรยากาศของละครให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เชื่อมอารมณ์ระหว่างฉาก และบางครั้งทำนองของเพลงนี้ก็ถูกนำมาใช้แทนเสียงประกอบในบางฉาก อีกทั้งวิธีการนำเสนอยังมีลูกเล่นที่น่าสนใจ คือ การร้องประสานกันระหว่างผู้ร้องสองคนที่กำลังถ่ายทอดมุมมองความคิดและอารมณ์ที่แตกต่างกันของสองตัวละครหลักออกมาได้อย่างชัดเจนดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น องค์ประกอบของดนตรีก็ถูกนำเสนอออกมาได้อย่างละเอียดอ่อนเช่นกัน

4.2.1.1 วิเคราะห์การสื่อสารของเพลง และองค์ประกอบของดนตรี ประกอบกับสัญวิทยาที่พบในเพลง

1) เนื้อเพลง คือ ถ้อยคำที่ถูกถ่ายทอดผ่านบทเพลงนี้เป็นภาษาถึงแบบแผน ที่ผสมระหว่างภาษาพูด และภาษาแบบแผนมุ่งสื่อสารถึงอารมณ์การแก่งแย่งชิงดีกันเป็นแก่นของเรื่อง ทำให้ในบางท่อนต้องใช้ภาษาพูดในเพลงเพื่อการแสดงออกถึงความประชิดประชิดที่ชัดเจน และเข้าถึงอารมณ์ในความเป็นจริงมากขึ้น เช่น “เสียใจคนอย่างฉันก็มีหัวใจ ก็เจ็บก็ทนได้ เหมือนกับเธอ ฉันหวังว่าคงเข้าใจ ถ้าเธอจะมาเรียกร้อง ให้เข้าใจเธอ แล้วฉันล่ะ จะเป็นยังไง เมื่อไม่มีใครเธอจะเจ็บแทนฉันไหม เป็นต้น

สัญญาของเนื้อร้องที่พบในเพลงนี้ ความหมายตรงคือ การเลือกใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย กระชับตรงประเด็น ผู้สื่อสารทั้งสองมุ่งเน้นบอกเจตนาของแต่ละคนอย่างชัดเจนว่าตัวเองต้องการเป็นเจ้าของผู้ชายคนนี้ และต้องการให้อีกฝ่ายหลีกเลี่ยงไป ขณะเดียวกันความหมายโดยนัยของเพลงนี้ มุ่งเน้นให้เห็นถึงความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ที่เห็นแก่ความสุขของตัวเองเป็นที่ตั้ง โดยหวังให้ฝั่งตรงข้ามยอมรับและเข้าใจในเหตุผลที่พยายามสร้างขึ้นมาอย่างไม่คำนึงถึงความถูกผิด เช่น การใช้ชื่อเพลง “ฉันทกวีรักของฉัน” ที่แสดงให้เห็นถึงการตั้งต้นที่จะรักไม่ว่าใครจะว่าอย่างไร หรือการเล่าเรื่องของบทเพลงจากมุมมองบุคคลที่หนึ่ง โดยไม่สนใจความรู้สึกของบุคคลอื่น ๆ เป็นต้น

2) ภาพพจน์ บทเพลงนี้มีการเล่าเรื่องเชิงอิพิพจน์ หรือการกล่าวเกินจริงในเพลง เพื่อสื่อสารให้ผู้ฟังเห็นภาพ และเข้าใจถึงอารมณ์ความรู้สึกที่เจ็บปวดของตัวละคร และความรักรัที่มีให้คนรักอย่างท่วมท้น ดังจะเห็นได้จากประโยคนี้ “ฉันก็รักของฉันเข้าใจบ้างมัย ฉันมีสิทธิ์จะรักไม่ผิดใช่ไหม เธอก็น่าจะรู้อันเจ็บเพียงใด เหมือนโดนกรีดหัวใจถ้าเธอแย่งไปครอง ฉันก็รักของฉันเข้าใจบ้างไหม เธอมีสิทธิ์อะไรมาบอกให้ทำใจ ฉันก็รักจนจะเป็นจนจะตาย เธอไม่ต้อง เธอไม่ต้อง มาทำลายความรักเรา”

สัญลักษณ์ที่พบในความหมายตรงของภาพพจน์ คือ การพยายามยกหาเหตุผลส่วนตนต่าง ๆ นานามาเพื่อประกอบเหตุผลของฝ่ายตนเองให้หนักแน่นขึ้น ขณะที่ความหมายโดยนัยของการกล่าวเกินจริงในเพลงนี้ แสดงให้เห็นถึงการขีดสุดคุณค่าความรักของผู้หญิงสมัยนี้ที่มีให้กับชายที่ตนรัก ความรักเปรียบเสมือนที่ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตที่ขาดไม่ได้ รักมากจนยอมทำทุกสิ่งเพื่อให้ได้ครอบครอง

3) องค์ประกอบทางดนตรี

(1) จังหวะ เพลงฉันก็รักของฉัน มีจังหวะช้าในตอนต้นอยู่ที่ความเร็วจังหวะ 70 บีตต่อนาที เพื่อให้สอดคล้องกับการเล่าเรื่องที่ค่อย ๆ ไต่ระดับความรุนแรงทางอารมณ์ขึ้นไปเรื่อย ๆ การเร่งจังหวะให้เร็วขึ้นในช่วงท่อนสร้อยนั้นช่วยส่งเสริมให้เพลงมีมิติทางอารมณ์ที่ชัดเจนมากขึ้นเช่นกัน

สัญลักษณ์ที่พบในจังหวะ ความหมายตรงคือ การเล่าเรื่องด้วยจังหวะที่ช้า จะช่วยในเรื่องการเล่าที่มาของเรื่องได้ละเอียดอ่อนมากขึ้น เพื่อค่อยให้ผู้ฟังมีความเข้าใจกับเหตุการณ์ขณะหนึ่งที่เกิดขึ้นในเพลง ขณะที่สัญลักษณ์โดยนัยที่พบคือ ห้วงอารมณ์ของตัวละครที่ต้องการจะสื่อออกไปเมื่อความรักไม่สมหวัง อันเนื่องจากมีอุปสรรคมาขัดขวาง เหมาะแก่การเลือกใช้จังหวะช้าแสดงให้เห็นถึงภาวะทางอารมณ์ที่ขุ่นมัว สับสนทางความคิด หาทางออกไม่เจอให้กับความรักไม่ได้

(2) ทำนอง เพลงนี้เป็นลักษณะการแต่งเพลงในปัจจุบัน โดยเริ่มจากดนตรีในท่อนเกริ่นนำ จากนั้นตามด้วยเนื้อร้องในท่อน A1 ท่อน A2 และเข้าสู่ท่อนสร้อย ต่อด้วยท่อน A3 แล้ววนกลับมาที่ท่อนสร้อยอีกครั้ง นอกจากนี้ในเพลงนี้ยังมีท่อนเชื่อม (Bridge) ไปยังท่อนสร้อยในตอนจบอีกด้วย

หากพิจารณาถึงสัญญาในทำนองเพลงนี้ ความหมายโดยตรงคือ ลักษณะการแต่งเพลงในปัจจุบัน ที่ผู้แต่งมีอิสระทางความคิดในการต่อเติมทำนองต่าง ๆ เข้าไปได้ อย่างไม่มีแบบแผนตายตัว ขณะที่ความหมายโดยนัยการเพิ่มทำนองท่อนเชื่อม สื่อให้เห็นถึงยุคสมัยที่เปลี่ยนไป เป็นการฉีกกฎเกณฑ์เดิม ๆ ของขนบธรรมเนียมที่คนยึดถือปฏิบัติกันมา ซึ่ง เหมือนกับการประพาดิตนของผู้หญิงทั้งสองในเรื่อง ที่หลุดออกจากกรอบที่ผู้หญิงเรียบร้อย เป็นแม่บ้านแม่เรือนในอดีต มาเป็นผู้หญิงยุคใหม่ที่ทำงานนอกบ้านได้เก่ง และมีทัศนคติเรื่องรักใคร่ ต้องได้มาครอบครองโดยไม่สนความถูกต้อง

(3) เสียงประสาน บทเพลงนี้ได้รับการถ่ายทอดจากนักร้องหญิง คุณภาพอย่างนิวจิ๋วที่มีทักษะการร้องขั้นสูง ทำให้เสียงประสาน ที่ขับร้องออกมาไม่ว่าจะร้องเดี่ยว ร้องคู่ หรือแม้แต่เสียงสูงหรือเสียงต่ำก็ผสมผสานไปกับดนตรีได้อย่างลงตัว นอกจากคุณภาพเสียง ที่ไพเราะแล้ว การเลือกใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมยังช่วยถ่ายทอดอารมณ์เพลงให้สอดคล้องกับเนื้อ ร้องอีกด้วย

ความหมายชั้นแรกที่พบในเสียงประสาน คือ การเลือกใช้นักร้องที่มีทักษะ การร้องเพลงขั้นสูง สามารถขับร้องได้ตั้งแต่เสียงต่ำ ไปยังเสียงสูง อีกทั้งสื่อสารความหมายของ อารมณ์เพลงผ่านน้ำเสียงที่แตกต่างได้อย่างชัดเจน ความหมายชั้นสองที่แฝงอยู่คือการเลือกใช้น้ำ เสียงประสานจากนักร้องสองคน เพื่อเป็นสัญญาณในการแสดงออกแทนของตัวละครหลักทั้งคู่อย่าง กะรัต และสายน้ำผึ้ง โดยที่ลักษณะการใช้น้ำเสียงจะแตกต่างกันไปตามบุคลิกตัวละคร เช่น กะรัต ถ่ายทอดโดยนิว เลื่อนใช้น้ำเสียงเด็ดเดี่ยว มั่นใจ กระชับทุกถ้อยคำ ในขณะที่น้ำผึ้ง ถ่ายทอด โดยจิ๋ว เลื่อนใช้น้ำเสียงประชด เย้ยหยัน เป็นต้น

(4) อารมณ์เพลง ฉันทิรักของฉันท นับว่าเป็นเพลงสะท้อนอารมณ์ ที่ถูก ขับร้องออกมาจากการความรู้สึกในจิตใจของตัวละครหลักทั้งสองตัว แสดงออกถึงความโกรธแค้น ที่มีระหว่างกัน ด้วยการหยิบเอาเหตุผล และทัศนคติทางความรักส่วนบุคคลมาถกเถียงกันผ่านบท เพลง

สัญญาชั้นที่หนึ่ง ที่พบในอารมณ์เพลงประเภทนี้ คือการสื่อสารที่ต้อง ประทะอารมณ์กันไปมา ทั้งทำนอง คำร้อง และเสียงประสานทำงานสอดคล้องกัน ยิ่งทำให้อารมณ์ ของเพลงที่มีความโกรธแค้นกันรุนแรงมากขึ้น ขณะที่ความหมายแฝงของสัญญาในอารมณ์เพลงนี้

คือ ความเห็นแก่ตัวของมนุษย์ที่มองแต่ผลประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก เลือกที่จะปิดหูปิดตาไม่พิจารณาเหตุผลของอีกฝ่ายว่าสมควรยอมรับหรือไม่

4.2.2 ไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ

เพลงนี้ถูกใช้เปิดระหว่างฉากเพื่อสะท้อนอารมณ์ของตัวละครหญิงในเรื่องได้หลากหลายตัวละคร แต่จะมาในช่วงของความผิดหวังในความรัก

4.2.2.1 วิเคราะห์การสื่อสารของเพลง และองค์ประกอบของดนตรี ประกอบกับสัญญาวิทยาที่พบในเพลง

1) เนื้อเพลง ภาษาที่ใช้ในเพลงนี้เป็นภาษาถึงแบบแผนที่โหยหาถึงความรักแท้จริง ที่ผู้หญิงทุกคนเฝ้ารอมาทั้งชีวิต แสดงออกถึงความน้อยใจในโชคชะตาที่ต้องพบเจอกับความผิดหวังซ้ำแล้วซ้ำเล่า และคาดหวังกับรักครั้งใหม่ว่าจะเป็นที่รักแท้และเป็นรักสุดท้ายที่เฝ้ารอ

สัญญาในเนื้อเพลง ความหมายชั้นแรก คือ การผิดหวังกับความรักครั้งแล้วครั้งเล่าในชีวิต ทำให้ความศรัทธาที่มีต่อรักแท้นั้นลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ แต่ลึก ๆ แล้วยังมีความหวัง พร้อมกับตั้งคำถามกลับไปกับคนรักปัจจุบันว่าความรักครั้งนี้จะเป็นรักแท้จริงหรือไม่ เพื่อเรียกความเชื่อมั่นในความรักกลับมา พร้อมความกล้าที่จะเปิดใจมอบความรักให้กับคนรักใหม่อีกครั้ง ดังท่อนที่ว่า “เธอช่วยบอกกับฉันที ว่ารักแท้มีอยู่จริง” ขณะที่ความหมายโดยนัยที่ผู้วิจัยค้นพบในเนื้อเพลงนี้ คือ ความแข็งแกร่งของผู้หญิง ที่เต็มไปด้วยความกล้าจากอดีตที่พลาด ขณะเดียวกันกลับมีความกล้าหาญที่พร้อมจะฝากชีวิตใหม่อีกครั้งให้กับรักครั้งใหม่

2) ภาพพจน์ บทเพลงนี้มีการใช้ภาพพจน์เพื่อเปรียบเทียบหลายประเภท ได้แก่ การอุปมา เปรียบเทียบความรักเป็นความฝัน คือ ความรักที่ปรารถนาว่าอยากให้เป็น แต่ยังไม่เกิดขึ้นในชีวิตจริง ดังจะเห็นในท่อน “ยังมีอยู่จริงใช่ไหม ความรักที่เป็นดั่งฝัน” ต่อมาคือ อุปมา ลักษณะคือการเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง ในท่อน “ฉันแค่กลัวว่าเธอนั้น จะมองฉันเป็นทางผ่าน” เพื่อสื่อถึงสถานะที่คบกันในวันนี้เพื่อผ่านไป ไม่ได้เป็นจุดสุดท้ายที่ต้องการจะหยุดเพื่อมีรักสุดท้าย และสุดท้ายการให้ภาพพจน์ ลักษณะอุปพจน์ คือ กล่าวเกินจริงเพื่อให้เห็นถึงความเศร้าโศกที่เกิดขึ้นว่ามากมายเพียงใด ในท่อน “ฝันร้ายอย่างเดิมซ้ำ ๆ สุดท้ายก็จมน้ำตา”

สัญลักษณ์ในความหมายตรง คือ ทั้งการอุปมา อุปลักษณ์ และอภิปจน์คือ การเล่าเรื่องราวให้เห็นถึงความเจ็บปวดของผู้หญิงคนหนึ่งที่ไม่สมหวังในความรัก และต้องการคนที่ใช่เพื่อมาเติมเต็มความรักครั้งนี้ให้สมบูรณ์แบบ ความหมายโดยนัยที่พบ คือ เพลงนี้ถือว่าใช้ ภาพพจน์ได้หลากหลายที่สุดในบรรดาเพลงที่ผู้วิจัยเลือกศึกษา สะท้อนให้เห็นถึงบาดแผลครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นในอดีตนำไปสู่ความไม่แน่ใจให้กับตัวเอง กล่าวคือ ไม่แน่ใจว่าตนเองจะดีพอกับความรัก ครั้งใหม่หรือไม่ จึงเกิดการย่ำคิดย่ำทำ จนเก็บไปฝัน หรือพยายามพูดเปรียบเปรยเพื่อเปรียบเทียบให้เห็นถึงความรู้สึกเบื้องลึกว่าตนรู้สึกอย่างนั้นจริงๆ ในเชิงของการให้ความหมายนั้นๆ จะมีคุณค่าทางจิตใจต่อผู้ฟังได้มากกว่า

3) องค์ประกอบทางดนตรี

(1) จังหวะ เพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ มีจังหวะช้าตั้งแต่ต้น จนจบอยู่ที่ระดับความเร็วจังหวะที่ 66 บีทต่อนาที เป็นลักษณะการเล่าเรื่องคร่ำครวญถึงความโชคร้ายที่ต้องเจอมาทั้งชีวิต

สัญลักษณ์ที่พบในจังหวะ ความหมายตรงคือ การเล่าเรื่องด้วยจังหวะช้า จะช่วยนำเสนออารมณ์เศร้าให้ผู้ฟังคล้อยตามได้เป็นอย่างดี ขณะที่ความหมายโดยนัย การใช้จังหวะช้าคลอไปกับน้ำเสียงโหยหวนแสดงถึงความอ่อนแอของผู้เล่าที่กำลังโศกเศร้าได้เป็นอย่างดีเช่นกัน

(2) ทำนอง เพลงนี้แต่งในลักษณะแม่แบบ คือ เริ่มด้วยท่อนเกริ่นนำ จากนั้นเข้าสู่ท่อน A1 A2 ต่อไปยังท่อนสร้อย และท่อน A3 จากนั้นซ้ำสองรอบด้วยท่อนสร้อยจนจบเพลง

สัญลักษณ์ในทำนองเพลงนี้ ความหมายโดยตรงคือมีวิธีการสื่อสารที่เป็นขั้นเป็นตอน เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน ส่วนความหมายโดยนัยของทำนองเพลงนี้ ผู้วิจัยไม่ค้นพบ

(3) เสียงประสาน เพลงนี้ได้ขับร้องโดยนักร้องหญิง เสียงคุณภาพจาก บงกช เจริญ ธรรม หรือฟิล์ม เดอะวอยซ์ ด้วยน้ำเสียงที่สื่อความหมายได้หลากหลายอารมณ์ ในท่อนแรกใช้เสียงโทนต่ำ เพื่อแสดงออกถึงความหวั่นกลัวปนความไม่แน่ใจว่าจะผิดหวังในความรัก อีกหรือไม่ ต่อด้วยท่อนสร้อยที่เพิ่มระดับความแข็งแกร่งเข้ามาในเนื้อเสียงเรื่อย ๆ จนท่อนสร้อยสุดท้ายนำไปสู่ท่อนเสียงสูงสุดที่ระบายด้วยความอดทนอดกลั้น และจบลงอีกครั้งกับคำถามด้วยน้ำเสียงอ่อนหวานเพื่อขอความเข้าใจ ในท่อน “เธอ ช่วยบอกกับฉันที ว่ารักแท้มีอยู่จริง”

ความหมายในขั้นต้นของการเลือกใช้เสียงในเพลงนี้ มีการใช้ช่องเสียงที่หลากหลายเพื่อสื่ออารมณ์ที่ต่างกัน เช่น ใช้เสียงทุ้มต่ำตอนต้นเพื่อเล่าเรื่อง และใช้เสียงสูงสุดเพื่อให้ได้อารมณ์ในขั้นสุดท้ายของเพลง ในขณะที่ความหมายโดยนัยของการใช้เสียงที่แตกต่างกันนี้ สะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะสำคัญของความเป็นผู้หญิง กล่าวคือเป็นคนมีหลากหลายบุคลิก อารมณ์แปรปรวนง่าย แต่มีความชัดเจนในทุกการสื่อสาร เช่น ในท่อนแรก ใช้เสียงต่ำเพื่อเล่าอดีตที่ผ่านมา ให้ผู้รับสารทราบถึงความเป็นมาก่อน จากเข้าสู่ท่อนสร้อยที่เริ่มใส่อารมณ์รุนแรงขึ้น เพื่อให้เห็นว่าความเจ็บปวดที่มีอยู่ในอดีตส่งผลถึงความเป็นอยู่ในปัจจุบันอย่างไรได้บ้าง และท่อนสุดท้ายใช้ช่องเสียงที่เบาลง แต่เต็มไปด้วยพลังของการขอร้อง ทั้งหมดที่กล่าวมานี้ มีจุดประสงค์ชัดเจนเพียงหนึ่งเดียว คือ เพื่อให้ฝ่ายชายทำให้ตนกลับมาเชื่อในรักแท้ว่ามีอยู่จริง

(4) อารมณ์เพลง ไม่เจ็บอย่างฉับใครจะเข้าใจ เพลงนี้นำเสนออารมณ์เพลงในลักษณะไซเคเดลิค เนื่องจากเป็นเพลงที่มีอารมณ์สับสนในความคิด ครุ่นคิดถึงอดีตที่ส่งผลกระทบต่อจิตใจในปัจจุบัน และเพื่อฝันว่าจะได้เจอรักแท้สักวันในอนาคต

สัญลักษณ์ชั้นที่หนึ่ง บทเพลงนี้เล่าถึงมุมมองความรักของผู้หญิงที่มีประสบการณ์ทางความรักที่ผิดหวังซ้ำแล้วซ้ำเล่าก่อให้เกิดความทุกข์ใจเรื่อยมา สัญลักษณ์โดยนัยที่พบในเพลงนี้ คือความไม่แน่ใจ หรือความยากที่จะเชื่อใจในความรักอีกครั้ง จะเห็นได้จากเนื้อเพลงที่มีการย่ำคิดย่ำทำ ตั้งคำถามซ้ำไปมากับคนรักตลอดทั้งเพลง ในท่อน “ยังมีอยู่จริงใช่ไหม คนรักที่ไม่หลอกกัน ยังมีอยู่จริงใช่ไหม ความรักที่เป็นดังฝัน”

4.2.3 เกิดมาเพื่อรักเธอ

เพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ เป็นเพลงเดี่ยวของเรื่องที่น่าเสนอมุมมองทางความรักของตัวละครชาย มักถูกใช้เปิดในช่วงท้ายของละคร และเปิดประกอประหว่างฉากของพระเอกอย่างพิศุทธิ์ หรือตัวละครชายอย่างศิวา ทั้งในฉากมีความสุข หรือเศร้า โดยจะนำเสนอในรูปแบบที่แตกต่างกันไป เช่น ฉากมีความสุข จะเลือกใช้แต่ทำนองที่เร็วขึ้นเพื่อให้จังหวะสนุกสนาน หรือฉากเศร้า จะเลือกใช้แต่เสียงร้องแบบไม่มีทำนอง เพื่อให้ผู้ฟังได้โฟกัสกับเรื่องราวที่จะเล่าผ่านเนื้อเพลง

4.2.3.1 วิเคราะห์การสื่อสารของเพลง และองค์ประกอบของดนตรี ประกอบกับสัญลักษณ์ที่พบในเพลง

1) เนื้อเพลง ภาษาที่ใช้ในเพลงนี้เป็นภาษากึ่งแบบแผน ที่ประกอบด้วย ภาษาปากที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ดังท่อน “ความรักที่ฉันให้เธอ จะวันไหนก็มีแค่เธอ และเป็นรักจากใจเสมอ ไม่ว่าคนไหนจะพูดยังไง” และภาษาที่เป็นทางการมากขึ้นในบางท่อน “สิ่งใดผันและหมุนวนเปลี่ยนไป แต่ขอให้เธอได้เข้าใจ จิตใจฉันไม่คิดจะเปลี่ยนไป ขอให้มันใจ”

ความหมายชั้นแรกของสัญญาที่พบในเนื้อเพลง คือ การให้คำมั่นสัญญาจากผู้ชายว่าจะรัก และมั่นคงกับผู้หญิงอันเป็นที่รักเพียงคนเดียวไม่เปลี่ยนแปลง ถัดมาที่ความหมายโดยนัยที่ผู้วิจัยค้นพบในเนื้อหาของเพลงนี้ พูดถึงคุณสมบัติสำคัญประการหนึ่งที่คู่รักทุกคู่พึงมี นั่นคือการไว้เนื้อเชื่อใจระหว่างกัน จากเพลงก่อนหน้า “ไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ” สะท้อนให้เห็นถึงความกังวลใจของฝ่ายหญิงที่เต็มไปด้วยคำถามว่า จะได้พบรักแท้ที่ตามหาหรือไม่ เพลง “เกิดมาเพื่อรักเธอ” เป็นเสมือนคำตอบจากฝ่ายชายที่ขอให้ฝ่ายหญิงเพียงแค่อุบายใจ ก็จะไม่มีการทำลายความรักที่มีให้แก่กันได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสังเกตเห็นถึงทัศนคติการมองความรักที่แตกต่างกันระหว่างชายและหญิง ในเพลงนี้ฝ่ายชายพยายามจะตีกรอบความรักของตนเองว่าเป็นเรื่องราวของคนสองคน อย่าไปสนบุคคลที่สามหรือปัจจัยภายนอกที่ควบคุมไม่ได้ ขณะที่เพลงของฝ่ายหญิง พยายามกล่าวถึงบุคคลในอดีตที่มีอิทธิพลต่อตนเองในปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการทางความคิดว่า หลายครั้งการตัดสินใจของฝ่ายหญิงมักจะเปิดโอกาสให้คนนอกมีผลต่อชีวิตตนเอง มากกว่าฝ่ายชายที่เลือกจะเชื่อเพียงความรู้สึกของตนเองเท่านั้น

2) ภาพพจน์ เพลงนี้มีการใช้ภาพพจน์เพื่อเปรียบเทียบความหนักแน่นของความรักที่มีให้ต่อฝ่ายหญิง ในท่อน “คนคนนี่เกิดมาเพื่อจะรักเธอ เกิดมาเพื่อเป็นของเธอ นั่นคือสิ่งที่ฟ้ามันตั้งใจ”

ความหมายชั้นแรกในสัญญาที่พบ คือ ความรักที่มั่นคง เหมือนถูกฟ้ากำหนดไว้แล้วว่าจะต้องรักเพียงคนเดียว ไม่มีทางเปลี่ยนใจได้ เพื่อทำให้ฝ่ายหญิงแน่ใจมากขึ้น ในขณะที่ความหมายโดยนัยของภาพพจน์นี้ สะท้อนให้เห็นจุดเชื่อมต่อระหว่างข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้นของเรื่องทั้งหมดเกิดจากความไม่แน่ใจในความรักของฝ่ายหญิง อันก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย การให้คำมั่นสัญญาว่าเกิดมาเพื่อรักเธอจึงเป็นเสมือนคำตอบของคำถามที่ฝ่ายหญิงเฝ้ารอมานานทั้งชีวิตจากเพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ ในท่อน “เธอช่วยกับฉันที ว่ารักแท้มีอยู่จริง” โดยการให้คำตอบของฝ่ายชายในท่อน “คนคนนี่เกิดมาเพื่อจะรักเธอ เกิดมาเพื่อเป็นของเธอ นั่น

คือสิ่งที่พ้านั้นตั้งใจ คนคนนี้ไม่ว่าอีกนานเท่าไร จะมีแต่เธอเรื่อยไป ตราบวันนี้จนถึงวันสุดท้ายฉันสัญญา”

3) องค์ประกอบทางดนตรี

(1) จังหวะ เพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ จัดว่าเป็นจังหวะช้าอยู่ที่ความเร็วจังหวะประมาณ 78 บีตต่อนาที แต่เนื่องจากเป็นแนวเพลงร็อค จึงเป็นเพลงที่บีตเร็วที่สุดจากทั้งหมด 6 เพลงประกอบละคร และจะมีจังหวะที่เร็วขึ้นในตอนสร้อย

สัญญะที่พบในจังหวะ ความหมายตรงคือ การเล่าเรื่องด้วยจังหวะประมาณนี้ ประกอบกับเนื้อหาแง่บวกของเพลงช่วยให้อารมณ์เพลงนี้ มีความสดใสมากขึ้นและไม่เศร้าจนเกินไป สามารถถ่ายทอดอารมณ์ของตัวละครได้ทั้งจากผิดหวัง และสมหวัง ส่วนความหมายโดยนัยคือการนำเสนอในมุมมองของฝ่ายชายอย่างคุณพิศุทธิ แสดงออกถึงการมองโลกในแง่ดี แม้จะมีปัญหาจากความไม่เชื่อมั่นในความรัก คุณพิศุทธิก็เลือกที่จะแก้ไขปัญหามาอย่างมีสติ และตรงจุดคือการปรับทัศนคติต่อความรักนั่นเอง

(2) ทำนอง ทำนองเพลงนี้ถูกแต่งในลักษณะแม่แบบ ที่เริ่มด้วยท่อนเกริ่นนำ แล้วสู่ท่อน A1 A2 ต่อไปยังท่อน B ก่อนเข้าสู่ท่อนสร้อย และมีท่อน A3 A4 ที่เป็นจังหวะเดียวกับท่อน A1 A2 แล้ววนซ้ำด้วยท่อน B และท่อนสร้อยจนจบเพลง

สัญญะในทำนองเพลงนี้ ความหมายโดยตรงคือวิธีการเล่าเรื่องจากเหตุผลที่มาที่ไป นำไปสู่การกระทำในตอนสร้อย เพื่อความเข้าใจง่ายในบทเพลง ส่วนความหมายโดยนัย ผู้วิจัยไม่ค้นพบในทำนองเพลงนี้

(3) เสียงประสาน เพลงนี้เลือกนำเสนอมุมมองของฝ่ายชาย ขับร้องโดยศิลปินกลุ่ม S.D.F มีน้ำเสียงนุ่มลึก เหมาะกับบุคลิกของตัวละครนำชาย นอกจากเสียงประสานที่ไพเราะแล้ว เพลงนี้ยังนำเสนอคำคล้องจอง หรือการเล่นคำซ้ำ เพื่อให้เพลงมีความไพเราะมากขึ้นอีกด้วย เช่น “ความรักที่ฉันให้เธอ จะวันไหนก็มีแค่เธอ และเป็นรักจากใจเสมอไม่ว่าคนไหนจะพูดยังไง แต่ฉันก็จะมั่นคง และชื่อตรงกับเธอเรื่อยไป ไม่ว่าจะพ่วงนี้หรือว่าเมื่อไหร่ ก็จะมีรักแต่เธอเท่านั้น”

ความหมายในขั้นต้นของการใช้เสียงในเพลงนี้ คือเป็นตัวแทนผู้ชายที่เชื่อมั่นในความรัก บุคลิกและน้ำเสียงโทนอบอุ่นเหมือนคุณพิศุทธิ ในขณะที่ความหมายโดยนัย

เลือกใช้เสียงโทนเดียวตลอดทั้งเพลง เพื่อแสดงถึงลักษณะนิสัยที่มีเพียงมิติเดียว คือความมั่นคง สอดคล้องกับแก่นของเพลงที่ต้องการจะสื่อออกมาให้เห็นถึงความหนักแน่นในรักแท้

(4) อารมณ์เพลง เพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ นับว่าเป็นเพลงที่แสดงถึงความอ่อนหวาน อ่อนโยนของฝ่ายชาย ซึ่งจะไม่มีอารมณ์รุนแรง ประชดประชันเหมือนกับสองเพลงที่ผ่านมา บทเพลงนี้พยายามจะเล่าเรื่องถึงมุมมองทางความรักของผู้ชายคนหนึ่งอย่างเป็นทางการเป็นเหตุและผล

ความหมายชั้นแรกที่พบในอารมณ์เพลง การหยิบเอาลักษณะเด่นของตัวละครชายมาเล่าเพื่อให้เห็นถึงภาพรวมทั้งความคิด และความประพฤติของผู้ชายซึ่งถือเป็นแก่นหลักของความรัก ในขณะที่ความหมายโดยนัยของเพลงนี้ จะพบว่าฝ่ายชายให้ความสำคัญกับความเชื่อว่า ความรักเกิดจากเรื่องของคนสองคน ดังนั้นฝ่ายหญิงที่จะมาเป็นคู่ครองของตนนั้น ต้องมีจิตใจที่หนักแน่นพอและมองเห็นปลายทางร่วมกัน โดยไม่คำนึงถึงเสียงของคนอื่นเป็นที่ตั้ง การก้าวผ่านคำครหาหรือคำวิจารณ์จากคนอื่น จึงถือเป็นจุดทดสอบสำคัญที่ฝ่ายหญิงจะต้องผ่านไปให้ได้ เพราะหากมีความเชื่อที่ไม่ตรงกัน ชีวิตคู่ก็อาจจะไม่มีความสุข ดังที่ตอนอวสาน กระวีตเลือกที่จะปรับตัวเป็นคนใหม่ จิตใจเย็นลง มองทุกอย่างเป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น ทำให้คุณพิศุทธิใจอ่อน จนยอมกลับมาเริ่มต้นชีวิตคู่ครั้งใหม่อีกครั้ง

4.2.4 เจ็บนี้จำจนตาย

เพลงเจ็บนี้จำจนตาย เป็นเพลงหลักที่ใช้ประกอบละครเรื่องสุดแค้นแสนรัก ถูกใช้ตอนเปิดเรื่อง และระหว่างเรื่อง และตอนจบของเรื่อง เป็นเพลงที่เล่าถึงแก่นของละครได้เป็นอย่างดี เนื่องจากละครเรื่องนี้มีเรื่องของเส้นเวลาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเข้ามาเกี่ยวข้อง ความต่อเนื่องจากรุ่นสู่รุ่นคือความอาฆาตอย่างไม่ลดละ

4.2.4.1 วิเคราะห์การสื่อสารของเพลง และองค์ประกอบของดนตรี ประกอบกับสัญลักษณ์ที่พบในเพลง

1) เนื้อเพลง คำร้องหรือภาษาที่ใช้ในเพลงนี้ ผู้ประพันธ์เลือกใช้ภาษากึ่งแบบแผน คือ ผสมระหว่างภาษาที่ใช้จริงในชีวิต และภาษาทางการ เพื่อความสวยงามไพเราะมากขึ้น ตัวอย่างท่อนภาษาปาก ได้แก่ “เราเคยดีต่อกันมาก่อน ไม่คิดเลยเธอจะทำ ใจของเธอทำไมมัน

ต่ำ เธอทำกันลงได้ไง” ท่อนภาษาแบบแผน ได้แก่ “เธอเป็นคนเริ่มก่อน ให้ฉันต้องร้อนต้องแรง กลับไป ไม่มีทางอภัย ฉันกับเธอขาดกัน”

ความหมายชั้นแรกที่พบในเนื้อเพลงคือ มุ่งเสนอแต่อารมณ์เครียดแค้นที่เกิดขึ้นจากอดีตแล้วส่งผลมาถึงจิตใจที่พยายามและให้อภัยไม่ได้ในปัจจุบัน ความหมายโดยนัยที่พบคือบุคคลที่มีความอาฆาตอยู่ในจิตใจ ยากที่จะหาความสุขสงบให้แก่ตนเองได้ เพราะจิตฝังอยู่แต่เรื่องที่ทำให้ตัวเองเป็นทุกข์ การไม่ให้อภัยคือการไม่ปล่อยวางความทุกข์นั้นลง เหนือสิ่งอื่นใดคือขึ้นอยู่กับกำหนัดจิตใจของตนเอง ถ้าจิตสั่งให้ทุกข์ ให้จงเวรก็ยิ่งทำให้จิตใจไม่พบเจอความสงบ อีกทั้งยังประสงคร้ายให้อีกฝ่ายต้องทุกข์เหมือนที่ตนเคยเจออีกด้วย

2) ภาพพจน์ ที่พบในเพลงนี้ มีอยู่ลักษณะเดียวคือ อธิพจน์ การเปรียบเทียบเกินจริงเพื่อทวีคูณความหมายให้รุนแรงมากขึ้น โดยพบอยู่เนื้อเพลงมากถึงสามจุด ได้แก่ “เจ็บนี้จำไปจนตาย” ในท่อนฮุค และท่อนนี้ยังถูกดัดแปลงเป็นชื่อเพลง เจ็บน้ำจำจนตาย อีกด้วย ท่อนต่อมาคือ “เจ็บนี้ แค้นทุกนาที” แสดงให้เห็นถึงความเจ้าคิดเจ้าแค้นที่ฝังอยู่ในจิตใจตลอดเวลา และท่อนสุดท้าย “ให้ฉันตายก็ไม่คืนดี”

ความหมายชั้นแรกในภาพพจน์เชิงอธิพจน์ คือ การเพิ่มระดับความรุนแรงของความโกรธที่ไม่มีวันจะให้อภัยแม้ต้องตายก็ไม่มีทางลืม ในขณะที่ความหมายโดยนัยในเพลงนี้พยายามจะพูดถึงความแค้นกับความตายที่เกิดขึ้นพร้อมกันและอยากให้จบไปพร้อม ๆ กัน เพราะจุดเริ่มต้นของความแค้นนี้เกิดจากการตายของสามีนางแยม ที่มาจากการทะเลาะวิวาทกับสามีนางอ๋า นับตั้งแต่บัดนั้นนางแยมก็เฝ้าพยายามและสาปแช่งครอบครัวนางอ๋าอยู่เรื่อยมา จนสามีนางอ๋าตายเพราะถูกฟ้าผ่าทำให้นางแยมยิ่งเชื่อว่าคำสาปแช่งของตนนั้นเป็นจริง โดยความแค้นนี้เองทำให้นางแยมได้แบกไว้จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต

3) องค์ประกอบทางดนตรี

(1) จังหวะ ของเพลงนี้นับได้ว่าเป็นจังหวะค่อนข้างช้า อยู่ที่ความเร็ว 74 บีตต่อนาที เน้นการเล่าเรื่องในตอนต้น และจังหวะแรงขึ้นในท่อนสร้อยสอดคล้องไปกับอารมณ์เพลงในชั้นภาวะวิกฤตที่นับได้ว่ารุนแรงที่สุดของเพลง

ความหมายชั้นแรกที่พบในจังหวะค่อนข้างช้าของเพลงนี้คือ ผู้แต่งพยายามจะค่อย ๆ เล่าเหตุผลที่มาที่ไปของความเกลียดชังตั้งแต่ต้นเพลง ไปจนถึงผลหรือ

การกระทำที่แสดงออกถึงความอาฆาตอย่างไม่ลดละในช่วงท่อนสร้อย ขณะที่ความหมายโดยนัยของจังหวะ ผู้วิจัยไม่ค้นพบในข้อนี้

(2) ทำนอง เพลงนี้มีลักษณะการแต่งทำนองเพลงแม่แบบ ด้วยภาพรวมของเพลงนี้สื่อถึงช่วงเวลาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ลักษณะการแต่งทำนองเพลงจึงสอดคล้องกับเพลงในสมัยก่อน เริ่มด้วยท่อนเกริ่นนำก่อนทำนองหลัก แล้วตามด้วยท่อน A1 A2 แล้วเปลี่ยนทำนองเข้าสู่ท่อน B1 จึงค่อยเข้าสู่ท่อนสุค หลังจากนั้นตามด้วยท่อน A3 ที่มีทำนองเดียวกับ A1 และซ้ำด้วยคำร้องเดียวกับ A2 แล้วเข้าสู่ท่อน A3 ท่อนสุค สูดทำยวนกลับมาที่ท่อนสุคอีกครั้งเป็นอันจบเพลง

ความหมายชั้นแรกในทำนองเพลงนี้ ใช้ดนตรีหนักเน้นส่งช่วงท่อนสร้อยให้มีความรุนแรงขึ้นสอดคล้องกับคำร้องที่กำลังระเบิดอารมณ์ ขณะที่ความหมายโดยนัยของทำนองเพลงนี้ คือ ให้ความสำคัญในการไต่ระดับทางอารมณ์ จากดนตรีเบาๆ ไปยังหนัก อีกทั้งยังเน้นทำนองหนักเป็นคำๆ ในคำร้องท่อนสุคทำยวนเพื่อเพิ่มความก้าวร้าวให้แก่ทำนองเพลง ในท่อน “ให้ฉันตาย ก็ไม่คืนดี ไม่ต้องมี เรื่องที่ดี หลงเหลือในใจ”

(3) เสียงประสาน เพลงนี้ขับร้องโดยนักร้อง วิภาณูจน์ อุดินนักร้องคุณภาพที่ถนัดแนวแจ๊สแบบไทยประยุกต์ และถูกเชิญมาขับร้องเพลงอีกครั้ง ด้วยเพลงประกอบละครหลักของเรื่องอย่าง “เจ็บนี้จำจนตาย”

ความหมายชั้นแรกที่พบในน้ำเสียงคือ การเลือกอดีตศิลปินหญิงคนดังกล่าวมาถ่ายทอดอารมณ์เพลงเพื่อให้ได้กลิ่นอายของเพลงในอดีต ในขณะที่ความหมายโดยนัยของเสียงประสานนี้ ผู้วิจัยพบว่าผลงานเพลงของนักร้องเริ่มมีชื่อเสียงตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 ซึ่งนับว่าใกล้เคียงกับช่วงเวลาของละครที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2515 อีกทั้งการเลือกศิลปินหญิงที่มีช่วงอายุใกล้เคียงกับตัวละครหลักอย่างย่าแยมมาถ่ายทอดอารมณ์ ถือเป็นการเพิ่มมิติให้เสียงร้องและตัวละครมีความเชื่อมต่อกันและสมจริงมากขึ้น

(4) อารมณ์เพลง ด้วยแก่นของละครเรื่องสุดแค้นแสนรัก เป็นเรื่องราวของทิวฉวีที่เกิดจากความเกลียดชังจึงเห็นได้ชัดว่าเป็นเพลงที่เน้นแก่นสะท้อนอารมณ์โกรธเป็นหลัก

สัญลักษณ์ที่พบในชั้นแรก ด้วยภาพรวมของเพลงนี้สื่อได้ชัดเจนอยู่แล้วทั้งเนื้อหา ภาษาประชดประชันที่เลือกใช้ หรือแม้แต่น้ำเสียงของการขับร้องล้วนผ่านกระบวนการคิดที่มาจากทิศทางเดียวกัน เพื่อมุ่งเน้นให้เห็นมิติของตัวละครด้านเดียวตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง จิตใจเต็ม

ไปด้วยความโกรธแค้น ไม่ฟังใคร ขณะเดียวกันหากพิจารณาถึงสัญญาะชั้นที่สองของแนวเพลง สะท้อนอารมณ์ที่สื่อสารผ่านคนในยุคนั้น จะแสดงให้เห็นถึงค่านิยม และความเชื่อของคนยุคนั้น ยามโกรธจนควบคุมสติไม่ได้ จ้องที่จะล้างแค้น สบประมาทให้คู่ตรงข้ามมีอันเป็นไป

4.2.5 แพ้รัก

เพลงแพ้อีกนี้ เป็นเพลงประกอบละครที่ใช้ระหว่างฉาก ถูกนำเสนอมุมมองตัวละครทั้งจาก บุรุษที่หนึ่งตั้งแต่อดีตอย่างอัมพร จนถึงรุ่นลูกอย่างหมอรรถน์ อีกทั้งยังสามารถเล่าถึงมุมมองผู้รอบ ด้านอีกด้วย เพราะแก่นของเพลงได้พูดถึงสัจธรรมของความรักอย่างเป็นกลาง ไม่ว่าจะฐานะยากดี มีจน เรียนสูงหรือเรียนต่ำ ก็มีสิทธิ์แพ้อีกความรักด้วยกันทั้งนั้น

4.2.5.1 วิเคราะห์การสื่อสารของเพลง และองค์ประกอบของดนตรี ประกอบ กับสัญวิทยาที่พบในเพลง

1) เนื้อเพลง เพลงนี้ถูกประพันธ์ขึ้นด้วยภาษาแบนแวน บางท่อนมี สอดแทรกคำคล้องจองเข้ามาเพื่อความไพเราะ ดังตัวอย่างนี้ “เปลี่ยนสิ่งที่เป็นเหมือน ความสุข ให้ เป็นทุกข์ทน สวยงามกลับกลายเป็นหมองหม่น ขาวกลายเป็นดำไป” และบางท่อนมีการใช้สำนวน เปรียบเทียบเพื่อสื่อความหมายให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น เช่น “เปลี่ยนจากคนที่เคยรัก ที่สุด เกือบสุดหัวใจ น้ำผึ้งกลับเป็นยาพิษไป หวานกลายเป็นขมได้ เพราะว่ารัก”

ความหมายของสัญญาะชั้นแรกที่พบคือ ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างของสอง สิ่งที่มีคุณลักษณะตรงกันข้ามอย่างสิ้นเชิงในคนละด้าน ไม่ว่าจะเป็นสุขหรือทุกข์ ขาวหรือดำ ฉลาด หรือโง่ ไม่ว่าใครหากต้องเจอกับความรักแล้วย่อมต้องมีวันที่อ่อนแอพ่ายแพ้ให้กับความรักอย่าง แน่นนอน ขณะที่ความหมายของสัญญาะชั้นที่สอง หาตีความกลับกันจากในชั้นแรกจะพบว่า ความแตกต่างนั้นมีหนึ่งสิ่งที่ทำให้ความเท่าเทียมเหมือนกันในทุก ๆ คน นั่นคือพลังของความรัก ที่ เกิดขึ้นได้โดยไม่ได้แบ่งแยกสถานะจนรวย หรือการตีค่าของสังคมว่าถูกผิด อีกทั้งพลังนี้สามารถ กลายเป็นพลังบวกที่พร้อมจะสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ หรือพลังลบที่จะทำลายทุกสิ่งได้ในชั่วขณะ ขึ้นอยู่ กับการมองคุณค่าความรักของบุคคลนั้น ๆ

2) ภาพพจน์ เพลงนี้มีการกล่าวถึงคู่ตรงข้ามหลายคู่ แต่ทั้งหมดนั้นให้ ความหมายตรงตัวเพียงเพื่อสื่อถึงการเปลี่ยนแปลงจากคุณลักษณะหนึ่ง ไปยังคุณลักษณะหนึ่ง แต่ ไม่ได้เป็นการเปรียบเทียบคำดังกล่าวว่าเหมือนกับอีกสิ่งหนึ่ง เช่น ความสุข-ความทุกข์ ขาว-ดำ

ฉลาด-โง่ แต่ผู้วิจัยพบภาพพจน์เชิงอิทธิพนีในท่อนหนึ่งที่ว่า “เปลี่ยนคนที่ทุกครั้งฉลาด โง่ใน ปริบตา” เพื่อชี้ให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันที่อาจจะเกิดขึ้นได้

ความหมายชั้นแรก ยกตัวอย่างจากท่อนที่กล่าวมา จากคนที่ฉลาด ก็สามารถพลาดพลั้งได้ทันทีในเรื่องบางเรื่อง ขณะที่ความหมายโดยนัยของภาพพจน์นี้ ชี้ให้เห็นถึงความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นกับเราได้ตลอดเวลา หากเราไม่มีสติ แม้แต่ปัญญาความรู้ที่มีก็ไม่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาได้ จนอาจจะกลายเป็นคนเป็นโง่ในสายตาคนอื่นได้ทันที

3) องค์ประกอบทางดนตรี

(1) จังหวะ เพลงนี้ถือว่าเป็นจังหวะช้า เนื่องจากมีความเร็วอยู่ที่ประมาณ 66 บีทต่อนาที เน้นจังหวะเดียวทั้งเพลงเพื่อเล่าเรื่องราว

ความหมายของสัญลักษณ์ชั้นแรกในจังหวะเพลงนี้ คือ การเล่าเรื่องของสังขารความรักด้วยจังหวะช้า ๆ คล้อยให้ผู้ฟังได้ติดตามตั้งแต่ต้นเรื่องจนจบเพลง อาศัยทำนองที่แตกต่างกันเพื่อเพิ่มลูกเล่นให้เพลงมีความน่าสนใจยิ่งขึ้น ส่วนสัญลักษณ์โดยนัยของจังหวะเพลงนี้ ผู้วิจัยไม่ค้นพบ

(2) ทำนอง เลือกใช้ลักษณะการแต่งเพลงแม่แบบเหมือนเพลงในอดีต คือเริ่มด้วยท่อนเกริ่นนำ แล้วเข้าสู่ท่อน A1 A2 ตามด้วยท่อนสร้อย A3 และซ้ำด้วยท่อนสร้อยอีกสามครั้งจนจบเพลง แม้ว่าจะเล่นท่อนสร้อยซ้ำถึงสามครั้งในตอนท้าย แต่เล่นด้วยทำนองที่แตกต่างกัน และให้อารมณ์เพลงที่แตกต่างกันด้วย

สัญลักษณ์ของความหมายชั้นแรกที่พบในทำนอง คือ ท่วงทำนองซ้ำในตอนต้นให้ความรู้สึกที่ชวนคล้อยตาม มายังท่อนสร้อยครั้งที่หนึ่งและสอง เลือกใช้ทำนองที่หนักขึ้นเพื่อเพิ่มพลังให้ลูกคิดด้วยคำเตือนว่าหากไม่ยอมเสียน้ำตาให้กับความรัก ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยวตั้งแต่แรก แต่ในท่อนสร้อยรอบที่สาม เลือกใช้ทำนองที่มีเครื่องดนตรีน้อยชิ้นลง เพื่อให้เสียงร้องสะกดให้ผู้ฟังตั้งใจฟังมากขึ้น และท่อนสุดท้ายกลับสู่ทำนองซ้ำเหมือนท่อนเกริ่นนำเพื่อย้ำแก่นสำคัญของเพลงอีกครั้งหนึ่งว่า “ไม่ว่าเก่งแค่ไหน แพ้รักได้ทุกคน” เป็นอันจบเพลง ขณะที่สัญลักษณ์ที่สองที่พบท่อนนี้เช่นกัน จะเห็นว่าแม้คำร้องเดียวกัน แต่เลือกใช้ทำนองดนตรีที่ต่างกัน ย่อมให้อารมณ์ที่แตกต่างกันออกไป ในขั้นนี้ท่อนแรกเลือกใช้ทำนอง และเปล่งเสียงเต็มตามปกติ สื่อถึงพลังของความแค้น และความเข้มแข็งของผู้หญิงที่ไม่กลัวความรัก แต่ในตอนสุดท้าย เลือกใช้เสียงเป็ยโนที่มากับเสียงที่เบาลง สื่อให้เห็นถึงความอ่อนแอของผู้ที่พ่ายแพ้ในความรัก

(3) เสียงประสาน ในเพลงนี้ขับร้องโดยวาทียา รวยนิรัตน์ นักร้องหญิง ที่มีผลงานทั้งเพลงไทยสากล และเพลงประกอบละคร อย่างละครเรื่องทาสรักทรงง เพลงใกล้กันยิ่ง หวันไหว อีกทั้งยังเป็นอาจารย์ประจำสอนร้องเพลงสถาบันพัฒนาศิลปิน Grammy Vocal Studio อีกด้วย

ความหมายชั้นแรกที่พบในน้ำเสียงคือ เพลงนี้เล่ามุมมองของผู้รอบด้าน และบุรุษที่หนึ่งอย่างหมอรัตน์ การเลือกศิลปินหญิงมาขับร้องเพื่อให้เข้ากับมุมมองทางอารมณ์นักแสดงหญิง ที่ผู้แต่งต้องการจะสื่อสารไปยังผู้ฟัง ขณะที่ความหมายโดยนัยของการเลือกเสียงประสานเป็นผู้หญิงนั้น ด้วยเนื้อเรื่องถูกขับเคลื่อนด้วยตัวละครหลักผู้หญิงเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะป้าแยมปะทะอารมณ์กับนางอ๋า อัมพร หรืออุไร การเลือกผู้เล่าเป็นผู้หญิงจึงเหมาะแก่การสื่อสารผ่านตัวละคร เพราะเนื้อเพลงเองได้กล่าวถึงพลังความรักในด้านที่ดี ที่สามารถสร้างความเจริญงอกงามให้เกิดขึ้นได้ เหมือนกับลักษณะนิสัยของนางอ๋าที่พร้อมลูกหลานให้รักใคร่ปรองดองกัน ให้อภัยซึ่งกันและกันทำให้ครอบครัวมีแต่ความสุข ลูกหลานเป็นเด็กดีเพราะถูกอบรมมาด้วยความรักในทางที่ถูกต้อง ในทางตรงกันข้ามพลังความรักในด้านลบที่เกิดขึ้นกับนางแยมจะเห็นว่าแม้นางแยมจะรักลูกหลานมากเพียงใด ความสุขสงบก็ไม่ได้เกิดขึ้นกับตนเองและลูกหลาน อีกทั้งยังนำมาซึ่งความทะเลาะเบาะแว้ง และความทุกข์ในจิตใจที่ไม่มีทางขจัดออกไปได้แม้จนวาระสุดท้ายของชีวิต เพราะมาจากจิตใจที่อคติคิดร้ายนั่นเอง

(4) อารมณ์เพลง เพลงนี้เล่าถึงความแตกต่างอย่างชัดเจนของเหตุการณ์ก่อนรัก และหลังหมดรัก เป็นอารมณ์เพลงที่ผสมผสานหลายอารมณ์เข้าไว้ด้วยกัน

สัญลักษณ์ที่พบในความหมายชั้นแรก ความรักทำให้คนเรามีพลังพิเศษในการสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ขณะเดียวเมื่อหมดรักก็เหมือนกับหมดพลัง การกระทำ หรือการมองโลกทุกอย่างดูจะเลวร้ายมากขึ้น ขณะที่สัญลักษณ์ของอารมณ์เพลงในเพลงนี้สะท้อนให้เห็นว่าความรักมีหลากหลายอารมณ์ในตัวมันเองที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เป็นสิ่งที่ควบคุมไม่ได้ แต่สิ่งที่ควบคุมได้คือจิตใจของเราเองว่าเลือกที่แปรผันตามพลังความรัก หรือเลือกจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของความรักนั่นเอง

4.2.6 ให้ตายก็ไม่รักกัน

เพลงให้ตายก็ไม่รักกัน ถูกใช้ประกอบระหว่างฉากอารมณ์ของตัวละครหลักฝ่ายชายอย่าง ยงยุทธในช่วงปี พ.ศ. 2544 ช่วงเวลาที่เป็นจุดเปลี่ยนชีวิตของยงยุทธจากการผิดหวังจากความรัก ครั้งยิ่งใหญ่ทั้งจากย่าแยม ที่ปิดบังความจริงเรื่องแม่บังเกิดเกล้า และจากหมอรรถน์หญิงที่ตนรักปันใจให้กับน้องชายในไส้ของตน ทำให้เพลงนี้ถูกเค้นอารมณ์ออกมาด้วยความเศร้า และเข้าถึงอารมณ์ยิ่งขึ้นจากการถ่ายทอดผ่านน้ำเสียงของชาติ สุชาติ แซ่เห้ง (ชาติ The Voice)

4.2.6.1 วิเคราะห์การสื่อสารของเพลง และองค์ประกอบของดนตรี ประกอบกับสัญลักษณ์ที่พบในเพลง

1) เนื้อเพลง เพลงนี้ถูกแต่งขึ้นด้วยภาษากึ่งแบบแผน คือผสมทั้งภาษาทางการที่มีสำนวนเข้ามาเสริมเพื่อความไพเราะมากขึ้น และภาษาปากที่เรียบง่าย สามารถใช้ใน ชีวิตประจำวัน ลักษณะของการเลือกใช้คำประเภทนี้จะทำให้ผู้ฟังเข้าถึงอารมณ์ได้ง่ายกว่า เนื่องจากมีความคุ้นชินมากกว่า ตัวอย่างท่อนภาษาทางการ เช่น “เธอจะรักหรือเปล่า ใจฉันไม่เคยเปลี่ยน รักเธอทุกลมหายใจ” และตัวอย่างท่อนภาษาปากของเพลงนี้ เช่น “บอกตัวเอง ว่าเธอไม่รัก จะรอทำไม ตัดใจไป คนเขาไม่รักยังไงเขาก็ไม่เปลี่ยนใจ”

ความหมายของสัญลักษณ์แรกที่พบในภาษากึ่งแบบแผน เพลงนี้สื่อสารกับตัวเองเพื่อย้ำเตือนว่าผู้หญิงที่รักไม่ได้รักตนเหมือนแต่ก่อนแล้ว จึงเลือกใช้ภาษาที่สื่อสารง่าย หรือภาษาปาก ขณะเดียวกันก็คำนึงถึงความไพเราะของเพลงผ่านการใช้สำนวนภาษาทางการเข้ามาบ้าง ในขณะที่ความหมายโดยนัยของเพลงนี้ชี้ให้เห็นถึงการเปรียบเทียบระหว่างความเป็น ความตายกับความรัก คำว่า “ให้ตายก็ไม่รัก” จึงหมายถึงต่อให้พยายามมากเท่าไร ความรักก็ไม่ มีทางกลับมาเป็นเหมือนเดิมได้

2) ภาพพจน์ ที่ใช้ในเพลงนี้ คืออติพจน์ การให้คำอธิบายที่น้อยหรือมากเกินไปเกินความเป็นจริง เพื่อให้เห็นภาพชัดยิ่งขึ้น ในเพลงนี้จะพบได้อยู่หลายจุด เนื่องมาจากอารมณ์ เพลงที่กำลังตัดพ้อถึงความรักต่อให้ทำดีมากมายแค่ไหน ก็ไม่สามารถเปลี่ยนใจให้กลับมารักกันได้เหมือนเดิม ดังจะเห็นได้จากประโยคที่กล่าวมากเกินจริง หรือน้อยเกินจริงดังต่อไปนี้ “ให้ตายก็ไม่รักกัน เป็นคำที่ฉันควรจำให้ขึ้นใจ แต่ทำไมไม่เคยจำ มันจำได้เพียงแค่สามคำ คือคำ ๆ นี้ว่าฉันรักเธอ เธอจะรักหรือเปล่า ใจฉันไม่เคยเปลี่ยน รักเธอทุกลมหายใจไม่มีคำพอ ให้เธอรักกันฉันก็รู้ อยู่เต็มใจ จะทำเช่นไร ภายในหัวใจมีแต่เธอผู้เดียว อยู่ในนั้น”

ความหมายของสัญญาชั้นแรกที่พบ คือ การใช้อิทธิพลช่วยให้ความหมายของคำ ๆ หนึ่งมีน้ำหนักมากขึ้น เช่น “จำได้เพียงแค่สามคำ” หมายถึง ตอนนี้อยู่ในหัวใจมีแต่คำว่าฉันรักเธอ ไม่ได้คิดอะไรมากกว่าไปกว่าสามคำนี้อีกแล้ว ขณะสัญญาชั้นที่สองของเพลงนี้ จะเห็นว่าผู้ชายคนนี้เลือกที่จะทุ่มสุดตัวให้กับความรักครั้งนี้อีกครั้ง โดยไม่ได้สนใจว่าผู้หญิงของตนอาจไม่ได้รักกันแล้ว แต่ยังตั้งต้นที่จะรักต่อไป

3) องค์ประกอบทางดนตรี

(1) จังหวะ เพลงนี้มีความเร็วอยู่ที่ประมาณ 72 บีทต่อนาที จัดได้ว่าเป็นเพลงจังหวะช้า ที่เล่าถึงความผิดหวังของตัวละครได้อย่างน่าสงสาร สะท้อนให้เห็นถึงคาแรคเตอร์ของตัวละครอย่างขงยุทธได้อย่างชัดเจน

ความหมายของสัญญาชั้นแรกที่พบ คือ จังหวะเพลงช้า เหมาะกับอารมณ์เพลงที่อยู่ในห้วงความรู้สึกเศร้า พรี่าเพื่อ ส่วนความหมายในชั้นที่สอง จังหวะช้าก็สอดคล้องกับเนื้อหาของเพลง คือคิดทบทวนกลับไปวนมาว่าผู้หญิงไม่รักจะรออะไร รู้ตัวว่าดีไม่พอ แต่สุดท้ายก็ขอที่จะรักเธอด้านเดียวต่อไป

(2) ทำนอง เพลงนี้เป็นการแต่งเพลงลักษณะแม่แบบ เริ่มจากท่อนเกริ่นนำ ไปสู่ทำนองหลัก แล้วต่อด้วยท่อน A1 A2 ในท่วงทำนองเดียวกันต่อเนื่องไปยัง B1 แล้วเข้าท่อนสร้อย ตามด้วย A3 A4 ในทำนองเดียวกับ A1 A2 แล้วซ้ำเดิมด้วย B1 และท่อนสร้อยอีกครั้ง เป็นอันจบเพลง

ความหมายของสัญญาชั้นแรกที่พบในทำนองเพลงนี้ มีทำนองเพลงโทนเดียวตั้งแต่เริ่ม ไปยังท่อนสร้อย และจบเพลง แม้เนื้อหาเป็นความขัดแย้งระหว่างคน แต่มาในอารมณ์เพลงที่เจียมตัวในความรักเพราะรู้ตัวดีว่าไม่คู่ควรกับความรักที่ฝ่ายหญิงควรมอบให้ ทำได้เพียงแค่ตัดพ้อชีวิตรักของตนจึงทำให้ทำนองเพลงสอดคล้องไปกับอารมณ์เพลง ที่ไม่ได้เน้นอารมณ์รุนแรง ขณะที่สัญญาโดยนัยของทำนองเพลงนี้ ผู้วิจัยไม่ค้นพบ

(3) เสียงประสาน เพลงนี้ขับร้องโดยนักร้องชาย อย่างสุชาติ แซ่เห้ง ด้วยบุคลิก และน้ำเสียงมีความอบอุ่นเศร้า สามารถถ่ายทอดอารมณ์เพลงได้ตรงกับคาแรคเตอร์ตัวละคร และแก่นสำคัญของเรื่อง

ในเสียงประสานนี้ ความหมายของสัญญาชั้นที่หนึ่ง คือ การเลือกใช้น้ำเสียงเศร้าของผู้ชาย วัยประมาณสามสิบอย่างสุชาติมาถ่ายทอดอารมณ์เพลงของขงยุทธ ผู้จัดการ

ธนาคาร ถือเป็นการถ่ายทอดอารมณ์ด้วยภาพลักษณ์ภายนอกที่ใกล้เคียง หากพิจารณาสัญลักษณ์
 ชั้นที่สองลงไปถึงจิตใจของตัวละคร และสุชาติแล้ว จะเห็นว่าสัญลักษณ์ใกล้เคียงกันตรงที่เป็น
 คนสุขุม พุดน้อย และน้ำเสียงมีความเศร้าอยู่ในจิตใจ เหมือนยงยุทธที่มีปมแต่ดีกว่าแม่ได้ตาย
 จากไป ทั้งชีวิตอยู่แต่กับยาแยมที่สอนแต่สิ่งผิด ๆ และหมอรัตน์ เพื่อนสมัยเด็ก ๆ ทำให้ยงยุทธเป็น
 คนเข้าสังคมยาก และเป็นคนไม่แสดงออกทางความรู้สึก

(4) อารมณ์เพลง เพลงนี้เป็นเพลงแนวเพลงไซเคเดลิก ที่สื่อถึง
 คุณลักษณะนิสัยของตัวละครยงยุทธ ในด้านความอ่อนแอที่สุด นับว่าเป็นภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นใน
 ชีวิต ผู้เล่ากำลังตกอยู่ในห้วงอารมณ์ที่ผิดหวังสับสนกับชีวิตว่าควรจะดำเนินต่อไปอย่างไร
 ความหมายของสัญลักษณ์ชั้นแรกของอารมณ์เพลงนี้ คือหลังจากถูก
 ปฏิเสธความรักแล้ว รวากับว่าชีวิตของยงยุทธแทบจะพังทลายลง เพราะถือเป็นการผิดหวังใน
 ความรักครั้งแรกของยงยุทธ ด้วยประสบการณ์ชีวิตรักที่ยังน้อยทำให้ยงยุทธไม่สามารถจัดการ
 หรือทนอยู่กับความผิดหวังนี้ได้จนเกือบคิดฆ่าตัวตาย ขณะที่ความหมายชั้นที่สองของอารมณ์
 เพลงนี้ สื่อให้เห็นถึงการพึ่งพาผู้อื่นมากเกินไป เช่น การรักหมอรัตน์จนหมดหัวใจ รักจนเชื่อว่า
 หมอรัตน์จะเข้าใจทุกอย่างที่ตนทำ พบพบว่าสิ่งที่คิดตรงกันข้ามกับสิ่งที่ เป็น จึงเสมือนขาดที่พึ่งพิง
 และไม่คิดว่าตนเองจะสามารถอยู่บนโลกใบนี้ได้อีกต่อไป

บทที่ 5

บทสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การสื่อสารของเพลงประกอบละครในละครโทรทัศน์ไทยในปัจจุบันนับได้ว่ามีความละเอียดอ่อนมากขึ้น เพราะผ่านทั้งกระบวนการคิด และกระบวนการผลิตในหลากหลายขั้นตอน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ฟังได้เข้าถึงอารมณ์ของตัวละครนั้น ๆ ได้อย่างชัดเจน และเข้าใจเรื่องราวตามจุดประสงค์ที่ผู้จัดทำได้กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้สรุปกลวิธีการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละครในละครโทรทัศน์ไทย และบทบาทและหน้าที่ของเพลงประกอบละคร จากกลวิธีการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละครที่ถูกนำไปใช้ในละครโทรทัศน์ไทยปัจจุบัน ดังหัวข้อต่อไปนี้

5.1 บทสรุปผลการวิจัย

5.1.1 กลวิธีการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละครในละครโทรทัศน์ไทย

จากบทสรุปการเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องการวิเคราะห์การเล่าเรื่อง และแนวคิดสัญญาวิทยา

1) โครงเรื่อง จากการศึกษาดูเพลงละครทั้ง 6 เพลงจากชุดละครทั้ง 2 เรื่องพบว่าการพัฒนาการเรื่องราวโดยเริ่มจากขั้นเริ่มเรื่อง ที่มุ่งบอกเหตุของความตึงเครียดของตัวละคร ไปยังผลที่ยังไม่เป็นไปตามความต้องการจนทำให้เกิดความขัดแย้ง โดยภาวะวิกฤตของเพลงส่วนใหญ่จะหยุดที่ท่อนฮุค ยกเว้นเพลงฉันทนาของฉันทนาที่มีภาวะวิกฤตจบในท่อนเชื่อม อีกทั้งยังพบว่าแนวเพลงที่เน้นสะท้อนอารมณ์รุนแรงอย่างฉันทนาของฉันทนา และเจ้านายจ๋าจนตายไม่มีภาวะคลี่คลายของอารมณ์ปรากฏในเพลง

สัญญาวิทยาที่ปรากฏในโครงเรื่องจะสอดแทรกได้ในหลายส่วนประกอบ จะเห็นได้อย่างชัดเจนจากการตีความของชื่อเพลง เช่น เกิดมาเพื่อรักเธอ และให้ตายก็ไม่รักกัน การเล่นคำซ้ำ

หรือคำตรงข้าม เช่น คำว่าเสียใจ ในท่อนเปิดของกะรัตและท่อนเปิดของสายน้ำผึ้งในเพลงฉันก็รักของฉันทน์ คำตรงข้าม สุขและทุกข์ รักและเกลียดในเพลงแพ้รัก เป็นต้น

2) แก่นเรื่อง ทั้ง 6 เพลงต่างสะท้อนแก่นของความรัก แต่ในรูปแบบของความรักที่แตกต่างกันออกไป เช่น รักที่ต้องแก่งแย่ง ความศรัทธาในรักแท้ รักที่มั่นคง รักที่นำไปสู่ความอาฆาตแค้น ความรักที่ไม่แน่นอน และการรักข้างเดียว เป็นต้น

สัญลักษณ์ความรักที่พบในแก่นเรื่องทั้ง 6 เรื่อง สะท้อนถึงทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อของตัวละครในยุคสมัยนั้น ๆ เช่น ละครเรื่องสามีตีตรา ให้ความสำคัญและยกย่องเพศชายเป็นใหญ่ เพราะตัวละครหญิงในเรื่องล้วนเคยผิดหวังกับความรักมาหลายครั้งตั้งแต่รุ่นแม่ไปยั้งรุ่นลูก ส่วนละครเรื่องสุดแค้นแสนรัก ดำเนินเรื่องจากความแค้นของคนยุคก่อน ที่เชื่อเรื่องการสาปแช่งและการจองเวรมีผลให้อีกฝ่ายพบเจอแต่ความเลวร้าย

3) ตัวละคร หากพิจารณาจากบทบาทเป็นเกณฑ์พบว่าเพลงทั้งหมดนำเสนอเรื่องราวผ่านตัวละครหลัก แต่บางเพลงยังสามารถเล่าเรื่องราวของตัวละครรองที่มีอารมณ์เหมือนกับตัวละครหลักได้ด้วย เช่น เพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ เล่าถึงตัวละครหลักอย่างกะรัต สายน้ำผึ้ง และตัวละครรองอย่างกันตา หรือเพลงแพ้รัก ที่เล่าถึงสัจธรรมของความรักที่ไม่มีอะไรเพียงแท้ สามารถเล่าภาพรวมความรักของตัวละครได้ทุกตัวเช่นกัน

สัญลักษณ์ในตัวละคร มีความสอดคล้องกันกับลักษณะนิสัยของตัวละคร อีกทั้งการเลี้ยงดูของครอบครัวยังมีผลต่อตรรกะทางความคิดของตัวละครอีกด้วย เช่น ลักษณะนิสัยของยงยุทธ มีมิติเดียวตลอดทั้งเรื่อง คือเชื่อฟังสิ่งที่ย่าแยมซีให้ทำตาม หลงเชื่อในคำสอนผิด ๆ ไม่มีวิธีคิดเป็นของตัวเองตั้งแต่เด็กจนโต แม้กระทั่งหน้าที่การงานก็เลือกตามที่ย่าแยมอยากให้เป็น จนเมื่อเกิดปัญหาจึงหาทางออกให้กับชีวิตไม่ได้ จึงเลือกที่จะหนีปัญหาด้วยการฆ่าตัวตาย นอกจากนี้ความหมายของชื่อตัวละครกะรัต และสายน้ำผึ้งยังมีสัญลักษณ์ถึงลักษณะนิสัยของตัวละครนั้น ๆ อีกด้วย

4) ฉาก ในฉากเวลาพบว่าเพลงประกอบละครได้หยิบนำช่วงเวลาหนึ่งของความรู้สึกตัวละครมาเล่าเท่านั้น โดยฉากเวลาที่พบในเพลงทุกเพลงคือ ช่วงเวลาของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น และฉากสถานที่ที่พบในช่วงที่เพลงประกอบละครขึ้น เป็นฉากสิ่งประดิษฐ์ ได้แก่ บ้านเรือน สวนสาธารณะ แต่นำเสนอในรูปแบบที่แตกต่างกันไป

สัญญาณที่พบในฉาก นอกจากส่งผลให้เกิดความขัดแย้งของเรื่องราวทั้งหมดแล้ว ฉากสถานที่ยังมีผลต่อที่มาที่ไปของช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์นั้น ๆ ด้วย เช่น ฉากบ้านของ สายน้ำผึ้งในเพลงฉันก็รักของฉัน ชี้ให้เห็นถึงการเปิดเผยตัวตนเบื้องต้นภายในจิตใจของตัวละคร ฉากทะเลาะกันที่เลือกจะให้เกิดขึ้นในงานแต่งงานเพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ สะท้อนให้เห็นถึงการให้คุณค่ากับภาพที่สังคมมอง หรือจากการอยู่บ้านอย่างเงียบ ๆ เพียงลำพังของยงยุทธใน เพลงให้ตายก็ไม่รักกัน สะท้อนให้เห็นถึงความว่างเปล่า เงียบงันที่ยงยุทธกำลังรู้สึกจนเป็นเหตุให้ คิดสั้น

5) ขั้วขัดแย้ง จากที่กล่าวถึงฉากข้างต้นว่าได้หยิบนำช่วงเวลาที่เกิดความขัดแย้งมา เล่าในเพลงประกอบละคร พบว่าเพลงประกอบละครหลักของทั้งสองเรื่อง เป็นเพลงที่เกิด ความขัดแย้งระหว่างตัวละครหลัก กับตัวละครหลัก ที่เป็นต้นเหตุของเรื่องราวทั้งหมด โดยไม่ จำเป็นต้องเรื่องระหว่างพระเอกหรือนางเอก ได้แก่ เพลงฉันก็รักของฉัน จากละครเรื่องสามมิติตรา เป็นความขัดแย้งระหว่างกะรัตและสายน้ำผึ้ง เพลงเจ็บนี้จำจนจนตาย จากละครเรื่องสุดแค้นแสน รัก เป็นความขัดแย้งระหว่างครอบครัวนางแย้มและครอบครัวนางอ๋า ขณะที่เพลงประกอบละคร ของมุมมองพระเอกเกิดจากความขัดแย้งระหว่างพระเอก และนางเอกของเรื่องนั้น ได้แก่ เพลงเกิด มาเพื่อรักเธอ เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นกับพิศุทธิและกะรัต จากละครเรื่องสามมิติตรา เพลงให้ตาย ก็ไม่รักกัน เป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละครของยงยุทธและหมอรัดน์ จากละครเรื่องสุดแค้นแสน รัก และเพลงประกอบละครที่นำเสนอมุมมองฝั่งนางเอก อย่างไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ และแพ้ รัก พบว่าทั้ง 2 เรื่องนำเสนอความขัดแย้งภายในจิตใจของตัวละครเหมือนกัน แต่เพลงไม่เจ็บอย่าง ฉันใครจะเข้าใจ เพิ่มความขัดแย้งระหว่างคนกับสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

สัญญาณที่พบในขั้วขัดแย้งที่เกิดขึ้น ล้วนมีผลต่อเนื้อเรื่องมาจากคุณลักษณะนิสัยและ ความเชื่อของตัวละครในยุคสมัยนั้น ๆ เช่น ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างคนกับสังคม ในเพลงไม่ เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ มาจากลักษณะนิสัยของกะรัตที่ให้ค่ากับคำครหาของสังคมว่าตนเองเป็น ผู้หญิงมีตำหนิ แต่งงานมาแล้วสามครั้ง ทำให้รู้สึกว่าตนเองไม่คู่ควรกับความรักที่พิศุทธิมอบให้

6) มุมมองการเล่าเรื่อง ทั้ง 6 เพลงทำหน้าที่เล่าผ่านมุมมองจากบุคคลที่หนึ่ง ที่ สามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของแต่ละตัวละครออกมาได้อย่างลึกซึ้ง ในขณะที่บางเพลง สามารถทำหน้าที่เล่าเรื่องราวของมุมมองการเล่าเรื่องได้มากกว่าหนึ่ง ได้แก่ เพลงแพ้รัก จากละคร เรื่องสุดแค้นแสนรัก ที่เล่าทัศนคติของความรักอย่างเป็นกลาง ผ่านมุมมองผู้รู้รอบด้าน

สัญลักษณ์ในมุมมองการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละครทั้ง 2 เรื่องพบว่ามี การนำเสนอผ่านมุมมองบุคคลที่หนึ่งเหมือนกัน ทั้งนี้เพื่อให้หน้าที่ของเพลงละครได้เล่าถึงแก่น ความคิด อารมณ์ภายในจิตใจของตัวละครนั้น ๆ ให้ผู้ฟังมีความเข้าใจตัวตนของตัวละครลึกมาก ขึ้นกว่าการสื่อสารผ่านทางจอทีวีที่เห็นได้แค่การแสดงภายนอกที่สื่อออกมาผ่านคำพูด สีหน้า และ ท่าทาง

5.1.2 บทบาทและหน้าที่ของเพลงประกอบละคร จากกลวิธีการเล่าเรื่องของเพลง ละครที่ถูกนำไปใช้ในละครโทรทัศน์ไทยปัจจุบัน

จากบทสรุปของแนวคิดเรื่องการสื่อสารของเพลง และองค์ประกอบของคนตรีในละคร โทรทัศน์ และแนวคิดสัญญาวิทยา

1) เนื้อเพลง จากการศึกษาคำร้องของทั้ง 6 เพลงประกอบละคร พบว่า มี 5 เพลงที่ ใช้ภาษาภาษาถึงแบบแผนในการแต่งเพลง ได้แก่ ฉันทลักษณ์ของฉันทน์ไม่เจ็บอย่างฉันทน์ใครจะเข้าใจ เกิด มาเพื่อรักเธอ เจ็บนี้จำจนตาย และให้ตายก็ไม่รักกัน ในขณะที่เพลงแพ้งรัก ใช้สำนวนภาษาทางการ หรือแบบแผนในการแต่งเนื้อเพลงนี้

ความหมายของสัญลักษณ์ที่พบในเนื้อเพลง สอดคล้องกับแก่นของเรื่องของผู้แต่ง ต้องการจะสื่อสารไปในตัวบทเพลงนั้น ๆ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบความเชื่อมโยงระหว่างคำถามที่ย้ำ บ่อยในเพลงไม่เจ็บอย่างฉันทน์ใครจะเข้าใจ ที่เล่าผ่านมุมมองของกะรัต โดยทิ้งท้ายไว้ว่า “เธอ ช่วย บอกกับฉันทน์ ว่ารักแท้มีอยู่จริง” กับคำตอบที่ให้สัญญาของฝ่ายชายในเพลง เกิดมาเพื่อรักเธอ ว่า “คนคนนี้ ไม่ว่าจะอีกนานเท่าไร จะเป็นของเธอเรื่อยไป จากวันนี้จนถึงวันสุดท้าย ฉันทน์สัญญา”

2) ภาพพจน์ สำนวนโวหารที่ปรากฏอยู่ในทุกเพลงคือ การใช้ภาพพจน์ เพื่อให้ ความหมายที่มากหรือน้อยเกินจริง มีคุณค่าในเชิงของการตีความ ส่วนเพลงไม่เจ็บอย่างฉันทน์ใครจะ เข้าใจมีการใช้ภาพพจน์มากถึง 3 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ ภาพพจน์ อุปมา และอุปลักษณ์

สัญลักษณ์ที่ใช้ในภาพพจน์สะท้อนให้เห็นคุณลักษณะ ทัศนคติต่อความรักของตัว ละครที่มีความเชื่อแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับภูมิหลังของตัวละคร เช่น คุณลักษณะภายนอกของกะรัต ดูเหมือนเป็นสาวสมัยใหม่ มั่นใจในตัวเองสูงมาก แต่สัญลักษณ์ที่พบในเพลงไม่เจ็บอย่างฉันทน์ใครจะ เข้าใจแสดงออกถึงความแข็งนอกอ่อนในของกะรัต ซึ่งให้เห็นว่าความรู้สึกลึก ๆ แล้วไม่ได้เป็นคน มั่นใจในตัวเอง แต่กลับโอนเอียงได้ง่ายจากกระแสสังคม

3) องค์ประกอบทางดนตรี พิจารณาได้ 4 แกนหลัก ดังนี้

(1) จังหวะ พบว่ามีทุกเพลงประกอบละครใช้จังหวะซ้ำที่มีความเร็วอยู่ระหว่าง 60.95 – 95.114 บีตต่อนาที

สัญญาณที่พบในจังหวะเพลงซ้ำส่วนใหญ่เน้นการเล่าเรื่องในช่วงที่จิตใจกำลัง สับสน อ่อนแรง พร่ำเพ้อ และหาทางออกให้ตนเองไม่ได้ ในขณะที่สัญญาณของจังหวะเพลงเจ็บนี้อำนาจตายและแพ้รัก ผู้วิจัยไม่ค้นพบ

(2) ทำนอง ลักษณะการแต่งทำนองเพลงพบว่ามี 5 เพลงที่มีการแต่งลักษณะ แม่แบบเดียวกันตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน คือเริ่มด้วยท่อนเกริ่นนำ ตามด้วยท่อน A1 หรือ A2 เข้าสู่ท่อนสร้อย และ A3 จากนั้นเข้าสู่ท่อนสร้อยอีกครั้ง ได้แก่ เพลงไม่เจ็บบ่อยอย่างฉันใครจะเข้าใจ เกิดมาเพื่อรักเธอ จากละครเรื่องสามีตีตรา เจ็บนี้อำนาจตาย แพ้รัก และให้ตายก็ไม่รักกัน จากละคร เรื่องสุดแค้นแสนรัก ขณะที่เพลงฉันก็รักของฉันมีลักษณะการนำเสนอที่แตกต่างไปจากเพลงอื่น เป็นลักษณะการแต่งเพลงในปัจจุบันที่ไม่ได้มีรูปแบบการแต่งตายตัว ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ของผู้แต่ง ข้อสังเกตที่ต่างจากเพลงอื่นอย่างชัดเจนคือ เพลงนี้มีท่อนเชื่อม ที่ลากยาวต่อจากท่อนสร้อย นั้นเอง

สัญญาณของทำนองที่พบคือ เพลงฉันก็รักของฉันมีทำนองที่ต่างไปจากเพลงอื่น ๆ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึง การออกนอกกรอบของชนบผู้หญิงในอดีตมาเป็นผู้หญิงยุคใหม่ ขณะที่สัญญาณของทำนองเพลงเจ็บนี้อำนาจตาย แสดงให้เห็นถึงการไล่ระดับความก้าวร้าวทางอารมณ์ที่ ไต่สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ ส่วนเพลงแพ้รักก็แสดงให้เห็นถึงความแข็งแกร่ง และอ่อนไหวของทำนองเพลง เช่นเดียวกับอารมณ์ผู้หญิง และอีกสามเพลงที่เหลือ ผู้วิจัยไม่ค้นพบสัญญาณโดยนัย

(3) เสียงประสาน เกณฑ์การคัดเลือกเสียงผู้ขับร้องของทุกเพลงสอดคล้องไปตามลักษณะทางกายภาพ ระหว่างตัวละครเชื่อมไปยังผู้ขับร้อง มุมมองผู้ชายผู้ขับร้องเป็นผู้ชาย และมุมมองผู้หญิงผู้ขับร้องเป็นผู้หญิง

สัญญาณในเสียงประสาน นอกจากลักษณะทางกายภาพที่เห็นได้อย่างชัดเจนแล้ว ผู้แต่งเพลงยังหาจุดเชื่อมโยงของตัวละครและผู้ขับร้องให้เข้าใกล้กันมากขึ้น ทั้งในแง่อารมณ์ ความรู้สึกของตัวละครในช่วงอารมณ์นั้น ๆ การเลือกใช้น้ำเสียงยังแสดงออกถึงทัศนคติของตัวละครได้อีกด้วย เช่น เพลงฉันก็รักของฉัน ถ่ายทอดอารมณ์แทนตัวละครกระวัดผ่านนิ้วผู้ขับร้อง และตัวละครสายน้ำผึ้งเล่าเรื่องราวผ่านใจผู้ขับร้อง นอกจากผู้หญิงสองคนทะเลาะกัน น้ำเสียงยังสื่อถึง

การตีความถึงความมั่นใจของกะรัต อีกฝั่งสื่อถึงน้ำเสียงของความเยือกเย็นไม่สะทกสะท้านต่อความรู้สึกใด ๆ ของสายน้ำผึ้ง หรือเพลงเจ็บนี้จำจนตาย ที่ขับร้องโดยนักร้อง น้ำเสียงเต็มไปด้วยความโกรธแค้นที่ไล่ระดับความโหดร้ายขึ้นเรื่อย ๆ เสมือนนิสัยของตัวละครยาแยม

(4) อารมณ์เพลง พบว่าเพลงประกอบหลักของทั้งสองเรื่องอย่างฉันก็รักของฉัน และเจ็บนี้จำจนตาย เลือกใช้อารมณ์เพลงเดียวกัน คือแนวเพลงสะท้อนอารมณ์ ขณะที่อารมณ์เพลงของตัวละครอื่น ๆ มีความหลากหลายขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยของตัวละครนั้น ๆ ด้วย เช่น แนวเพลงไซเคเดลิค นำเสนอผ่านตัวละครที่กำลังสับสน หาทางออกให้แก่ชีวิตตัวเองไม่ได้ อย่างเพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ และเพลงให้ตายก็ไม่รักกัน ส่วนอารมณ์อ่อนหวานอย่างเพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ นำเสนอผ่านตัวละครพิศุทธิเพื่อบอกถึงความมั่นคงในรักแท้ที่มีให้แก่กะรัตได้แค่คนเดียวเท่านั้น และแนวเพลงที่ผสมผสานอารมณ์ที่หลากหลาย เล่าถึงความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นได้ในเพลง อย่างเพลงแพ้รัก ที่ยกตัวอย่างคู่ตรงข้ามในหลาย ๆ ด้านมาเพื่อชี้ให้เห็นถึงความไม่แน่นอนในความรักที่เปลี่ยนแปลงได้เสมอ

สัญลักษณ์ที่พบเชิงอารมณ์ มีความสอดคล้องกับแก่นเรื่อง และเนื้อเพลงที่สื่อให้เห็นถึงทัศนคติ มุมมองทางความรักของตัวละครที่เป็นไปตามความประสงค์ของทั้งผู้แต่งเพลงและตัวบทละครด้วย

5.2 อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิเคราะห์เพลงประกอบละครทั้ง 6 เพลง สามารถแบ่งข้อค้นพบออกเป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

5.2.1 กลวิธีการเล่าเรื่องของบทเพลงประกอบละครในละครโทรทัศน์ไทย

การเลือกนำเสนอโครงเรื่องของเพลงส่วนใหญ่มักมีรูปแบบชัดเจน คือเริ่มจากการเล่าที่มาที่ไปของเรื่องหรือเหตุเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจพื้นหลังของเรื่องราวก่อน แล้วตามด้วยผลว่าความต้องการของตนเองนั้นคืออะไร นับได้ว่าเป็นการสื่อสารทางเดียว โดยมีแค่เพลงฉันก็รักของฉันเพลงเดียวที่เป็นการสื่อสารสองทาง ขับร้องโดยนักร้องสองคน ที่เป็นเสมือนตัวแทนของตัวละครหลัก ทำให้โครงเรื่องมีการโต้ตอบไปมาและมีแรงขับทางอารมณ์มากกว่าการร้องเพียงคนเดียว โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งขึ้นภาวะวิกฤตของเพลงนี้สามารถไต่ระดับความรุนแรงตั้งแต่ท่อนฮุคไปยังท่อนเชื่อมได้ในขณะที่เพลงอื่นมีขึ้นภาวะวิกฤตหยุดอยู่ที่ท่อนฮุค และลักษณะเพลงที่มีอารมณ์ก้าวร้าวไม่พึงเหตุและผลอย่างเพลงฉันทน์ก็รักของฉัน และเจ็บนี้จำจนตายมักจะไม่พบจุดคลี่คลาย เนื่องด้วยการหยิบช่วงเวลาแค่ช่วงหนึ่งของตัวละครมาแล้ว โดยเลือกจุดที่อารมณ์โกรธพุ่งสูงสุดทำให้เส้นการไต่ระดับอารมณ์จะต้องยิ่งสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ การมีจุดคลี่คลายในบทเพลงอาจจะทำให้เกิดการกระชากอารมณ์กับคนฟัง อีกทั้งอาจดูไม่สมเหตุสมผลเพราะเพลงมีข้อจำกัดทางเวลาในการเล่า ที่ไม่สามารถบรรยายเรื่องราวในช่วงเวลาที่ตัวละครกลับใจลงไปได้ จึงเลือกที่จะไปให้สุดในทางใดทางหนึ่ง และสุดท้ายขั้นยุติเรื่องราว สามารถจบได้หลายแบบขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้แต่งไม่ได้มีกฎตายตัว ซึ่งจะสอดคล้องกับความคิด และการกระทำของตัวละครในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น โดยไม่จำเป็นว่าเพลง และละครต้องมีบทสรุปเหมือนกัน เช่น เพลงเจ็บนี้จำจนตาย ขั้นยุติเรื่องราวในเพลง จบด้วยการประกาศตัดความสัมพันธ์อย่างไม่วันคืนดีของย่าแยมกับครอบครัวยายอ๋า แต่บทละครตอนสุดท้ายทั้งสองครอบครัวรักใคร่ปรองดองกัน ส่วนช่วงสุดท้ายในชีวิตย่าแยมก่อนตายก็รู้สึกผิดถึงกรรมที่ตนเองก่อไว้ทั้งหมด

แก่นสำคัญของเรื่องที่หยิบมาพูดในเพลงประกอบละคร ทุกเพลงล้วนมีแก่นของความรักเข้ามาเป็นพื้นฐาน แต่เป็นรักในรูปแบบแตกต่างกัน มักพบได้อย่างชัดเจนในท่อนฮุค บ่อยครั้งชื่อเพลงก็มักจะปรากฏ และถูกเน้นย้ำในท่อนนี้ด้วยภาษาปากเพื่อให้ผู้ฟังเกิดการจดจำและเข้าใจได้ง่ายขึ้น อีกทั้งแก่นของเรื่องมักจะพบในขั้นที่ขัดแย้งสูงสุด จนอาจกล่าวได้ว่าขั้นนี้ ทำหน้าที่ขมวดแก่นสำคัญเอาไว้ได้เป็นอย่างดี และจากการวิเคราะห์ฉากในเพลงจะพบเพียงฉากเวลาที่เกิดความขัดแย้งสูงสุดของแต่ละตัวละคร โดยความขัดแย้งนี้เอง สามารถเป็นได้ทั้งความขัดแย้งภายในจิตใจ หรือขัดแย้งระหว่างบุคคลกับสังคม ซึ่งสอดคล้องกันกับอารมณ์ของเพลงนั้นๆ หากตัวละครมีความขัดแย้งภายในจิตใจ อารมณ์เพลงที่สื่อออกมาคือไซเคเดลิก สับสน หากทางออกให้กับชีวิตไม่ได้ว่าควรทำอย่างไรดี เช่น เพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ ที่เปิดเรื่องด้วยคำถามเพราะจิตใจเต็มไปด้วยความไม่แน่ใจว่ารักแท้จะเกิดขึ้นจริงได้หรือไม่ และจบลงด้วยการร้องขอคำตอบจากฝ่ายชายเพื่อเพิ่มความมั่นใจอีกครั้ง ขณะที่เพลงสะท้อนอารมณ์รุนแรงนั้นสอดคล้องกับความขัดแย้งระหว่างสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง ดังจะเห็นได้ชัดเจนที่สุดจากเพลงฉันทน์ก็รักของฉัน ซึ่งเพลงนี้ได้ยกความขัดแย้งระหว่างคนมาไว้ในเพลงเดียวได้อย่างลงตัว

จากการสัมภาษณ์แก่นเรื่องของเพลงประกอบละคร พบว่า “เพลงประกอบละครโทรทัศน์ไทยในอดีตกับปัจจุบันยังคงเป็นแกนของความรัก หากบทละครยังคงเป็นบทสรุปของพระเอกและนางเอกที่ต้องรักกัน แก่นเรื่องของเพลงก็คงหนีไม่พ้นแก่นนี้ แค่แตกต่างกันในรายละเอียดของเรื่อง ก่อนที่จะมารักกันเท่านั้น ซึ่งจุดนี้แหละ คือความยากของนักแต่งเพลงประกอบละครที่ต้องหาความแปลกใหม่ให้กับเพลงที่แต่งอยู่เสมอ” (ปฏิเวธ อุทัยเฉลิม, สัมภาษณ์, 20 กรกฎาคม 2560)

ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่องการถ่ายทอดความคิดเรื่องจิตวิญญาณในภาพยนตร์ของ พิงพิศ เทพปฏิมา (2546) ที่พบว่าโครงสร้างการเล่าเรื่องที่มีนำมาใช้ในการสื่อสารมากที่สุดของกระบวนการสื่อความหมายทางอารมณ์ของภาพยนตร์ที่มีแก่นความคิดในด้านจิตวิญญาณ คือ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้น เพราะถือเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องราวทำให้การเดินทางเรื่องมีความเข้มข้นมากขึ้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง “ถ้าตามขนบการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละครในอดีตคือการเล่าเรื่องผ่านมุมมองของตัวละครเอก ยกตัวอย่างเพลงอุทัยเทวี ที่เล่าเรื่องย่อของตัวละครตั้งแต่ตอนเกิด จนถึงเติบโตขึ้นไปพบกับพระราชินี คือสามารถเข้าใจเรื่องราวได้โดยไม่ต้องดูละคร แต่หลัง ๆ จะเห็นว่าเพลงประกอบละครมักนำเสนอปัญหาเด่นที่เป็นข้อขัดแย้ง และแทนตัวละครได้หลายตัวมากขึ้น” (ธเนศ เวศร์ภาดา, สัมภาษณ์, 2 สิงหาคม 2560)

เพลงประกอบละคร คือ ตัวการสำคัญในการนำเสนออารมณ์ภายในจิตใจของตัวละครหลักนั้น ๆ ออกมา สามารถสื่อความเข้าใจได้ลึกกว่าการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง หรือแม้แต่การกระทำของตัวละครที่เห็นเพียงภายนอก ด้วยเหตุนี้ทำให้โดยทั่วไปเพลงประกอบละครจะเลือกนำเสนอผ่านมุมมองบุคคลที่หนึ่ง นอกจากนี้ เพลงบางเพลงยังสามารถสื่อถึงมุมมองผู้รอบด้าน ตัวละครรอง รวมถึงภาพรวมของละครได้อีกด้วย เพื่อประโยชน์สูงสุดในการนำไปใช้ แต่เพลงที่จะนำเสนอภาพรวมของละครเรื่องนั้น ๆ ได้ มักเกิดจากการนำแก่นสำคัญของความสัมพันธ์ตัวละครที่เด่นที่สุดของเรื่องนั้น ๆ มาเล่า เช่น เพลงฉันก็รักของฉัน ที่นอกจากนำเสนอมุมมองความรู้สึกจากกระวีและสายน้ำผึ้งโดยตรงแล้ว ยังกลายเป็นเพลงประกอบละครหลักของเรื่องได้ด้วย เพราะเรื่องราวทั้งหมดเกิดจากความขัดแย้งของทั้งสองคนนี้ตั้งแต่ต้นจบจบ หรือเพลงเจ็บนี้จำจนตาย ที่สื่อถึงความแค้นที่เกิดขึ้นจากคน ๆ เดียวอย่างย่าแยม แต่ส่งผลกระทบต่อมายันรุ่นลูกรุ่นหลาน

สัญญาณที่พบในการเล่าเรื่อง มีหน้าที่หลักคือการสื่อสารข้อมูลที่ลึกไปกว่ามิติที่มองเห็นได้ด้วยตา นั่นคือสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติ ความเชื่อ รวมถึงค่านิยมในสังคมในช่วงเวลาที่เรื่องราว

กำลังเกิดขึ้น เช่น การเล่าเรื่องในเพลงเจ็บนี้จำจนตาย สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของชุมชนในสมัยก่อน ถึงอาถรรพณ์การสาปแช่งเผาพริกเผาเกลือให้ศัตรูมีอันเป็นไป หรือการเล่าเรื่องในเพลงฉันก็รักของฉันที่สะท้อนให้เห็นมุมมองทางความรักของผู้หญิงยุคนี้ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน มุ่งหวังเพียงจะได้ครอบครองชายที่เพียบพร้อมเสมือนเป็นความใฝ่ฝันสูงสุดของผู้หญิงส่วนใหญ่ปรารถนา นอกจากนี้การวิเคราะห์ตัวละครเชิงสัญลักษณ์ยังพบไปถึงภูมิหลังของการเลี้ยงดูจากครอบครัว ที่มีผลต่อการเลือกปฏิบัติ และการตัดสินใจของตัวละครตัวหนึ่งอีกด้วย

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการใส่สัญลักษณ์ในเพลงประกอบละคร ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องหน้าที่และอัตลักษณ์ของเพลงละครโทรทัศน์ของ มณฑกานติ ธีรนนท์วัฒน์ (2544) ที่พบว่าการใช้สัญลักษณ์ในเพลงประกอบละครช่วง ปี 2542 มีการใช้ชื่อเรื่องเข้าไปอยู่ในเนื้อเพลงหรือบางครั้งอาจใช้เป็นชื่อเพลง ซึ่งตรงกันข้ามกับงานวิจัยที่ค้นพบว่าสัญลักษณ์ในเพลงประกอบละครปัจจุบันอาจไม่ได้บรรจุอยู่ในคำร้องของเพลงหรือชื่อเพลง สัญลักษณ์ที่พบในเพลงส่วนใหญ่เป็นสัญลักษณ์ทางกายภาพ เช่น ตัวอักษร คำร้อง ทำนอง จังหวะ ที่ผู้ผลิตตั้งใจจะสื่อ โดยเน้นการสื่อสารอย่างตรงไปตรงมาเป็นหลัก

จากการสัมภาษณ์ในมุมมองของผู้เขียนบท ผู้กำกับ และนักแต่งเพลงได้อธิบายเกี่ยวกับการใช้สัญลักษณ์เฉพาะในเพลงว่า “การใส่สัญลักษณ์เฉพาะลงไปในเพลงสมัยนี้ ส่วนตัวคิดว่าขึ้นอยู่กับความแตกต่างของชิ้นงาน เพราะละครบางเรื่องไม่ได้มีหลายตัวละคร เพลงจึงสามารถเล่าเรื่องของตัวละครนั้น ๆ ได้โดยตรงไปตรงมา แต่ถ้าเป็นละครที่มีหลายตัวละคร เพลงประกอบละครต้องมีหน้าที่ในการตีความที่ครอบคลุม คำที่ใช้ต้องค่อนข้างเปิดกว้างให้มีสัญลักษณ์กลางในการเปรียบเปรย เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้กับตัวละครได้หลากหลายมากขึ้น” (เกรียงไกร วชิรธรรมพร, สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2560)

“การใส่สัญลักษณ์เฉพาะลงไปในโครงเรื่องของเพลงส่วนใหญ่ผู้แต่งมักจะไม่ใช่ลงไปในตอนฮุค แต่จะสอดแทรกอยู่ในบางท่อนของเพลงขึ้นอยู่กับความเหมาะสม เพราะตอนฮุคควรจะเป็นท่อนที่เน้นให้คนทั่วไปร้องตามได้ด้วยภาษาธรรมชาติ หรือภาษาปาก แต่บางครั้งสัญลักษณ์ของเพลงก็มาในรูปของวลี หรือคำที่ดึงมาจากชื่อเรื่อง เช่น เพลงประกอบละครที่ผมแต่งขึ้น เพลงคนที่เธอไม่ควรพอใจ ในละครปีกมาร สัญลักษณ์เฉพาะในเพลงจะใส่อยู่ในท่อนแรก ๆ เลย คือ ฟ้านำทางให้ฉันได้มาพบเจอกับเธอ แต่ฟ้ากลับทำให้รัก มีขวากหนามเพื่ออะไร ซึ่งความหมายแรก

ก็คือ ท้องฟ้า ความหมายโดยนัย คือ เบื้องบน สิ่งศักดิ์สิทธิ์ และมีความเชื่อมโยงกับชื่อเรื่องก็คือปีกมาร เพราะปีกเสมือนนกที่โฉบบินอยู่บนท้องฟ้า” (นราธิป ปานแร่, สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2560)

5.2.2 บทบาทและหน้าที่ของเพลงประกอบละคร จากกลวิธีการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละครที่นำไปใช้ในละครโทรทัศน์ไทยปัจจุบัน

คำร้องส่วนใหญ่มักใช้ภาษาที่เรียบง่าย มีการใช้ภาษาปากเพื่อให้ผู้ฟังเข้าถึงได้ง่าย ผสมกับภาษาทางการในสำนวนโวหารต่าง ๆ ที่อาจไม่ได้เป็นคำที่ใช้ในชีวิตประจำวัน แต่เป็นคำที่เปรียบเปรยเพื่อให้ความหมายที่ลึกซึ้งกว่า ไพเราะกว่า ซึ่งภาพพจน์ที่มักใช้ในเพลงที่มีแก่นความรักคือ อธิพจน์ การเปรียบเทียบที่มากเกินไปเกินจริงหรือน้อยเกินจริง เป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับวลีนั้น ๆ มีผลอย่างยิ่งทั้งโดยตรง และโดยนัยต่อคนฟัง ดังเช่นท่อนในเพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ “คนคนนี่ เกิดมาเพื่อที่จะรักเธอ เกิดมาเพื่อเป็นของเธอ” ความหมายตรงที่พบก็คือ ฉันเกิดมาเพื่อรักเธอคนเดียว ขณะที่ความหมายโดยนัยคือ ความรักของฉันที่มีให้ต่อเธอนั้นเปรียบเสมือนสิ่งที่เป็นอมตะกำหนดไว้ตั้งแต่แรก หรือตั้งแต่เกิดแล้วว่าต่อจากนี้ฉันจะรักใคร่ไม่ได้นอกจากเธอเท่านั้น จะเห็นได้ว่าเมื่อตีความทั้งสองชั้น นัยของข้อความจะแตกต่างกัน

ละครที่ศึกษาเป็นแนวชีวิตทั้งสองเรื่อง ทำให้จังหวะเพลงที่ออกมาล้วนมีจังหวะช้าเพื่อเน้นการสื่ออารมณ์ตัวละครให้ไปถึงผู้ฟังได้ชัดเจนทุกถ้อยคำมากที่สุด และเลือกใช้การแต่งทำนองเพลงเหมือนลักษณะทั่วไปของเพลงสากล แต่ความสอดคล้องเชิงสัญลักษณ์อีกอย่างหนึ่งที่น่าสนใจคือการเลือกเสียงประสาน ที่มีความสัมพันธ์กับตัวละครอย่างชัดเจนทั้งความหมายตรงและความหมายโดยนัย ความหมายตรงคือการหาผู้ที่มีความสามารถในการร้องเพลง และมีลักษณะทางกายภาพใกล้เคียงกับตัวละครนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเพศสภาพ อายุ แต่ความหมายโดยนัย คือการตีความในน้ำเสียงที่ถ้อยคำที่ส่งผลไปยังอารมณ์เพลง เพื่อให้สอดคล้องกับแนวเพลงที่ผู้แต่งตั้งใจไว้ เช่น นักร้อง วัยกลางคน ผู้ขับร้องเพลงเจ็บนี้จำจนตาย มีลักษณะทางกายภาพคล้ายกับย่าแยม คือ เพศหญิง วัยกลางคนที่มีความสามารถในการร้องเพลงสูง ขณะที่หากตีความอีกชั้นจะพบว่าการเลือกใช้น้ำเสียงทุ้มต่ำในตอนแรกของเพลง แสดงถึงนิสัยใจคอของตัวละครที่มีความโกรธฝังลึกอยู่ในจิตใจ และระเบิดความโกรธออกมาในตอนสุดท้าย เพื่อแสดงจุดยืนของตนที่จะสิ้นสุดความสัมพันธ์อย่างไม่มีวันให้อภัย หรือนิ่วจิว ผู้ขับร้องเพลงฉันก็รักของฉัน ต่างฝ่ายต่างถ่ายทอดอารมณ์ตัวละครของตัวเองได้อย่างเหมาะสม เปิดเรื่องด้วยนิ่ว ผู้ถ่ายทอดอารมณ์ของกะรัต หญิง

สาวที่มั่นใจในตัวเอง อารมณ์ร้อน และจ้าว ผู้ถ่ายทอดความรู้สึกของสายน้ำผึ้ง หญิงสาวที่มีความเก็บกด ทะเยอทะยานอย่างไม่เกรงกลัวถูกผิด

จากการสัมภาษณ์ผู้แต่งเพลงที่อยู่ในขอบเขตการศึกษา พบว่า “ผมมีวิธีการคัดเลือกนักร้องโดยดูจากความเหมาะสมของคาแรคเตอร์เสียงเป็นหลัก ทำอย่างไรให้คนเชื่อในน้ำเสียงของคนร้อง เพราะอารมณ์เพลงจำเป็นต้องสอดคล้องกับตัวละคร หรืออย่างเพลงฉันก็รักของฉัน เป็นเรื่องราวของผู้หญิงสองคนทะเลาะกัน เพลงนี้ก็มีการกำหนดตัวละครลงในเนื้อเพลงว่าให้ใครถ่ายทอดเป็นใคร หรืออย่างเพลงสุดแดนแสนรัก ก็เลือกจากคาแรคเตอร์เสียงร้องที่เหมาะสมจะมาถ่ายทอดบทของย่าแยมเหมือนกัน” (ณรงศิริทย์ เตชะธนวัดณ์, สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2560)

นอกจากนี้ผู้ขับร้องเพลงประกอบละคร ไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ จากละครเรื่องสามมีตีตรา ได้ให้สัมภาษณ์เสริมอีกว่า “หน้าที่ของนักร้องคือนักเล่าเรื่องผ่านตัวโน้ตนั้นแหละ เราต้องมีการตีความมาในระดับหนึ่งว่าตนเองกำลังเป็นกะรัตตัวละครหลักในเรื่องอยู่ และกำลังเล่าถึงความโศกเศร้าของตัวเองด้วยน้ำเสียงอ่อนแรง น้อยใจในโชคชะตา แต่อีกนัยหนึ่งก็ต้องใช้น้ำเสียงออกอ่อนพระเอกของเรื่องเพื่อขอคำยืนยันจากปากเขาว่ารักแท้ยังมีอยู่จริงใช่ไหม” (บงกช เจริญธรรม, สัมภาษณ์, 1 สิงหาคม 2560)

จากการศึกษาละครยอดเยี่ยมแห่งปีทั้งสองเรื่องนี้ พบว่ามีมุมมองทางอารมณ์เพลงที่เหมือนกัน อันประกอบไปด้วยหนึ่งเพลงประกอบละครหลักของเรื่อง ที่สามารถทำหน้าที่เป็นได้ทั้งเพลงธีม (Theme) ที่รวบรวมประเด็นสำคัญของเรื่อง และสามารถนำเสนอมุมมองความคิดของตัวละครหลักที่เป็นต้นเหตุสำคัญของเรื่องราวทั้งหมดได้เป็นอย่างดี ตามด้วยเพลงประกอบละครอีกสองเพลง ที่สะท้อนมุมมองความคิดของตัวละครหลักฝ่ายชาย และตัวละครหลักฝ่ายหญิง โดยหยิบเฉพาะข้อขัดแย้ง (Conflict) ที่เกิดขึ้นในขั้นภาวะวิกฤต (Climax) ของละครมาเล่าเรื่องในเพลงเพื่อสื่อถึงอารมณ์ในช่วงหนึ่งให้มีความหมายลึกซึ้งและเข้าถึงอารมณ์ผู้ฟังได้มากยิ่งขึ้น แม้ในบางฉากที่ไม่มีบทสนทนา การใช้เพลงประกอบละครเชื่อมระหว่างฉาก ก็สามารถเล่าถึงความรู้สึกของตัวละครที่ถ่ายทอดผ่านบทเพลงไปยังผู้รับสารได้เช่นกัน อีกทั้งเพลงประกอบละครหลักของทั้งสองเรื่องนี้อาจฉันก็รักของฉันจากสามมีตีตรา และเจ็บนี้จำจนตายจากสุดแดนแสนรัก ยังได้รับรางวัลเพลงประกอบละครยอดเยี่ยมจากเวทีนาฏราชในปีเดียวกัน ยิ่งสะท้อนให้เห็นว่าเพลงประกอบละครที่ดีมีส่วนช่วยให้การเล่าเรื่องของละครให้มีความแข็งแกร่งขึ้นตามไปด้วย

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทั้งภายใน และภายนอกขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของเพลงประกอบละครสมัยนี้พบว่ามีความสอดคล้องกัน นอกจากกลวิธีการเล่าเรื่องจะ

เน้นการสื่ออารมณ์เพลงของตัวละครเป็นหลักแล้ว เพลงประกอบละครที่ดียังต้องมีหน้าที่ช่วยส่งเสริมอารมณ์ตัวละครให้มีมิติได้อย่างพอดี และสามารถดึงผู้ฟังย้อนกลับไปเป็นผู้ชมละครได้ อีกทั้งยังต้องเป็นเพลงที่เป็นของผู้ฟังได้ด้วย กล่าวคือ เมื่อผู้ฟังนำความรู้สึกของตัวเองลงไปบทเพลงแล้วมีความรู้สึกร่วม เพลงนั้นมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ ซึ่งจะส่งผลต่อการฟังเพลงในวงกว้าง และส่งผลต่อธุรกิจเพลงอีกด้วย

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

1) งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาเฉพาะผู้ส่งสารหรือผู้ผลิต ไปจนถึงตัวสารหรือเนื้อเพลง จังหวะ ทำนอง เสียงร้อง และอารมณ์เพลงจึงทำให้เข้าใจวิธีการผลิตจากผู้ตั้งใจส่งสารเป็นหลัก หากศึกษาขยายต่อไปยังช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสารด้วย จะทำให้ทราบว่าการเล่าเรื่องวิธีใดส่งผลต่อการรับรู้ของผู้ฟังได้มากที่สุด และจะเป็นประโยชน์เพิ่มเติมต่อสาขาวิชาซีพต่อไป

2) จากการศึกษาเริ่มต้นที่มาจากละครไทยที่ได้รับรางวัลละครยอดเยี่ยม สะท้อนให้เห็นถึงความนิยมของประเทศไทยว่าชื่นชอบละครแนวชีวิต จึงทำให้เพลงประกอบละครที่ศึกษาทุกเพลงล้วนเกี่ยวเนื่องกับแกนความรัก หากศึกษาแนวละครอื่นเพิ่มเติม อาจได้เห็นความหลากหลายของการเล่าเรื่องเพลงประกอบละครมากขึ้น เช่น ละครแนวมูวี่ หรือละครแนวกีฬา เป็นต้น

3) จากการศึกษาการเล่าเรื่องของเพลงประกอบละคร พบว่าผู้แต่งทุกคนพยายามสื่ออารมณ์ตัวละครให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย และตรงไปตรงมามากที่สุด จึงทำให้บางครั้งสัญลักษณ์เฉพาะอาจไม่ได้มีความหมายแฝงซ่อนอยู่ ดังนั้นหากมีการศึกษาเชิงลึกเพิ่มเติม โดยเริ่มจากเพลงที่มีสัญลักษณ์เข้ามาเกี่ยวข้องอย่างเห็นได้ชัดเลย อาจได้เห็นกลวิธีการเล่าเรื่อง และการนำเสนอที่แตกต่างออกไปอีกทางหนึ่ง เช่น เพลงก็แพ้ จากละครก็แพ้ หรือเพลงโดเรมี จากละครสะใภ้ไรค์คักดินา เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กระปุกดอทคอม. (2555). รูปแนบ วาทียา. ค้นวันที่ 10 ธันวาคม 2559 จาก

<https://musicstation.kapook.com/view43893.html>

กาญจนา แก้วเทพ. (2541). *สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

กาญจนา แก้วเทพ. (2552). *การวิเคราะห์สื่อ แนวคิดและเทคนิค*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

กาญจนา แก้วเทพ. (2553). *แนวพินิจใหม่ในสื่อสารศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

กาญจนา แก้วเทพ และสมสุข หินวิมาน. (2551). *สายธารแห่งนักคิดทฤษฎี เศรษฐศาสตร์ การเมืองกับการสื่อสารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.

กาญจนาคพันธุ์. (2520). *เรื่องของเพลงและละคร*. กรุงเทพมหานคร: เรื่องศิลป์.

กীরติกานต์ วันถนอม. (2539). *การวิเคราะห์รูปแบบ เนื้อหาและปัจจัยที่มีบทบาทต่อการสร้างสรรค์ เพลงโฆษณา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

โกวิท ชันธศิริ. (2528). *ดุริยางคศิลป์ปริทัศน์ (ตะวันตก)*. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิชย์.

จิตติณี ธรรมพักตร์กุล. (2540). *กระบวนการซื้อเพลงละครโทรทัศน์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

จีเมมเบอร์. (2557). รูปฟิล์มบงกช. ค้นวันที่ 10 ธันวาคม 2559 จาก

[http://music.gmember.com/ไม่เจ็บบ่อย่างฉันใครจะเข้าใจ-\(เพลงประกอบละคร-สามี ตีตรา\)-รวมศิลปิน/Song-1406617601](http://music.gmember.com/ไม่เจ็บบ่อย่างฉันใครจะเข้าใจ-(เพลงประกอบละคร-สามี ตีตรา)-รวมศิลปิน/Song-1406617601)

จีเมมเบอร์. (2558). รูปนิวจีว. ค้นวันที่ 10 ธันวาคม 2559 จาก <http://news.gmember.com/>

ชโลธร จันทะวงศ์. (2554). *การสร้างสรรค์ละครเพลงของบริษัท ดรีมบ็อกซ์ เอนเตอร์เทนเมนต์ จำกัด และบริษัท ซีเนริโอ จำกัด พ.ศ. 2533-2553*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

- ณรงควิทย์ เตชะธนะวัฒน์. (2558). เปิดโปรเจ็คสูตรสำเร็จ “หนึ่ง ณรงควิทย์” นักแต่งเพลงประกอบละคร. ค้นวันที่ 22 สิงหาคม 2558 จาก <http://music.sanook.com/12713>
- ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2546). *สุนทรียนิเทศศาสตร์ การศึกษาสื่อสารการแสดงและสื่อจินตคดี*. กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. (2551). *บทโทรทัศน์ เขียนอย่างไรให้เป็นมือโปร*. กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ และคณะ. (2543). *นิเทศศาสตร์กับเรื่องเล่าและการเล่าเรื่อง วิเคราะห์การศึกษาจินตคดี-จินตทัศน์ในสื่อร่วมสมัย*. กรุงเทพมหานคร: ภาพพิมพ์.
- ทงูไอดี. (2559). *รูปกระวัดสายน้ำผึ้ง*. ค้นวันที่ 10 ธันวาคม 2559 จาก <http://dara.trueid.net/novel/54830/1/58632>
- ธัญญา สังขพันธานนท์. (2539). *วรรณกรรมวิจารณ์*. กรุงเทพมหานคร: นาคร.
- นารุราช. (2558). *ที่มา วัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมาย*. ค้นวันที่ 8 สิงหาคม 2558 จาก http://www.natarajaawards.com/project_1.php
- ป๊อซี-เทโร เรดิโอ. (2558). *รูปนั้ดดา*. ค้นวันที่ 10 ธันวาคม 2559 จาก <http://ost.becteroradio.com/news/8741/>
- เปลื้อง ณ นคร. (2555). *พจนานุกรม ไทย-ไทย*. ค้นวันที่ 10 ตุลาคม 2559 จาก <http://dictionary.sanook.com/search/dict-th-th-pleang>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2557). *เรื่องย่อสามมิติตรา*. ค้นวันที่ 10 สิงหาคม 2560 จาก <http://www.manager.co.th/drama/ViewNews.aspx?NewsID=9570000012884>
- ผู้จัดการออนไลน์. (2558). *เรื่องย่อสุดแค้นแสนรัก*. ค้นวันที่ 10 สิงหาคม 2560 จาก <http://www.manager.co.th/drama/viewnews.aspx?NewsID=9580000042503>
- พิงพิศ เทพปฏิมา. (2546). *การถ่ายทอดความคิดเรื่องจิตวิญญาณในภาพยนตร์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- มนทกานติ ถิรนนท์วัฒน์. (2544). *หน้าที่และอัตลักษณ์ของเพลงละครโทรทัศน์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

มาโนช ดินลานสกุล. (2548). *การอ่านและการเขียนบันเทิงคดี*. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.

มิวสิคไทยซ่า. (2558). รูปสุชาติ. ค้นวันที่ 10 ธันวาคม 2559 จาก

<http://music.thaiza.com/ชาติ-สุชาติ-หนุ่มเสียงดีจากที่-The-Voice-กับเพลงให้ตายก็ไม่รักกัน/312372/>

ยูทูบ. (2558). สามีตีตรา. ค้นวันที่ 10 ธันวาคม 2559 จาก

https://www.youtube.com/results?search_query=สามีตีตรา

ยูทูบ. (2558). สุดแค้นแสนรัก. ค้นวันที่ 10 ธันวาคม 2559 จาก

https://www.youtube.com/results?search_query=สุดแค้นแสนรัก

ยูทูเพลย์. (2557). รูป S.D.F.. ค้นวันที่ 10 ธันวาคม 2559 จาก

<http://music.you2play.com/play/14827-เกิดมาเพื่อรักเธอ-ost.สามีตีตรา>

ลำเนา เขียมสอาด. (2539). *การวิเคราะห์เพลงไทยสมัยนิยมแนวร็อค*. (วิทยานิพนธ์ปริญญา

มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

วรฤดี เครือแก้ว. (2555). *บทบาทหน้าที่ของเพลงในการสร้างสรรค์ละครเพลงโทรทัศน์อเมริกัน*.

(วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

วิรัชพร ศรีจันทร์. (2551). *การเล่าเรื่องและการดัดแปลง เดธไนต์ ฉบับหนังสือการ์ตูน แอนิเมชัน*

ภาพยนตร์ และนวนิยาย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

วราภรณ์ กาญจนเพริศ. (2544). *การถ่ายทอดความหมายความฉลาดทางอารมณ์ในละคร*

โทรทัศน์หลังข่าว. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

ศมกมล ลิ้มปัทม์. (2532). *บทบาทของระบบธุรกิจเทปเพลงไทยสากลต่อการสร้างสรรค์ผลงาน*

เพลง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

สนุกคอตคอม. (2558). รูปย่าแยม. สืบค้นวันที่ 10 ธันวาคม 2559 จาก

<http://movie.sanook.com/50089/>

สนุกดอทคอม. (2558). 10 เพลงฮิตละครดัง ร้องติดปาก!!.. ค้นวันที่ 22 สิงหาคม 2558 จาก

<http://music.sanook.com/13765/>

องค์กช วรรณภักตร์. (2552). *การใช้ดนตรีคลาสสิกเพื่อการสื่อสารในละครโทรทัศน์เรื่อง โนดาเมะ คันทาบิเล่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

อัศวิน ชาบารา. (2551). *ภาพความเป็นชายจากการสร้างตัวละครหลักในภาพยนตร์ของมาร์ติน สกอร์เซซี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

อิรวดี ไตลังคะ. (2543). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง*. กรุงเทพมหานคร:

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกอมร เขียมศิริรักษ์. (2550). *การศึกษาเพลงประกอบภาพยนตร์โดยใช้ลักษณะวาทวิพากย์ แนวเรื่องเล่า*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

Kompanek, Sonny. (2004). *From score to screen*. New York: Vicks lithograph and printing Corporation.

Savan, L. (1993). *Sound and vision: The music video reader*. London: Routledge.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เนื้อเพลงประกอบละคร 6 เพลง

ภาคผนวก ก

เนื้อเพลงประกอบละคร 6 เพลง

1) เพลงฉันก็รักของฉัน (เพลงประกอบละคร สามีตีตรา)

ศิลปิน: นิว & จิว⁺

คำร้อง: ณรงค์วิทย์ เตชะธนะวัฒน์

ทำนอง/เรียบเรียง: จักรกฤษณ์ มัฆนาโต

(นิว) เสียใจคน ๆ นี้ไม่ใช่ของเธอ
ได้โปรดอย่ามาซัดแวะกันอีก ฉันหวังว่าคงเข้าใจ
เพราะมันคือสิทธิ์ของฉันที่จะเรียกร้อง
ขอให้เธอจงไปไกล ๆ ไม่ต้องมาเจอ
อย่ามาใกล้เขา..ได้ไหม

(นิว,จิว) ฉันก็รักของฉัน เข้าใจบ้างไหม
ฉันมีสิทธิ์จะรักไม่ผิดใช่ไหม
เธอก็น่าจะรู้ว่ามันเจ็บเพียงใด
เหมือนโดนกรีดหัวใจ ถ้าเธอแย่งไปครอง
ฉันก็รักของฉัน เข้าใจบ้างไหม
เธอมีสิทธิ์อะไรมาบอกให้ทำใจ
ฉันก็รัก จนจะเป็นจนจะตาย
เธอไม่ต้อง เธอไม่ต้อง มาทำลายความรักเรา

(จิว) เสียใจคนอย่างฉันก็มีหัวใจ
ก็เจ็บก็ทนได้เหมือนกับเธอ
ฉันหวังว่าคงเข้าใจ
ถ้าเธอจะมาเรียกร้อง ให้เข้าใจเธอ
แล้วฉันล่ะจะเป็นยังไง
เมื่อไม่มีใคร เธอจะเจ็บแทนฉันไหม

(นิว, จิว) ฉันก็รักของฉัน เข้าใจบ้างไหม
ฉันมีสิทธิ์จะรักไม่ผิดใช่ไหม
เธอก็น่าจะรู้มันเจ็บเพียงใด
เหมือนโดนกรีดหัวใจ ถ้าเธอแย่งไปครอง
ฉันก็รักของฉัน เข้าใจบ้างไหม
เธอมีสิทธิ์อะไรมาบอกให้ทำใจ
ฉันก็รัก จนจะเป็นจนจะตาย
เธอไม่ต้อง เธอไม่ต้อง มาทำลายความรักเรา
(นิว, จิว) ไม่เธอกับฉันต้องมีสักคน..เป็นคนไป
อยู่ที่ว่าใครจะทนไม่ไหว ทนไม่ไหว

(นิว, จิว) ฉันก็รักของฉัน เข้าใจบ้างไหม
ฉันมีสิทธิ์จะรักไม่ผิดใช่ไหม
เธอก็น่าจะรู้มันเจ็บเพียงใด
เหมือนโดนกรีดหัวใจ ถ้าเธอแย่งไปครอง
ฉันก็รักของฉัน เข้าใจบ้างไหม
เธอมีสิทธิ์อะไรมาบอกให้ทำใจ
ฉันก็รัก จนจะเป็นจนจะตาย
เธอไม่ต้อง เธอไม่ต้อง มาทำลายความรักเรา

2) เพลงไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ (เพลงประกอบละคร สามมิติตรา)

ศิลปิน: ฟิล์ม บงกช

คำร้อง: ฟองเบียร์

ทำนอง: ปฏิเวช อุตัยเฉลิม

เรียบเรียง: ธีระปริญญา รัตนบุตร

ยังมีอยู่จริงใช่ไหม คนรักที่ไม่หลอกกัน
 ยังมีอยู่จริงใช่ไหม ความรักที่เป็นดั่งฝัน
 ฉันแค่กลัวว่าเธอ นั้น จะมองฉันเป็นทางผ่าน
 อย่างไม่รู้ ใครที่เค้าเคยเข้ามา

โหยหาจนมันไม่คิดว่ารักแท้มีอยู่จริง
 โหยหาจนมันไม่หวังจะพบใครดีสักคน
 ถ้าเป็นเธอในวันนี้ ช่วยทำให้ฉันรู้ที่
 ว่าเธอมีความรักที่เที่ยงแท้

ไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ ว่ารักนากลับเท่าไร
 ก็คนที่เขามาดีมากมาย แต่สุดท้ายหลอกกันทุกที
 มันหมดไปแล้วทุกความรู้สึก ไม่อยากรักใครอีกวันนี้
 เธอช่วยบอกกับฉันที ว่ารักแท้มีอยู่จริง

ฝันร้ายอย่างเดิมซ้ำ ๆ กับทุกคนที่ผ่านมา
 ฝันร้ายอย่างเดิมซ้ำ ๆ สุดท้ายก็จมน้ำตา
 ถ้าเวลาจากวันนี้ เธอทำให้ฉันหายดี
 ก็คงตื่นจากฝันที่มันร้าย

ไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ ว่ารักน่อกลัวเท่าไร
ก็คนที่เขามาดีมากมาย แต่สุดท้ายหลอกกันทุกที
มันหมดไปแล้วทุกความรู้สึก ไม่อยากรักใคร่อีกวันนี้
เธอช่วยบอกกับฉันที ว่ารักแท้มีอยู่จริง

ไม่เจ็บอย่างฉันใครจะเข้าใจ ว่ารักน่อกลัวเท่าไร
ก็คนที่เขามาดีมากมาย แต่สุดท้ายหลอกกันทุกที
มันหมดไปแล้วทุกความรู้สึก ไม่อยากรักใคร่อีกวันนี้
เธอช่วยบอกกับฉันที ว่ารักแท้มีอยู่จริง
โห...ว่ารักแท้มีอยู่จริง

3) เพลงเกิดมาเพื่อรักเธอ (เพลงประกอบละคร สามมิติตรา)

ศิลปิน: เอสดีเอฟ

คำร้อง: ฟองเบียร์

ทำนอง: ปฏิวรช อุทัยเฉลิม

เรียบเรียง: เอสดีเอฟ

ความรักที่ฉันให้เธอ จะวันไหนก็มีแค่เธอ
และเป็นรักจากใจเสมอ ไม่ว่าคนไหนจะพูดยังไง
แต่ฉันก็จะมั่นคง และชื่อตรงกับเธอเรื่อยไป
ไม่ว่าพรุ่งนี้หรือว่าเมื่อไหร่ ก็จะมีแต่เธอเท่านั้น

สิ่งใดผันและหมุนวนเปลี่ยนไป แต่ขอให้เธอได้เข้าใจ
จิตใจฉันไม่คิดจะเปลี่ยนไป ขอให้มั่นใจ

คนคนนี่เกิดมาเพื่อจะรักเธอ เกิดมาเพื่อเป็นของเธอ
นั่นคือสิ่งที่ฟ้านั้นตั้งใจ
คนคนนี่ไม่ว่าอีกนานเท่าไร จะมีแต่เธอเรื่อยไป
ตราบนานฉันถึงวันสุดท้าย ฉันสัญญา

ความรักของเราสองคน ก็เป็นเรื่องของเราสองคน
อย่าไปสนไปฟังเหตุผล ไม่ว่าคนไหนจะพูดยังไง
แค่ขอให้เรารักกัน เธอมีฉันอยู่กันเรื่อยไป
ไม่ว่าพรุ่งนี้จะเป็นอย่างไร ก็จะมีแต่เธอเท่านั้น

สิ่งใดผันและหมุนวนเปลี่ยนไป แต่ขอให้เธอได้เข้าใจ

จิตใจฉันไม่คิดจะเปลี่ยนไป ขอให้มันใจ

คนคนนี่เกิดมาเพื่อจะรักเธอ เกิดมาเพื่อเป็นของเธอ
 นั่นคือสิ่งที่ฟ้านั้นตั้งใจ
 คนคนนี่ไม่ว่าอีกนานเท่าไร จะมีแต่เธอเรื่อยไป
 ตราบวันนี้จนถึงวันสุดท้าย ฉันสัญญา

คนคนนี่เกิดมาเพื่อจะรักเธอ เกิดมาเพื่อเป็นของเธอ
 นั่นคือสิ่งที่ฟ้านั้นตั้งใจ
 คนคนนี่ไม่ว่าอีกนานเท่าไร จะมีแต่เธอเรื่อยไป
 ตราบวันนี้จนถึงวันสุดท้าย ฉันสัญญา

คนคนนี่เกิดมาเพื่อจะรักเธอ เกิดมาเพื่อเป็นของเธอ
 นั่นคือสิ่งที่ฟ้านั้นตั้งใจ
 คนคนนี่ไม่ว่าอีกนานเท่าไร จะมีแต่เธอเรื่อยไป
 ตราบวันนี้จนถึงวันสุดท้าย ฉันสัญญา ฉันสัญญา...

4) เพลงเจ็บนี้จำจนตาย (เพลงประกอบละคร สุดแค้นแสนรัก)

ศิลปิน: นักร้อง วิภาณี

คำร้อง: ณรงค์วิทย์ เตชะธนะวัฒน์

ทำนอง/เรียบเรียง : จักรกฤษณ์ มัชฌิม

เราเคยดีต่อกันมาก่อน ไม่คิดเลยเธอจะทำ
ใจของเธอทำไมมันต่ำ เธอกำกั้นลงได้ไง
เธอเป็นคนเริ่มก่อน ให้ฉันต้องร้อนต้องแรงกลับไป
ไม่มีทางอภัย ฉันกับเธอขาดกัน

เธอไม่ต้องมาให้เห็น เธอไม่ต้องมาให้เจอกันอีก
บอกกันดีดี จะหาว่าฉันไม่เตือน

เจ็บนี้จำไปจนตาย เจ็บนี้ไม่มีวันลืม
เพราะเธอคนเดียว ที่ทำให้ใจแหลกลาญไม่มีชิ้นดี
เจ็บนี้ รอรวันเอาคืน เจ็บนี้ แค้นทุกนาที
ให้ฉันตายก็ไม่คืนดี ไม่ต้องมี
เรื่องที่ดีหลงเหลือในใจ

เคยทำดีกับเธอเท่าไร จะขอร้ายคืนไปเท่านั้น
ขอให้ทุกข์แบบฉันเหมือนกัน จะเอาคืนให้สาใจ
เธอเป็นคนเริ่มก่อน ให้ฉันต้องร้อนต้องแรงกลับไป
ไม่มีทางอภัย นับจากนี้ขาดกัน

เธอไม่ต้องมาให้เห็น เธอไม่ต้องมาให้เจอกันอีก
บอกกันดีดี จะหาว่าฉันไม่เตือน

เจ็บนี้ จำไปจนตาย เจ็บนี้ ไม่มีวันลืม
เพราะเธอคนเดียว ที่ทำให้ใจแหลกลาญไม่มีชิ้นดี
เจ็บนี้ รอวันเอาคืน เจ็บนี้ แค้นทุกนาที
ให้ฉันตายก็ไม่คืนดี ไม่ต้องมี
เรื่องที่ดีหลงเหลือในใจ

เจ็บนี้ จำไปจนตาย เจ็บนี้ ไม่มีวันลืม
เพราะเธอคนเดียว ที่ทำให้ใจแหลกลาญไม่มีชิ้นดี
เจ็บนี้ รอวันเอาคืน เจ็บนี้ แค้นทุกนาที
ให้ฉันตายก็ไม่คืนดี ไม่ต้องมี
เรื่องที่ดีหลงเหลือในใจ

5) เพลงแพ้งรัก (เพลงประกอบละคร สุดแค้นแสนรัก)

ศิลปิน: แนน วาทิยา รวยนิรัตน์

คำร้อง: วลัยยา พระคุ้มครอง

ทำนอง/เรียบเรียง : เรืองกิจ ยงปิยะกุล

เปลี่ยนสิ่งที่เป็นเหมือน ความสุข ให้เป็นทุกข์ทน
 สวยงามกลับกลายเป็นหมองหม่น ชาวกลายเป็นดำไป
 เปลี่ยนจากคนที่เคยรัก ที่สุด เกลียดสุดหัวใจ
 น้ำผึ้ง กลับเป็นยาพิษไป หวานกลายเป็นขมได้ เพราะว้ารัก

ที่ต้องเสียน้ำตา ก็เพราะว่าคำว่ารัก คำเดียว
 หากว่าไม่รักใคร ไม่ขอข้องเกี่ยว ก็ไม่เสียใจ
 แต่ไม่มีทางใดไม่มีสักคน หนีพ้นความรักได้
 ไม่ว่าจะเก่งแค่ไหน แพ้รักได้ทุกคน
 เปลี่ยนคนที่ทุกครั้งฉลาด ใจในพริบตา
 สูงส่งกลับกลายเป็นไร้ค่า น้ำเย็นกลายเป็นไฟ
 เปลี่ยนสิ่งใด ๆ ทุก ๆ อย่าง ให้แปรผันไป
 สรรสร้างอะไรตั้งมากมาย และพร้อมทำลายมันได้ เพราะว้ารัก
 ที่ต้องเสียน้ำตา ก็เพราะว่าคำว่ารัก คำเดียว
 หากว่าไม่รักใคร ไม่ขอข้องเกี่ยว ก็ไม่เสียใจ
 แต่ไม่มีทางใดไม่มีสักคน หนีพ้นความรักได้
 ไม่ว่าจะเก่งแค่ไหน แพ้รักได้ทุกคน

ที่ต้องเสียน้ำตา ก็เพราะว่าคำว่ารัก คำเดียว
 หากว่าไม่รักใคร ไม่ขอข้องเกี่ยว ก็ไม่เสียใจ
 แต่ไม่มีทางใดไม่มีสักคน หนีพ้นความรักได้

ไม่ว่าเก่งแค่ไหน แพ้รักได้ทุกคน

ที่ต้องเสียน้ำตา ก็เพราะว่าคำว่ารัก คำเดียว
หากว่าไม่รักใคร ไม่ขอข้องเกี่ยว ก็ไม่เสียใจ
แต่ไม่มีทางใดไม่มีสักคน หนีพ้นความรักได้
ไม่ว่าเก่งแค่ไหน แพ้รักได้ทุกคน

ไม่ว่าเก่งแค่ไหน แพ้รัก ได้ทุกคน

6) เพลงให้ตายก็ไม่รักกัน (เพลงประกอบละคร สุดแค้นแสนรัก)

ศิลปิน: ซาติ สุชาติ แซ่เห้ง

คำร้อง: ณรงค์วิทย์ เตชะธนะวัฒน์

ทำนอง: ภาสสุภากร

เรียบเรียง: จักรกฤษณ์ มัชฌนาโต

มันทรมาณ ที่ต้องเห็นเธอไปกับเขา ไม่อยากเห็น
ทำใจไม่เป็น ก็มันรักเธอ เกินกว่าให้ตัดใจ ไปจากเธอ

บอกตัวเอง ว่าเธอไม่รัก จะรอทำไม
ตัดใจไป คนเขาไม่รักยังงั้นเขาก็ไม่เปลี่ยนใจ

ให้ตายก็ไม่รักกัน เป็นคำที่ฉันควรจำให้ขึ้นใจ แต่ทำไมไม่เคยจำ
มันจำได้เพียงแค่สามคำ คือคำ ๆ นี้ว่าฉันรักเธอ
เธอจะรักหรือเปล่า ใจฉันไม่เคยเปลี่ยน รักเธอทุกลมหายใจ

ไม่มีคำพอ ให้เธอรักกันฉันก็รู้ อยู่เต็มใจ
จะทำเช่นไร ภายในหัวใจมีแต่เธอผู้เดียว อยู่ในนั้น

บอกตัวเอง ว่าเธอไม่รัก จะรอทำไม
ตัดใจไป คนเขาไม่รักยังงั้นเขาก็ไม่เปลี่ยนใจ

ให้ตายก็ไม่รักกัน เป็นคำที่ฉันควรจำให้ขึ้นใจ แต่ทำไมไม่เคยจำ
มันจำได้เพียงแค่สามคำ คือคำ ๆ นี้ว่าฉันรักเธอ
เธอจะรักหรือเปล่า ใจฉันไม่เคยเปลี่ยน รักเธอทุกลมหายใจ

ภาคผนวก ข

เรื่องย่อบทละคร 2 เรื่อง

ภาคผนวก ข

เรื่องย่อบทละคร 2 เรื่อง

1) สามีตีตรา

บทประพันธ์: นาวิกา

บทโทรทัศน์: วรณวิภา สามงามแจ่ม

กำกับโดย: อัมไพพร จิตต์ไม่งง

แนวละคร: เมโลดราม่า

ผลิต: บริษัททองเอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด โดยผู้จัด แอน ทองประสม

เธอ... คือผู้หญิงโชคร้ายที่พบกับความผิดหวังในชีวิตแต่งงานครั้งแล้วครั้งเล่า เมื่อเขาก้าวเข้ามาเพื่อมอบรักแท้ให้แก่เธอ ความเชื่อมั่นทั้งหลายที่จมหายไปกับอดีตอันเจ็บช้ำทำให้เธอไม่เชื่อมั่นว่ารักแท้จะมีอยู่จริง เธอจึงเลือกจะตอบแทนความรักของเขาด้วยการ ตีตราจอง และกระทำเหมือนเขาเป็นเพียงวัตถุสิ่งของที่ไร้หัวใจ หากแต่เขาก็ยังมุ่งมั่นที่จะใช้หัวใจรักหลอมละลายหัวใจเธอให้เป็นหนึ่งเดียว

ความตายของภรรยาทำให้กะรัต ที่แม้จะอยู่ในระหว่างประชดหนีความเจ้าชู้ของสามี ตกใจและรีบกลับกรุงเทพฯ ในทันที ระหว่างทางรถกะรัตประสบอุบัติเหตุ ทำให้เธอต้องลงไปโบกรถ แต่โชคชะตาก็ทำให้เธอได้พบกับพิศุทธิ เจ้าของรถที่มีน้ำใจจอบรับเธอ

ในงานศพ มีผู้หญิงมากหน้ามาแสดงตัวว่ามีความสัมพันธ์กับภรรยา บางรายถึงกับมาทวงทรัพย์สินเธอกับกะรัตในฐานะเมียคนหนึ่ง แต่ไม่มีใครจะซอกหัวใจกะรัตได้เท่ากับการต้องรับรู้ว่ามีผู้หญิงอีกคนที่เสียใจกับการจากไปของภรรยา มากกว่าเธอ เพราะขณะนั้นสายน้ำผึ้งกำลังตั้งท้องกับภรรยา และยังมีความจริงอีกสิ่งที่ทำให้กะรัตแทบคลั่ง คือคำบอกเล่าจากปากเพื่อนรักว่า ภรรยาเพียงใช้เธอเป็นสะพานไปสู่ความมั่งมีเพื่อจะได้ไปมีชีวิตที่มีความสุขกับสายน้ำผึ้ง

เวลาเพียงข้ามคืน...สายน้ำผึ้ง เพื่อนผู้แสนดีสวมวิญญาณชาตาดำด้วยการนำทะเบียนสมรสมาโชว์ให้รับรู้ว่าเธอเป็นเมียที่ถูกต้องตามกฎหมาย และนั่นหมายถึงกะรัต ผู้หญิงที่เพียบพร้อมทั้งรูปสมบัติ คุณสมบัติ ทรัพย์สมบัติ ต้องกลายเป็นเมียน้อยไปในทันที หัวใจของกะรัตแทบแหลกสลาย หญิงสาวกลายเป็นคนมองโลกแง่ร้าย มองความรักเป็นสิ่งจอมปลอม และไม่เชื่อมั่นในความรักอีกต่อไป จนไม่ยอมมีชีวิตจึงตัดสินใจมุ่งหน้าไปที่บ้านชายทะเลเพื่อฆ่าตัวตาย โชคดีที่พิศุทธิ์ที่เห็นหน้า หม่อมมมุลลี หม่อมยาของเขาคิดจะจับเขาคลุ่มถุงชน ไปพักที่กระท่อม น้อยชายทะเลใกล้กับบ้านของกะรัตพอดี พิศุทธิ์จึงเข้าช่วยชีวิตกะรัตไว้ได้อย่างหวุดหวิด และที่นั่นเองที่พิศุทธิ์มองเห็นความอ่อนแอ ที่ซ่อนอยู่ภายใต้ใบหน้าท่าทางหยิ่งผยอง ทำให้เขาเกิดความรู้สึกอยากเป็นผู้ดูแล ปกป้อง และเยียวยาหัวใจของเธอ ส่วนกะรัตเองก็ไม่ปฏิเสธว่าเธอรู้สึกดีกับพิศุทธิ์มาก เพราะเขาต่างจากผู้ชายทั่วไปตรงที่ไม่ฉวยโอกาส และไม่คิดจะคบกับเธอเพื่อเงิน

ความรักของทั้งสองดำเนินไปภายใต้การรับรู้ของผู้ใหญ่ทั้งสองฝ่าย แต่พวงหยก แม่ของกะรัตกลับแสดงความรังเกียจพิศุทธิ์อย่างออกนอกหน้า ด้วยเหตุที่พิศุทธิ์คือลูกชายของเนื้อแพร ผู้หญิงที่กฤษฎาหลงรักและยอมรับเป็นเมียลับ ๆ อีกคน เช่นเดียวกับ หม่อมมมุลลีและท่านชายฮืดที่รับไม่ได้ที่สายเลือดเจ้าจะต้องไปปะปนกับผู้หญิงที่ผ่านการแต่งงานกับผู้ชายมาแล้วถึงสามหน แถมยังได้ชื่อว่าเป็นหญิงกาลกิณี กินผิว ตรงข้ามกับปัญญา ผู้เป็นตาของกะรัตที่พอใจที่จะได้คนดีอย่างพิศุทธิ์มาเป็นหลานเขย ส่วนเนื้อแพร แม้จะไม่สบายใจนักเพราะเกรงว่าลูกชายจะต้องมีอันเป็นไปเหมือนสามีคนก่อน ๆ ของกะรัต แต่ด้วยความรักลูก จึงไม่กล้าขัดขวาง แต่ศัตรูหัวใจคนใดก็ไม่ร้ายกาจเท่าศัตรูคนเดิมของกะรัต เพราะทันทีที่สายน้ำผึ้งรู้ว่ากะรัตกำลังคบหาอยู่กับพิศุทธิ์ สายน้ำผึ้งก็วางแผนจะทำให้กะรัตได้รู้สึกถึงการต้องเสียคนรักไปเหมือนที่เธอเคยเป็น ทั้งที่กำลังตั้งท้อง แต่สายน้ำผึ้งก็ยกถ้วยยวนพิศุทธิ์ และยั่วโทสะให้กะรัตแสดงความโกรธเกรี้ยวออกมาได้ทุกครั้ง โชคดีที่พิศุทธิ์มองสายน้ำผึ้งอย่างรู้ทัน จึงไม่เพียงพลาไปกับเกมที่สายน้ำผึ้งตั้งใจก่อขึ้น

ความรักที่จริงใจเปิดเผยของพิศุทธิ์และความกล้าออกโรงปกป้องเธอจากทุก ๆ สถานการณ์ทำให้กะรัตหลงรักพิศุทธิ์มาก และด้วยความรัก ทำให้กะรัตหวาดกลัวว่าจะต้องเสียพิศุทธิ์ไป เธอจึงเปรยเรื่องแต่งงานกับพิศุทธิ์ ขณะที่พิศุทธิ์เองก็ไม่ลังเลด้วยใจรักที่มีให้กับกะรัตอย่างเต็มเปี่ยม งานแต่งงานถูกกำหนดขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นข่าวดังไปทั่วเมืองว่า กระดังงาลนไฟ กำลังจะได้ครองใจชายหนุ่มเชื้อเจ้า ไพรษยา ลูกท่อมใจสายน้ำผึ้งทันทีที่ได้อ่านข่าว แม้จะอยู่ในสภาพท้องแก่ใกล้คลอด สายน้ำผึ้งก็ไม่หยุดยั้งการตามล่าตามล้าง ไปยั่วกะรัตกลางงานแต่งงานจนกะรัต

พิวส์ขาดผลึกสายน้ำผึ้งลุ่มลง เป็นเหตุให้สายน้ำผึ้งต้องคลอตกก่อนกำหนด กระรัตต้องกลายเป็นข่าว ทำร้ายคนท้องให้ได้้อบายอีกครั้ง โชคดีที่พิศุทธิเข้าใจและเข้าข้างเธอ ทำให้กระรัตยิ่งรักและหวงพิศุทธิมากขึ้นไปอีก

สายน้ำผึ้งทำตัวเองให้กลับมาสวยสดใสในเวลารวดเร็วเพื่อเป้าหมายคือแย่งพิศุทธิมาเป็นของตัวเอง แม้จะได้รับคำตักเตือนจาก รสสุคนธ์ นางสาวให้คิดถึงความผิดชอบชั่วดี แต่ด้วยมิถิชาทิฏฐิทำให้สายน้ำผึ้งไม่คิดจะลุ่มเลิกแผนการ ยังเดินหน้าทำทุกทางเพื่อสร้างความร้าวฉานให้กระรัตและพิศุทธิ เพราะสายน้ำผึ้งนั้นรู้ดีว่ากระรัตเป็นคนร้ายแต่ภายนอก แต่ข้างในอ่อนปวกเปียกและไม่มีทางทันเกมเธอ ความหน้าด้านหน้าทนของสายน้ำผึ้งเหนือชั้น แม้กันตาที่ว่าร้ายยังไม่ทันเกม กุณตีเตือนกันตาว่าอย่ามัวแต่ห่วงเรื่องคนอื่น เพราะกุณตีแอบไปเห็น ศิवा คนรักของกันตาคงกับผู้หญิงอื่นโดยบังเอิญ แต่ไม่กล้าบอกน้อง ได้แต่เอ่ยเตือนศิवा

ศิवाกลัวจะเสียคนรักไป จึงรีบขอกันตานั้น จังหวะที่สายน้ำผึ้งพลาดหวังจากการบ่อนทำลายครอบครัวของกระรัต จึงเบนเข็มคิดแย่งศิवाมาจากกันตา เพื่อทำร้ายกระรัตทางอ้อมและหวังประโยชน์ด้านการเงินจากศิवा พิศุทธิเตือนศิवासุนานะเพื่อนว่าให้ระวังสายน้ำผึ้ง แต่ศิवाที่เชื่อมั่นในตัวเองมากจนประมาท คิดว่าสายน้ำผึ้งเป็นแค่ศาลาริมทางที่ตนแค่มาพักเหนื่อยแล้วก็จากไป แต่สายน้ำผึ้งฉลาดเกินกว่าที่ศิवाคิด

ในวันหนึ่งศิवाจึงรับรู้ว่สายน้ำผึ้งตั้งห้อง และลูกในท้องก็เป็นลูกของเขา สายน้ำผึ้งขู่ศิवाว่าให้ปิดเรื่องนี้เป็นความลับและให้ร่วมมือกับเธอซึ่งตัวพ่อของเด็กคือพิศุทธิ จากนั้นสายน้ำผึ้งก็วางแผนหาโอกาสใกล้ชิดกับพิศุทธิ ซึ่งทั้งเวลาและเหตุการณ์ตามแผนของสายน้ำผึ้งก็ทำให้กระรัตหลงเข้าใจผิดพิศุทธิ แม้พิศุทธิจะยืนยันว่าไม่เคยยุ่งเกี่ยวหรือคิดนอกใจกระรัตเลย แต่ด้วยภาพอดีตที่ตามหลอกหลอน และความร้ายกาจของสายน้ำผึ้ง ทำให้กระรัตเดินหลงเข้าไปในเกมของผู้หญิงจิตใจร้ายอย่างสายน้ำผึ้งอย่างไม่ทันตั้งหลัก

เหตุการณ์ยิ่งเลวร้าย เมื่อกระรัตได้รับรู้เรื่องทีปัญหาต้องจ่ายเงินให้กับพ่อของพิศุทธิ คำพูดกรอกหูจากสายน้ำผึ้งที่นำเรื่องนี้มาบอกกับเธอและคำเยยหยันว่าที่แท้ กระรัตก็ต้องใช้เงินซื้อผู้ชาย ทำให้กระรัตหน้ามืด มองไม่เห็นความรักของพิศุทธิที่มีต่อเธอ เหตุการณ์บานปลาย เพราะสายน้ำผึ้งยังยืนยันว่าลูกในท้องเป็นลูกของพิศุทธิและเธอยินดีจะตรวจดีเอ็นเอเพื่อพิสูจน์ ศิवाเองที่กลัวว่าจะมีภัยมาถึงตัว ก็เก็บปากคำเงิบเมื่อถูกกระรัตชักใช้ ยิ่งย้ำความเข้าใจของกระรัตว่าพิศุทธิแต่งงานกับเธอเพื่อเงินและยังนอกใจเธอไม่ต่างกับผู้ชายทุกคนที่ผ่านมา

ความเจ็บซ้ำซ้ำ ๆ ทำร้ายหัวใจกะรัต จนในที่สุด เธอก็ประกาศขอหย่าจากพิศุทธิ เนื้อแพร ที่รู้ว่าลูกยังรักกะรัตมาก พยายามมาไกลเกลี้ยอ้างว่า ไม่อยากให้กะรัตต้องเสียใจไปตลอดชีวิต แต่ความรู้สึกของกะรัตในยามนี้ แตกแยกเกินกว่าจะต่อติดเสียแล้ว เมื่อพิศุทธิตามมาปรับความเข้าใจ ครั้งสุดท้าย คำพูดจากกะรัตที่ทำร้ายจิตใจเขาให้ยับเยิน ไม่ต่างกันคือการเผยใจจากกะรัตว่าไม่เคยรักเขาเลย ที่ผ่านมาเขาเป็นเพียงคนที่เธอแต่งงานด้วยเพื่อรักษาหน้าเท่านั้น พิศุทธิเสียใจมาก จึงตกลงใจยอมหย่าให้กะรัตแต่โดยดี

หลังจากการหย่า กะรัตได้รับการยืนยันจากหลากหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นคำเตือนของ บัญชา คำพูดของเนื้อแพร และพฤติกรรมของพิศุทธิ ที่เธอได้รับฟังจากทั้งกันตาและกุนตีว่า ไม่เคยเห็นพิศุทธิไปมาหาสู่สายน้ำผึ้งเลยทำให้กะรัตเริ่มใจกว้าง ส่วนกันตาที่ทนเห็นพี่สาวหลอกตัวเองต่อไปไม่ไหว เริ่มตามจับตาพฤติกรรมของสายน้ำผึ้ง แล้วในที่สุด กันตาก็ได้รู้ความจริงว่า สายน้ำผึ้งมีความสัมพันธ์ลับ ๆ กับ ศิวา กันตาแม้จะเสียใจ แต่ด้วยความเป็นผู้หญิงที่ถือเรื่องสิทธิสตรี เป็นใหญ่ กอปรกับนิสัยที่รักตัวเองเกินกว่าจะยอมพุ่มพวยกับเรื่องแบบนี้ กันตาก็จึงร้องให้เพียงครั้งเดียวให้กับผู้ชายทรยศ

ศิวาโกรธสายน้ำผึ้งมากที่ทำลายความรักของเขาพังลง จนทะเลาะกันรุนแรงเป็นเหตุให้สายน้ำผึ้งแท้งลูก และกลับไปสารภาพผิดกับกันตาเพื่อขอเริ่มต้นใหม่ แต่กันตาปฏิเสธ เพราะไม่อาจทำใจยอมรับผู้ชายแล้ว ๆ อย่างศิวาได้ สายน้ำผึ้งที่สิ้นท่าหมดทาง เพราะพิศุทธิก็ไม่มีท่าทีว่าจะใจอ่อน ซ้ำยังมองเธออย่างดูถูกเหมือนไส้เดือนกึ่งก็้อ จึงระแวงว่าสักวันพิศุทธิจะกลับไปคืนดีกับกะรัต ซึ่งก็เท่ากับว่าเธอคือผู้แพ้และเป็นการพ่ายแพ้อย่างที่แทบไม่มีที่ยืนในสังคม เธอเก็บสะสมความแค้นดังกล่าวกว่าไว้เต็มอกจนในที่สุดเธอก็คิดว่าหากเธอไม่ได้ครอบครองในตัวของพิศุทธิแล้วคนอื่น ๆ รวมถึงกะรัตก็อย่าหวังที่จะได้ด้วย จึงตั้งใจที่จะฆ่กะรัตให้ตายจากการจับกดน้ำจนกะรัตหมดสติไป ในขณะที่เดียวกันพิศุทธิเองก็บังเอิญตามมาเพื่อปรับความเข้าใจกับกะรัตพอดีจึงได้ช่วยนำตัวกะรัตส่งโรงพยาบาล พิศุทธิเสียใจมากและคอยโทษตัวเองว่าเป็นต้นเหตุให้เกิดเรื่องราวทั้งหมด

เมื่อกะรัตฟื้นขึ้นมา เธอรู้สึกทราบบ้างในตัวของเธอพิศุทธิมาก และได้รู้ว่าแท้จริงแล้วตัวเธอเองต่างหากที่เข้าใจพิศุทธิผิดมาโดยตลอด ดังนั้นกะรัตจึงพยายามหาทางขอพิศุทธิคืนดีจนเขายอมใจอ่อนและตัดสินใจที่จะแต่งงานกับเธออีกครั้งหนึ่งและในขณะที่เดียวกันสายน้ำผึ้งก็ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์เมื่อครั้งทะเลาะกับศิวาทำให้กระจะขาดหน้าเสียโฉม ต้องจมอยู่กับผลกระทบจาก

บาดแผลที่ตัวเองก่อไว้ทั้งหมด พิศุทธิ์และกระวีตจตะเบียนสมรสกันอีกครั้ง แต่ด้วยความรู้สึกที่ต่างจากครั้งแรก เพราะการจดทะเบียนครั้งนี้ เป็นการจดทะเบียนเพื่อแสดงว่าทั้งสองคือบุคคลคนเดียวกัน มิใช่การตีตราแสดงความเป็นเจ้าของเหมือนที่ผ่านมา

2) สุดแค้นแสนรัก

บทประพันธ์: จุฬามณี

บทโทรทัศน์: ยิงยศ ปัญญา

กำกับการแสดง: กฤษณ์ สุกระมงคล และ อดุลย์ ประยงค์โต

แนวละคร: เมโลดราม่า

ผลิต: บริษัท เมคเกอร์ เค จำกัด โดยผู้จัด : มยุรฉัตร เหมือนประสิทธิเวช และ

กฤษณ์ สุกระมงคล

เรื่องราวความรัก ความแค้น ระหว่างสองครอบครัว ที่รอยแค้นฝังลึกมีอาจคืนดีกันได้ ทำให้ความรักแท้ของหนุ่มสาว ถูกอำนาจความแค้นของคน ๆ เดียว กีดกัน ทำลายจนพังพินาศไปอย่างน่าเสียดาย

ภาคสุดแค้น พ.ศ.2515 ที่หมู่บ้านหนองนมวัว จ.นครสวรรค์ เมื่อปี 2515 ซึ่งยังเป็นหมู่บ้านที่เต็มไปด้วยบรรยากาศท้องทุ่ง ชาวบ้านต่างช่วยเหลือเกื้อกูลกันดีเสมอมา จนกระทั่งเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น เมื่อสองครอบครัว คือ ครอบครัว “นางแย้ม” กับ “ตาเทื่อง” ที่มีลูกชายคือ “ประยงค์” ได้แต่งงานกับ “อัมพร” ลูกสาวของ “ตาขัน” กับ “นางอ้อ” ชาวบ้านหมู่บ้านเดียวกัน ทั้ง ๆ ที่นางแย้มเองก็ไม่ค่อยถูกใจลูกสะใภ้คนนี้สักเท่าไร แต่เธอก็ต้องตั้งใจให้ทั้งคู่แต่งงานกัน เพราะประยงค์รักอัมพรมาก พร้อมกับตอนนี้อัมพรเองก็กำลังตั้งท้องลูกของประยงค์ อยู่แต่เหตุการณ์กลับพลิกหน้ามือเป็นหลังมือ เมื่อตาเทื่อง สามีนางแย้มตายกะทันหันจากฝีมือของตาขัน พ่อของอัมพร เนื่องจากทั้งคู่ทะเลาะกันเรื่องปล่อย่น้ำเข้านา นางแย้มโกรธแค้นเป็นอย่างมาก สาปแช่งตาขันให้ถูกฟ้าผ่าตายทันทีที่รู้เรื่อง และคำสาปแช่งดูเหมือนจะได้ผล เพราะคืนนั้นเองตาขันก็ถูกฟ้าผ่าตายตามตาเทื่องไป สร้างความเศร้าโศกเสียใจให้กับครอบครัวของอัมพรเป็นอย่างมาก และวันนั้นอัมพรก็ปวดท้องคลอดลูกพอดีความโกรธแค้นของนางแย้มที่มีต่อ

ครอบครัวอัมพร เพิ่มขึ้นทวีคูณ ชัดขวางไม่ให้ประยงค์ไปดูแลอัมพรและลูกที่โรงพยาบาล และยังไม่ยอมให้ศพของตาซันสวดและเผาไว้แต่เกี่ยวกับตาเทื่อง “อุไร” น้องสาวของอัมพร ทนไม่ได้ไปตำราดถอนหงอกแยมถึงศาลาสวดศพตาเทื่อง จนเป็นที่รำลึกถึงความปากจัดของอุไรที่กำลังปลุกต้นรักกับ “ลือพงษ์” เจ้าของคิวรถประจำทางและกิจการห้องเช่าประจำหมู่บ้าน ทำให้เป็นช่องทางของแยมที่ยุยง “โกตา” และ “นกลีง” พ่อแม่ของลือพงษ์ให้เกลียดชังอุไร พร้อมทั้งหมายตาลีอพงษ์ไว้ให้ “พะยอม” ลูกสาวคนเล็กที่แอบชอบลือพงษ์

หลังจากอัมพรคลอดลูกชาย แยมตั้งชื่อให้ว่า “ยงยุทธ” อัมพรกลัวกลิ่นกลับมาอยู่ที่บ้านประยงค์ แยมก็คอยด่าว่าเหน็บแนมไม่หยุดหย่อน จนความอดทนของอัมพรสิ้นสุดลง เมื่อแยมพยายามจับคู่ประยงค์ให้กับ “สุดา” ลูกสาวของเพื่อนรัก เมื่ออัมพรรู้เรื่องจึงเกิดความหึงหวงและทะเลาะวิวาทอย่างหนัก จากเหตุการณ์นี้เองที่ทำให้แยมถือโอกาสไล่อัมพรกลับบ้านและไม่ให้กลับมาอีก อัมพรกลับบ้านด้วยความชอกช้ำ และคิดหาทางเอาลูกคืน ด้านอุไรก็เผลอใจแอบได้เสียกับลือพงษ์ ซึ่งมีอาการอดพันสายตาของแยม อุไรกลัวแยมจะเอาไปป่าวประกาศให้ชาวบ้านรู้ จึงขอร้องให้ลือพงษ์รีบบอกพ่อแม่มาสู่ขอโดยเร็ว ลือพงษ์รีบปากไปทั้ง ๆ ที่รู้แยมใจว่าพ่อแม่ไม่ยอม เพราะทั้งคู่ไม่ชอบอุไร

ส่วนประยงค์ทนความคิดถึงอัมพรไม่ไหว ต้มเหล้าย้อมใจเมาและที่กระท่อมปลายนา จนอัมพรไปเจอ เธอช่วยเช็ดตัวและหาอาหารให้สามีกิน ทั้งคู่ปรับความเข้าใจกัน อัมพรขอลูกคืน แต่ประยงค์ขอลูกไว้เพื่อเป็นตัวแทนรักของอัมพร และสัญญาว่าจะไม่แต่งงานใหม่ หากวันใดเขาแต่งงาน อัมพรจะได้ลูกคืน อัมพรตัดสินใจยกลูกให้ประยงค์และให้รักษาสัญญาให้ได้

เวลาผ่านไป อัมพรยังแอบเอาข้าวไปส่งให้ประยงค์ทุกกลางวัน ความรักของทั้งคู่ยังเหมือนเดิม ทั้งอัมพรเองก็ยังแอบไปหาขงยุทธ โดยพะยอมคอยช่วย ในที่สุดแยมก็จับได้ ทำให้แยมและอัมพร มีเรื่องตบตีกันจนถึงขึ้นโรงพัก ทำให้อุไรและอัมพรได้พบกับ “ร้อยตำรวจตรีทวี” ร้อยเวรบันทึกรการแจ้งความ ชายหนุ่มถูกชะตาทั้งสองพี่น้องมาก อาสาไปส่งถึงบ้าน แยมจึงวางแผนทำให้ลือพงษ์กับอุไรประกาศตัดขาดกัน ลือพงษ์เองก็เผลอไผลมีอะไรกับพะยอม สุดท้ายลือพงษ์ต้องแต่งงานกับพะยอมอย่างไม่เต็มใจ ส่วนอุไรก็รู้ว่าตัวเองต้อง ประยงค์ถูกหมากัดและเป็นไข้สูงจึงต้องไปโรงพยาบาล อัมพรมาดูใจประยงค์ทันในนาทีสุดท้าย ก่อนที่ประยงค์ก็จากไปอย่างไม่มีวันกลับ หลังจากประยงค์ตาย อัมพรก็แน่ใจแล้วว่าไม่มีทางได้ลูกชายคืน ตัดสินใจจะพา

ครอบครัวย้ายไปอยู่ที่อื่นโดยมีทิวช่วยเหลือพาทั้งหมดไปหาทำเลค้าขายอยู่ในเมือง เพื่อตั้งหลักชีวิตใหม่ต่อไป

ภาคแสนรัก พ.ศ. 2534 หลังจากตัดสินใจย้ายมาอยู่ในตัวเมือง อุไรก็หาทำเลเปิดร้านข้าวแกง ส่วนทิวพลาดรักจากอุไร ก็ได้ตกลงปลงใจแต่งงานกับอัมพร มีลูกสองคน คือ “ธนา” กับ “มยุรีย์” ส่วนอุไรก็คลอดลูกสาว ชื่อ “ระพีพรรณ” และฝ่ายครอบครัวของลือพงษ์กับพะยอม มีลูกชายชื่อ “ลือชัย” ส่วนประยูรลูกชายคนเล็ก แยมก็ให้แต่งงานกับสุดามีลูกด้วยกันสองคน คือ “ปวีศ” และ “ลลดา”

ยงยุทธนั้น แยมไม่เคยคิดจะให้เจอกับแม่อย่างอัมพร แยมยังเสียดมนให้เกลียดแม่ โดยบอกว่าอัมพรมีคนมาติดพันจนทิ้งสามี แล้วพ่อก็ตรอมใจตาย เด็กชายถูกกรอกหูอยู่ทุกเมื่อเชื่อนั้น ทำให้ฝังหัวว่าแม่ตัวเองเลวร้ายเกินกว่าจะให้ภัย เมื่อเวลาผ่านไปจนทุกชีวิตเติบโตและรู้จักกันในฐานะนักเรียนโรงเรียนเดียวกัน สร้างความระทมทุกข์ให้กับอัมพรเป็นอย่างมาก เพราะเวลาเจอลูกยงยุทธจะหลบลิ้นหนีหน้า เมินเฉย ไม่สนใจใยดี

สำหรับธนา กับมยุรีย์ ก็ไม่เคยนับถือยงยุทธเป็นพี่ชายเพราะเห็นการกระทำที่ยงยุทธแสดงกับอัมพร ส่วนยงยุทธเองก็มีโรคประจำตัวคือ หอบหืดตั้งแต่เด็ก ทำให้เขากลายเป็นคนอ่อนแอทั้งร่างกายและจิตใจ แต่ยังมีสิ่งหนึ่งที่ทำให้ยงยุทธเหนือกว่าธนาพี่น้องต่างพ่อ ก็คือ “หทัยรัตน์” ลูกสาวเจ้าของกิจการร้านทอง ที่มีใจให้เขาคนเดียวมาโดยตลอด ทั้งๆ ที่ธนาก็หลงรักหทัยรัตน์อย่างหัวปักหัวปำ ส่วนปวีศลูกชายประยูรก็มาตามจีบระพีพรรณ โดยที่อุไรไม่เคยชอบใจสักนิด ทำให้ระพีพรรณคิดเรื่องของตนเองไม่ตก

กระทั่งช่วงสอบเข้ามหาวิทยาลัย แยมอยากให้ยงยุทธติดคณะแพทยศาสตร์ แต่ยงยุทธอยากเรียนวิศวกรรมศาสตร์มากกว่า ผลออกมายงยุทธสอบไม่ติดคณะแพทย์สร้างความเสียใจให้แยมจนเป็นลมพับ ส่วนระพีพรรณก็ทำให้อุไรสมหวังเพราะเธอคือแพทย์หญิงในอนาคต เคียงคู่ไปกับหทัยรัตน์ที่ติดคณะแพทย์เหมือนกัน แต่ในที่สุดยงยุทธสอบติดที่เชียงใหม่ ส่วนปวีศสอบติดนายร้อยทำให้นางแยมปลื้มหน้า และธนาก็ได้โควตาด้านกีฬาของมหาลัยแห่งหนึ่ง

ภาคสุดแค้นแสนรัก พ.ศ. 2544 วันเวลาผ่านไป ธนากลายเป็นนักร้องนักแสดงที่มีชื่อเสียง เช่นเดียวกับลลดาซึ่งกลายเป็นดาราสาวสุดฮอต ลลดาแอบชอบธนามานานแล้ว แต่ธนาไม่เคยสนใจ ส่วนมยุรีย์เรียนจบกลับมาเป็นคุณครู ยงยุทธเองก็ได้เป็นผู้จัดการธนาคารแห่งหนึ่ง หทัยรัตน์กับระพีพรรณเรียนจบแพทย์ทำงานในโรงพยาบาลเดียวกัน

ความสัมพันธ์ของหทัยรัตน์กับยงยุทธนับวันยิ่งห่างเหิน ผิดกับธนาที่ยังรักมั่นคงเสมอต้นเสมอปลายกับหทัยรัตน์จนทำให้หทัยรัตน์หวั่นไหวขึ้นทุกวัน พอๆ กับ ปวีศที่ยังมั่นคงเหนียวแน่นต่อระพีพรรณ ซึ่งยิ่งทำให้ระพีพรรณหนักใจเพราะอุไรไม่ยอมรับในตัวปวีศแน่นอน คนที่สร้างปัญหาให้ระพีพรรณอีกคนคือ ลือชัย ที่หลังออกจากคุกก็ติดยาบ้า ทำให้พะยอมผู้เป็นแม่เครียด ระพีพรรณต้องทำหน้าที่พาน้องต่างมารดาไปบำบัด และคอยดูแล ทำให้พะยอมซาบซึ้งใจระพีพรรณมาก

ส่วนอัมพรเองก็ตรอมใจเรื่องยงยุทธหนักขึ้นทุกวัน ในที่สุดก็ล้มป่วยหนัก ทุกคนพยายามให้ยงยุทธมาเยี่ยมอัมพรทำให้หทัยรัตน์รู้ความจริงว่ายงยุทธกับธนาเป็นพี่น้องแม่เดียวกัน จากระพีพรรณเพราะมาขอร้องให้หทัยรัตน์พายงยุทธมาหาอัมพรให้ได้ เมื่ออัมพรเจอยงยุทธก็ดีใจมาก สั่งเสียให้พี่น้องอย่าทอดทิ้งกัน ช่วยเหลือกันเวลาเมื่อเรื่องเดือดร้อน ให้รักยาให้มาก ๆ และขอให้อุไรไม่ให้ขัดขวางความรักของปวีศกับระพีพรรณ อุไรจำใจตอบตกลงเห็นแก่พี่สาวที่กำลังจะจากโลกนี้ไป อัมพรสิ้นใจอย่างสงบ

สุดาตัดสินใจบอกเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีตที่เป็นปมขัดแย้งระหว่างย่าแยมกับอัมพรให้ยงยุทธรู้ เพื่อกำจัดคนที่จะได้รับมรดกจากแยมได้อีกหนึ่งคน เมื่อยงยุทธรู้เรื่องราวแล้วก็รับไม่ได้กับการกระทำของผู้เป็นย่า เขาโกรธย่ามากจนเก็บเสื้อผ้าหนีออกจากบ้าน ยอมทิ้งทุกอย่างมุ่งหน้าไปเชียงใหม่ ทำให้แยมเกือบหัวใจสลาย

หลังจากนั้น ยงยุทธก็ได้ไปเป็นผู้จัดการรีสอร์ทที่ลำปาง เขาไม่ได้สนใจครอบครัวอีกเลย ช่วงนั้นเอง ธนา หทัยรัตน์ ปวีศ ระพีพรรณ ก็บังเอิญมาพักรีสอร์ทที่ยงยุทธทำงานอยู่ ทำให้ยงยุทธเห็นความสนิทสนมของธนากับหทัยรัตน์ จึงถามให้มั่นใจว่าความสัมพันธ์ยังเหมือนเดิมหรือไม่ หทัยรัตน์รู้ใจตัวเองว่าไขว้เขวมาทางธนา แต่ตอนนี้ก็ไม่อาจทำร้ายใจยงยุทธได้ จึงถนอมใจว่ายังคงเหมือนเดิม

ส่วนนางแยมเกิดป่วยเป็นมะเร็งระยะสุดท้าย ทำให้ต้องพยายามตามหายงยุทธกลับมาเป็นกำลังใจให้ย่า ฟากธนาดูท่าทางออกว่าหทัยรัตน์คงจะยังตัดสินใจไม่เด็ดขาดว่าจะเลือกใคร เขาจึงเลือกจะเป็นฝ่ายไป โดยบอกว่าจะไปเรียนต่อเมืองนอก หทัยรัตน์ใจหายรีบเผยความรู้สึกที่แท้จริงในใจ ก่อนที่ทุกอย่างจะสายไป เพราะเธอรู้ใจตัวเองแล้วว่าเธอรักธนาไม่ใช่ยงยุทธอีกต่อไป ธนาดีใจมากและไม่ไปเรียนต่อ ยอมทำตามใจหทัยรัตน์ทุกอย่างเพียงเธอต้องการ ในที่สุดยงยุทธก็ติดต่อกลับมาที่หทัยรัตน์และคิดจะกลับมาเยี่ยมย่า แต่เมื่อมาถึงกลับตัดพ้อเรื่องในอดีต และบอก

ว่าเกลียดยา ทำให้แยมเสียใจ ในขณะที่สุดาสะใจที่ได้เห็นภาพสุดแค้นแสนรักของย่าหลาน และหวังว่าครอบครัวตนจะได้ครอบครองสมบัติแต่เพียงผู้เดียว จึงเป่าหูแยมเรื่องที่ยงยุทธเนรคุณและยุยงนางแยมให้เปลี่ยนพินัยกรรม แยมเมื่อฟังสุดาให้ย่าหลานรักก็นึกอยากเปลี่ยนพินัยกรรมใหม่ โดยไม่บอกอะไรกับสุดา คือ ยกที่นา ใน ต.หนองกระโดนหกสิบห้าไร่ที่จะยกให้ประยูรกับสุดา เปลี่ยนให้เป็นยงยุทธแทน

หลังจากนั้น ยงยุทธกลับบ้านมาเห็นร่องเท้าคู่เท้าฝ้ายหอยคู่เก่าเก็บของเขาวางบนเตียง ทำให้สำนึกในบุญคุณที่ย่าเลี้ยงดูเขามาตั้งแต่เด็กจึงรีบรุดไปหาย่า เหตุนี้ทำให้สุดาระแวงว่าแยมจะเปลี่ยนใจยกสมบัติให้ยงยุทธอีก จึงลักลอบเพิ่มความเร็วของสายน้ำเกลือให้เร็วขึ้นจนทำให้แยมหัวใจวายตาย

หทัยรัตน์ตัดสินใจบอกเลิกยงยุทธทางจดหมาย เพราะไม่กล้าที่จะบอกต่อหน้าเนื่องจากยงยุทธต้องเจอกับเรื่องสะเทือนใจมากมาย แต่ถ้าไม่บอกตอนนี้ปัญหาก็จะคาราคาซังต่อไปไม่จบ ยงยุทธอ่านจดหมายแล้วเสียใจมาก เขาเขียนพินัยกรรมยกสมบัติทั้งหมดให้กับลดา ลูกของประยูรกับสุดาที่มักจะคอยห่วงใยเขาเสมอ และตัดสินใจฆ่าตัวตาย แต่ธนา และหทัยรัตน์ช่วยไว้ได้ทัน

ธนา รู้สึกผิดที่เขาได้ทำร้ายยงยุทธจึงขอให้หทัยรัตน์เลือกยงยุทธเสีย แต่หทัยรัตน์ไม่ยอม เพราะยงยุทธน่าจะค่อย ๆ เรียนรู้การสูญเสีย แต่ธนากลัวว่ายงยุทธจะคิดสั้นอีก ธนาจึงพยายามออกห่างหทัยรัตน์ แต่ยงยุทธรู้แล้วว่าหทัยรัตน์ไม่ได้รักเขาต้นเหตุก็เกิดจากตัวเขาเอง และเรื่องราวมากมายที่เกิดขึ้นทำให้เขาตัดสินใจบวช หทัยรัตน์กับธนาจึงมาขอขมายงยุทธในงานบวช

ส่วนปวีศกับระพีพรรณ ประยูรกับสุดาก็ยอมมาขอขมาทั้งน้ำตาเพื่อความสุขของลูกทั้งสองฝ่าย อย่าได้เหมือนกับรุ่นพ่อแม่ที่ต้องผิดหวัง ทำให้ลูกรอยอมโศกกรรมทั้งน้ำตาเช่นกัน

พระยงยุทธขึ้นธรรมมาสน์เทศน์ โดยมีแม่ชีอ๋า ผู้เป็นยาย และทุกคนมาพร้อมหน้ากัน หลวงพี่เทศนาธรรมที่อันซาบซึ้งในเรื่องของความรัก ที่ก่อให้เกิดทั้งสุข ทุกข์ หรือแม้แต่ความเจ็บปวด

อานุภาพของความรักช่างยิ่งใหญ่เหลือแสน ขึ้นอยู่กับว่า เราจะเลิกให้เป็นอานุภาพที่ สุดแค้น หรือ แสนรัก

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ ชื่อสกุล

นางสาวอุษา แซ่จิ๋ว

ประวัติการศึกษา

ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาเพื่ออาชีพ)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ. 2553

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2556-ปัจจุบัน
Integrated Planning Manager
WPP (THAILAND) LTD. –
MEDIAEDGE : CIA